

จากยอดดอย

สู่โลกกว้าง

บรรจบพร บุญประคอง

หมายรับสั่งที่ ๑๙๒๑ **สำนักพระราชวัง**

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

นางบรรจบพร บุญประคอง บ.ช. อายุ ๙๐ ปี (มารดา นายอิทธิพร บุญประคอง ประธานกรรมการการเลือกตั้ง) กราบถวายบังคมลาถึงแก่กรรมเนื่องจากกระดูกต้นขาหักจากการลื่นล้ม ณ โรงพยาบาลวิชัยยุทธ เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร เมื่อวันเสาร์ ที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เวลา ๐๘.๐๙ น.

วันอาทิตย์ ที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เวลา ๑๗.๐๐ น. ขอรับพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ พร้อมด้วยเครื่องเกียรติยศประกอบศพ ณ ศาลา ๓ วัดมกุฏกษัตริยาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานหีบทองลายสลัก ฉัตรเบญจาตั้งประดับ ปี่ กลองชนะ ประโคมเวลาพระราชทานน้ำหลวงอาบศพ.

หน้าที่	กองพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นางบรรจบพร บุญประคอง เพื่อทราบ. ติดต่อขอรับกล่องน้ำหลวงพระราชทานที่กระทรวงวัฒนธรรม ไปปฏิบัติ.

พลอากาศเอก

(สถิตย์พงษ์ สุขวิมล)

เลขาธิการพระราชวัง

หมายรับสั่งที่ ๑๙๒๓ **สำนักพระราชวัง**

๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า ฯ พระราชทานเพลิงศพ นางบรรจบพร บุญประคอง บ.ช. (มารดา นายอิทธิพร บุญประคอง ประธานกรรมการการเลือกตั้ง) ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

วันพุธ ที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เวลา ๑๕.๐๐ เชิญหีบศพแห่เวียนเมรุ แล้วเชิญขึ้นตั้งบนจิตกาธาน

เวลา ๑๗.๐๐ น. พระราชทานเพลิง

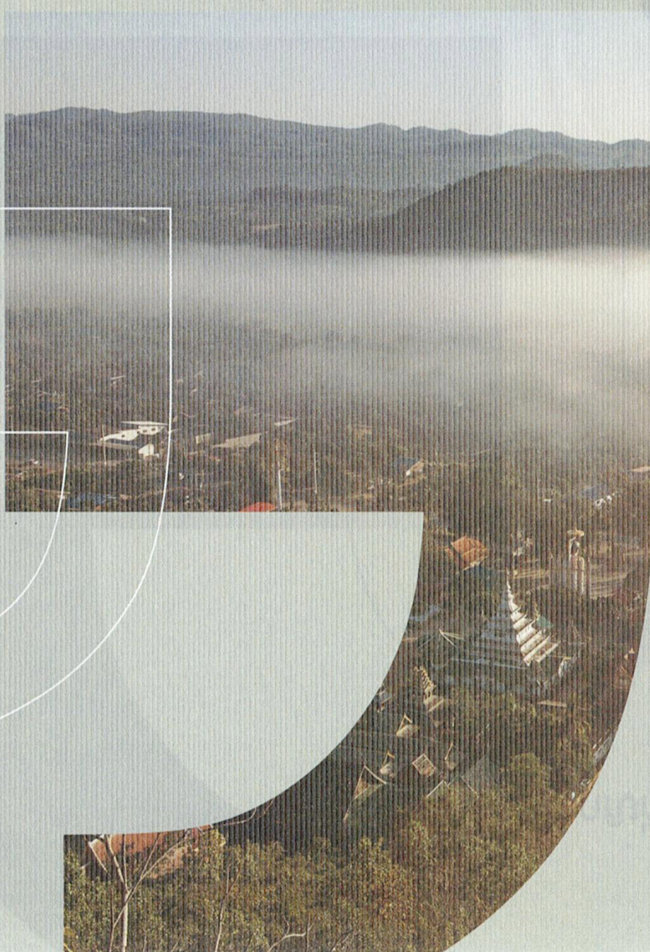
หน้าที่	กองพระราชพิธี
	นำหมายเรียน เจ้าภาพศพ นางบรรจบพร บุญประคอง เพื่อทราบ ติดต่อขอรับกล่องเพลิงพระราชทานที่กระทรวงวัฒนธรรม ไปปฏิบัติ

พลอากาศเอก

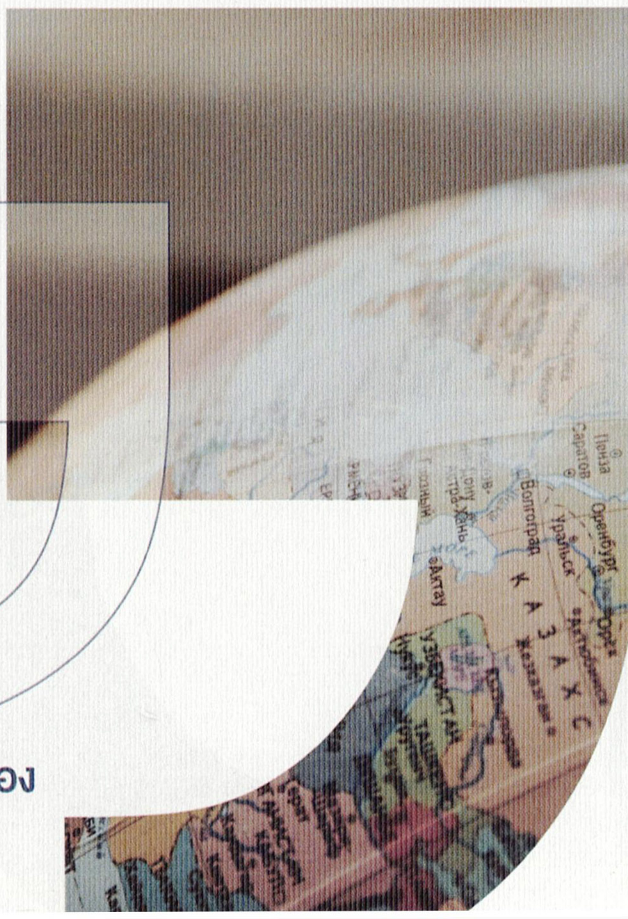
(สถิตย์พงษ์ สุขวิมล)

เลขาธิการพระราชวัง

จากยอดดอย

สู่โลกกว้าง

บรรจบพร บุญประคอง

หน้า สารบัญ

ประวัติ 5

อำเภอลี้ ถิ่นกันดารเหลือเกินในสมัยก่อน 9

1 เดือนในไต้หวัน พ.ศ. 2508 (ปี ค.ศ. 1965) 19

เสี้ยวชีวิตหนึ่งที่เบตง พ.ศ. 2510-2513 65

วันนั้นที่อัยเยอเวง ม.ค.พ.ศ. 2511 75

นครสวรรค์ ครั้งหนึ่งยังจำได้ พ.ศ. 2513 (ปี ค.ศ. 1970) 87

ชาวเหนือในภาคกลาง พ.ศ. 2519 (ปี ค.ศ. 1976) 91

ทัวร์ยุโรป 7 ประเทศ พ.ศ. 2522 (ปี ค.ศ. 1979) 95

120 วันในเคนยา พ.ศ. 2529 (ปี ค.ศ. 1986) 111

สวิตเซอร์แลนด์ พ.ศ. 2536 (ปี ค.ศ. 1993) 135

สวิตเซอร์แลนด์ พ.ศ. 2538 (ปี ค.ศ. 1995) 181

ไนโรบี ภาคสอง พ.ศ. 2555 (ปี ค.ศ. 2012) 195

นิวซีแลนด์ พ.ศ. 2556 (ปี ค.ศ. 2013) 223

ฮอลแลนด์ พ.ศ. 2558 (ปี ค.ศ. 2015) 263

3 คืน 4 วันที่จีน (เซี่ยงไฮ้-หังโจว-ซูโจว) 269

จากแม่ถึงลูก ๆ 274

ประวัติ

คุณแม่บรรจบพร บุญประคอง

(สมจิตต์ สุขราตรี)

คุณแม่บรรจบพร บุญประคอง

(สมจิตต์ สุขราตรี)

เกิดที่อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน เมื่อวันจันทร์ที่ 14 มีนาคม พ.ศ. 2474 เป็นบุตรคนเดียวของ นายสวัสดิ์ นางส่วยแหม่ สุขราตรี เดิมคุณตาคุณยายตั้งชื่อว่า "จันทรา" แต่ต่อมาคุณย่าตั้งชื่อว่าสมจิตต์ หลังมาสร้างครอบครัวกับสามีแล้วเปลี่ยนชื่อจากสมจิตต์ เป็นชื่อบรรจบพร ตามวันเกิดวันจันทร์ซึ่งชื่อต้องไม่มีสระ

พื้นเพของคุณปู่ - คุณย่าอยู่ในเมืองลำพูน ใกล้คุ้มเจ้าหลวง เพราะตระกูลของคุณย่าดูแลทรัพย์สินของเจ้าผู้ครองนครลำพูน คุณปู่เป็นช่างทำทองของเจ้าผู้ครองนครลำพูน คุณปู่ ชื่อ หล้า คุณย่า ชื่อ สม

ส่วนคุณตา เป็นชาวพม่าแห่งเมืองมันฑะเลย์ ทำงานในบริษัทอังกฤษ บริษัท **"บอมเบย์เบอร์ม่า"** บริษัทนี้ค้าไม้ที่ภาคเหนือหลายจังหวัด คุณตาได้รับแต่งตั้งให้คุมป่าไม้ที่บ้านปวง อำเภอลี้ จังหวัดลำพูนได้ไปพบคุณยายที่บ้านปวง คุณตา ชื่อ หม่องจ่าหยิ่น คุณยาย ชื่อ บัวจันทร์

ในวัยเด็กคุณตามีบ้านอยู่ที่เชียงใหม่และลำปาง แต่ส่วนมากจะอยู่บ้านที่เชียงใหม่และที่อำเภอลี้ ลำพูน คุณแม่บรรจบพรเรียนหนังสือที่เชียงใหม่ เรียนชั้นอนุบาลที่โรงเรียน"ดาราวิทยาลัย" เรียนชั้นประถมที่โรงเรียน **"บูรณศิลป์"**จบ ป.4 สมัยสงครามย้ายมาเรียนที่โรงเรียนสตรีประจำจังหวัดลำพูน " **ส่วนบุศโญปถัมภ์** " จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ไม่สบายอยู่หลายปีเป็นไข้มาลาเรียอย่างหนักต้องหยุดเรียน

ปี พ.ศ. 2492 ได้สร้างครอบครัวกับคุณพ่อประชุม บุญประคอง

มีบุตร 4 คน คือ

1) นายประชัญ บุญประคอง เกิดวันที่ 13 เมษายน 2493
   สมรสกับ นางสาวศิรินทร เอนกพีระศักดิ์
2) นางวรรณิดา บุญประคอง เกิดวันที่ 16 กรกฎาคม 2495
   สมรสกับ เรืออากาศเอกอัษฎางค์ เมฆวิชัย
3) นายพลากร บุญประคอง เกิดวันที่ 13 พฤศจิกายน 2497
   สมรสกับ นางสาวพรพัชรา โรจนศักดิ์
4) นายอิทธิพร บุญประคอง เกิดวันที่ 26 สิงหาคม 2499
   สมรสกับ นางสาวสุธีรา บุรณศิริ

มีหลาน 4 คน

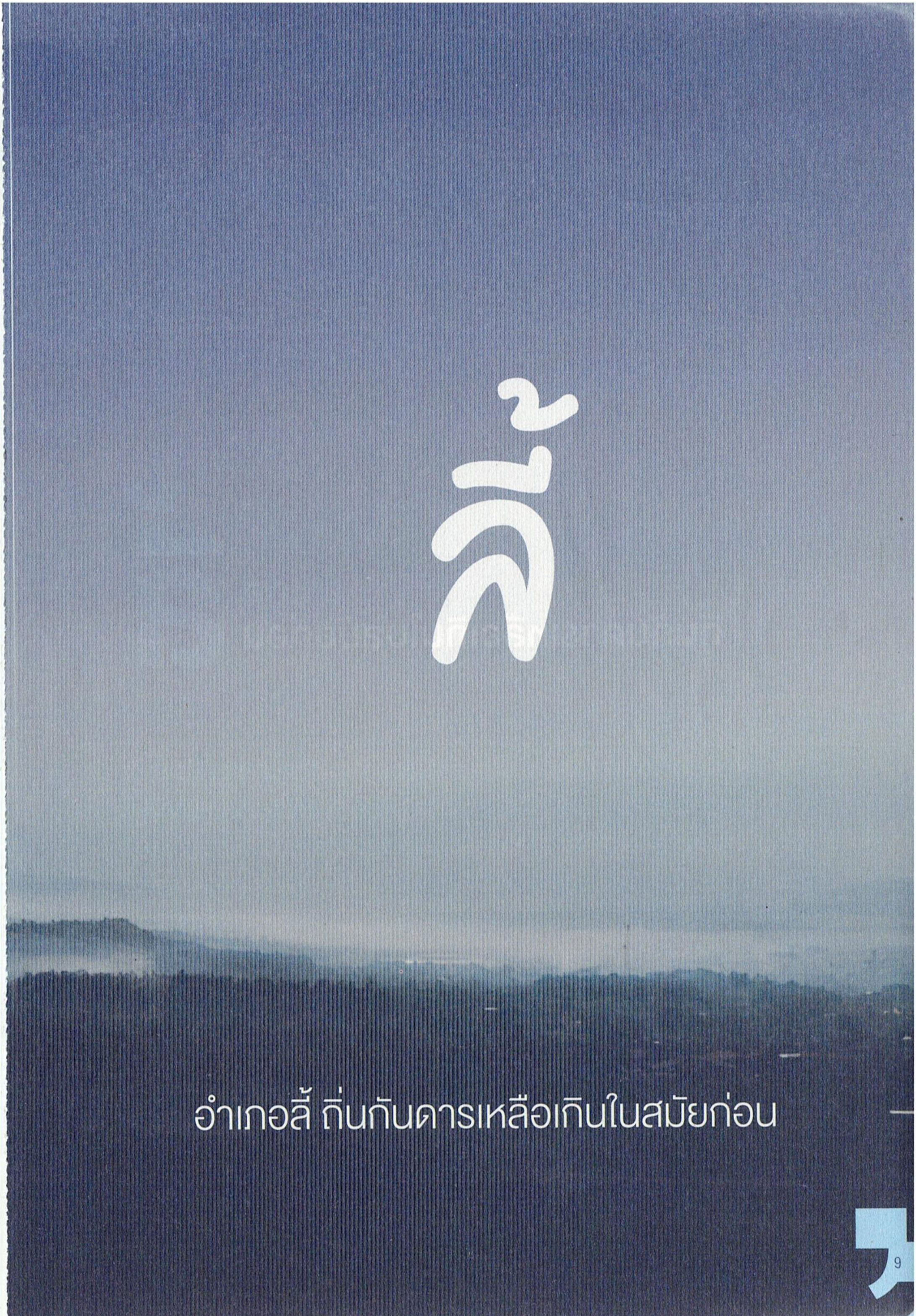
1) นายเอกพล เมฆวิชัย
2) นายอรรถพล บุญประคอง
3) นางสาวธิราพร บุญประคอง
4) นางสาวณัฐิดา บุญประคอง

มีเหลน 2 คน

1) เด็กชายพล เมฆวิชัย
2) เด็กหญิงวรฎ์ดา บุญประคอง

คุณแม่บรรจบพรมีน้องชาย 2 คน คือนายไว สยาคำ
และนายศรีลา สยาคำ

ลี้

อำเภอลี้ ถิ่นกันดารเหลือเกินในสมัยก่อน

อำเภอ ลี้
ถิ่นกันดารเหลือเกินในสมัยก่อน

เมื่อพูดถึงอำเภอลี้แล้ว ช่างลี้ห่างไกลตัวจังหวัดลำพูนเสียเหลือเกิน ประมาณ ๑๒๐ กิโลเมตร นอกจากไกลแล้วยังกันดารอีกต่างหาก การคมนาคมนั้นใช้เกวียน จักรยาน และเดิน ดิฉันเกิดที่นี่ เมื่ออายุประมาณขวบกว่า ๆ ก็เดินทางขึ้นล่อง ลี้ - เชียงใหม่ เชียงใหม่ - ลี้ อยู่บ่อยครั้ง เพราะคุณตาก็จะไปซื้อของในตัวเมืองเชียงใหม่มาขายและเอาสินค้าพื้นเมืองจากลี้ไปขายในเมืองเชียงใหม่ และต้องไปติดต่อสถานกงสุลอังกฤษที่เชียงใหม่ เพราะสมัยนั้นคุณตาถือใบต่างด้าวประเทศอังกฤษต้องติดต่อกับสถานกงสุลอังกฤษที่เชียงใหม่เป็นประจำ แม่ส่วยแหม่เป็นลูกสาวคนโตต้องไปช่วยคุณตาดูแลข้าวของ เพราะว่าน้อง ๆ และดิฉันไปเรียนเชียงใหม่กันหมด น้า ๆ มีน้าอ่องเซง เต็งส่วน นิล ต่อมแก้ว น้าอุ๊ก็ไปเรียนเชียงใหม่กันหมด น้าอ่องเซง น้าเต็งส่วน เรียนวิทยาลัยครู

พ่อสวัสดิ์และแม่ส่วยแหม่ได้แยกทางกัน ดิฉันกับแม่ส่วยแหม่ก็ต้องขึ้นล่องเชียงใหม่-ลี้ ปีละ 2 หน การเดินทางสมัยนั้นยังไม่มีทางรถยนต์ คุณตาใช้พาหนะทางเกวียน การเดินทางแต่ละครั้ง ต้องขึ้นเขาลงห้วย ค้างตามป่าเขา ดิฉันพอจำได้ว่าเป็น ปี พ.ศ. 2480 - 2492 พออายุ 2 ขวบ คุณแม่ส่วยแหม่ก็พาดิฉันมาอยู่เชียงใหม่ จำได้ว่าแรก ๆ มาอยู่ที่ตลาดต้นลำไย พออายุ 6 ขวบ คุณแม่ส่วยแหม่มีครอบครัวใหม่

พ่อคนใหม่ ชื่อ พ่อหนุ่ม เปิดร้านขายยาแผนโบราณที่ถนนท่าแพ หน้าโรงหนังสมัยก่อนเขาเรียกโรงหนังตงก๊ก ภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นโรงภาพยนตร์ศรีวิศาล ตอนนี้เป็นบริษัทขายเครื่องมือสื่อสารใหญ่ (บริษัทชินวัตร) ส่วนคุณตาหม่องจ่าหยินอยู่ที่ถนนช้างม่อยอยู่หน้าวัดพม่า ชื่อวัดหนองคำ ที่บ้านนี้กว้างขวางมากยาวไปเกือบทะลุถนนท่าแพ คุณตาเปิดร้านขายยา ของใช้ต่าง ๆ และของชำทุกชนิดให้คุณยายบัวจันทร์ดูแล จะขายของให้คนทั่วไปในอำเภอลี้ คุณตามีช้างหลายเชือก เพราะต้องใช้ช้างลากไม้จากป่าไปไว้ใกล้แม่น้ำลี้ ครอบครัวก็เดินทางจากลี้ - เชียงใหม่ / เชียงใหม่ – ลี้ เสมอ

จากเชียงใหม่ไปอำเภอลี้ใช้เวลาเดินทาง 4 วัน เราออกจากเชียงใหม่ไปโดยรถยนต์ ไปถึงบ้านท่าลี่ อำเภอจอมทอง มีเกวียนที่จะไปอำเภอลี้มารอรับ 9 – 10 เล่ม สมัยนั้นยังไม่มีสะพานข้ามแม่น้ำปิงที่ท่าลี่ เดือนมีนาคมเป็นหน้าแล้ง แม่น้ำปิงแห้ง วัวเทียมเกวียนข้ามไปมาสะดวก ถ้าหน้าน้ำของต้องลงเรือ ออกจากบ้านท่าลี่ เราจะค้างคืนที่บ้านดงฤาษี (ชื่อหมู่บ้านไม่ใช่บ้านพระฤาษี) พักตามบ้านคนรู้จักหรือพักตามชายทุ่ง รุ่งขึ้นก็เดินทางต่อผ่านบ้านโฮ่ง ห้วยกาน และพักที่ห้วยตวง ที่ห้วยตวงนั้นเป็นป่าดงดิบซึ่งเป็นพื้นที่ภูเขาสูง สูงที่สุดในการเดินทางไปลี้ ต้องเลือกพักตรงนี้เพราะมีลำห้วยให้วัวเทียมเกวียนอาบน้ำ เนื่องจากเรามีเกวียน 9 - 10 เล่ม ที่ต้องมาหลายเกวียนเพราะสินค้ามีจำนวนมาก และคณะของเราก็ได้ใช้น้ำในลำห้วยอาบน้ำด้วย เป็นชัยภูมิที่เหมาะดีกว่าเนินเขาลูกอื่น จุดนี้จึงเป็นที่พักจริง ๆ

แต่เราก็ไม่มีศาลาจะนอน ต้องนอนในเกวียน และต้องหาฟืนมาก่อกองไฟตลอดคืน เพื่อป้องกันสัตว์ต่าง ๆ มาทำร้าย ต้องให้ไฟสว่างทั้งคืน ไม่มีโรงแรม ไม่มีร้านอาหาร เตรียมหุงหาอาหารกินในป่านั้นแหละ เราเตรียมอาหารแห้งมาจากเชียงใหม่แล้ว อาทิเช่น ปลาแห้ง น้ำพริกแห้ง ปลาย่าง หมูย่าง เนื้อย่าง แหนม แคบหมู ซึ่งเหมาะกับการเดินทาง ของสดไม่ต้องพูดถึง สมัยนั้นในป่าไม่มีร้านขายของ ส่วนผักก็หาเองในป่า ดิฉันชินกับผักตามป่ามาก มีผักหวาน ผักฮ้วน ผักเชียงคา ผักหนาม ผักแซงดา ผักบางชนิดเลื้อยอยู่ตามต้นไม้ ดิฉันจะรู้จักหมด เวลาแดดร่มลมตกก็จะลงจากเกวียนแล้วเดินตามเกวียนและเก็บผักไปตามทางสนุกสนานมาก ดิฉันเกิดมากับป่าไม้และสิ่งแวดล้อมอย่างนี้ ทำให้ดิฉันมีโอกาสมากกว่าเด็กในเมือง ถ้าฤดูฝนก็เก็บเห็ดทานเป็นของธรรมชาติไม่มีสารพิษตกค้างเหมือนสมัยนี้ ดิฉันถึงได้แข็งแรงความจำดีทั้งที่อายุดิฉัน 86 ปีแล้ว (ในขณะที่เขียนเรื่องนี้) สมัยเด็ก ๆ ป่าไม้เมืองไทยสวยงามมาก คนขับเกวียนบางคนเขาก็จะหาหญ้าให้วัวกิน บางคนก็เข้าป่าไปหาอาหารมา บางคนก็ไปยิงสัตว์มาเพื่อประกอบอาหาร แต่คุณตาไม่นิยมให้ฆ่าสัตว์

การเดินทางในเดือนมีนาคมซึ่งเป็นช่วงเวลาปิดเทอม อากาศจะร้อนมากคืนไหนเป็นคืนข้างแรม พระจันทร์จะสว่างตอนเช้าตี 4 ตี 5 คาราวานของเราจะออกเดินทางช่วงนี้เพราะอากาศไม่ร้อน เมื่อถึงตอนเที่ยงวัวจะได้พักนาน ๆ เพราะทางบนภูเขาสูงนั้นเวลาขึ้นเขา สงสารวัวมาก เพราะของบรรทุกกันหนัก เราจะหยุดพักให้วัวได้พักผ่อนที่บ้านปาง พอเดินทางถึงบ้านปางก็เข้าเขตลี้แล้ว บ้านปางเป็นบ้านเกิดของครูบาศรีวิชัย นักบุญนักพัฒนาซึ่งมีชื่อเสียงหลายจังหวัด เช่น ลำปาง เชียงใหม่ เชียงราย แพร่ น่าน ท่านไปพัฒนาทุกจังหวัด บ้านปางก็เป็นที่พักค้างคืนอีกแห่งหนึ่ง จุดพักนอนจุดนี้เราจะนอนที่โรงเรียน ช่วงหน้าร้อนบนภูเขาเลยห้วยกานมาจะเป็นการเดินทางบนภูเขา วัวจะเดินทางได้วันละ 20 ก.ม. เท่านั้น ถ้าทางตรง 30 ก.ม. พอไหวอยู่ จากบ้านปางก็จะถึงบ้านแม่ป๊อก บ้านแม่ตืน บ้านห้วยศาลา บ้านป่าไผ่ บ้านป่าจี้ บ้านวังดิน สมัยนั้นตัวอำเภออยู่บ้านลี้

ไม่ได้อยู่บ้านวังดินเช่นปัจจุบัน ถ้าจากบ้านปางจะไปถึงลี้ก็ค้างคืนเป็นคืนที่ 3 ที่บ้านห้วยศาลา ก็จะค้างคืนตรงนี้เป็นคืนสุดท้ายใน 3 คืน

บ้านของดิฉันที่ลี้ อยู่ถนนพหลโยธินใกล้กับที่ว่าการอำเภอ ตัวบ้านจะอยู่บนฝั่งแม่น้ำลี้ หน้าฝนต้นเดือนเมษายน ฝนต้นฤดูตกรุนแรงมาก น้ำจากภูเขาจะไหลแรงมาก กวาดเอาท่อนไม้สักไหลมาตามน้ำมากมาย ซึ่งคนงานจะใช้ช้างลากไม้ซุง ลงตลิ่งให้ไหลไปรวมกันที่แม่น้ำปิงที่ตำบลก้อ เพื่อให้ไหลลงไปถึงปากน้ำโพ นครสวรรค์ ไม้พวกนี้เป็นไม้สัมปทานจากกรมป่าไม้ไม่ใช่ไม้เถื่อน โดยเขาจะตัดไว้ให้ช้างลากมาไว้ใกล้ตลิ่ง พอฝนตกน้ำก็จะพัดซุงไหลไปลงแม่น้ำปิงที่ตำบลก้อ อำเภอลี้ คนที่ได้รับสัมปทานจะมาทำเป็นแพเนื่องล่องลงมาปากน้ำโพ นครสวรรค์ ดิฉันจะนั่งอยู่ตรงหน้าต่างครัวที่บ้านดูไม้เหล่านี้ ไหลมาตามลำน้ำซึ่งไหลเชี่ยวกรากมาก ใครไปว่ายก็คงจะต้านแรงน้ำไม่ไหว พ้นจากฝนตกใหญ่แล้วรุ่งขึ้นแม่น้ำลี้ก็ใสสะอาด ดิฉันตื่นเต้นจริง ๆ ภาพเหล่านี้จะไม่มีให้เห็นในสมัยนี้ มีแต่ภูเขาหัวโล้น เป็นความทรงจำที่ดีในวัยเด็กของดิฉัน และเมื่อถึงวันที่ 17 พฤษภาคม ดิฉันต้องกลับไปเรียนหนังสือที่เชียงใหม่อีกแล้ว จะกลับเชียงใหม่ราววันที่ 10 พฤษภาคม โดยใช้เวลาเดินทางประมาณ 4 วัน

ขากลับก็บรรทุกสินค้าไปส่งในเชียงใหม่ สินค้าของอำเภอลี้ตอนนั้นก็จะมีไม้สัก ครั่ง ซึ่งสมัยก่อนใช้ผลิตแผ่นเสียง มีหนังสัตว์ น้ำผึ้ง เขากวาง เขาสัตว์ต่าง ๆ มีครั้งหนึ่งที่บรรทุกแผ่นเสียง หนังสัตว์ น้ำผึ้ง เขากวาง และเขาสัตว์ต่าง ๆ

แม้อำเภอลี้จะอยู่ไกลแค่ไหน แต่ก็เป็นทางลัดของพ่อค้าชาวลำปางและตากที่จะเดินทางไปจังหวัดแม่ฮ่องสอนต้องผ่านอำเภอลี้ (ดิฉันลืมบอกไปว่าดิฉันเกิดใกล้ถนนพหลโยธินที่อำเภอลี้ เดี๋ยวนี้ดิฉันก็มีบ้านอยู่ถนนพหลโยธินอีกนั่นแหละ สมัยเด็กเกิดหน้าอำเภอลี้ พอแก่ตัวแล้วก็อยู่ติดเขตพญาไทในกรุงเทพฯ ซึ่งอยู่ติดถนนพหลโยธินเช่นกัน) มีพ่อค้าเกลือและพ่อค้าอื่น ๆ จากจังหวัดทางภาคเหนือที่จะไปค้าขายที่แม่ฮ่องสอนผ่านบ้านแม่ตืนออกไป

ทางดอยเต่า เขตของเชียงใหม่ผ่านอำเภอฮอดไปอำเภอแม่สะเรียง เป็นทางลัดที่จะไปจังหวัดแม่ฮ่องสอนที่ใกล้ที่สุด ถ้าเดินทางสายนี้จะลัดกว่าการเดินทางจากลำปางไปเชียงใหม่ เพราะเป็นเส้นทางใช้การเดินเท้าไม่ใช่ไปทางรถไฟ การเดินทางส่งสินค้า เช่น เกลือ และสินค้าอื่น ๆ จะบรรทุกบนหลังวัวหรือม้า เป็นขบวน เวลาฝูงวัวเดินผ่านจะมีเสียงกระดิ่งที่ผูกคอวัวมาประสานเสียงมาแต่ไกล ฟังดูเพราะดี บ้านเมืองยังไม่เจริญ การเดินทางจะมีขึ้นในฤดูหนาวและฤดูร้อน ฤดูฝนจะลำบากมาก

ใกล้วันจะเปิดเทอมแล้ว ดีใจที่จะได้เปลี่ยนบรรยากาศจากป่าเข้าเมือง สมัยนั้นเชียงใหม่เป็นเมืองหลวงรองจากกรุงเทพฯ บ้านดิฉันอยู่ถนนท่าแพ ซึ่งเป็นถนนที่มีความเจริญที่สุดของเชียงใหม่ สถานบันเทิงก็อยู่ถนนสายนี้ มีโรงภาพยนตร์อยู่หลายโรง เช่น ตงเฮง ตงก๊ก บ้านดิฉันอยู่หน้าโรงหนังตงก๊ก หรือโรงหนังศรีวิศาล

ตงเฮง ตอนนั้นเป็นศูนย์การค้าเล็ก ๆ ที่มีชื่อเสียงของเชียงใหม่ใกล้ ๆ กับตลาดวโรรส หรือกาดหลวงอยู่ถนนท่าแพตรงที่จะไปตลาดเล่าโจ๊ว (ตลาดวโรรส) ดิฉันได้ดูหนังดี ๆ ละครดี ๆ ก่อนคนอื่น และมีคณะละครจากกรุงเทพฯ ไปแสดงด้วย คุณตาเห็นชอบฟังเพลง ก็เลยซื้อเครื่องเล่นแผ่นเสียงให้ดิฉัน ฟังเพลงไทยเพราะ ๆ เลยซึมซับเข้าไปในสายเลือดมาแต่เด็ก ได้เป็นนักร้องของโรงเรียน ไปร้องเพลงในงานใหญ่ ๆ ของจังหวัดเชียงใหม่ ตั้งแต่ 8-9 ขวบ เช่น ในงานฉลองรัฐธรรมนูญ ซึ่งมีการประกวดนางสาวเชียงใหม่ด้วย ตอนเด็กเรียนที่โรงเรียนบูรณศิลป์ ชั้นมัธยมไปเรียนที่จังหวัดลำพูน ที่โรงเรียนสตรีลำพูน “ส่วนบุศโญปถัมภ์” ซึ่งเป็นชื่อของเจ้าหญิงส่วนบุญ ภริยาท่านเจ้าผู้ครองนครลำพูน หรือเจ้าหลวงลำพูน ซึ่งเจ้าหญิงส่วนบุญท่านเป็นธิดาของเจ้าผู้ครองนครองค์อื่นเหมือนกัน ที่ดิฉันต้องมาเรียนจังหวัดลำพูนนั้น เนื่องจากเกิดสงครามโลกครั้งที่สอง เชียงใหม่เป็นจุดที่ล่อแหลมกับการโจมตีทางอากาศจากคู่สงครามกับญี่ปุ่น เพราะทหารญี่ปุ่นเข้ามาอยู่ในเมืองเต็มไปหมด โรงเรียนต่าง ๆ จะเป็นที่อยู่ของทหารญี่ปุ่น โรงเรียนฝรั่ง

ทั้งหลายจะถูกปิดหมด เมื่อปี พ.ศ. 2485 ดิฉันก็อพยพไปที่อำเภอลี้ พร้อมกับน้องชาย 4 ขวบคนหนึ่ง อีกคนหนึ่ง 2 ขวบ และคุณแม่ส่วยแหม่ ซึ่งตั้งท้อง 8 เดือน ไปคลอดที่ลี้ และเสียชีวิตพร้อมน้องสาวที่คลอดในวันนั้นเลย ดิฉันรู้สึกว่าช่วง 12 ปี หรือ 10 ปี ดิฉันจะมีแต่ความมืดมนเสมอ อย่างปี พ.ศ. 2485 นี้ มืดมิดเลยครอบครัวล่มสลาย พี่น้องต้องแยกกันอยู่ชั่วชีวิตเลยทีเดียว

เมื่อกลับมาจากลี้เพื่อจะมาเรียนที่ในเมือง คาราวานเกวียนประมาณ 7 - 8 เล่ม ก็จะบรรทุกสินค้าจากลี้เข้าเมืองเชียงใหม่ เดือนพฤษภาคมเป็นต้นฤดูฝน ฝนตกหนักมากเช่นฝนต้นฤดู มีพายุแถมด้วยฟ้าร้องกลางป่าน่ากลัวมาก ตามลำห้วยต่าง ๆ ที่เกวียนเดินผ่านไม่มีสะพาน น้ำเต็มลำห้วยและไหลแรงด้วย ดิฉันกลัวลม แต่ไม่กลัวฝน เพราะบางครั้งลมพัดแรงจนต้นไม้โค่น หากมีฝนตกลมแรง เราจะหยุดเดินทาง บางครั้งต้องรอเป็นชั่วโมงให้น้ำจากเขาไหลแรงตามห้วยให้แห้งเสียก่อน แต่ฝนบนภูเขาน้ำไหลลงมาจะแรงมากไม่นานก็ไหลผ่านไปหมด เดินทางหน้านี้ต้องเตรียมฟืนไปสำหรับเป็นเชื้อเพลิงประกอบอาหารด้วย เพราะถ้าไม่เตรียมไปฟืนเปียก การทำอาหารทานก็จะลำบาก เนื่องจากถ้าฝนตกเดินทางไม่ได้ก็ค้างคืนตรงนั้นจะหาฟืนในป่าก็เปียก ขากลับเคยนอนพักที่บ้านวังหลวงอยู่ในเขตอำเภอบ้านโฮ่ง มีศาลาใหญ่สำหรับคนเดินทางพักกว้างขวางมาก ดิฉันชอบเพราะโล่งดี ไม่ต้องนอนบนเกวียนเหมือนค้างตามดอยต่าง ๆ แต่คนขับเกวียนไม่ยอมพัก บอกว่าขอพักในวัดวังหลวงดีกว่า ดิฉันถามเขาว่าทำไมถึงพักไม่ได้ ทุกคนเงียบกริบไม่ยอมพูด ดิฉันก็เลยตามใจเขาไปพักในวัด รุ่งเช้าขึ้นมาก่อนจะออกเดินทาง คนขับเกวียนบอกว่า ที่ศาลานั้นผีดุมาก เขาไปนอนครั้งใดโดนหลอกทุกครั้ง เพราะเขากลัวผี แต่ไม่ยอมบอกเราก่อน แต่คณะของดิฉันประมาณ 10 คน หลับกันสบายมาก

ต้นเดือนพฤษภาคมฝนเริ่มตก ผักพ่อค้าตีเมียเริ่มออก มีหน่อไม้ ผักพ่อค้าตีเมียนี้ คือ เฟิร์นชนิดหนึ่ง กรอบอร่อยดีมากจะมีช่วงปลายเดือน

พฤษภาคมเท่านั้น หมดเดือนนี้แล้วผักนี้จะแก่ทานไม่ได้ ที่เขาเรียกชื่อนี้ เพราะเวลานำมาแกง มันคงแก่เกินแกงไม่อร่อยมันเหนียวเคี้ยวเท่าไรก็ไม่เปื่อย พ่อค้าเขานำไปให้เมียแกง มันทานไม่ได้ ความที่คงโมโหหิว พอกินเข้าไปกินไม่ได้ก็เลยทำร้ายเมีย เขาจึงให้ชื่อว่า "ผักพ่อค้าตีเมีย" เช้าออกจากบ้านวังหลวงก็ถึงหมู่บ้านกะเหรี่ยงบ้านห้วยหละ บ้านห้วยกาน บ้านโฮ่ง ดงฤาษี เข้าบ้านโฮ่ง ดงฤาษีแล้ว ทางเรียบผ่านทุ่งนาผ่านพ้นบนดอยและป่ามาแล้ว เดินทางไม่ค่อยเหนื่อยเท่าไร เกวียนก็จะส่งเราที่หมู่บ้านท่าลี่ อำเภอจอมทอง และจะขนถ่ายสินค้าที่บ้านท่าลี่นี้ สินค้าจากลี้ก็จะมาขายในตัวเมืองเชียงใหม่

ดิฉันรักบ้านเกิดมาก รักการเดินทาง ประทับใจในชีวิตวัยเด็กมาก ดอกไม้ป่าสวย สัตว์ป่าทั้งหลายต่างก็มีชีวิตอิสระ หมี เสือ ช้าง กระทิง ไก่ป่า ต่างชีวิตต่างอยู่ เราไม่ได้ไปทำลายชีวิตเขา คืนเดือนหงายเราจะเจอกระต่ายวิ่งไล่กันเป็นคู่ ๆ พืชผักในป่าเรารู้ว่าอันไหนทานได้อันไหนอันตราย บางอย่างสีสวยทานไปแล้วถึงแก่ชีวิต เสียงจักจั่นเรไรร้อง ตอนใกล้รุ่งเสียงไก่ป่าขัน เสียงยังตราตรึงอยู่ในใจดิฉันตลอดเวลา ไม่เคยลืม

ดิฉันเองเกิดที่อำเภอลี้ ที่ถนนพหลโยธิน ตอนสูงอายุบั้นปลายชีวิตก็มีบ้านอยู่ถนนพหลโยธิน ใกล้กับที่ว่าการเขตพญาไทเหมือนที่เกิด ดิฉันเลือกที่เกิดไม่ได้ และหนีที่อยู่ไม่พ้นจริง ๆ แปลกจริงที่ถนนเส้นนี้พัวพันกับชีวิตของดิฉันมาโดยตลอด

ดิฉันลืมบอกไปว่า คุณตาของดิฉันเปลี่ยนสัญชาติเป็นคนไทย ใช้ชื่อว่า นายสิน วัฒนคามินทร์ ดิฉันมีน้องสาวต่างมารดา 1 คน ชื่อ รำพรรณ และน้องชายต่างบิดา 2 คน ชื่อ ไว และศรีลา สยาคำ

ชีวิตวัยเด็กของดิฉัน ดิฉันสนุกสนานมาก ได้ไปอยู่บ้านญาติข้างคุณย่าหลายบ้าน เพราะคุณย่ามีพี่น้องถึง 12 คน อยู่ในตัวเมืองลำพูน คุณย่าจะพาดิฉันไปเยี่ยมบ้านญาติ บางครั้งก็ไปค้างบ้านหลานของคุณย่า ซึ่งมีญาติหลานของคุณย่า แยกกันอยู่ในหลายจังหวัด ดิฉันจึงมีญาติข้างคุณย่าจำนวนมากทีเดียว ชีวิตวัยเด็กของดิฉันจึงเป็นเช่นนี้

เวลาที่อยู่ที่เชียงใหม่ ดิฉันจะมีน้าส่วยอุ๊เป็นเพื่อน เพราะอายุห่างกัน 5 - 6 ปี ตอนเรียนชั้นประถม เวลามาบ้านที่ลำพูนก็จะอยู่ในความดูแลของคุณอา คือ ร.ต.อ. เจริญ สุขราตรี อาเจริญรับราชการต้องย้ายไปอยู่ที่ลี้และจังหวัดลำพูน สลับกัน ถ้าตอนโรงเรียนปิดเทอมอาก็อยู่ที่ลี้ เราก็จะไปเล่นบริเวณสถานีตำรวจ บางครั้งเวลามีงาน อาจะไปรักษาความสงบในงาน อาก็จะพาเราไปด้วย จะไปพักตามร้านที่เป็นเพื่อนอา

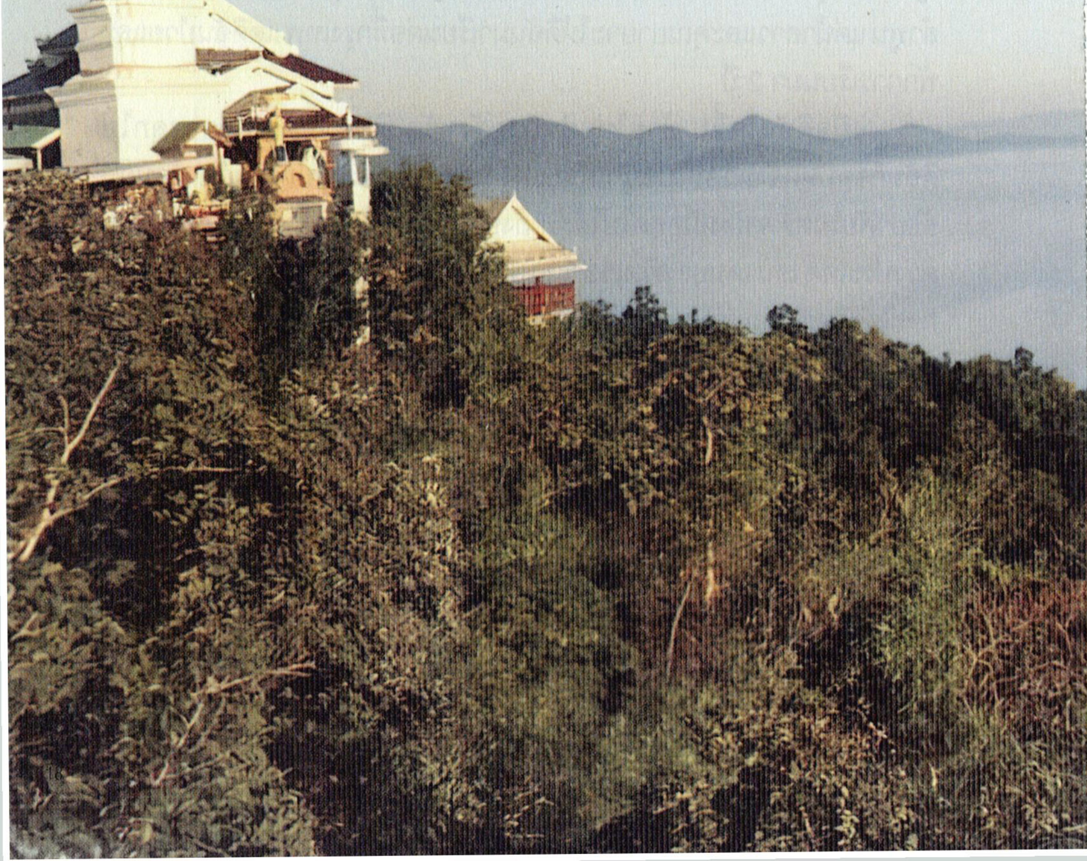
โตขึ้นมาเรียนโรงเรียนสตรีลำพูนก็จะมาอยู่กับอา มีพี่สาวลูกคุณป้าจันทร์ดี เป็นเพื่อน บ้านที่ลำพูนมีอยู่ 3 หลังด้วยกัน อยู่บริเวณเดียวกัน มีพี่สาวคนนี้ คือ พี่อัมพร แก้วทิพย์ ตอนหลังพี่ใช้นามสกุลสามี คือ พี่อัมพร มณีขัติย์ ซึ่งสนิทกันจนปัจจุบัน

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สงบแล้ว ดิฉันอยากกลับไปเรียนต่อที่เชียงใหม่ ญาติข้างคุณยายจะให้ไปเรียนที่เชียงใหม่ ญาติข้างคุณย่าอยากให้เรียนที่ลำพูน แต่น้าสาวและคุณยายจะให้ดิฉันมาเรียนต่อที่กรุงเทพ แต่ดิฉันป่วยและพักการเรียนมา 2 ปี

เมื่อดิฉันโตขึ้น ย้ายไปอยู่หลายจังหวัด ติดตามคุณพ่อของลูกไป ดิฉันก็ชอบทุกจังหวัดที่ไปอยู่ แต่ละแห่ง แต่ละท้องที่มีเสน่ห์ต่างกัน ผู้คนก็มีอัธยาศัยไมตรี จากเหนือสุดไปใต้สุด ถึงอำเภอเบตง จังหวัดยะลา และไปอยู่ต่างประเทศ เช่น เคนยา สวิตเซอร์แลนด์ และมีโอกาสท่องเที่ยวอีกหลายเมือง การใช้ชีวิตกับคุณพ่อของลูกติดตามคุณพ่อไปจังหวัดต่าง ๆ ก็มีทั้งทุกข์สุขคละเคล้ากันไปตามชีวิตของแต่ละครอบครัว แต่ก็ฟันฝ่าอุปสรรคทั้งหลายทั้งปวงมาเป็นเวลา 68 ปี มาแล้ว มาเป็นครอบครัวที่เป็นปึกแผ่น มั่นคงเหมือนกับมาสร้างครอบครัวใหม่ ดิฉันนึกเสียดายที่การศึกษาของดิฉันมิได้ผ่านการเรียนในมหาวิทยาลัย แต่ดิฉันก็ส่งเสียลูกให้มีการศึกษาที่ดี ๆ ทั้งในและต่างประเทศ ดิฉันก็ภูมิใจที่ลูกทุกคนเป็นลูกที่ดี ตั้งใจศึกษาเล่าเรียนและประสบกับความสำเร็จในชีวิตการงาน มีบุตรหลานที่ประพฤติดีประพฤติชอบ ดิฉันก็ภูมิใจมาก ดิฉันเองก็หาโอกาสเรียนภาษา

กับครูชาวออสเตรเลีย และครูชาวอเมริกา ตอนช่วงที่อยู่ยะลา และก็ได้ใช้สื่อสารพอเดินทางรอบโลกได้ และติดต่อกับเพื่อนต่างประเทศใกล้เคียงตอนที่อยู่อำเภอเบตง และได้ช่วยสามีพิมพ์หนังสือสอนภาษาอังกฤษเล่มหนึ่งเมื่อปี พ.ศ. 2496 ซึ่งสามีจะถนัดทั้งภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส เป็นความทรงจำที่ดี เลยรวบรวมเรื่องเล่าต่าง ๆ ในหัวข้อเรื่อง

“จากยอดดอยสู่โลกกว้าง”

1 เดือนในไต้หวัน

พ.ศ. 2508 (ค.ศ. 1965)

คืนที่บันทึกเรื่องนี้เป็นคืนวันอาทิตย์ที่ 7 กุมภาพันธ์ 2559 ดิฉันเป็นโรคนอนไม่หลับมานานแล้ว ในปีนี้อายุเข้า 7 รอบ (84 ปี) จะครบ 85 ปี ในปี พ.ศ. 2559 นี้ พยายามสวดมนต์และหาหนังสืออ่านเพื่อให้เกิดอาการง่วง ก็ไม่สำเร็จ คิดอะไรย้อนหลังไปหลายปี เวลาขณะนี้ตีสามแล้ว เลยรีบเขียนอะไรที่พอจะจำได้ระลึกถึงเหตุการณ์ในปี พ.ศ. 2508 เวลาผ่านมา 51 ปีแล้ว ซึ่งในขณะนั้นลูกทั้ง 4 คน เรียนอยู่กรุงเทพฯ เลยตั้งใจว่าจะบันทึกย้อนหลังว่ามีอะไรผ่านมาในชีวิตในขณะนั้นบ้าง

คุณประชุมและดิฉันได้ใช้ชีวิตในจังหวัดยะลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 ถึงปี พ.ศ. 2513 เป็นเวลา 12 ปี โดยในปี พ.ศ. 2508 สามีและดิฉันได้รับเกียรติจากกระทรวงมหาดไทยไต้หวันเชิญไปเป็นแขกเกียรติยศของรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยไต้หวัน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ โดยถือเป็นแขกเกียรติยศของกระทรวงมหาดไทยไต้หวันเพียงสองคนเท่านั้น ไม่ได้ไปเป็นคณะ จำได้ว่าทางจังหวัดยะลาได้เลี้ยงส่งและเดินทางมาส่งที่สถานีรถไฟยะลากันเป็นจำนวนมาก

(ภาพผู้มาส่งที่สถานีรถไฟ)
นายเฉลิม สุวรรณเนตร
ปลัดจังหวัดยะลา
ตำแหน่งในขณะนั้น

คณะพ่อค้าชาวอินเดียมาส่งที่สถานีรถไฟยะลา

ถ่ายที่สถานีรถไฟ
ยะลำ
ก่อนออกเดินทางไป
ไต้หวัน

เดินทางจากสนาม บินดอนเมือง

ต้นเดือนมิถุนายน ถึงสนามบินกรุงไทเปในวันเดียวกัน มีคณะของท่านรัฐมนตรียวน ปูชิ มารับที่สนามบิน และท่านให้เราสองคนพักที่โรงแรมเฟิร์ส กรุงไทเป ไต้หวันขณะนั้นก☒ลังสร้างเมือง และก☒ลังพัฒนาด้านต่าง ๆ มีหลายแห่งที่ทางการไต้หวันไม่อนุญาตให้เราบันทึกภาพนอกจากทางการไต้หวันจะจัดถ่ายภาพให้ทักทายกันตามธรรมเนียมแล้วน☒เราเข้าพักที่โรงแรม

เท่าที่ดิฉันพบในปีนั้น คือ ไต้หวันเป็นประเทศที่พัฒนาไปทุกด้าน รัฐบาลเขาใช้จ่ายอย่างประหยัดมาก แม้รัฐมนตรีจะมีรถประจำตำแหน่ง แต่รัฐมนตรีช่วยจะใช้บริการแท็กซี่ รถที่รับรองแขกของรัฐเป็นรถราชการ ซึ่งรถที่ใช้รับรองเราก็ติดธงชาติไต้หวัน - ไทย และให้นายตำรวจติดตามเรา สองคน เราจำชื่อท่านไม่ได้แล้ว ยศพันตำรวจตรีและร้อยตำรวจเอก

ในวันแรก นอกจากเราเดินทางไปถึงแล้ว เรายังไม่ได้เดินทางไปไหน ท่านให้เราพักผ่อน วันรุ่งขึ้นถึงได้นำไปสถานที่ต่าง ๆ ที่รัฐบาลจัดให้คุณประชุม ส่วนดิฉันนั้นบางครั้งก็พักผ่อนที่โรงแรม บางโอกาสเท่านั้นที่จะเดินทางไปกับ คุณประชุม เช่นออกเดินทางไปต่างจังหวัด ขณะนั้น ประธานาธิบดี เจียง ไคเช็ค ยังมีชีวิตอยู่และพักอาศัยที่บ้านส่วนตัวทางเหนือกรุงไทเป ส่วนการดูงานของดิฉันก็มิได้มีโปรแกรมตายตัว ทางการถามดิฉันว่าอยากไป ที่ใด เขาก็จัดการให้ ดิฉันเลยขออนุญาตไปชมการจัดการในโรงแรม จำไม่ได้ว่าเป็นโรงแรมอะไรแต่เป็นโรงแรมระดับห้าดาว และไปชมการจัดสรร ที่ดินของรัฐ

คุณประชุมสนใจการเกษตร เขาก็จัดให้ไปดูการทำนาแบบปีละ 2 ครั้ง รวมทั้งได้จัดให้ไปดูกิจการของตำรวจไต้หวันด้วย ได้พาไปโรงเรียนนายร้อย ตำรวจไต้หวัน ซึ่งในขณะนั้นมีนายตำรวจจากไทยไปเรียนอยู่ด้วย รู้สึกจะเป็นการแลกเปลี่ยนกัน และตระเวนดูกิจการอื่น ๆ ในไต้หวัน เช่น การบริหารจัดการน้ำ เยี่ยมชมเขื่อนใหญ่ที่สุดของไต้หวันทางตอนกลางของ ประเทศ และไปชมกิจการท่าเรือของไต้หวันทางตอนใต้ของประเทศ ด้วยการ จัดการเรื่องชลประทานของเขาดีมาก เพราะประเทศของเขาเป็นประเทศ เกษตรกรรม ซึ่งเลื่องลือชื่อในการทำนาสองครั้งต่อปี น้ำท่าบริบูรณ์ แต่ต่อมา ภายหลังมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากเกิดขึ้นในประเทศ มีโรงงานทอผ้า และอุตสาหกรรมอื่น ๆ รถยนต์ส่วนมากที่ใช้ในประเทศเป็นรถยนต์ญี่ปุ่น แต่รู้สึกว่าจะเป็นรถมือสอง ส่วนรถยุโรปจะเป็นของนักการทูตเท่านั้น

สนใจการโรงแรม
และการปฏิรูปที่ดิน
เขาก็จัดให้ตามความประสงค์

ตึกสร้างใหม่ในกรุงไทเป

ลงนามในสมุดเยี่ยม
ที่ทำการตำรวจไต้หวัน

เยี่ยมโรงเรียน
นายร้อยตำรวจไต้หวัน
ซึ่งมีตำรวจไทยไปศึกษา

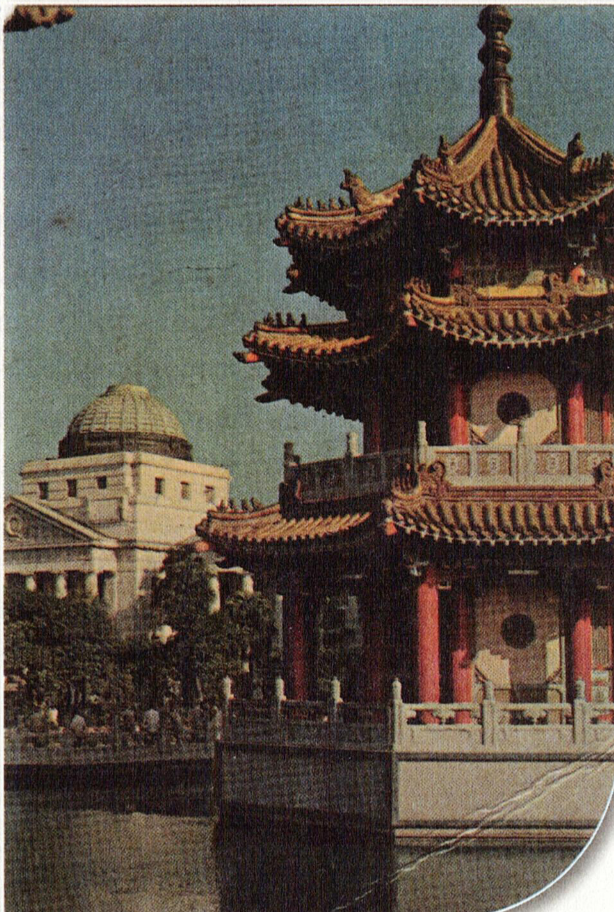

โรงเรียนนายร้อยตำรวจไต้หวัน

นอกจากคุณประชุม สามีดิฉันมีโปรแกรมไปดูการเกษตรกรรมของไต้หวันด้วยแล้ว ยังมีโอกาสได้ไปชมสวนลิ้นจี่ด้วย การชลประทานของเขาดีมาก มีเขื่อนใหญ่คือเขื่อนซีเมนต์แดม น้ำท่าเขาบริบูรณ์ ที่ไหนมีที่ว่างตามแนวถนนเขาก็ปลูกผักกัน ผลมะระของเขานี่ลูกกลม ๆ คล้ายลูกมะละกอ ข้างในมะระนี่ถ้าจะมาทำมะระยัดไส้ คงใช้เนื้อหมูเป็นกิโลทีเดียว และไปทางตอนเหนือของไทเป (คุณประชุมและเจ้าหน้าที่นำเที่ยว) ดิฉันก็ไปช้อปปิ้งใกล้ ๆ กับโรงแรม เขาจะมีเจ้าหน้าที่ดูแลอยู่ห่าง ๆ ก่อนที่ดิฉันจะบันทึกเรื่องนี้เมื่อสองสามวันที่ผ่านมานี้ ก็มีแผ่นดินไหวที่เมืองไหหนาน ซึ่งเราก็เคยผ่านเมืองนี้เหมือนกัน แต่ก็ลางเลือนแล้ว ที่ทางเหนือของไทเปที่คุณประชุมและนายตำรวจติดตามไปพักผ่อน ทราบว่าท่านประธานาธิบดี เจียง ไคเช็ค ก็พำนักอยู่เมืองนี้ เสียดายที่ไม่มีภาพ

โรงแรมที่พักที่
ซันมูนเลค

สวนสาธารณะเมืองไทเป

บางวันทางราชการก็จัดให้เราเที่ยวพักผ่อนตามสวนสาธารณะในกรุงไทเป อาหารที่เขาจัดให้ที่ไต้หวันนั้น แต่ละโรงแรมจะเป็นโต๊ะจีน เว้นแต่อาหารเช้าที่โรงแรมจะเป็นอาหารสากล โต๊ะจีนแต่ละเมืองนั้น อาหารเขาจะหรูหราทุกจังหวัดหรือตามโรงแรมจะเป็นอาหารค่อนข้างเหมือนกันจะทุกมื้อคือไก่แช่เหล้าเขาจะจัดมาอย่างสวยงาม ของหวานก็จะเป็นแตงโมกับสับปะรด ลองคิดดูสิคะทานไก่ทุกวันจนดิฉันไม่อยากทานไก่จนถึงทุกวันนี้ เราต้องทานตามมารยาทแต่ก็อร่อยทุกอย่างค่ะ แต่ทานอาหารจีนทุกวันก็อย่าให้พูดเลยนะคะอาหาร 8 - 9 อย่าง อุดมสมบูรณ์มากค่ะ มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยดิฉันไม่ค่อยถนัดเรื่องสุรามากนัก ดื่มตามมารยาท ครั้นกลับถึงที่โรงแรมดิฉันยอมเสียมารยาทขออนุญาตกลับห้องก่อน เรียนท่านว่าไม่ค่อยสบาย กลับมาถึงห้องรีบคลายของเก่าออก พักสัก 15 นาที ถึงค่อยขึ้นไปชมการแสดงที่ทางคณะจัดให้ชม

หลังจากเที่ยวในเมืองพอควรแล้ว ท่านรัฐมนตรีช่วยก็ให้นายตำรวจที่ติดตามเราไปเที่ยวซันมูนเลค แวะพักค้างคืนที่ซันมูนเลคแล้วก็เดินทางต่อไปทางใต้ของกรุงไทเป คือ เมืองเกาจุงหรือเกาซุง จากซันมูนเลค เขานำรถยนต์ไปส่งที่สถานีรถไฟ เพื่อนำเราไปเมืองเกาจุง

ถ่ายกับคุณประชุม ที่สวนสาธารณะ

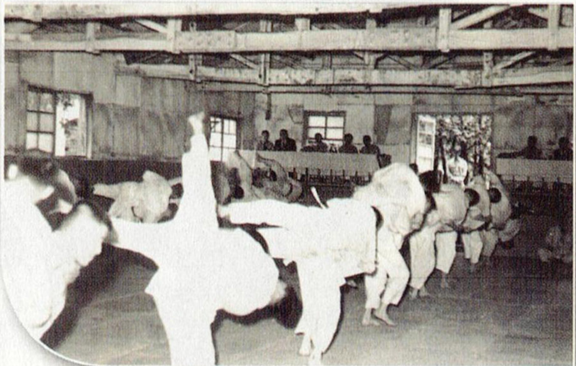
ถ่ายที่โรงเรียน
นายร้อยตำรวจ

กิจกรรม ณ โรงเรียนนายร้อย

ห้องวิทยาศาสตร์

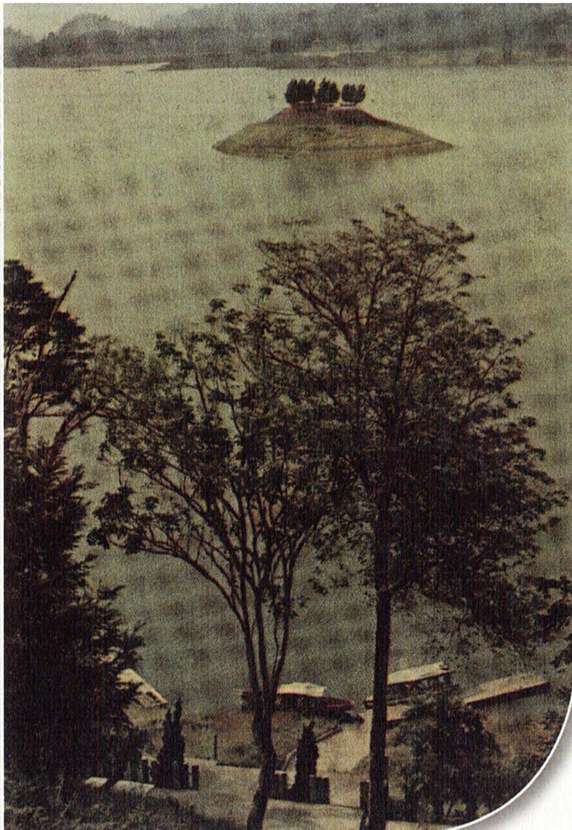

ชมการฝึกพลศึกษา ณ โรงเรียนนายร้อย

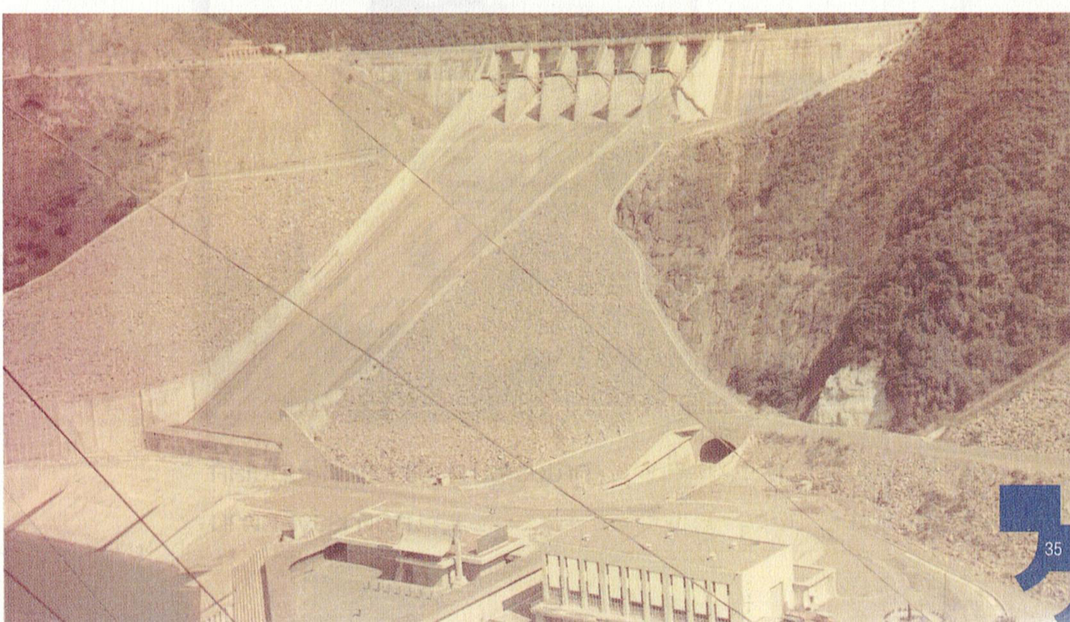
ห้องสมุด โรงเรียนนายร้อย

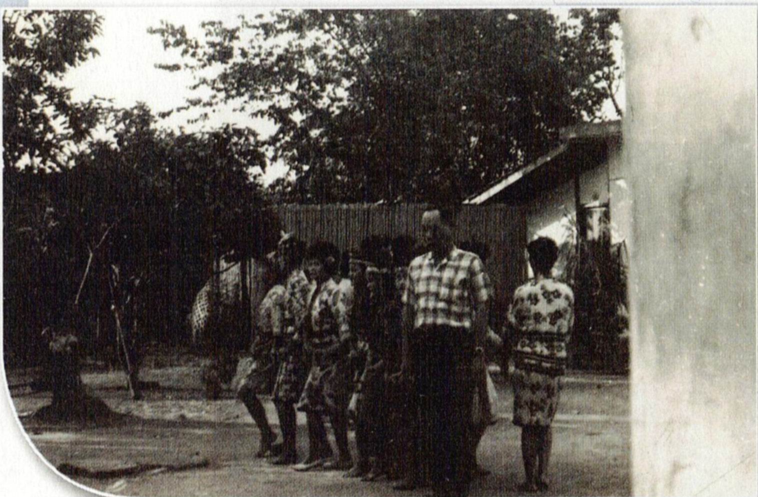

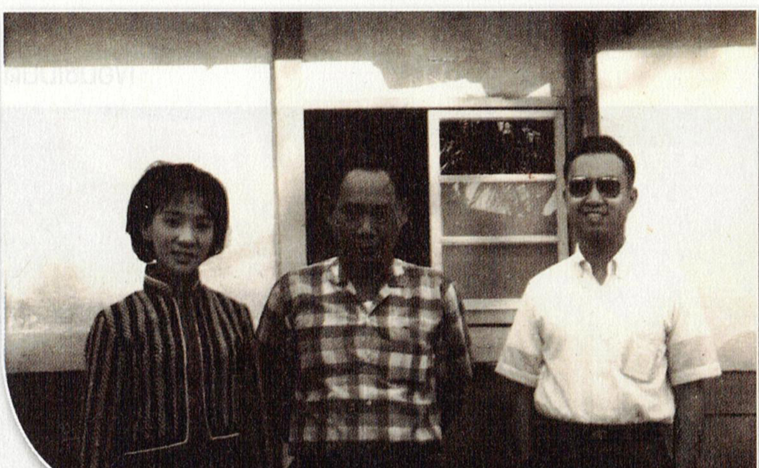
ซันมูนเลค

เขื่อนซีเมนต์ แดม

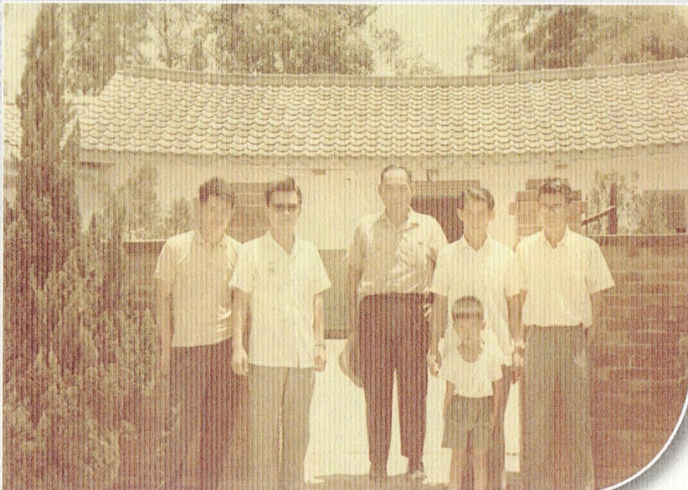

การแสดงของสาวหมู่บ้านซันมูนเลค

คุณประชุม สาวชาวเขาที่ซันมูนเลค
และนายตำรวจติดตาม

ภาพดูงานเกษตรกรรม ชาวสวน – ชาวนา ที่บ้านของเขา

ภาพสวนลิ้นจี่ของเกษตรกร

เกวียนลากอ้อยจากไร่

เกี่ยวข้าวในนาของเกษตรกร

ถนนชนบทจากไร่สู่หมู่บ้าน

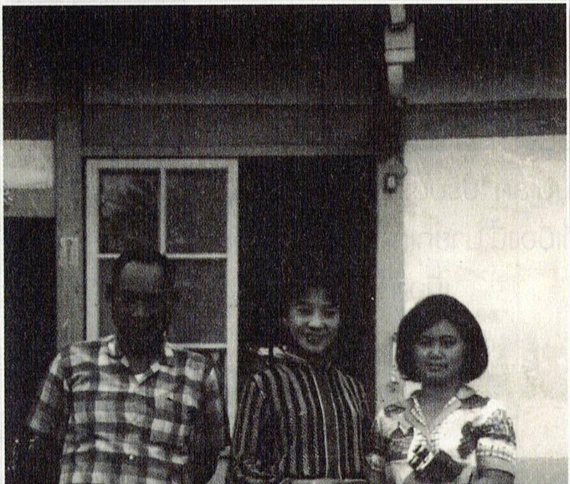

ป้ายภาษาจีนอ่านไม่ออกค่ะ

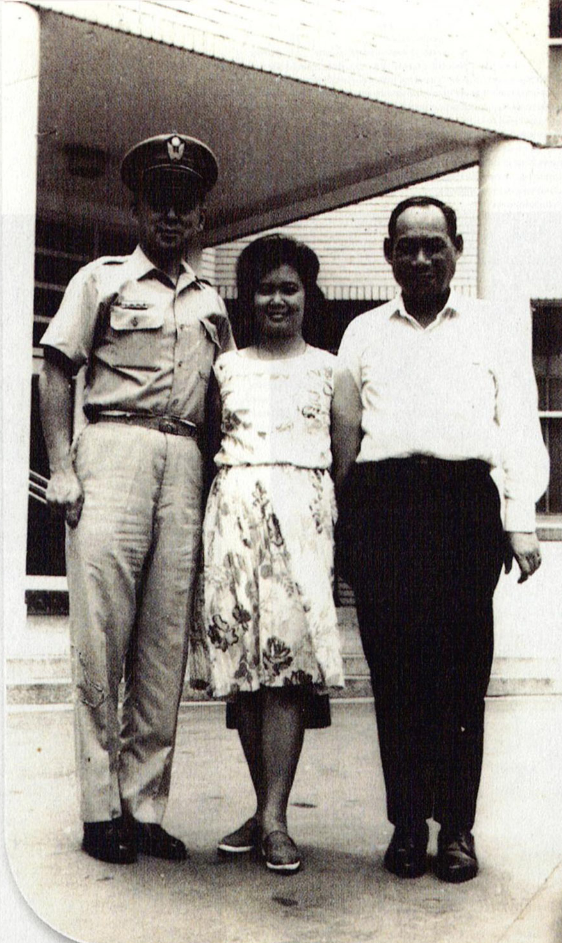
ป้ายที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง อ่านไม่ออกค่ะ

ภาพจากสาวงามที่ซันมูนเลค

ถ่ายที่หน้าโรงแรม
ที่เมืองทางใต้ของไต้หวัน
ก่อนจะเดินทางไปเกาจงหรือไป
ซันมูนเลค ไปรับประทานอาหาร
ที่เมืองนี้ นายกเทศมนตรีของ
เมืองนี้มาต้อนรับ

นั่งรถไฟไปเมืองเกาจุงหรือเกาสูง

ภาพจากการต้อนรับที่เมืองเกาจุง ภาพโดยบรรจบพร

เมื่อเดินทางไปเยือนทุกเมืองในไต้หวัน อาหารที่ทางการไต้หวันจัดต้อนรับเราสองคน รสเดียวสไตล์เดียวกันหมดในเวลาสองสัปดาห์ อาหารนั้นอร่อยเลิศรสสุดบรรยาย ไปเสียทุกอย่าง แต่เราต้องทานเป็นเวลานานคงจะมีเบื่อบ้างแต่เป็นมารยาท เราก็ทานกันไปให้มีชีวิตอยู่ ครั้งหลังสุดเมื่ออยู่เมืองเกาจุง โรงแรมที่ไปพักผ่านศูนย์อาหารนานาชนิดที่เราผ่านแล้วอยากทานเหลือเกิน ค่ำวันหนึ่งเราผ่านการทานอาหารเย็นที่โรงแรมแล้วดิฉันบอกกับนายตำรวจติดตามว่า เดินทางมาเหนื่อยเหลือเกิน ทั้งทางรถยนต์และทางรถไฟ รู้สึกไม่ค่อยสบายอยากพัก ขออนุญาตพักผ่อนพรุ่งนี้จะได้มีแรงไปชมสถานที่อื่นต่อไป นายตำรวจติดตามทั้งสองท่านก็ไม่ขัดข้อง ตลอดเวลาที่เราเป็นแขกของท่านรัฐมนตรี เราไม่เคยขอร้องอะไรเขาเลย ทำตามโปรแกรมที่เขาจัดให้ตลอด นายตำรวจสองท่านก็กลับไปพักผ่อนที่โรงแรมที่เขาพัก เขาไม่ได้พักโรงแรมเดียวกับเรา เมื่อเรากลับเข้าห้องพัก และมองเห็นเขาเดินทางกลับโรงแรมของเขาทางหน้าต่างโรงแรมของเรา เมื่อเรามั่นใจว่าเขากลับเข้าโรงแรมของเขาแล้ว เราสองคนจึงเปลี่ยนเสื้อผ้าเหมือนคนเดินเที่ยวธรรมดา เดินซื้ออาหารและรับประทานอาหารตามร้านเล็ก ๆ ทั่วไป อิ่มตามใจเราแล้ว ซื้อลิ้นจี่สดราคาไม่แพงมาทานที่โรงแรมสมใจอยาก ซึ่งในปี พ.ศ. 2508 (ปี ค.ศ.1965) บ้านเรายังไม่มีการปลูกลิ้นจี่ วันรุ่งขึ้นเขามาถามว่า จะต้องการไปโรงพยาบาลไหม เราตอบว่าหายดีแล้วเพราะได้พักผ่อนเต็มที่ เราขอบคุณเขาที่ได้ดูแลอย่างดีตลอดเวลาที่ผ่านมา

วันนี้เขาพาไปชมกิจการท่าเรือของเขาใหญ่โตมาก อยู่ทางตอนใต้ของประเทศ แต่ไม่อนุญาตให้ถ่ายภาพเลย เราค้างคืนที่เมืองเกาจุงเพียงคืนเดียวเท่านั้น จากนั้นก็กลับกรุงไทเป เมื่อเสร็จสิ้นการเดินทางอย่างเป็นทางการ 2 สัปดาห์นั้น ก็มีการเลี้ยงลากันอีก เราจะขอเลี้ยงตอบแทนแต่นายตำรวจ 2 ท่านนั้นปฏิเสธอย่างสุภาพว่า ทางราชการห้ามและขอบคุณว่ารับไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นของที่ระลึกหรือตอบแทนด้วยการรับเลี้ยงเอวังก็มีด้วยประการฉะนี้

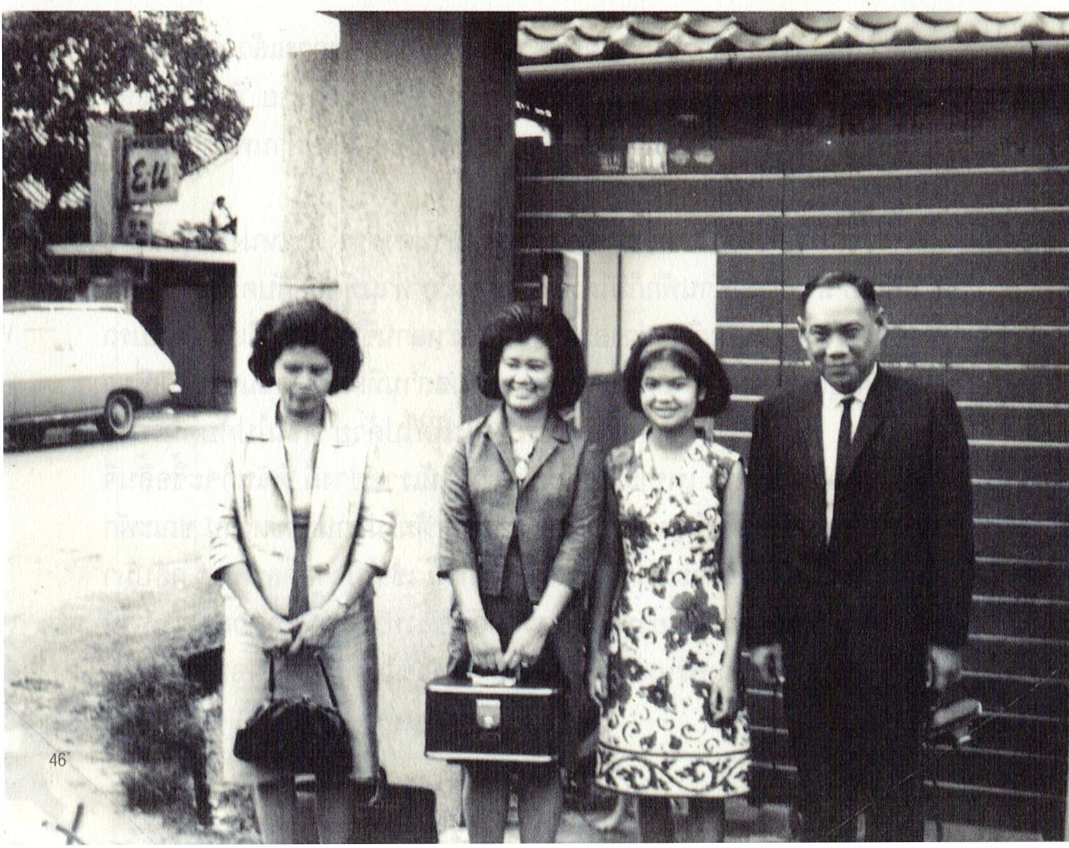

คนยืนสวมแว่นคือคุณกำจาย คนยืนใกล้คุณประชุม
คือบุตรชายท่าน

เมื่อเสร็จสิ้นภารกิจการเยือนตามคำเชิญทางราชการแล้ว คุณประชุมและดิฉันได้รับเกียรติเป็นแขกตามคำเชิญชวนของท่านกำจาย ทินพงษ์ และภริยาท่าน ท่านให้คนขับรถของท่านมารับเราไปพำนักอยู่บ้านพักของท่านที่กรุงไทเปเป็นเวลาสองสัปดาห์

ขณะพักอยู่ที่บ้านท่าน ดิฉันเข้าใจว่าท่านคงดำรงตำแหน่งกงสุลไทยที่กรุงไทเป สังเกตว่าบ้านพักก็มิได้หรูหรามากนัก ท่านพักอยู่กับครอบครัวของท่านพร้อมบุตรชายหญิงอย่างละ 1 คน และหลานซึ่งทำหน้าที่เป็นคนขับรถ กลางวันบุตรชายหญิง จะพาเราไปเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ ดิฉันชอบไปเที่ยวตลาดสด เวลาเที่ยวตลาดสดคุณประชุมไม่ได้ไปด้วย ดิฉันไปกับคนรับใช้ซึ่งเป็นคนจีนท้องถิ่น เพราะเธอจะเป็นล่ามให้เราอย่างดี ดิฉันก็จะซื้อลิ้นจี่ ดอกไม้จีน มะระไต้หวัน หน่อไม้ซึ่งอร่อยมาก ต้มไม่นานก็จะหวาน ขณะพักอยู่บ้านท่านทูต ดิฉันจะเข้าครัวเองเกือบทุกวัน เช้าไปจ่ายตลาดสด กลับมาทำอาหาร สาย ๆ จะไปเที่ยวกับบุตรชายหญิงของท่าน ส่วนตอนกลางคืนท่านกงสุลกำจายกับคุณสุรินทร์ ภริยาท่าน จะชวนไปเที่ยวพักผ่อนที่สมาคม

ของนักการทูต สถานที่แห่งนี้มีการแสดง ร้านอาหารและมีกาสิโนด้วย ส่วนมากดิฉันชอบฟังเพลง บางครั้งก็ดูหนัง บางทีก็ไปสล็อตแมชชีนบ้าง ชีวิตตอนนี้อิสระ อยากไปไหนก็ไป ส่วนมากก็อยู่ในกรุงไทเปทั้งนั้น ที่ไทเปตอนนั้นมีผ้าไทเป ซึ่งผลิตผลของที่นั่นเป็นผ้าปัก ดิฉันซื้อติดมือมานิดหน่อย ซื้อเซรามิกมา 2 ชิ้น ตอนนั้นบ้านเรายังไม่ได้ผลิตเซรามิก ปีนั้น คือ ปี พ.ศ. 2508 อีกชิ้นหนึ่ง นักเรียนนายร้อยตำรวจเขาอาสานำมาให้ ภายหลังชิ้นนั้นแตก ดิฉันก็นำกาวมาติด ก็ใช้งานได้หลายปี แต่ตอนนี้ไม่รู้อยู่ไหนแล้ว เพราะจากยะลา ย้ายไปอยู่สตูล เบตง นครสวรรค์ กรุงเทพฯ ชุมพร เพชรบุรี ราชบุรี และเข้ากรุงเทพฯ อีก อยู่กรุงเทพฯ ก็ย้ายบ้าน 1 ครั้ง ณ ปัจจุบันอยู่ซอยอารีย์

ถ่ายภาพที่สมาคมนักการทูต
คนแรก และคนสุดท้ายคือเพื่อนของพี่สุรินทร์
กลางคือ พี่สุรินทร์ และบรรจบพร

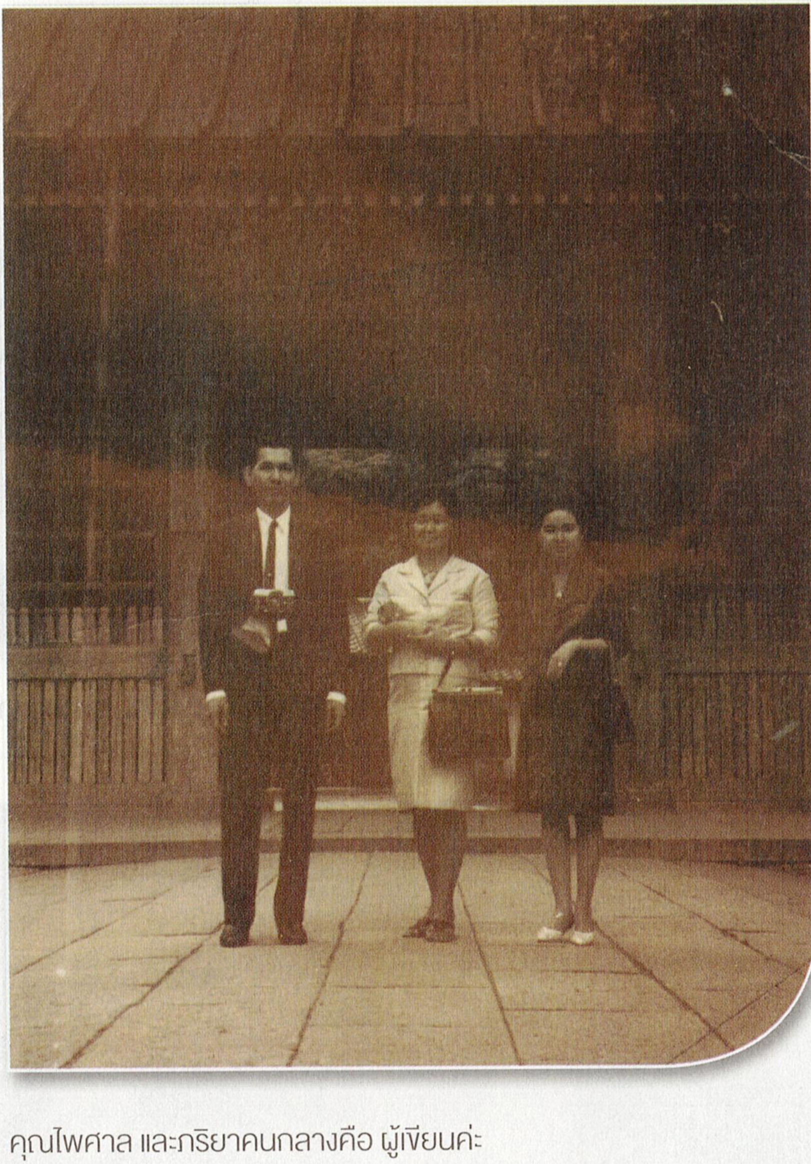

บุตรสาวและบุตรชายของท่านทูต

สรุปว่าชีวิตหนึ่งเดือนในไต้หวันนั้น ได้ความรู้ สาระ และชีวิตเช่นเดียวกับชีวิตอื่นทั่วไปในโลกนี้ การที่เราไปเรียนรู้ในต่างถิ่นที่ไป เป็นประสบการณ์อันมีค่ามาก แต่ลืมเรื่องที่ผ่านมาได้พบ คือ สุภาพสตรีจีนเวลานั่งซ้อนมอเตอร์ไซค์ เขาจะนั่งคร่อมท้ายจักรยานทุกคน ซึ่งปลอดภัยดีกว่า หญิงไทยเราจะนั่งเอาขาห้อยมาข้างใดข้างหนึ่ง ทางไต้หวันเขาห้ามนั่งแบบเมืองไทย ซึ่งความจริงนั่งคร่อมจะปลอดภัยกว่าจริง ๆ

เสร็จสิ้นจากการเยือนไต้หวัน เราสองคนก็เดินทางไปเที่ยวญี่ปุ่นต่อทันที 1 สัปดาห์ นั่งเครื่องบินการบินไทยไปญี่ปุ่นตอนนั้นจำไม่ได้ว่าบิน 1 หรือ 2 ชั่วโมงจากไต้หวัน อากาศไม่ค่อยดีในวันนั้น ดิฉันมองไปทางหน้าต่าง มองไม่เห็นอะไรเลย มีแต่เมฆหนาดำมืดมิด แต่อุ่นใจในอภินิหารบารมีของหลวงพ่อทวดวัดช้างให้ ถึงสนามบินนาริตะโดยปลอดภัย ถึงกรุงโตเกียวเราให้เพื่อนที่ญี่ปุ่นจองโรงแรมไว้ให้ เพื่อนมารับที่สนามบิน คือ คุณไพศาลและภริยา มารับเราไปพักที่โรงแรมปรินซ์ เขาเรียกว่าโรงแรมปรินซ์โฮเต็ล ซึ่งเป็นโรงแรมใหม่ที่สุดในขณะนั้นตั้งอยู่ใกล้โตเกียวทาวเวอร์ พระนางรำไพพรรณี พระราชินี รัชกาลที่ ๗ เสด็จมา เมื่อครั้งญี่ปุ่นจัดกีฬาโอลิมปิกเมื่อต้นปี พ.ศ. 2508 ท่านประทับขณะเปิดโอลิมปิกก่อนเรามาไม่กี่เดือน วันเดินทางมาถึง เราพักผ่อนหนึ่งวันเพราะเหนื่อย

วันรุ่งขึ้นเรายังไม่รบกวนคุณไพศาลและภริยา เพราะมิใช่วันหยุด เราสองคนเลยเดินเที่ยวเองแถวโรงแรม ซึ่งอยู่ติดกับโตเกียวทาวเวอร์

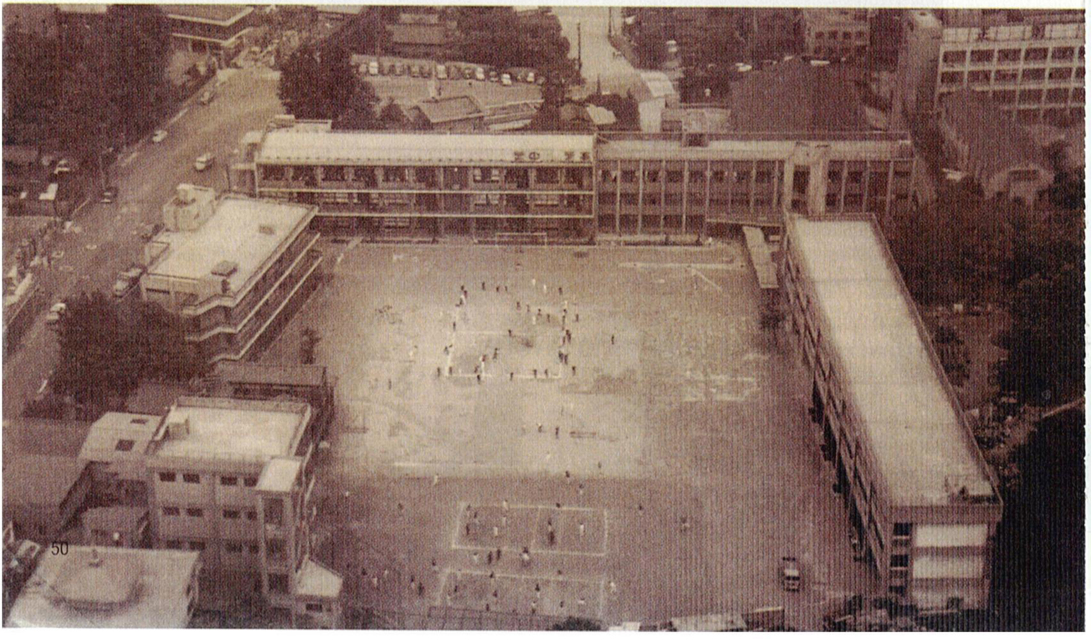
คุณไพศาล และภริยาคนกลางคือ ผู้เขียนค่ะ

โรงแรมที่พัก

ถ่ายรูปโรงแรมจากโตเกียวทาวเวอร์

เดินอยู่ข้างบนหอคอยและบริเวณรอบ ๆ คิดว่าอยู่ใกล้กันเพราะสูงมาก แต่เดินเข้าจริง ๆ ก็เหนื่อยอยู่เหมือนกัน เพราะคิดดูแล้วยังไม่มีโอกาสไปเที่ยวในเมืองกันเลย เลยรอไว้ซื้อของในเมืองดีกว่า เราทานอาหารกลางวันกันที่บนหอคอย อาหารญี่ปุ่นนั้นสะอาดสุดยอดจริง ๆ ราคาไม่ต้องพูดถึงนะคะ ปรกติที่ญี่ปุ่นกับสวิตนั้นราคาน่าดูเลย ขณะนั้นปี พ.ศ. 2508 กล้วยหอมที่ญี่ปุ่นลูกละ 20 บาท ระหว่างอยู่ที่ญี่ปุ่น ไม่มีโอกาสเที่ยวตลาดสด จ่ายที่ซูเปอร์มาร์เก็ตเท่านั้น เพราะคุณไพศาลซึ่งเคยรับราชการกระทรวงพาณิชย์อยู่ยะลา เพิ่งย้ายไปญี่ปุ่นไม่ถึงปี ภริยาท่านเป็นแม่บ้านติดตามไปอยู่ด้วย ตอนนั้นทั้งสองคนยังไม่มีลูก ไปได้ลูกสาวสองคนที่ญี่ปุ่น ท่านทั้งสองจึงยังไม่คุ้นเคยกับญี่ปุ่นมากนัก

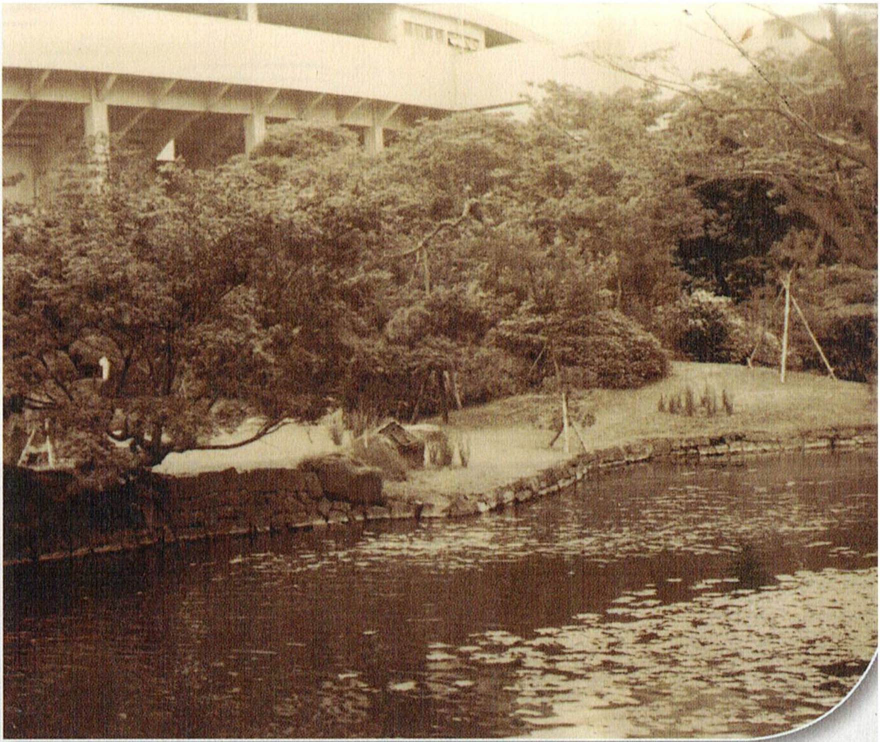
หลังจากนั้นวันที่ 2 เราจึงซื้อทัวร์ที่โรงแรมเที่ยวในโตเกียวทั้งวัน เป็นเงินกี่เยนจำไม่ได้แล้ว ตอนนั้นเงินเยน เย็นจริง ๆ ร้อยบาทเราแลกเงินเยนได้มากทีเดียว

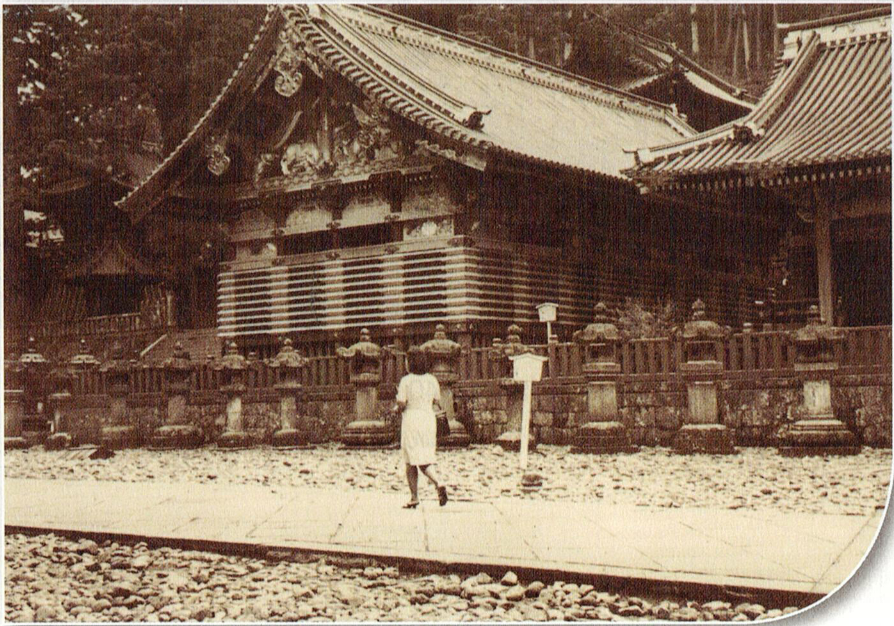
ขณะอยู่บนหอคอยโตเกียวทาวเวอร์ ถ่ายรูปโรงแรมที่พัก
ซึ่งเพิ่งเปิดเมื่อเร็ว ๆ นี้

ไปเที่ยวหลายแห่ง จำไม่ได้แล้ว ไปถ่ายรูปหน้าวังอิมพีเรียลด้วย
รูปถ่ายหาไม่พบแล้ว เพราะมาเขียนเอาเมื่ออายุ 85 ปีแล้ว

หลังจากซื้อตั๋วที่ชมเมืองโตเกียวแล้ว วันรุ่งขึ้นซื้อทัวร์ไปเที่ยวน้ำตกนิกโก้ ไปกลับหนึ่งวันเต็มเลย ถนนขึ้นเขาโค้งหลายโค้งแต่สวยงามทั้งสองข้างทาง เราไปฤดูฝน ต้นไผ่และต้นไม้อื่นเขียวขจีสบายตามาก เป็นการเที่ยวที่คุ้มค่ามากที่สุด ทัวร์ครั้งนี้มีคนญี่ปุ่นมากที่สุด มีฝรั่ง 2 - 3 คนเท่านั้น มีไกด์สาวสองคนเป็นผู้บรรยาย สาวสวยเสียด้วยดังในภาพ

ภาพคณะกรุ๊ปทัวร์ กรุ๊ปนี้ประมาณ 40 คน เราได้ภาพเพียงแค่นี้
เพราะหลายคนแยกย้ายไปถ่ายภาพมุมอื่น

ไกด์สาวสวยและดิฉันที่น้ำตกแห่งหนึ่งก่อนถึงน้ำตกนิกโก้
สังเกตถนนซึ่งโค้งหักศอกสวยมาก ต่อไปขอบรรยายด้วยภาพนะคะ

ถ่ายที่ประตูใกล้น้ำตกนิกโก้

ถ่ายที่พักริมทางไปน้ำตก

ถนนโค้งสวยงามเป็นระเบียบทางไปนิกโก้

ออกจากนิกโก้เดินทางกลับถึงโรงแรมประมาณ 2 ทุ่ม ทานอาหารในโรงแรม รุ่งขึ้นเป็นวันเสาร์ คุณไพศาลและภริยามาโรงแรมที่พัก นำเราขึ้นรถไฟไปเที่ยวเมืองเกียวโต ไปนมัสการพระไดบุสซึ รถไฟของญี่ปุ่นสะอาดมาก ห้องน้ำก็สะอาดสุด ๆ พลเมืองของเขารักความสะอาดจริง ๆ ขอชมเชย เรานั่งรถไฟไปไม่นาน ก็ถึงเมืองเก่าเกียวโต เราไปถึงแต่เช้าผู้คนยังไม่มากนัก วันนี้เป็นวันเสาร์หยุดพักผ่อน ตอนบ่าย ๆ ไม่แน่ใจว่านักท่องเที่ยวมากมายขนาดไหน ถ้าไม่ใช่วันหยุดเสาร์อาทิตย์ คุณไพศาลคงจะพาเราไปเที่ยวไม่ได้ เพราะท่านต้องทำงานราชการ คงบรรยายด้วยภาพนะคะ เพราะขณะเขียนนี้ดิฉันเขียนจากความทรงจำอย่างเดียว ไม่ได้บันทึกไว้เป็นเวลา 51 ปีแล้ว ปีนี้ดิฉันอายุ 85 ปีแล้ว สมกับคำที่คนทั่วไปพูดเสมอว่า คนแก่นั้นจำความเก่าๆ ได้ แต่ปัจจุบันความจำเลอะเลือน ดิฉันคงเป็นเช่นคนเขาว่าคือ ความทรงจำเก่า ๆ พอจำได้ แต่ไม่ดีทีเดียว สะดุดไปบ้างคงอภัยนะคะ ขอบรรยายเป็นภาพ ความจริงดิฉันได้ถ่ายเป็นภาพยนตร์ไว้ แต่ขณะนี้ ทั้งกล้องและม้วนหนังหาไม่เจอเสียแล้ว ขอให้เห็นใจภริยาข้าราชการภูธรอย่างดิฉันขนย้ายครอบครัวแต่ละครั้ง เก็บตั้งแต่ถ้วยชาม ยันที่นอนหมอนมุ้งครกสากครบถ้วน ครั้นจะซื้อข้าวของที่จำเป็นไปทุกครั้งก็คงไม่ได้ เพราะค่าใช้จ่ายสูง อีกทั้งยังมีภาระต้องดูแลบุตรที่ต้องเรียนหนังสืออีก 4 คน เราก็ต้องจำกัดค่าใช้จ่ายทุกอย่าง ขอบรรยายเป็นภาพนะคะ

ทั้งสามภาพนี้ คือถ่ายที่หน้าองค์พระไดบุสสึ ของเมืองเกียวโต
เป็นเมืองหลวงเก่าของญี่ปุ่นค่ะ

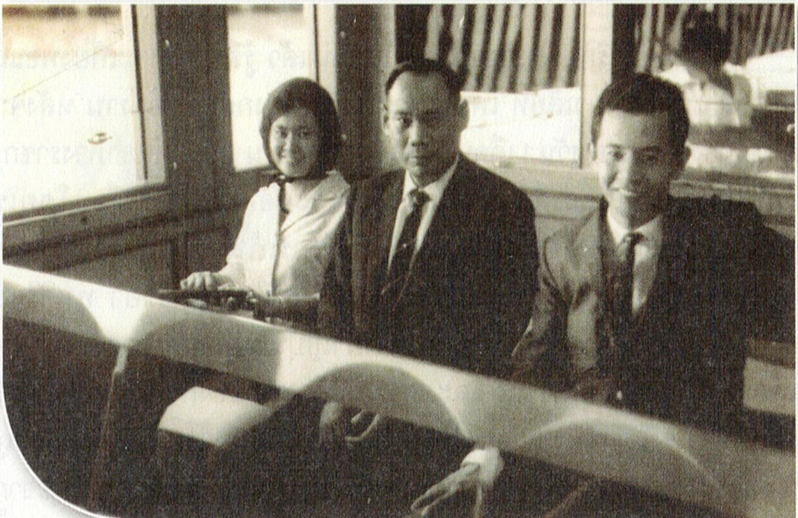
เสร็จสิ้นจากการเที่ยวเมืองหลวงเก่าของญี่ปุ่นแล้ว รุ่งขึ้นวันอาทิตย์คุณไพศาลและคุณวาณีภรรยา มารับเราจากโรงแรมไปเที่ยวในโตเกียว เพื่อไปช้อปปิ้งและทานอาหารญี่ปุ่น วันนี้นั่งแท็กซี่จากโรงแรมปรินซ์โฮเต็ลไปในเมือง ดิฉันติดใจแท็กซี่ของญี่ปุ่นมาก โทรศัพท์จากโรงแรมเรียกให้มารับไม่ถึง 10 นาที รถก็มารับตรงเวลามาก ผู้คนที่นี่ตรงต่อเวลามาก ประเทศเขาถึงได้เจริญ แท็กซี่ก็เปิด – ปิดประตูรถโดยอัตโนมัติ ติดใจแท็กซี่ตั้งแต่นั่งจากสนามบินนาริตะแล้ว แต่ลืมเขียนถึง เมื่อเดินช้อปปิ้งกันแล้ว ก็หาอาหารกลางวันทานกันแถว ๆ ย่านที่ไปช้อปปิ้งในเมือง หลังจากได้ซื้อสร้อยมุกมา 2 เส้น และได้ของกระจุกกระจิกนิดหน่อยมาพอเป็นที่ระลึก จำได้ว่าเป็นเวลาบ่ายโมงเศษ ร้านอาหารมีคนเต็มร้านเลย เราสี่คนก็นั่งรอ มีคนรออยู่หลายคิว ท้องเราก็เริ่มหิวร้องจ๊อก ๆ เลย แต่รอไม่นานก็ได้เข้าไปนั่ง มารยาทคนญี่ปุ่นน่าชมเชยมาก เขาจะรีบทานกันโดยไม่อ้อยอิ่งเมื่อเห็นผู้คนมารอคิว อิ่มแล้วจ่ายเงินก่อนหรือจ่ายเงินทีหลังลืมสังเกตไป คิดว่าคงจ่ายค่าอาหารเมื่อสั่ง เมื่ออิ่มแล้วทุกคนที่อิ่มก็ลุกไปเลย ถึงได้เร็วอย่างนี้

เมื่อทานอาหารกลางวันแล้ว ก็อยากนั่งรถไฟใต้ดินของเขาบ้าง ทั้งสี่คนก็ไปนั่งรถไฟใต้ดินไป - กลับมาจุดเดิมอีกเมื่อถึงเวลาอาหารเย็น มื้อเย็นนี้ขอเป็นพิเศษหน่อย คือ ขอไปทานที่ภัตตาคารญี่ปุ่นแท้ ๆ และสั่งสุกี้แท้ของญี่ปุ่นเลย มาถึงญี่ปุ่นสักครั้ง ก็ขอได้ลองหน่อย เราสองครอบครัวก็หารสอง เป็นแบบอเมริกันแชร์ เพราะญี่ปุ่นและสวิตเซอร์แลนด์ ค่าครองชีพสูงสักหน่อย เราไม่รบกวนเพื่อนฝูง ดังที่เราปฏิบัติตัวเสมอเมื่ออยู่เมืองไทย ไปเที่ยวไหนกันเราก็จะหารกัน เพื่อไม่ให้เดือดร้อนใคร และได้เที่ยวด้วยกันบ่อย ๆ

หลังจากทัวร์กรุงโตเกียวอีกครั้งในวันนี้แล้ว รู้สึกว่าคงจะเพียงพอแล้วและอำลากรุงโตเกียวเสียที เพราะคุณประชุมต้องกลับมาทำงาน หลังจากใช้เวลาทางการอยู่ไต้หวัน 1 เดือน และส่วนตัวที่ญี่ปุ่น 5 วัน โดยลาทางราชการ 1 สัปดาห์ เผื่อเวลาเดินทางกลับและแวะฮ่องกงอีก 1 คืน โดยเราเดินทางจากกรุงโตเกียวไปนครโอซากาด้วยรถไฟ แล้วไปต่อเครื่องบินการบินไทยที่นครโอซากาบินไปฮ่องกง เผอิญไปพบคุณไชยา พูนศิริวงศ์ และคุณอำนวย เกษมทรัพย์ ท่านเดินทางมาญี่ปุ่นเหมือนกัน การเดินทางเลยมีเพื่อนคนไทยเพิ่มอีก 2 คน และ 2 ท่านนี้ก็จะพักฮ่องกง 1 คืนเหมือนกัน เรามิได้จองโรงแรมที่ฝั่งเกาลูนไว้ คุณไชยาชวนพักโรงแรมเดียวกันที่เกาลูน สนามบินนครโอซากามีขนาดเล็กนิดเดียว เทียบกับขณะนี้ไม่ได้เลย นครโอซากามีสนามบินทันสมัยและเป็นชุมทางของการบินด้วย คุณไชยาขณะนั้นก็เป็นผู้อำนวยการกองคนหนึ่งของกระทรวงมหาดไทย คุ้นเคยกับคุณประชุมเป็นอย่างดี ภายหลังเป็นผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

จะลงรถใต้ดิน
คุณประชุม-บรรจบพร

ภาพนี้ถ่ายที่สนามบินโอซากาขณะนั่งรอเครื่อง นั่งติดคุณประชุม
คือคุณไชยา คุณอำนวยเป็นตากล้อง

ถึงฮ่องกงแวะพักที่ฝั่งเกาลูน 1 คืน วันรุ่งขึ้น ดิฉันข้ามไปฝั่งฮ่องกงกับคุณไชยาและคุณอำนวย คุณประชุมบอกว่าให้ไปกับสองท่านนี้ คุณประชุมขอพักเอาแรงก่อนจะกลับมาทำงานเพราะต้องไปรายงานที่กระทรวงมหาดไทยก่อน และขอเขียนรายงานให้กระทรวงฯ ทราบเกี่ยวกับการดูงาน 1 เดือนที่ไต้หวัน เป็นการรายงาน 2 ฉบับ คือ ฉบับแรกเป็นรายงานขณะที่เป็นแขกของรัฐมนตรีช่วยกระทรวงมหาดไทยไต้หวัน อีกฉบับเป็นการรายงานการดูงานของกรมการปกครองเกี่ยวกับการดูงานปลูกข้าวสองครั้งในหนึ่งปี ส่วนดิฉันไม่ต้องเขียนรายงาน เลยเที่ยวฮ่องกงต่อ เมื่อครบวันลาแล้ว เราก็อำลาฮ่องกง เป็นการเดินทางเมื่อปี พ.ศ. 2508 หรือ ปี ค.ศ. 1968 ขอจบเพียงแค่นี้นะคะ

สวัสดีค่ะ

เสี้ยว ชีวิตหนึ่ง ที่เบตง

พ.ศ. 2510 – 2513

อำเภอเบตงเป็นอำเภอใต้สุดแดนไทย เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดยะลา ซึ่งอยู่ห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 1,084 กิโลเมตร การเดินทางส่วนมากสมัยนั้นจะเดินทางทางรถไฟไปลงสถานียะลา และเดินทางโดยรถยนต์ไปถึงอำเภอเบตงระยะทางอีกประมาณ 126 กิโลเมตร หรือไม่ก็เดินทางโดยเครื่องบินจากท่าอากาศยานดอนเมืองไปลงสนามบินสงขลา นั่งรถจากสงขลาไปยะลาและเบตง เราต้องเดินทางจากสงขลาย้อนไปทางจะไปอำเภอสะเดา แต่ยังไม่ถึงสะเดาจะแยกไปทางอำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ผ่านปัตตานี แล้วเข้ายะลาทางตำบลลำใหม่ อำเภอเมืองยะลา หรือจากสงขลานั่งรถยนต์มาหาดใหญ่แล้วนั่งรถไฟจากหาดใหญ่ไปลงสถานียะลา (ตอนนั้นสนามบินหาดใหญ่ยังไม่ได้สร้าง) และประมาณปี พ.ศ. 2507 มีสนามบินที่จังหวัดปัตตานี สนามบินเล็กที่ตำบลบ่อทอง บินจากกรุงเทพ - สงขลา - บ่อทอง เที่ยวบินบ่อทอง – สงขลา มิได้มีทุกวัน จะเป็นสัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้ง เท่านั้น ปัจจุบันสนามบินนี้ มิได้ใช้บินพาณิชย์แล้ว ส่วนถนนจากสงขลาเลียบชายทะเล เทพา ปัตตานียังไม่ได้สร้าง

ดิฉันได้ติดตามสามี ซึ่งเดินทางไปเป็นนายอำเภอเบตง ปี พ.ศ. 2510 - 2513

เบตง

ช่วงระยะเวลาที่อยู่เบตงมีสิ่งที่อยู่ในความทรงจำอยู่มาก เบตงเป็นเมืองอยู่บนภูเขาสวยงาม มีตู้ไปรษณีย์ที่ใหญ่ที่สุด มีอาหารอร่อย และเป็นอำเภอเดียวของประเทศไทยในขณะนั้นที่ใช้ทะเบียนรถยนต์ที่ใช้ชื่ออำเภอคือบ.ต. โดยไม่ต้องใช้ชื่อจังหวัด ตัวเมืองเบตงอยู่ห่างจากชายแดนใต้สุดประเทศไทยเพียง 7 กิโลเมตรเท่านั้น บ้านพักนายอำเภออยู่ติดกับสถานที่ราชการเช่น ด่านศุลกากร ตรวจคนเข้าเมือง และที่ทำงานเล็ก ๆ ของตำรวจตระเวนชายแดน (ต.ช.ด.) รวมถึงบ้านพักของ ต.ช.ด. ชั้นผู้น้อยและครอบครัวของ ต.ช.ด. บ้านดิฉันอยู่ติดกับครอบครัว ต.ช.ด. มีรั้วลวดหนามกั้นบริเวณ สามารถติดต่อคุยกันได้สะดวกมาก

บางครั้ง ต.ช.ด. เหล่านั้นต้องออกไปปฏิบัติหน้าที่ในป่า ดิฉันเองก็อยู่กับสามีและคนรับใช้เท่านั้น ลูกทั้ง 4 คน เรียนอยู่กรุงเทพฯ ครอบครัวของข้าราชการเหล่านั้น บ้างก็ป่วย บ้างก็เจ็บท้องจะคลอดลูก เขาไปปฏิบัติหน้าที่ เขาก็ฝากครอบครัวเขาไว้กับเรา เพราะ ต.ช.ด. ไปปฏิบัติหน้าที่บางครั้งก็หนึ่งสัปดาห์ ผลัดเปลี่ยนกันไป ประกอบกับขณะนั้น ต.ช.ด. มาเลเซียเขาก็มาปฏิบัติหน้าที่ที่เบตงด้วย เราเห็นความลำบากของข้าราชการของเรามาก ไปปฏิบัติหน้าที่ตามป่า เสบียงอาหารก็ขาดแคลน คิดหาทางจะช่วยเขา จะทำอย่างไร

ที่จะสนับสนุนและนำแพทย์ อาหาร ผ้าห่ม ยารักษาโรค และไปให้กำลังใจแก่เขาเหล่านั้น

ดิฉันก็เลยปรึกษากับพรรคพวกเพื่อนฝูงที่ทำงานอยู่ในอำเภอเบตง มีตำรวจ ครู ข้าราชการทุกฝ่าย ประชาชนอาสาสมัครว่า อยู่เฉย ๆ ไม่ได้แล้ว ขณะนั้น โจรจีนคอมมิวนิสต์ก็ทำสงครามประสาทกับประชาชนในถิ่นทุรกันดารเสมอ จนชาวบ้านขวัญเสีย ทางราชการก็มีงานประจำต้องปฏิบัติอยู่แล้ว ฝ่ายเราซึ่งเป็นแนวหลังจึงตกลงร่วมใจกันตั้งชมรมขึ้นเรียกว่า "กลุ่มสตรีเบตง"

เมื่อตั้งเป็นกลุ่มแล้ว ปัญหาหนักอกของพวกเราคือ จะนำเงินที่ไหนมาใช้จ่าย เราก็คิดกันว่า หาภาพยนตร์มาฉายเก็บเงินเพื่อเป็นรายได้ จัดรายการขายอาหารเวลามีงานต่าง ๆ ได้เงินมาก้อนหนึ่ง เรื่องยานพาหนะ ส่วนราชการทุกหน่วยสนับสนุน กลุ่มของเรามีนายแพทย์ทั้งจากโรงพยาบาลส่วนตัวและจากโรงพยาบาลเบตง พยาบาล ทันตแพทย์ พยาบาลที่เป็นแม่บ้านเต็มตัวมาช่วย โดยโครงการของเราจะออกปฏิบัติงานในตอนบ่ายวันศุกร์ เดือนละ 2 ครั้ง โดยไปทุกตำบล เหตุผลที่ออกเดินทางในตอนบ่าย เพื่อว่าเราจะไม่ต้องไปทานอาหารที่อื่น เราจะทานไปจากบ้านของเรา โดยเราตั้งใจที่จะไม่ไปรบกวนอาหารของชาวบ้านอย่างเด็ดขาด น้ำดื่มก็จะนำไปกันเอง แต่ละครั้งจะมีนายแพทย์ร่วมขบวนไปด้วย 1 คน เปลี่ยนเวรกันไป กลุ่มของเราเดินทางไปที่ทุรกันดาร หน่วยงานยูซิสสงขลา (USIS) เห็นพวกเราทำงานกันจริงจัง จึงได้มอบนม ยา และเครื่องแบบนักเรียนจำนวนมากมาสนับสนุนเรา ยาก็เป็นยาดี ๆ ทั้งนั้น ยาใกล้จะหมดก็บอกให้ยูซิสทราบ บางครั้งจะมีแพทย์ชาวอเมริกันของยูซิสเดินทางมาร่วมด้วย เมื่อถึงที่หมายก็จะทำงานกันไป แพทย์พยาบาลก็จะดูแลคนไข้ ครูก็จะสอนหนังสือเด็ก สอนนอกห้องเรียนก็จะมีกีฬาและสันทนาการอื่น ๆ แม่บ้านบางครั้งก็จะสอนเด็กทำอาหาร ช่างตัดผมชายหญิงก็นำไปด้วย ในเดือนที่ตรงกับวันเฉลิมพระชนมพรรษาของล้นเกล้าทั้งสองพระองค์ เราจะเดินทางไปตอน 9 โมง เพื่อนำแม่บ้านไปประกอบอาหาร

ให้เด็กนักเรียนได้ทาน นมสำหรับดื่มจะมีแจกด้วยทุกครั้ง เราแจกนม - ยาให้ใคร เราจะนำบัญชีแจกจ่ายเสนอยูซิสผู้อุปถัมภ์ทุกครั้ง มีสมุดดินสอแจก เครื่องแบบนักเรียนหญิงชาย และมีพระบรมฉายาลักษณ์ไปแจกด้วย ส่วนยารักษาโรค แจกประชาชนทั่วไปในถิ่นทุรกันดารด้วย และเราก็ได้รับเงินบริจาคของกลุ่มสตรีอเมริกันที่มาอยู่เมืองไทยในช่วงปี พ.ศ. 2511 – 2513 ด้วยมีอยู่ครั้งหนึ่งที่ชาวเบตงทั้งหมดและดิฉันอกสั่นขวัญกระเจิงเป็นประวัติศาสตร์ของอำเภอเบตง คาดว่าเป็นเดือนกรกฎาคม 2511 วันไหนจำไม่ได้แล้ว โจรจีนคอมมิวนิสต์ดักยิงขบวนเปลี่ยนกองกำลัง ต.ช.ด. มาเลเซียบาดเจ็บหลายนาย ดักยิงตรงชายเขตแดนไทย - มาเลเซียพอดี ตรงที่ชาวบ้านเขาเรียกด่านนอก คือด่านศุลกากร และตรวจคนเข้าเมือง มีตำรวจไทยบาดเจ็บต้องตัดขาด้วย เหตุเกิดประมาณ 5 โมงเย็น โทรศัพท์ถูกตัดขาดหมด ในวันนั้นดิฉันไปงานศพที่จังหวัดยะลา สามีไปราชการที่เยอรมนี 45 วัน พ.ต.ท.พรายวาศ เทวาหุดี ผู้กองสมัยนั้นเดินทางไปประชุมที่จังหวัด ดิฉันเองก็ได้ข่าวจากงานศพที่จังหวัดยะลา ผู้ใหญ่ที่ยะลาทุกคนบอกกับดิฉันว่า เหตุการณ์ไม่สู้ดีให้ดิฉันอยู่ที่ยะลาก่อน กลัวไม่ปลอดภัย และอาจถูกจับเป็นตัวประกันได้ ดิฉันฟังแล้วนิ่ง มิได้ตอบรับหรือปฏิเสธ แต่ใจดิฉันนั้นอยู่เบตงแล้ว รุ่งขึ้น 6 โมงเช้ารีบให้คนขับรถเข้าเบตงทันที

เลขานุการของกลุ่มฯ คือคุณถนิม เทวาหุดี เป็นภริยาผู้กองพลายวาศ บ้านเธออยู่หน้าสถานีตำรวจ คุณถนิมเล่าให้ฟังถึงวันเกิดเหตุว่า ตำรวจวิ่งมาบอกเธอว่า โจรจีนยิงตำรวจเสียชีวิตหลายนาย เหตุการณ์ไม่ปกติ ตอนนั้นเย็นแล้ว ตำรวจทั้งหลายก็ออกเวรกลับบ้าน เมื่อไม่มีใคร คุณถนิมเธอตีเกราะแจ้งเหตุฉุกเฉิน ขณะนั้นมีรถตำรวจนำคนเจ็บส่งโรงพยาบาลเบตง เธอตกใจมาก ขับรถไปโรงพยาบาลทั้งชุดนอน ระดมนายแพทย์ตามคลินิกส่วนตัวหลายท่านไปช่วยนายแพทย์ที่โรงพยาบาล ซึ่งในขณะนั้น โรงพยาบาลมีนายแพทย์ 4 คน ระดมทุกคลินิกไปช่วยกันประมาณ 7 – 8 คน โรงพยาบาลโกลาหล เลือดที่จะช่วยชีวิตคนเจ็บก็ไม่มี คุณถนิมเธอต้องไปเกณฑ์ตำรวจมาให้เลือดคนไข้

หากไม่พอก็จะให้โรงพยาบาลไปเอาเลือดจากนักโทษ จน 2 ทุ่มกว่า พ.ต.ท. พรายวาศ ผู้กองก็มากำกับดูแลและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตอนที่สถานีตำรวจเคาะเกราะ (คงไม่ได้สั่นกระดิ่ง) ผู้คนในรอบ ๆ เบตงก็มาที่สถานีตำรวจ บางคนถือจอบเสียมทำสวนมาด้วย คุณถนิมก็แจ้งให้คนที่มารวมตัวกันทราบว่าเกิดอะไรขึ้นที่ชายแดน เมื่อได้เล่าให้เขาฟังแล้วว่า ที่ชายแดนมีการยิงต่อสู้กัน ตำรวจมาเลเซียเสียเลือดไปมาก จึงขอให้พวกเขาเหล่านั้นช่วยกันบริจาคโลหิต เมื่อเหตุการณ์คลี่คลายลง คุณถนิมถึงได้ดูตัวเองและพบว่า นี่ใส่ชุดนอนออกนอกบ้าน (อารามตกใจ) ระหว่างการผ่าตัดคนเจ็บอยู่ ไฟฟ้าก็เกิดเสีย ทุกคนก็กลัวโจรจีนจะย้อนรอยมาในเมืองอีก ต้องแบ่งกำลังกันไป

เมื่อมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น เราเองก็ไม่ค่อยสบายใจ เศรษฐกิจตอนนั้นทางภาคใต้แย่ที่สุด ยางพารากิโลกรัมละ 3 บาทกว่า ๆ เราจำเป็นที่จะต้องเรี่ยไรอีกแล้ว ปัญหาว่าจะหาเงินที่ไหน สมัยนั้นการสื่อสาร

Unavailable

ตู้เก็บโลหิต (ตอนนั้นยังไม่มีอาคารโลหิต) รายการของเราไม่หักค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น ค่าที่พักเราก็พักตามบ้านเพื่อน เฉลี่ยกันไป นักร้องของเราประมาณ 10 ชีวิต มีโฆษกจากยะลา - หาดใหญ่ จากหาดใหญ่ คือ คุณเสกสรร สุวรรณนานนท์ และคุณสุวัฒน์ บุญถนอม จากยะลา คณะนักดนตรีก็อยากเล่นไม่อยากเลิก จนใกล้เวลาปิดสถานีก็ยังไม่หยุด แต่หยุดออกอากาศแล้ว (เล่นกันเองทั้งเจ้าหน้าที่สถานีโทรทัศน์ด้วย) ทุกคนหายเหนื่อยเป็นปลิดทิ้ง เพราะการเดินทางที่แสนล้านั้น ได้กำลังใจจากคนไทยทุกคนที่ไม่ทอดทิ้ง รายการนี้จัดเมื่อ ปี พ.ศ. 2511 ผ่านมา 31 ปี แล้วค่ะ (เขียนเรื่องนี้เมื่อปี พ.ศ. 2543)

หลังจากรวบรวมเงินได้แล้ว ก็ได้นำไปให้โรงพยาบาลเบตงเป็นผู้จัดซื้อ นายแพทย์สุรินทร์ แพทย์ผู้อำนวยการโรงพยาบาล บอกว่า หลังจากเราไปแสดงที่สถานีโทรทัศน์เพื่อหาเงินซื้อตู้เก็บโลหิตนั้น มีผู้ชมมาขอมีส่วนร่วมด้วยอีกจำนวนหนึ่ง มีผู้มาบริจาคที่โรงพยาบาลแล้ว หลังจากเขาได้ชมรายการโทรทัศน์ แพทย์บอกว่ามีตู้เก็บโลหิตแล้ว ไฟฟ้าโรงพยาบาลไม่พอ เพราะไฟฟ้าเป็นของเอกชน มีตู้เก็บโลหิต แต่ไฟฟ้าไม่พอหรือเดี๋ยวติดเดี๋ยวดับ โลหิตจะเสีย ขอนำเงินจำนวนนี้ไปซื้อเครื่องปั่นไฟแทน คณะเราก็อนุญาตเพราะเกี่ยวเนื่องกัน

สามปีเศษที่อยู่เบตง ดิฉันไม่เคยลืมเหตุการณ์ครั้งนั้นเลย เป็นความทรงจำที่ดี จะติดตราอยู่ในใจนานเท่านาน ความรักความผูกพันของผู้ร่วมงานทุกคน ประทับใจในความเสียสละของเพื่อนข้าราชการ ครู แพทย์ พยาบาล ศุลกากร ตรวจคนเข้าเมือง ศาล อัยการและอาสาสมัครทุกท่าน ขอบคุณยูซิส และผู้ปิดทองหลังพระทุกท่านที่เราปฏิบัติต่อเพื่อนมนุษย์โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เพราะเราก็คือคนไทยกลุ่มเล็ก ๆ กลุ่มหนึ่งที่รักผืนแผ่นดินที่เราอาศัยอยู่ ทั้ง ๆ ที่ขณะนั้น เบตงมีภัยอยู่รอบด้าน แม้ว่าตัวดิฉันจะถูกขู่ว่าอย่าเข้ามาในตำบลน่ะ จะจับเป็นตัวประกัน ดิฉันคิดว่าเราไปช่วยเหลือเกื้อกูลเขา มิได้มุ่งร้ายรังแกใคร สิ่งศักดิ์สิทธิ์มีจริง คงคุ้มครองให้เราแคล้วคลาด

ปลอดภัยมาถึงทุกวันนี้ โดยที่คณะของเราเข้าไปทุกหมู่บ้านทุกตำบล และกลุ่มสตรีกลุ่มนี้เป็นกลุ่มเฉพาะกิจ สลายตัวเมื่อดิฉันย้ายติดตามสามีไปอยู่ที่จังหวัดนครสวรรค์

ขณะที่เราเดินทางไปส่งเสบียงผู้ปฏิบัติงานในถิ่นทุรกันดาร กลุ่มสตรีจะทำอาหาร เช่น แกง ขนมอื่น ๆ ไปส่งถึงฐานปฏิบัติงาน เดินทางโดยเฮลิคอปเตอร์ โดยดิฉันตกลงกับสามี ซึ่งเป็นนายอำเภอเบตงว่า เราจะไม่ร่วมเดินทางในเครื่องเดียวกัน เพราะเราเป็นห่วงบุตรทั้งสี่คนที่เรียนอยู่ที่กรุงเทพฯ เผื่อมีอุบัติเหตุอะไรเกิดขึ้น พ่อหรือแม่จะได้ดูแลบุตรทั้งสี่คน

แม้เหตุการณ์จะผ่านไป วันเวลาเปลี่ยนไป สภาพภูมิประเทศเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น เมื่อนึกถึงวันที่ผ่านไป ก็เป็นความสุขเล็กน้อยสำหรับผู้สูงอายุอย่างดิฉันว่า ที่ผ่านไปเราทำอะไรให้สังคมบ้าง อย่างน้อยก็ให้ลูกหรือคนรุ่นหลังรับทราบว่า ครอบครัวของข้าราชการกระทรวงมหาดไทยได้ทำอะไรให้แผ่นดินบ้าง

วันนั้นที่ อัยเยอเวง

5 มกราคม 2511

ทุกครั้งที่มีเหตุการณ์ในจังหวัดภาคใต้ ดิฉันนึกย้อนหลังไปเมื่อครั้งสามีรับราชการที่จังหวัดภาคใต้โดยเฉพาะที่อำเภอเบตง ดิฉันดูข่าวจากโทรทัศน์ในต้นปีใหม่ ปี พ.ศ. 2547 เรื่องสถานีตำรวจในตำบลอัยเยอเวง ซึ่งห่างจากตัวอำเภอประมาณ 36 กิโลเมตร ถูกผู้ก่อความไม่สงบปฏิบัติการล้อมโรงพัก ดิฉันย้อนไปเมื่อวันที่ 5 มกราคม 2511 ดิฉันได้ไปปฏิบัติงานที่ตำบลอัยเยอเวง โดยนำกลุ่มสตรีเบตง ซึ่งประกอบไปด้วยแพทย์ พยาบาล แม่บ้าน ครู ตำรวจภูธร และตำรวจตระเวนชายแดน และอาสาสมัครซึ่งประกอบไปด้วยบุคคลหลายอาชีพรวมตัวกันทำประโยชน์ นโยบายเรานั้นมุ่งเน้นไปพัฒนาที่โรงเรียน ใช้โรงเรียนเป็นจุดศูนย์กลางปฏิบัติงาน มีผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนที่อยู่ใกล้ ๆ โรงเรียนมารับการรักษาจากแพทย์ พยาบาล ค่าใช้จ่ายของกลุ่มคณะทำงานจะจัดหากันเอง โดยไม่ใช้งบประมาณของทางราชการแต่อย่างใด

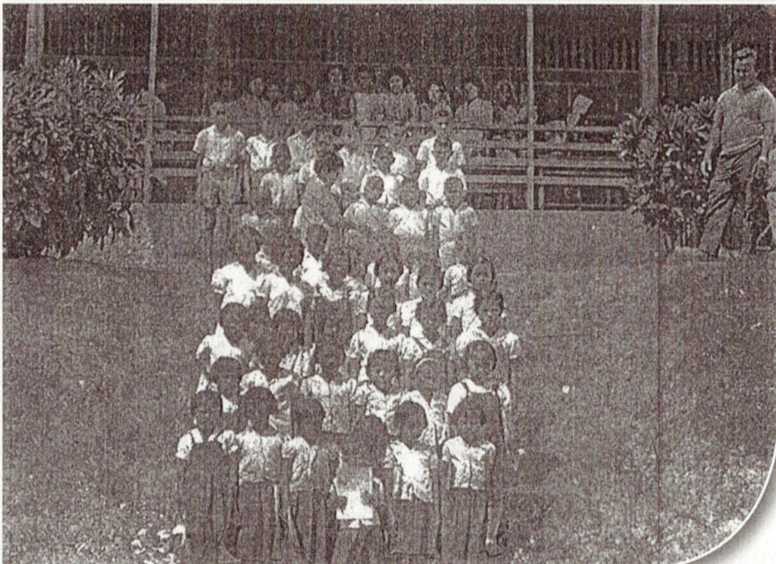
วันศุกร์ที่ 5 มกราคม 2511 คณะของเราได้เดินทางไปตำบลอัยเยอเวง ซึ่งเป็นตำบลใหญ่ตำบลหนึ่งในจำนวน 3 ตำบลของอำเภอเบตง ตำบลนี้ติดกับอำเภอบันนังสตา และอำเภอรามัน ใกล้ภูเขาสันกาลาคีรีในจังหวัดนราธิวาส จากยะลาตำบลนี้ตั้งอยู่ที่ ก.ม. 36 จากเบตงตำบลนี้จะอยู่ทางขวามือ ถ้ามาจากยะลาจะอยู่ทางซ้ายมือหรือด้านตะวันออกของถนน เป็นตำบลที่ไกลที่สุดของอำเภอ นอกนั้นก็มีตำบลยะรม และตำบลตาเนาะแมเราะ ดิฉันขอเล่าเรื่องของตำบลนี้ในปี พ.ศ. 2511 นะคะ ล่วงเลยมาถึงวันนี้ก็ 36 ปีมาแล้ว เป็นการปฏิบัติงานครั้งที่ 8 ของกลุ่มสตรีเบตง

เนื่องจากตำบลนี้อยู่ไกลจากอำเภอ คณะของเราปกติจะออกทำงานกันเดือนละ 2 ครั้งในบ่ายวันศุกร์ โดยเดินทางออกจากบ้านพักนายอำเภอเบตงในเวลาบ่ายโมงตรง ในวันศุกร์ที่ 5 มกราคม 2511 เราเดินทางในตอนเช้าไปถึงโรงเรียน ก.ม. 36 ไปถึงโรงเรียนก็ราว 9 โมงเช้า ไปถึงก็แจกนมให้เด็กดื่มก่อน จากนั้นคณะก็แยกกันไปสอนเด็ก นายแพทย์ พยาบาลก็ตรวจสุขภาพเด็ก ๆ อาสาสมัครบางท่านก็ตัดผม สอนเกม เล่นกีฬา มีแม่บ้านของกลุ่ม

สอนเด็กทำอาหารง่าย ๆ บางครั้งก็มีผู้ปกครองนำเด็กเล็กที่ยังไม่ได้เรียนหนังสือมาตรวจสุขภาพ รวมทั้งประชาชนทั่วไปแถว ๆ นั้น ถ้าครั้งไหนกลุ่มไปปฏิบัติงานตอนเช้า เราจะมีแม่บ้านไปทำอาหารให้คณะทานตอนกลางวัน โดยไม่ได้ไปรบกวนชาวบ้าน ดิฉันจะระมัดระวังในเรื่องนี้มาก เพราะไม่อยากรบกวนเป็นภาระแก่ชาวบ้าน

ในขณะนั้นตำบลนี้ไม่มีสถานีตำรวจ เราได้กำลังอารักขาจากทั้ง ต.ช.ด. และตำรวจภูธรไปด้วย ใจดิฉันไม่อยากให้นำกำลังเข้าไป แต่ทางราชการไม่ยอม โดยตำรวจภูธรที่นำไปด้วยไม่แต่งเครื่องแบบ ไปตัดผมให้เด็กและชาวบ้าน ไปเป็นวิทยากรสาธิตการเล่นกีฬา ไปสอนร้องเพลง และไปเป็นพ่อครัวบ้าง ทุก ๆ คนทำงานร่วมกันอย่างดียิ่ง

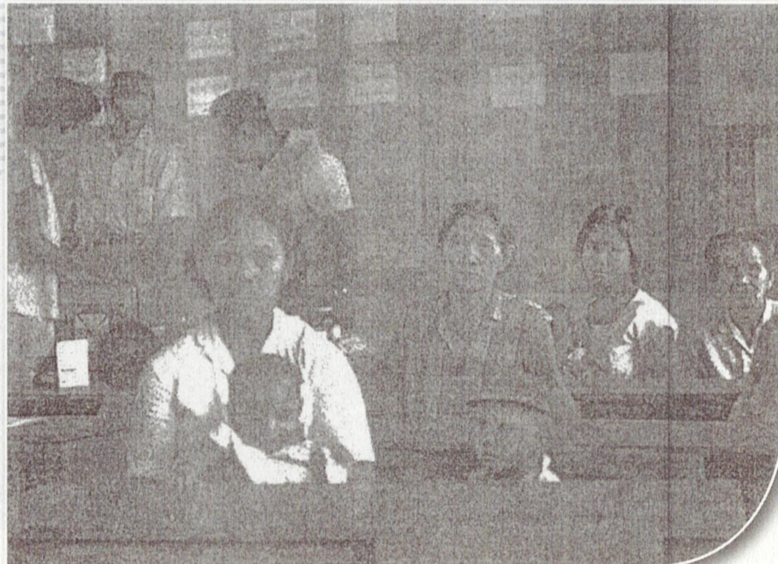
สถานการณ์เบตงขณะนั้น ยางพารากิโลกรัม ละ 3 บาท คนเบตงออกนอกพื้นที่มาหางานทำที่กรุงเทพฯ กันมาก คณะของเราไปเยี่ยมกันทุกตำบล ตำบลนี้เป็นการปฏิบัติงานครั้งที่ 8 ในตอนเช้าที่เราปฏิบัติงานที่โรงเรียน ก.ม. 36 หลังจากรับประทานอาหารกลางวันแล้ว ในตอนบ่ายเราจะไปปฏิบัติงานที่โรงเรียน ก.ม. 29 บ้านราโมง การปฏิบัติงานครั้งที่ 1-7 เราจะเรียนให้ทราบภายหลัง เพราะขณะนี้บ้านอัยเยอเวงกำลังเป็นข่าวอยู่ และการปฏิบัติงานครั้งนี้ ขอใช้ภาพบรรยายนะคะ

ถ่ายรูปร่วมกัน

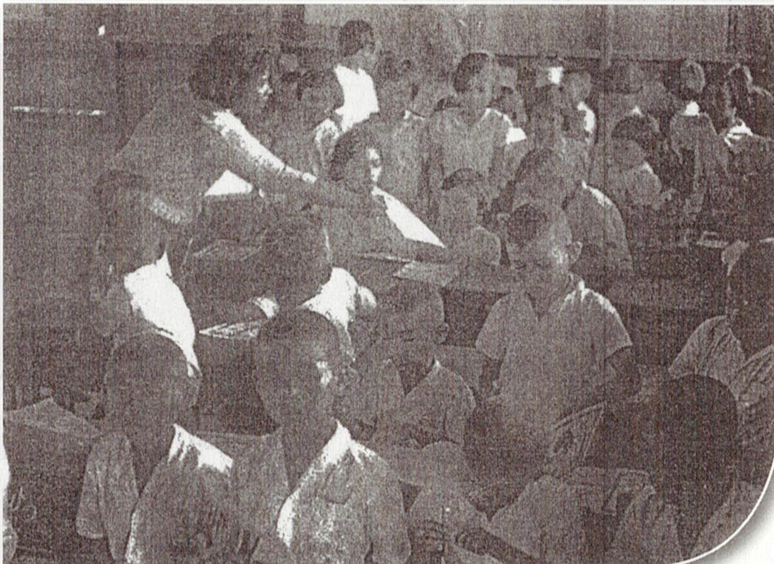

เด็กทุกคนจะได้รับสมุด-ดินสอ

ประชาชนมาคอยพบหมอ

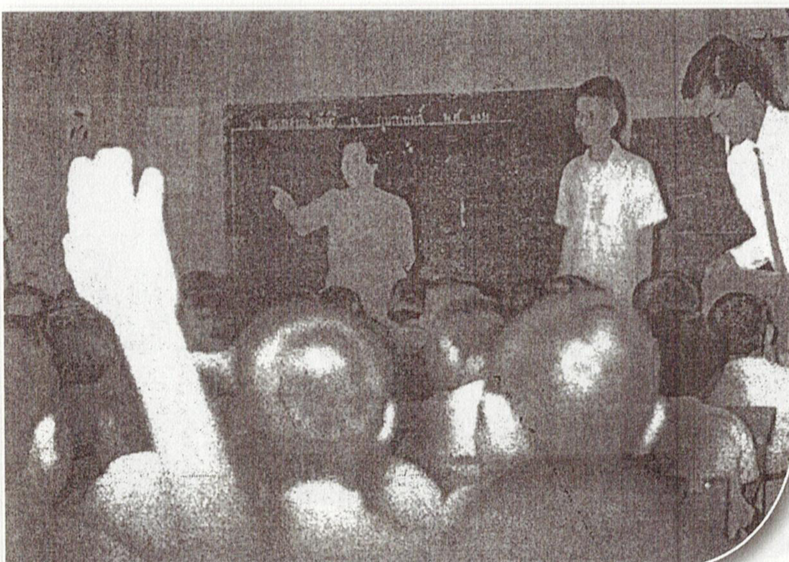
เด็กเล็กชั้นประถมปีที่ 1 รับแจกสมุด

ปลูกฝีกันก่อน

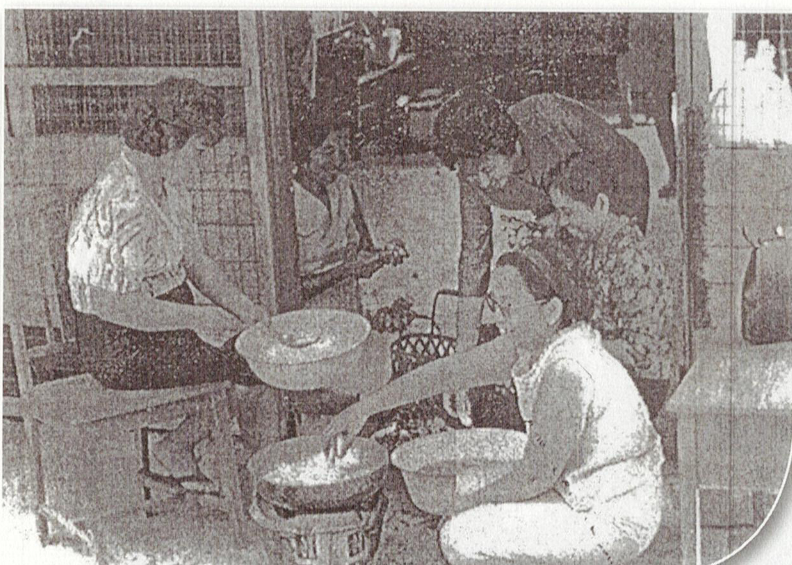
เสร็จแล้วมาร้องเพลงกัน

ทุกครั้งจะต้องมาทำการสอน เรื่องความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์

ฝ่ายแม่บ้านเตรียมอาหารเลี้ยงเด็กและคณะ

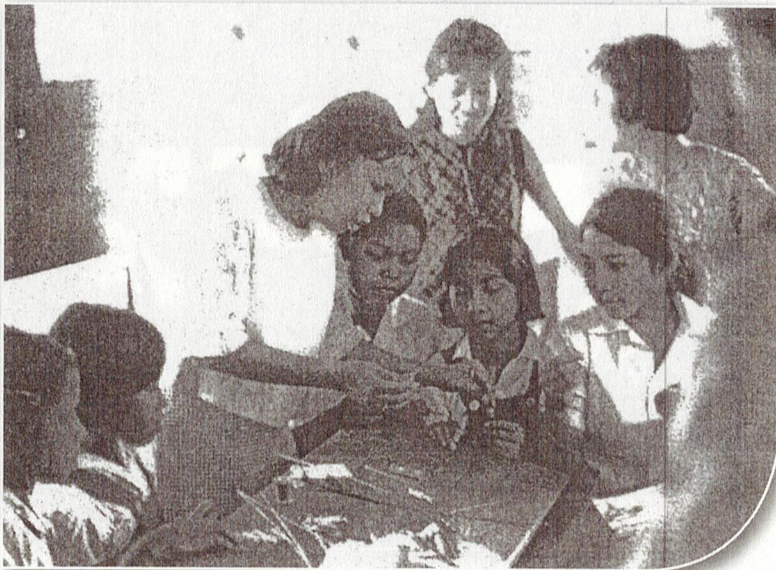
ทำงานด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใส

กลุ่มแพทย์ที่ร่วมปฏิบัติงาน รวมทั้งทันตแพทย์และพยาบาล

ชาวบ้านที่มีลูกเล็กเด็กแดงมารับการแจกนม

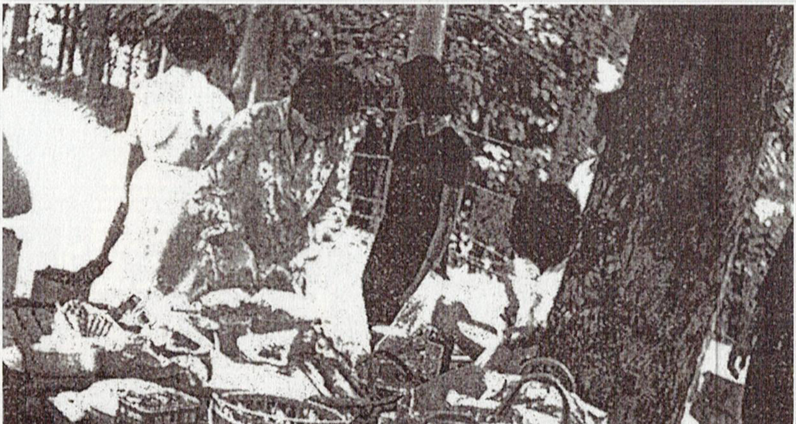

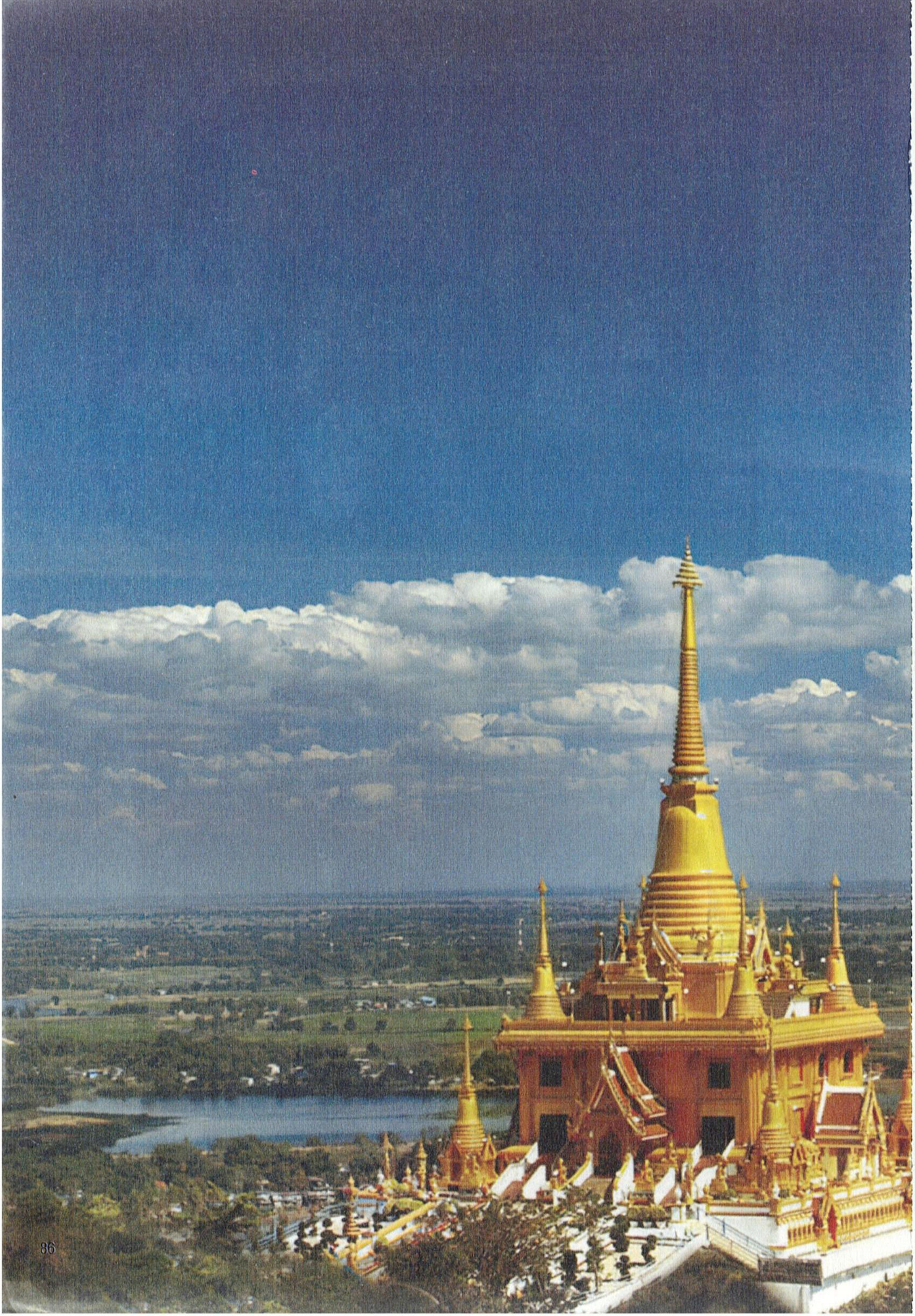
เด็กที่โตขึ้นมาสนใจกับการสอนงานฝีมือ

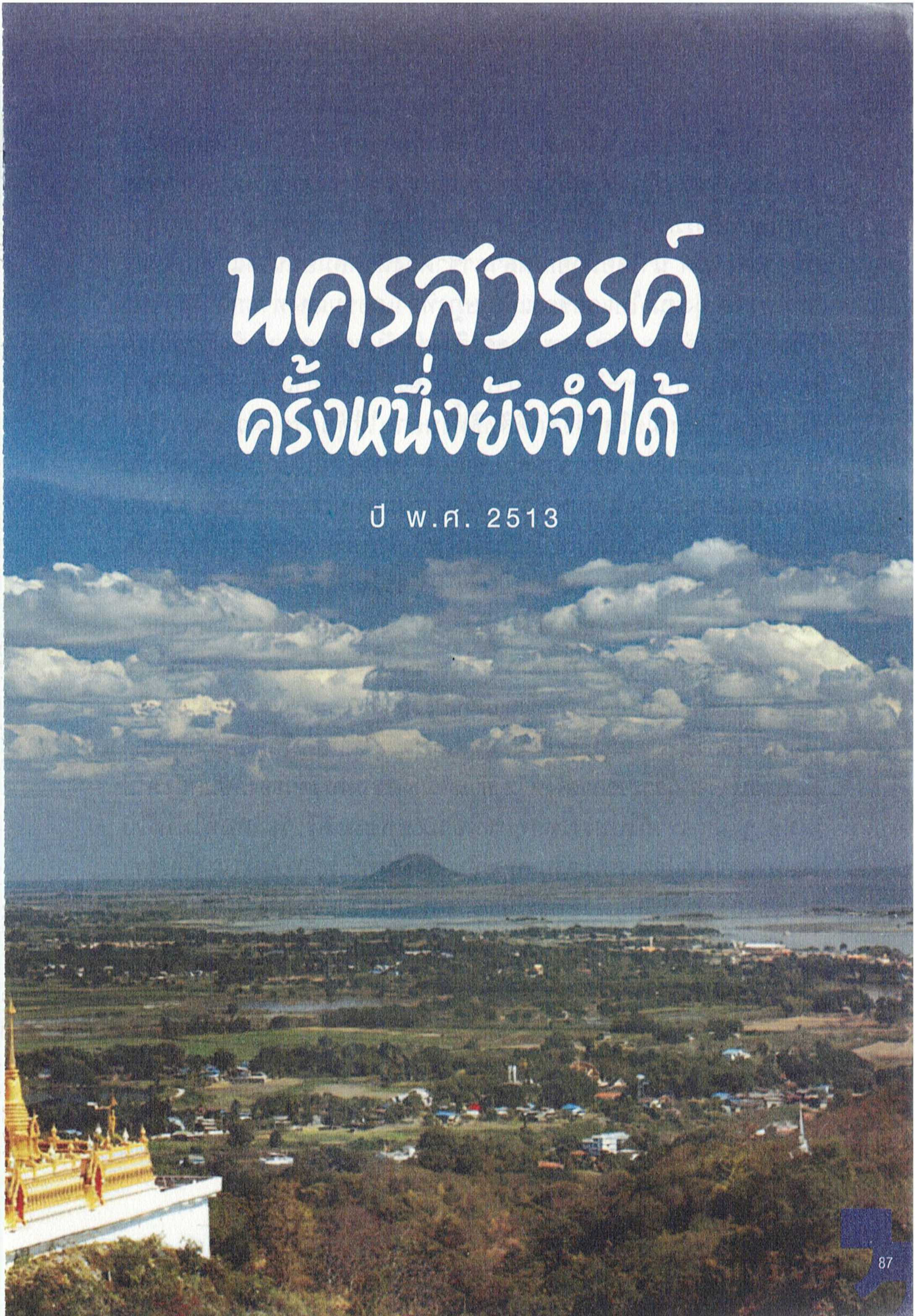
ทันตแพทย์หญิงตรวจรักษาฟันคนไข้

นครสวรรค์ ครั้งหนึ่งยังจำได้

ปี พ.ศ. 2513

ในเดือนกันยายน ปี พ.ศ. 2513 ดิฉันติดตามสามีซึ่งย้ายมารับราชการที่จังหวัดนครสวรรค์ จำได้ว่าปีนั้นน้ำท่วมนครสวรรค์นานหลายวัน เหล่ากาชาดจังหวัดนครสวรรค์ได้จัดเรือยนต์บรรทุกอาหารแห้ง เสื้อผ้าจากท่าน้ำจวนผู้ว่าราชการจังหวัด นำโดยนายกเหล่ากาชาดจังหวัดสมัยนั้นได้แก่คุณจิตศิริ เอกมหาชัย มุ่งหน้าไปแจกของแก่ราษฎรที่อำเภอชุมแสงท่ามกลางสายน้ำที่เชี่ยวกราก แล่นลอดผ่านสะพานเดชาติวงศ์ ดิฉันมองดูสายน้ำอันเชี่ยวกราก มีความกลัวมาก เพราะดิฉันว่ายน้ำไม่เป็น ถึงว่ายเป็นถ้าเกิดอุบัติเหตุคิดว่าคงไม่รอด จึงยกมือไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายให้คุ้มครองด้วยเพราะเราจะไปช่วยเหลือผู้อื่น ออกจากจวนผู้ว่า 9 โมงเช้า ไปปฏิบัติหน้าที่ปีนั้นน้ำท่วมหนัก ดูเวิ้งว้างไปหมด น้ำท่วมในนาจนมองไม่เห็นพื้นดินเลย ขากลับเป็นเวลามืดแล้ว เรือแล่นไปเท่าไรก็ไม่ถึงลำน้ำเจ้าพระยาเลย ทั้ง ๆ ที่คนขับเรือก็เป็นคนในพื้นที่ วนไปวนมาอยู่เป็นชั่วโมง จนในที่สุดคนขับเรือก็มองเห็นแสงสว่างบนเขากบ ก็ค่อยขับลัดเลาะกันมา ระหว่างที่หลงทางนั้นทุกคนเงียบกริบ หิวก็หิว ปกติถ้าพวกเราไปทำงานกันเสร็จแล้ว เราจะมีนิทานหรือคุยเรื่องสนุกสนานกัน แต่ในเรือทั้งลำมีกันประมาณ 9 คน คราวนี้ต่างเงียบกริบได้ยินแต่เสียงเรือแล่นกระทบผิวน้ำเท่านั้น และในที่สุดเรือน้อยลำนั้นก็มาเทียบท่าน้ำจวนผู้ว่าราชการจังหวัด ท่ามกลางความทรงจำของดิฉันตลอดไป วันต่อ ๆ มา เราก็ไปบรรเทาทุกข์ที่อำเภอพยุหะคีรี วันไหนที่ไม่ได้ไปบรรเทาทุกข์ มูลนิธิราชประชานุเคราะห์นำสิ่งของพระราชทานมา เราก็ไปช่วยบรรจุลงถุง ในปีนั้นหน่วยบรรเทาสาธารณภัยไปปฏิบัติงานด้วยจากปี พ.ศ. 2513 จนถึงขณะนี้ปี พ.ศ. 2544 ดิฉันเขียนเพื่อบันทึกความทรงจำไว้เล่าให้ลูกหลานฟัง

จังหวัดชุมพร เมื่อปี พ.ศ. 2516

จังหวัดชุมพรเป็นจังหวัดแรกที่สามีของดิฉันได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ว่าราชการจังหวัด ดิฉันดีใจมากที่จังหวัดนี้มีชื่อของสามีและดิฉันรวมอยู่ด้วย

เหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2516 เป็นเหตุการณ์ที่ดิฉันยังไม่ลืม เพราะมีการประท้วงและมีการขับไล่ผู้ว่าราชการจังหวัด จังหวัดเราก็โดนขับไล่ด้วย สามีดิฉันเดินทางมารับตำแหน่งเพียง 14 วัน ก็เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ โดนขับไล่ในข้อหาว่า แต่งตั้งคนแก่มาเป็นผู้ว่า ทั้ง ๆ ที่สามีดิฉันเพิ่งจะอายุ 50 ปี แต่สามีดิฉันได้ชี้แจงให้เขาเข้าใจ

จากนั้นไม่นานดิฉันจำวันที่ไม่ได้ แต่เข้าใจว่าเป็นเดือนพฤศจิกายน มีนักเรียนอาชีวะมาล้อมศาลากลางจังหวัด พวกเขาไม่ได้มาที่ศาลากลางอย่างเดียว จำนวนหนึ่งเดินมาที่หน้าจวนผู้ว่าด้วย ดิฉันอยู่ 2 คนกับญาติ ญาติดิฉันเขากลัวและตกใจมาก ญาติร้องเตือนดิฉันว่า นักศึกษาทุกคนถืออาวุธมีดไม้ยืนคุมเชิงอยู่หน้าจวน ดิฉันเดินออกไปดู พร้อมกับได้ยินเสียงห้ามของญาติว่า คุณพี่อย่าออกไป ดิฉันรวบรวมสติและระลึกถึงเสด็จพ่อกรมหลวงชุมพร ขอให้ท่านช่วยเหตุการณ์ครั้งนี้ด้วย แล้วเดินออกไปเปิดประตู ไปคุยกับเขาว่า พวกหนูมาทำไม สงสัยอะไรหรือ ในจวนนี้ไม่มีอะไรนะ ถ้าหนูสงสัยก็เข้ามาได้นะ ดิฉันขอคุยกับพวกหนูในฐานะญาติผู้ใหญ่นะ ไม่ใช่ในฐานะคุณนายผู้ว่า เราคุยกันได้ ดิฉันได้คุยกับเขา เขาเข้าใจว่าเราซ่อนเด็กนักเรียนอีกโรงเรียนหนึ่งที่เป็นคู่กรณีกับเขาไว้ ดิฉันบอกเขาว่า ดิฉันมีลูกวัยเดียวกับพวกเขา ซึ่งไปเรียนอยู่ที่กรุงเทพฯ คงจะเช่นเดียวกับพวกหนูที่พ่อแม่ส่งมาเรียน แม่เป็นห่วงลูกเสมอ บางครั้งเงินทองไม่เพียงพอจะส่งเสียลูก แม่ต้องขวนขวายหาเงินมาให้ลูกเรียน พ่อแม่ทุกคนอยากให้ลูกเรียนหนังสือ เป็นห่วงลูกทุกคน คุยกันนานจนเขาหายสงสัย เขาก็ไม่ติดใจอะไร ดิฉันยังบอกเขาว่า วันหลังจะหาโอกาสไปเยี่ยมเขาที่โรงเรียน และจะไปขอบริจาคโลหิตจากพวกเขามาทำประโยชน์โดยช่วยกาชาด ที่ชุมพรไม่มีเหตุการณ์ร้าย ๆ เกิดขึ้น คงเป็นเพราะพระบารมีของเสด็จกรมหลวงชุมพร หลังจากนั้นอีกไม่กี่วัน ดิฉันก็ได้ข่าวการเผาจวนผู้ว่าราชการจังหวัดนครศรีธรรมราช

หลังจากนั้นอีกไม่นาน สามีดิฉันและดิฉันก็ได้ไปเยี่ยมโรงเรียนอาชีวะ ทั้งสองโรงเรียนนี้เป็นที่มีตู้บริจาคโลหิตให้กาชาดชุมพรด้วยดีเสมอมา ทางโรงเรียนขาดอะไร เราก็จัดหาให้ และดิฉันคิดว่า ขณะนี้นักศึกษาที่จังหวัดชุมพรสมัย ปี พ.ศ. 2516 คงแยกย้ายกันทำงานตามอาชีพการงาน และคงจะจำเหตุการณ์ในครั้งนั้นได้ดีด้วยเช่นกัน

ชาวเหนือในภาคกลาง

ราชบุรี ปี พ.ศ. 2519

พูดถึงคนไทยเชื้อสายชาวเหนือที่อาศัยอยู่ในภาคกลางนั้น มีอยู่บางจังหวัดเช่นที่จังหวัดสระบุรี ราชบุรี และบางตำบลในจังหวัดอุทัยธานี ครั้งแรกดิฉันก็มิได้สนใจมากนัก นึกเอาเองว่าเขาคงมาแต่งงานหรือประกอบอาชีพตามจังหวัดที่กล่าวถึง แต่ความจริงมิใช่เป็นเช่นนั้น

เมื่อปี พ.ศ. 2519 ดิฉันซึ่งเป็นเลือดเนื้อเชื้อไขของชาวเหนือคนหนึ่งได้ย้ายติดตามสามีไปอยู่จังหวัดราชบุรี เป็นธรรมดาอยู่เสมอเมื่อย้ายเปลี่ยนจังหวัดหนึ่งไปอีกจังหวัดหนึ่ง บ้านพักผู้ว่าราชการจังหวัดที่มีอยู่ก็เก่าและต้องซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพที่ดี สามีดิฉันก็ให้นายช่างเทศบาลซ่อมแซมดูแลให้ เพราะงบซ่อมแซมบ้านพักมีน้อย เลยขอความร่วมมือจากหน่วยราชการด้วยกันให้ช่วยเป็นธุระซ่อมแซมให้

ขณะนายช่างเทศบาลสั่งงานซ่อมอยู่นั้น เขาสั่งคนงานเป็นภาษาเหนือ เพราะนายช่างเทศบาลท่านนั้นเป็นเพื่อนของดิฉันเอง ปัจจุบันท่านเกษียณราชการแล้ว ลงเล่นการเมืองท้องถิ่นเป็นเทศมนตรีอยู่ในจังหวัดหนึ่งทางภาคเหนือ ดิฉันก็ถามนายช่างว่า คนงานทางเหนือมาทำงานที่ราชบุรีมากนะ นายช่างตอบว่าไม่ใช่มาจากภาคเหนือเป็นคนงานในบ้านคูบัวที่ราชบุรีนี่เอง ทำให้ดิฉันสนใจขึ้นมาทันที และคิดว่าเขาใช้ภาษาพูดกันเอง คือภาษาเหนือไม่ผิดเพี้ยนจาก น่าน / แพร่ เชียงราย (ไม่ใช่สำเนียงของคนเชียงใหม่)

จากนั้นไม่นานนัก ดิฉันก็ได้เข้าไปในหมู่บ้านคูบัว ไปบ้านไหนในหมู่บ้านจะพูดเหนือกันทั้งหมู่บ้าน ดิฉันสังเกตพบว่าความเป็นอยู่ในหมู่บ้านไม่ผิดแผกแตกต่างจากหมู่บ้านในชนบทภาคเหนือ สิ่งที่แตกต่างกันคือทรงผมของสตรีผู้เฒ่าผู้แก่ในหมู่บ้านจะตัดผมคล้าย ๆ ทรงผมของผู้ชาย อาหารการกินก็จะปนเปกันไประหว่างภาคกลางกับภาคเหนือ แต่เป็นที่น่าเสียดายเป็นอย่างยิ่งที่เด็กวัยรุ่น ถ้าออกไปนอกหมู่บ้านจะไม่ใช้ภาษาเหนือ เขาอาย คิดว่าการพูดภาษาดั้งเดิมของบรรพบุรุษนั้นล้าสมัย ความคิดอย่างนั้นผิดอย่างยิ่ง เราควรภูมิใจให้มากว่า เมืองไทยเรานั้นมีเอกลักษณ์วัฒนธรรมอันสูงส่ง สมควรที่เลือดไทยทุกคนจะรักษาหวงแหนภาษาพูดของแต่ละท้องถิ่นเอาไว้ เรามีองค์พระประมุขของเรา คือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ผู้ทรงไว้ซึ่งคุณธรรมอันประเสริฐที่รวมชาติไทยของเราเป็นหนึ่ง

จากที่ไปเที่ยวในหมู่บ้านบ่อย ๆ และได้ไปที่วัดคูบัว เวลามีงานชาวบ้านนุ่งผ้าซิ่นตีนจกมาทำบุญกันเป็นส่วนมาก โดยทราบจากการสอบถามผู้คนที่นี่ว่าเป็นผ้าทอกันที่ใช้กันมาแต่โบราณแล้ว สมัยนี้ไม่ทอกันแล้วทอแต่ผ้าฝ้ายธรรมดาเช่นกัน

มีอยู่วันหนึ่ง สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เสด็จมาศึกษาวิชาประวัติศาสตร์ที่วัดมหาธาตุ ราชบุรี ดิฉันไปรับเสด็จ ท่านเลขานุการในพระองค์บอกกับดิฉันว่าที่ราชบุรีมีซิ่นตีนจกสวย ช่วยอนุรักษ์ไว้ด้วย ดิฉันก็รับบัญชาใส่เกล้า และเที่ยวสืบเสาะหาคนทอจากตำบลคูบัว แต่ปฏิเสธกันหมดว่าไม่มีเวลาทำเพราะเสียเวลา ไปทำงานที่อื่นดีกว่า ดิฉันก็ไม่ละความพยายามเที่ยวไปเที่ยวมาหลายสิบเที่ยว

ในปี พ.ศ. 2517-2519 ขณะนั้นมีการอบรมลูกเสือชาวบ้านบ่อยครั้ง ดิฉันก็เป็นลูกเสือชาวบ้านกับเขาด้วย เมื่ออยู่จังหวัดเพชรบุรี ดิฉันเป็นวิทยากรลูกเสือที่นั่นด้วย งานแคมป์ไฟลูกเสือชาวบ้านนาหนอง อำเภอเมืองราชบุรี ลูกเสือชาวบ้านบางหมู่บ้านแต่งผ้าซิ่นตีนจกสวยงามมาก นอกจากนั้นบ้านนาหนองยังมีเอกลักษณ์ผ้าจก จะเป็นลายดำแดง และผ้าซิ่นลายทางสีเขียว แดงดำ อันเป็นเอกลักษณ์ของหมู่บ้าน ดิฉันก็ตามไปตำบลนั้นอีกตลอดเวลา ไปเจอคุณยายคนหนึ่งอายุ 90 ปี แล้วคุณยายอาสาจะสอนให้คนรุ่นอายุ 50 ปี คือ ดิฉันซึ่งได้ขอจ้างเขาเรียนและจ้างเขาสอน เพราะเกรงว่าเขาจะกระทบกระเทือนเรื่องรายได้ของเขา

มีคนเรียนสืบทอดกัน 3 คน ทั้ง 3 คนเรียนกับคุณยาย ดิฉันก็จำชื่อไม่ได้เพราะเวลาที่เขียนนี้ ปี พ.ศ. 2539 ห่างกัน 20 ปี ประกอบกับวัย 67 ปีของดิฉันก็หลงลืมอยู่เป็นนิจ และเขาก็สามารถจะสืบทอดได้แล้ว สามีดิฉันก็ต้องย้ายเข้ากรุงเทพฯ แต่ยังมีคณะกรรมการวัฒนธรรมหญิงราชบุรีสืบทอดอยู่ หลังจากนั้นไม่นานลูกศิษย์ของคุณยายก็ได้มาสอนอยู่ที่ศิลปาชีพพิเศษสวนจิตรลดา

คุณย่าของดิฉันเคยบอกดิฉันว่า คนภาคเหนือสมัยก่อนดูการแต่งกายก็ทราบว่า เขามาจากจังหวัดไหน สตรีชาวแพร่สมัยก่อนจะมีผ้าซิ่นประจำบ้านของตนเอง อย่างผ้าซิ่นที่นุ่งจะเป็นสีดำคาดแดง คุณย่าบอกว่านี่เป็นคนแพร่ (ซิ่นก่านคอควาย)

ถ้าเป็นเจ้านายแพร่ก็จะเป็นผ้าตีนจก จกทั้งผืนหรือจกเฉพาะซิ่น ถ้าเป็นสันกำแพงเชียงใหม่ก็ลายหนึ่ง น่านจะเป็นลายน้ำไหล ลำพูนจะเป็นผ้ายก ลำพูนเชียงใหม่ แม่แจ่มก็จะเป็นจกข้างล่าง ข้างบนเป็นลายริ้วขวาง ถ้าของทางลาวเวียงจันทร์จะเป็นผ้าจกเหมือนกัน แต่เป็นลายตรง มีมัดหมี่ ไหมโคราช ไหมหางกระรอก

ชาวเหนือในราชบุรี สระบุรี เรียกตัวเองว่าไทยวน ดิฉันเดาเอาเองว่าคงมาจากคำว่าไทยโยนกหรือเปล่าก็ไม่ทราบ เพราะดิฉันมิใช่ผู้เชี่ยวชาญในด้านประวัติศาสตร์

ขณะบันทึกเรื่องนี้ดิฉันมาพักผ่อนอยู่กับบุตรชายซึ่งเป็นนายอำเภอดอนพุด ซึ่งอยู่ใกล้กับอำเภอเสาไห้ ซึ่งเลื่องลือนามในเรื่องข้าวหอมมะลิ ดิฉันเลยถือโอกาสไปเยี่ยมชาวไทยวนที่อำเภอนี้ ไปที่วัดต้นตาล ซึ่งมีกลุ่มสตรีทอผ้าอยู่ ไปถึงก็อบอุ่นเป็นอย่างมากที่ได้คุยภาษาเหนือเหมือนอยู่เชียงใหม่ ไปซื้อผ้าซิ่นก่านคอควาย (แพร่) และผ้าทางขวางธรรมดาและได้แวะไปบ้านอาจารย์ทรงชัย ผู้ซึ่งอนุรักษ์ของใช้พื้นบ้านของชาวไทยวน ดิฉันประทับใจอาจารย์ทรงชัยมากที่จัดบ้านเป็นพิพิธภัณฑ์ของพื้นบ้านทุกอย่าง คุ้มค่าที่จะเสียสละเวลามาชมเพื่อเป็นความรู้รอบตัว จากเวลาที่ดิฉันมีจำกัดได้คุยกับอาจารย์เรื่องราวความเป็นมาของชาวไทยวนที่นี่ คิดว่าโอกาสหน้าคงจะได้มาเที่ยวเสาไห้อีก

ขอให้คนไทยทุกคนทุกภาค จงภาคภูมิใจที่เราเกิดมาเป็นคนไทย รักษาวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เรามีมาแต่โบราณ รวมทั้งภาษาทุกภาคของเราไว้ เพื่อมิให้สูญหายตายจากไปกับโลกปัจจุบัน

บรรจบพร บุญประคอง
17 ธันวาคม 2539
บ้านพักนายอำเภอดอนพุด สระบุรี

ทัวร์ยุโรป 7 ประเทศ

ปี ค.ศ. 1979 (ปี พ.ศ. 2522)

ทัวร์ยุโรป 7 ประเทศ ปี ค.ศ. 1979 (ปี พ.ศ. 2522)

อิตาลี สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมนี เนเธอร์แลนด์
เบลเยี่ยม ฝรั่งเศส อังกฤษ

ลูกรัก

แม่ไปทัวร์ยุโรปกับเถกิงทัวร์ เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2522 ไป 7 ประเทศด้วยกันในเวลา 20 วัน ในเวลาสั้น ๆ นี้ ก็รู้อะไรไม่ได้ละเอียดนัก แม่ก็ได้บันทึกการเดินทางไว้ ดังนี้

20.20 น. ออกเดินทางโดยแอร์ฟรานซ์ บินผ่านแรงกูน เครื่องไม่ได้แวะ แต่ไปแวะจอดที่นิวเดลี 23.40 น. เวลา 04.35 น. ถึงเตหะรานเครื่องจอด 1 ชั่วโมง 15 นาที ดูจากเครื่องก็เหตุการณ์ดี แต่ไม่ทราบว่าในเมืองจะเป็นอย่างไร เพราะระยะนี้ โคไมนี่สั่งประหารชีวิตพรรคพวกของพระเจ้าชาห์หลายคน และยึดกิจการธนาคารเป็นของรัฐ เครื่องออกจากเตหะราน 05.45 น. (เวลาไทย) เวลาท้องถิ่นไม่ทราบเท่าไร ระหว่างเดินทางครึ่งหลับครึ่งตื่น อาหารเสริฟเวลา 11.20 น. (เวลาไทย) เที่ยวนี้บินพร้อมกับดาราอเมริกา คือ คริส มิชชัม

เมื่อ 12.05 น.(เวลาไทย) AF 193 นำเราสู่สนามบินชาร์ลส เดอ โกลด์ สนามบินวันนี้หมอกลงเล็กน้อย ครั้งนี้เป็นครั้งแรกที่เดินทางมายุโรป พักที่สนามบิน 2 ชั่วโมง จึงนั่งเครื่องแอร์ฟรานซ์เครื่องเล็กไปอิตาลี อัตราแลกเปลี่ยนเงินที่ยุโรป มีดังนี้

1 ฟรัง ฝรั่งเศส = 4.65 หรือ 4.40 ฟรัง 1 ดอลล่าร์
1 มาร์ค เยอรมัน = 10.75 บาท หรือ 1.90 มาร์ค 1 ดอลล่าร์
1 กิลเดอร์ ฮอลแลนด์ = 9.75 บาท หรือ 2.09 กิลเดอร์ 1 ดอลล่าร์
1 ฟรัง สวิต = 11.80 บาท หรือ 1.75 ฟรัง 1 ดอลล่าร์

12 มิถุนายน 2522

บินจากสนามบินชาร์ลส เดอ โกลด์ย้อนมาอิตาลี ทิวทัศน์สวยงามมาก บนเครื่องใช้ภาษาฝรั่งเศส ถึงสนามบินอิตาลี ประมาณ 16.00 น. (เวลาประเทศไทย) เวลาที่อิตาลีก็ประมาณเที่ยงวัน นั่งรถบัสเล็ก ๆ ไปโรงแรมก็อาบน้ำพักผ่อน คุณไกรพร ไกด์นัดพบที่ลอบบี้ โรงแรมบ่ายโมงเวลาท้องถิ่น พาไปวินโดว์ชอปปิ้ง พักที่โรงแรม Royal Santina ได้ห้อง 202 พักกับคุณวิไลวรรณ ซึ่งเป็นคุณย่าของหลานเรา

ธรรมเนียมของคนอิตาลี เข้าทำงาน เวลา 9.30 น. พอถึงเวลา 13.00 น. จะพักนอน ร้านจะเปิดอีกที ตอน 16.00 น. ถึง 19.00 น. เวลาที่โรม เร็วกว่าฝรั่งเศส 2 ชั่วโมง ช้ากว่าเมืองไทยราว 4 ชั่วโมง หรือ 3 ชั่วโมงเศษ ๆ แม่น้ำชาเบอร์ เป็นแม่น้ำไหลผ่านกรุงโรม ฟิซซ่าหรือสแควร์ แปลว่า จัตุรัส สังเกตว่ากรุงโรมมีน้ำพุมากที่สุด สวนสาธารณะต่าง ๆ ที่เคยเป็นที่ประทับของจักรพรรดิ ผ่านสวนเพนซิโจ เข้าอาณาจักรโรมสมัยก่อน

อาหารจานแรก คือ สปาเก็ตตี้และขนมปัง สปาเก็ตตี้ผัดกับหอยแมลงภู่ ขนมปังแข็ง แม่ชอบร้านนี้สปาเก็ตตี้อร่อย จานที่ 2 เป็นสเต็กหมู ต่อด้วยของหวาน โต๊ะเราสั่งไวน์มาดื่ม ค่าเครื่องดื่มต้องจ่ายเอง อาหารทัวร์คิดค่าบริหารบวกเข้าไปแล้ว เราไม่ต้องจ่าย หลังจากทานอาหารแล้ว คุณวิฐูจะกลับโรงแรม ปรากฏว่ากระเป๋าสตางค์ถูกล้วงไปแล้ว มีเงินในกระเป๋ากว่า 4 หมื่นบาท ท่าทางแกหมดสนุก ถามกำนันทรงว่า ลื้อเอากระเป๋าสตางค์อั๊วไปซ่อนหรือเปล่า กำนันปฏิเสธ ทั้งสองไปแจ้งความกัน เราสุภาพสตรีกลับโรงแรมนอน ตื่นตี 4 เวลาบ้านเราก็ 7 โมงกว่า ๆ และเขียนบันทึกนี้ตอนตี 4 ที่โรงแรม Royal Santina ห้อง 202

13 มิถุนายน 2522

คุณไกรพร ไกด์นัดพบ 7.00 น. ที่ล็อบบี้ตามเคย ทานอาหารเช้าที่โรงแรม 9.00 น. นำเที่ยวอาณาจักรโรมันที่เคยรุ่งเรืองในอดีต ชมโคลิเซี่ยม ประตูชัยของจักรพรรดิคอนแสตนติน สนามม้าแข่ง ฟอรั่มต่าง ๆ ที่เคยจอแจไปด้วยฝูงชนในอดีต ชมห้องน้ำพรหมจารีย์ น้ำพุเทรวีและไปนครวาติกัน ชมโบสถ์ที่ใหญ่ที่สุด ชมผลงานของศิลปินชื่อดัง อาทิเช่น ไมเคิล แองเจโล เมอมินิฟอนตานา สวยงามสุดพรรณนา เป็นผลงานที่มีชื่อเสียงมาก คิดว่าคงใช้เวลานานมากทีเดียวที่จะผลักผลงานอันโดดเด่นมาให้ชนรุ่นหลังได้ชม สมเป็นยอดศิลปินของโลกโบสถ์ก็สวยงามและใหญ่โตมาก การแกะสลักหินอ่อนประณีตมาก บางภาพคิดว่าเป็นภาพวาด แท้ที่จริงแล้วเป็นโมเสค นอกจากความสวยงามแล้วยังมีความร่มเย็นสมกับเป็นที่ทำพิธีมิสซาอันน่าเคารพเลื่อมใส ภายใต้โบสถ์เป็นที่เก็บพระศพของโป๊ปองค์ก่อน ชมเพลินจนบ่ายกว่า ๆ ไปทานอาหารที่ภัตตาคารจีน หลังอาหารกลางวันไปชมน้ำพุเทรวี่อันลือชื่อ และซื้อกระเป๋ากุชชี่มา 3 ใบ กลับมาทานอาหารเย็นแล้วกลับโรงแรม

14 มิถุนายน 2522

ออกจากโรงแรมไปเมืองเนเปิลส์ เมืองนี้อยู่ทางตอนใต้ของอิตาลี เป็นเมืองที่โซเฟีย ลอเรน ดาราที่มีชื่อเสียงของอิตาลี ไปโด่งดังที่อเมริกา เดินทางโดยเรือไฮโดรฟอยล์ไปถึงท่าเรือ เวลา 11.30 น. ข้ามฟากไปยังเกาะคาปรี (Capri Island) ใช้เวลา 45 นาที

เมื่อถึงเกาะคาปรีแล้ว ลงเรือเล็ก ๆ นั่งไป 3 – 4 คน ไปลอดถ้ำบลูก็รอตโต้ (Blue Grotto) โชคดีที่น้ำขึ้นลงพอดี ถ้าน้ำขึ้นมากไปหรือลงมากไป โอกาสจะลอดเข้าไปโดยเรือพายไม่ได้ เพราะช่องที่จะลอดเข้าไปนั้นเล็กนิดเดียว คนแจวเรือต้องมีเทคนิค ต้องแจวรอคลื่นซัด ตามคลื่นเข้าไป เมื่อเข้าไปแล้วสวยสุดสุดที่จะบรรยาย สีน้ำทะเลใสเหมือนมรกต คนแจวเรือทุก ๆ คนร้องเพลง come back to sorrento กระหึ่มไปทั่วถ้ำ ขาจะออกจาก

ถ้ำก็รอจังหวะน้ำทะเลซัดพายออกมา เมื่อถึงเรือใหญ่แล้วเดินทางไปบนยอดเขาที่คาปรี ไปทานอาหารกลางวันบนยอดเขา อาหารอร่อยมาก จานแรกเป็นซุปผัก ต่อมาตามด้วยปลาอร่อยมากจนต้องขอเพิ่ม ทานกลางวันเสร็จแล้วก็ซื้อของ ซื้อโค้ท มา 1 ตัว หลังจากนั้นก็เดินทางกลับเมืองเนเปิลส์

ระหว่างทางกลับได้ไปเมืองปอมเปอี เมืองประวัติศาสตร์ เมืองที่ถูกภูเขาไฟถล่มและถูกถล่มโดยสงครามโลกครั้งที่ 2 ไปชมเมืองโบราณก่อนคริสต์ศักราช 70 ปี เหนื่อยเหลือเกิน แต่ก็สนุก หาเครื่องดื่มแก้กระหาย ขากลับสองข้างทางมีหมู่บ้านชาวนา ชาวไร่องุ่น ข้าวไรน์ ความเป็นอยู่เกษตรกรเขาดีมาก มีเครื่องทุ่นแรง ใกล้ ๆ เนเปิลส์เป็นเมืองอุตสาหกรรมรถยนต์ เนเปิลส์เป็นเมืองท่าและเมืองใหญ่เป็นอันดับ 3 ทานอาหารเย็นระหว่างทางจากเนเปิลส์ไปโรมประมาณ 2 ทุ่ม ถึงโรงแรมเกือบ 5 ทุ่ม เพราะรุ่งขึ้นเราจะจากโรมไปเมืองฟลอเรนซ์ ต้องแยกกระเป๋าเดินทาง

15 มิถุนายน 2522

วันนี้ตื่นแต่เช้าลงมาที่ล็อบบี้ 6 โมง อากาศเย็นกว่าทุกวัน เตรียมตัวจะไปชมหอเอนเมืองปิซา และเมืองฟลอเรนซ์ ไปถึงเมืองนี้ก็ชมโบสถ์อันสวยงาม หลังจากนั้นไปทานข้าวและซื้อรองเท้า 1 คู่ แวะชมพิพิธภัณฑ์กลับโรงแรมและนั่งแท็กซี่ออกจากโรงแรมกับคุณวาสนา (หนูใหญ่) ไปซื้อของที่ระลึก ไปเจอร้านขายของเก่าและกรอบกระจกเก่า แต่ยังสวยงามมากได้แต่ชมไม่ได้ซื้อเพราะต้องเดินทางอีกหลายประเทศ แต่คณะก็หาซื้อรองเท้าทานอาหารว่างและกาแฟกัน เย็นกลับมาทานข้าวที่โรงแรม

16 มิถุนายน 2522

ออกจากเมืองฟลอเรนซ์ 8.10 น. ถึงเมืองที่มีหอเอนเมืองปิซา อากาศหนาวฝนก็ตกด้วย ซื้อแต่รูปสไลด์มา เที่ยวถึงหาด ฝนตกเลยมีแต่หาด ทานอาหารกลางวันและซื้อตุ๊กตา 1 ตัว มาฝากคุณสิรินา ตลอดทางรถบัสผ่านอุโมงค์หลายอุโมงค์ 17.30 น. ผ่านพรมแดนที่เมืองโคโม ถนนหนทางในยุโรปเรียบและสวยงามเหลือเกิน 17.50 น. เริ่มเข้าพรมแดนสวิต คืนนี้พักที่โรงแรมลาแปร่า เมืองโลกาโน

17 มิถุนายน 2522

วันนี้ตื่นตี 4 เวลาที่สวิต ช้ากว่าอิตาลี 1 ชั่วโมง คุยกับเพื่อนร่วมทัวร์และก็ไปเดินเล่นแถวหน้าโรงแรม โรงแรมนี้ตั้งอยู่บนเนินเขาเตี้ย ๆ ข้าง ๆ โรงแรมมีสนามบินส่วนตัวของเศรษฐีสวิต 7 โมง อาหารเช้าที่โรงแรม ไส้กรอก (ซาลามี) เขาอร่อยมาก ติดใจของใช้ของเก่าของเขา คือ ที่ใส่ ชา กาแฟ นม สวยงามและทน อยากซื้อไปฝากพ่อ แต่คงจะไม่ได้ไปหาซื้อ เพราะโปรแกรมของทัวร์เต็มไปหมด ไม่เหมือนกับเราเดินทางเป็นส่วนตัวไป จะออกนอกโปรแกรมก็ใช่ที่ ทัวร์เขาก็บริการดี คิดว่าถ้ามีโอกาสก็อยากมาสวิตอีก จากโลกาโนไปลูเซิร์นผ่านภูเขาสวยงามมาก บางเขาหิมะยังไม่ละลาย อากาศหนาวทีเดียวดีว่าเตรียมสเวตเตอร์มามิเช่นนั้นคงหนาวแย่เหมือนกัน ก่อนจะถึงลูเซิร์นประมาณ 10 โมง ยังมีหิมะตกปิดคลุมทั่วเขา นับว่าเรายังโชคดีที่ได้ดูหิมะตกในเดือนมิถุนายน หิมะยังตกอยู่ ถึง ลูเซิร์น บ่ายโมง ทานอาหารที่ภัตตาคารจีน เสร็จอาหารกลางวัน ชมทะเลสาบลูเซิร์นทางเรือ ในเรือมีเครื่องดื่มให้ ดื่มพลางชมโชว์พลาง เขาโชว์เครื่องแต่งกายของพื้นเมืองชาวสวิตรัฐต่าง ๆ สวิตนี้ใช้ภาษาพูดและภาษาราชการถึง 4 ภาษา คือ อิตาลี ฝรั่งเศส เยอรมัน และภาษาพื้นเมือง มีการเต้นรำ คณะที่โชว์ได้ชักชวนให้คณะทัวร์เต้นรำพื้นเมือง ดีเหมือนกันเพราะอากาศหนาว จะได้หนาวน้อยหน่อย นักท่องเที่ยวจากที่ต่าง ๆ มาเที่ยวกันมาก วันนี้พักโรงแรมแอสโทเรียลูเซิร์น

18 มิถุนายน 2522

8 โมงเช้า ทานอาหารเช้าที่โรงแรม 9 โมงนั่งรถบัสที่เหมาจากอิตาลีไปเขาพิลาตุส เพื่อขึ้นกระเช้าไปบนยอดเขา กระเช้าที่เรานั่ง นั่งได้ 4 คน คือ คุณวิไลวรรณ คุณย่าของเอ้ คุณวิมลมาศ น้องหนูและแม่ ข้างบนเขาหนาวและหิมะยังปกคลุมยอดเขา อุณหภูมิ 4 องศาเซลเซียส ถ่ายรูปกับคณะขาลงจากเขา เวลา 11.00 น. ล่องเรือ 1 ชั่วโมง จากนั้นไปทานข้าวที่ภัตตาคารจีนนอกเมือง ไปพบกุ๊กเป็นชาวมาเลย์ สงสัยว่าเป็นมาเลย์มุสลิมหรือจีนมาเลย์ เขาบอกเป็นคนจีน เลยโล่งอกไปเพราะคนมุสลิมจะไม่ทานหมู มีอาหารจีนชนิดหนึ่งรสชาติคล้าย ๆ แกงโฮ๊ะของภาคเหนือไทย ทานอาหารเสร็จแล้วก็เดินช้อปปิ้ง ตอนบ่าย 3 โมง เดินคนเดียว เพราะคณะเขาไปซื้อนาฬิกากัน ฝนตกตลอด เข้าร้านใหญ่ร้านหนึ่งจำไม่ได้ว่าชื่ออะไร เข้าร้านนี้ร้านเดียวมีสรรพสินค้านานาชนิด ใช้เวลาอยู่ในร้านนั้นนาน พบน้อง ๆ ที่ไปทัวร์ด้วยกัน คือ คุณนภิส กิติมา เลยชวนกันดูของอื่น ๆ ได้ของฝากคุณสมหมาย เลขานุการของคุณพ่อ ปิ๋ง ปุ๊ จิ๋ม ซื้อผ้าตัดเสื้อของเราด้วยสีดำและสีน้ำตาล เครื่องแก้ว ถ้วยชามสวยมาก ราคาก็แพงน่าดู ดูของจนร้านปิด 6 โมงเย็น เดินกลับโรงแรม ถึงโรงแรมเกือบทุ่ม เย็นนี้ทานอาหารที่คาสิโน เลอชาเล ใกล้กับโรงแรม กว่าจะเสิร์ฟอาหารก็ 3 ทุ่ม หิวลมแทบจับเพราะหลังจากทานอาหารเที่ยงแล้วเที่ยวเพลิน ไม่ได้ทานของว่างตอน 4 โมงเย็นและอาหารเย็นก็เป็นพวกไส้กรอกต่าง ๆ คิดว่าจะมาถึงสวิตจะได้ทานเนื้อกลับไม่ได้ลิ้มรสเนื้ออันแสนอร่อยนุ่มของสวิตเลย คิดว่าวันรุ่งขึ้นจะสั่งเนื้อมาทาน นอกเหนือจากที่ทัวร์สั่งอาหารให้ ความที่เดินและเหนื่อยมาก ทานเสร็จก็รีบกลับโรงแรม งดดูโชว์และอดเล่นการพนัน กลับมานอนหลับสบาย ตื่นตอนตี 5

19 มิถุนายน 2522

เดินทางจากลูเซิร์น มาไฮเดลเบอร์ก ถึงไฮเดลเบอร์ก เที่ยงกว่า ๆ ทานอาหารจีนที่เมืองไฮเดลเบอร์ก ระหว่างที่ทานอาหารเราอิ่มก่อนคณะ แวะเดินที่ร้านข้าง ๆ อาหารจีน ซื้อกระโปรงพลีทสีน้ำตาลได้ 1 ตัว บ่ายไปชมปราสาทไฮเดลเบอร์ก และชมมหาวิทยาลัยที่เก่าแก่ที่สุด เสร็จแล้วแวะซื้อผ้าลายสก๊อตและรองเท้าสำหรับย่ำยุโรปอีก 1 คู่ พักที่โรงแรมไดอาน่า และทานอาหารเย็นที่โรงแรม เดินทางไปเที่ยว ไปเหนื่อยเพราะปีนี้อายุ 48 ปี แล้ว การบันทึกก็สั้นลง บันทึกพอสังเขปกันลืมเท่านั้น ดีกว่าไม่ได้เขียนอะไรไว้เลย

20 มิถุนายน 2522

จากไฮเดลเบอร์กเดินทางมาขึ้นเรือ เพื่อชมแม่น้ำไรน์ ทิวทัศน์สองฝั่งแม่น้ำไรน์ สวยงาม สะอาด บ้านเรือนเก่าแก่ตั้งอยู่บนสองฝั่งแม่น้ำ หลังจากชมสองฝั่งแม่น้ำแล้ว ขึ้นเรือเดินทางมาโคโลญจ์ โดยรถบัสคันเดิมจากอิตาลี คนขับรถผู้มีน้ำใจ ชื่อ เปียรโร่ ถึงโรงแรมบ่าย 4 โมง โรงแรมที่พักชื่อ มอนดีล เมืองนี้ชื่อเมืองเดียวกับโอดิโคโลญจ์ที่เป็นน้ำหอมกลิ่นโอดิโคโลญจ์ อาหารเย็นมื้อนี้ทานที่โรงแรม อร่อยมาก ทานได้เยอะ มีแกงคล้าย ๆ กับแกงกะหรี่ ทานอาหารเย็นเสร็จกลับมานอน

21 มิถุนายน 2522

ออกจากโรงแรม 8.00 น. เพื่อเดินทางไปยังอัมสเตอร์ดัม ก่อนจะออกจากโรงแรมหาซื้อหนังสือมาฝากพ่อ ล้วงไปในกระเป๋าเงินมาร์คหมด ความจริงใช้ดอลล่าร์ได้ แต่เราจะจากเยอรมนีแล้ว เพราะต่อไปที่อัมสเตอร์ดัมต้องใช้กิลเดอร์ แล้วถึงอัมสเตอร์ดัม บ่ายไปชมโรงงานเจียรนัยเพชร ก่อนไปชมโรงงาน ไปทานอาหารเที่ยงที่ภัตตาคารจีนในเมืองใกล้ห้างสรรพสินค้าบีไฮ์ฟ หรือห้างสรรพสินค้ารังผึ้ง เมืองนี้คนผิวดำเยอะมากเพราะฮอลแลนด์มีเมืองขึ้นแถวแอฟริกา แคริบเบียน และอินโดนีเซีย คนเดินกันพลุกพล่าน คนไทยสมัยก่อนรู้จักเมืองนี้อีกชื่อหนึ่ง คือ เมืองวิลันดา ซึ่งในพระราชนิพนธ์

เรื่องอิเหนา ก็กล่าวถึง เมื่อไปชมโรงงานเจียรนัยเพชร ซื้อเพชรเม็ดเล็กไม่ถึงกะรัต ราคากว่า 5,000 ดอลลาร์ พอเย็นทานอาหารเย็นที่โรงแรมและกลับมาดูทีวีที่โรงแรม ขณะที่เราอยู่ยุโรปนั้น ดร.ฮุสเซน ออน ผู้นำชาวมาเลเซียเยือนยุโรปเช่นกัน เขาให้สัมภาษณ์ทางทีวี เกี่ยวกับปัญหาผู้อพยพ สัมภาษณ์เป็นภาษาอังกฤษ พอฟังออกบ้าง ดึกแล้วก็นอน

22 มิถุนายน 2522

9 โมง ออกจากโรงแรมไปชมตลาดกลางดอกไม้ของเนเธอร์แลนด์ สถานที่ประมูลใหญ่โต สะอาด เป็นระเบียบ ตลาดกลางประมูลไปขายทั่วยุโรป ดอกไม้นานาชนิด เช่น ทิวลิป แกลดิโอลัส กระดุมทอง สารพัด

การประมูลของเขามีห้องใหญ่เป็นกระจก และประมูลกันทางวิทยุ เขามีไมโครโฟนให้ฝ่ายเสนอราคาและฝ่ายขายก็นั่งประมูล โดยไม่ต้องยุ่งยากเหมือนตลาดท่าเตียนเรา เมื่อเจ้าหน้าที่เข็นดอกไม้ออกมา ผู้ประมูลก็จะประมูลราคากัน แล้วแต่ใครจะตกลงในราคาไหน หลังจากชมการประมูลดอกไม้แล้ว ก็ไปชมการทำรองเท้าของฮอลแลนด์ ชมโรงงานทำเนย แต่แม่ไม่ได้เข้าไปในโรงงานทำเนย เพราะสู้กลิ่นเนยไม่ไหว คอยอยู่ทุ่งนาข้างนอกเพื่อรับอากาศบริสุทธิ์ การกสิกรรมของเขาเจริญมาก ใช้เครื่องทุ่นแรง ความเป็นอยู่ของชาวไร่ ชาวนาเขาดีเยี่ยม ทุกบ้านจะปลูกต้นไม้บริเวณบ้านและประดับประดาหน้าต่างด้วยกระถางต้นไม้ บ่ายชมพิพิธภัณฑ์ภาพเขียนอันมีชื่อของฮอลแลนด์ เดินชมสินค้ากับคุณย่า กลางวันและเย็นทานอาหารจีน กลางคืนสังสรรค์กับคุณซ้อ และคุณกาญจนา

23 มิถุนายน 2522

ออกจากอัมสเตอร์ดัม 9 โมง ไปกรุงเฮก ซึ่งเป็นเมืองที่สถานที่ราชการตั้งอยู่ สถานราชการไม่ได้ตั้งอยู่ในกรุงอัมสเตอร์ดัมซึ่งเป็นเมืองหลวง อยากให้บ้านเราเป็นอย่างนี้บ้าง ไปดูศาลโลกและเมืองรอตเตอร์ดัม ระหว่างที่ทุกคนยังทานอาหารอยู่แม่รีบทานและอิ่มก่อนเลยมีเวลาแวะไปร้านหนังสือ ซื้อหนังสือ 2 เล่ม และร้านขายผ้า ซื้อเศษผ้า 2 ชิ้น ซึ่งติดกับภัตตาคารที่ทานกลางวัน บ่ายถึงเบลเยี่ยม ชมอนุสาวรีย์รูปเด็กฉี่ ซึ่งสร้างขึ้นเพื่อเด็กคนดี บริเวณนี้เป็นศูนย์กลาง เป็นที่สำหรับเดิน รถเข้าไปไม่ได้เหมือนที่ยุโรปอื่น ๆ เขาจัดไว้ เมื่อถึงฤดูร้อนเขาจะมีการแสดงต่าง ๆ เรื่องอนุสาวรีย์เด็กฉี่นี้เขาเล่ากันว่าเศรษฐีชาวเบลเยี่ยมพาครอบครัวมาเที่ยว เผอิญคนมากมายเกิดพลัดหลงกันขึ้นมากับบุตรชาย หากันนานทั่วบริเวณนั้นไม่พบ เดินหาเรื่อยไปบังเอิญมาพบบุตรชายตรงนี้กำลังยืนปัสสาวะพอดี เศรษฐีดีใจก็เลยสร้างอนุสาวรีย์ไว้ตรงนี้ เดินชมของร้านต่าง ๆ เช่น เครื่องคริสตัลอันสวยงาม และผ้าลูกไม้ของเบลเยียม สิ่งเหล่านี้มีชื่อเสียงของเบลเยียม ไม่ได้ซื้ออะไรเพราะร้านปิดเป็นส่วนใหญ่ เราไม่ได้แลกเงินสกุลเบลเยียมไว้ ได้แต่ชมอย่างเดียว เข้าโรงแรมตอน 6 โมง อากาศเย็นพอสมควร ถึงเวลาอาบน้ำ น้ำอุ่นที่โรงแรมไม่มี และทานอาหารเย็นที่โรงแรม วันนี้ได้ทานเนื้อทั้ง 2 อย่าง คือ มีทโลฟ สเต็กเนื้อ กลางคืนคุยกับซ้อและคุณกาญจนา

24 มิถุนายน 2522

ออกจากโรงแรม 8 โมง เข้าไปชายแดนฝรั่งเศส ตอน 10.30 น. อากาศหนาว หาห้องน้ำเข้าตรงชายแดนตรงด่านตรวจคนเข้าเมือง ผิดหวังที่ห้องน้ำไม่สะอาดเลย แต่ก็ต้องยอมเข้า มิเช่นนั้น คงมีอนุสาวรีย์ยายแก่แห่งใหม่เป็นแน่ สร้างโดยผู้ร่วมทัวร์ ฝนตกตลอดเวลาที่เดินทาง ตอนอยู่อัมสเตอร์ดัมอากาศร้อน วันนี้ฝนตกและหนาว อากาศที่ยุโรปไม่แน่นอนอย่างนี้เอง เพราะฉะนั้นคนยุโรปต้องฟังพยากรณ์อากาศกันทุกวัน บ่ายจึงถึงปารีส ไปชมพิพิธภัณฑ์ ชมภาพเขียนและรูปปั้นต่าง ๆ เย็นเข้าโรงแรม พักที่โรงแรม

ลิตเติ้ล เป็นโรงแรมเล็ก ๆ ในปารีส ผ่านร้านรวงต่าง ๆ โชว์ของสวยงามมากมาย แต่ร้านก็ปิดเพราะเป็นวันอาทิตย์ อาบน้ำอาบท่าแล้วไปทานอาหารไทยที่ร้านสยาม เป็นร้านชาวเยอรมัน ซึ่งมีภรรยาเป็นคนไทย ทานเสร็จประมาณ 4 ทุ่ม ทางทัวร์พาไปชมฟอร์รี่แบแซร์โชว์อันลือชื่อของปารีส แสงสีเสียงวิจิตรตระการตาเหลือเกิน ทางโรงละครประกาศว่า ดารานำ คือ ดาราญี่ปุ่น ชื่ออะไรจำไม่ได้ แต่จริง ๆ ในสายตาของแม่ การโชว์ การเต้น ดารานำหรือนางเอกน่าจะได้แก่ ดาราผิวดำหญิง ลีลาการเต้นเด่นชัดมาก สวยงาม ในลีลาแต่ละท่าของเธอ แต่ขณะนี้ในยุโรปเอาใจญี่ปุ่นมาก ทุกโรงแรมหากมีทัวร์ญี่ปุ่นเข้าพักเขาจะเอาใจมาก ทุกโรงแรมใหญ่ในยุโรปมีร้านอาหาร ญี่ปุ่นทุกโรงแรม หากเราไปจ๊ะเอ๋กับทัวร์ญี่ปุ่น ที่นั่งและบริการสำหรับทัวร์ญี่ปุ่นจะดีกว่าทัวร์ไทยเสมอ

25 มิถุนายน 2522

วันนี้แม่ตื่น 6 โมง อาบน้ำทำธุระส่วนตัวเสร็จ 8 โมงเช้า ทานอาหารเช้าที่โรงแรม เราเองชอบทานชามากกว่ากาแฟ เพราะทานมาหลายปีแล้วสมัยอยู่ทางใต้ เราจะหาซื้อชาลิปตันจากทางปีนังมาทานประจำ จะซื้อเก็บไว้ ชาวยุโรปก็จะทานชาชนิดนี้ 09.30 นี้ ทัวร์พามาชมหอเอฟเฟิล ชมอยู่ 2 ชั่วโมง และไปชมภาพเขียนรอตเตอร์ดัม คณะเขาไปชมกัน แต่แม่เองเพลียเลยนั่งพักผ่อนอยู่ในรถ และเตรียมตัวจะเอาแรงไปเดินในช่วงบ่ายเพราะยังไม่ได้ของฝากลูก ๆ เลย บ่ายไปช้อปปิ้งย่านมีชื่อเสียงของฝรั่งเศส ร้านใหญ่โตมากใหญ่จนลานตา หาของต้องการกว่าจะหาได้ต้องเหนื่อยเอาเรื่อง แค่เดินหาของก็อยากจะเป็นลมเพราะห้างใหญ่มาก ใหญ่กว่าไดมารูและเซ็นทรัลรวมกัน แต่ละชั้นของมากมายจนเลือกไม่ถูก หาซื้อรองเท้าอดิดาสให้ลูกชาย เพราะคนขายไม่พูดอังกฤษเท่าไร ได้เจอนักเรียนวัยรุ่นช่วยเป็นล่ามให้เวลาเดินซื้อของ แม่มักแยกกับคณะทัวร์เพราะเดินกันมาก ๆ ไม่สะดวก เพราะทุกคนซื้อของไม่เหมือนกัน ซื้อเครื่องสำอางใช้ส่วนตัว ศูนย์การค้านี้คือแกลลอรี่ ลาฟาแยต (Gallery LAFAYETE) ช้อปปิ้งเสร็จแล้ว ไกด์พากลับโรงแรมทางรถใต้ดิน เดินหาทางลงกันนานกว่าจะเจอถึงโรงแรมทุ่มกว่า ทานอาหารที่โรงแรม

26 มิถุนายน 2522

ตื่น 6 โมงตามเคย ทานอาหารเช้าของโรงแรม 9 โมงไปชมพระราชวังแวร์ซาย ใช้เวลา 2 ชั่วโมงครึ่งในการชมพระราชวัง เป็นสถานที่น่าศึกษามาก ความโอฬารตระการตาของห้อง แต่ละห้องนั้นสวยงามสุดพรรณนา 11.30 น. จึงเดินทางไปสนามบินชาร์ลส เดอ โกล เพื่อเดินทางต่อไปยังประเทศอังกฤษ ทานอาหารเที่ยงที่สนามบิน ทานอาหารเสร็จแล้วเราก็มีเวลาชมร้านค้าที่สนามบิน เพื่อรอขึ้นเครื่องบินซึ่งออกจากสนามบิน เวลา 14.30 น. ตลอดเวลาที่เราทัวร์ยุโรปหลายประเทศนั้น ใช้รถบัสนำเที่ยวจากอิตาลี ซึ่งคนขับเป็นคนอิตาลี ชื่อ เปียรโร่ ครั้งแรกคณะเราไม่ค่อยจะถูกใจพวกเขานัก นั่งกันไปหลายวันคุ้นกันแล้ว นิสัยคล้าย ๆ คนไทย มีบริการที่ดี เขากลับไปอิตาลีแล้ว ในวันที่เราเข้าพักที่ปารีส โดยมิได้ลาพวกเรา เพราะทางอิตาลีเรียกตัวกลับ คณะเราคิดว่าจะทิปเขาเป็นพิเศษเพราะว่าขับรถดีมากเลยไม่มีโอกาสทิปเขา ได้เวลาเราก็บินไปอังกฤษใช้เวลาบินกว่าครึ่งชั่วโมง จากนั้นก็เดินทางถึงอังกฤษอากาศร้อนมากทำให้แม่ไม่ค่อยสบาย แดดจ้า ชาวลอนดอนออกจากบ้านมานั่งตามสวนสาธารณะ บ้างก็อาบแดด พักที่โรงแรม เวสมอร์แลนด์

ตอนเย็นไปทานอาหารจีนกับคุณชัช น้องของคุณวิไลวรรณที่ย่านโซโห เราเป็นแขกของคุณชัช 4 คน คือคุณวิไลวรรณ คุณวิมลมาศ น้องหนูบุตรสาวและแม่ กับข้าวอร่อยมาก หมูกรอบหมูแดงอร่อย ทานเกี๊ยวน้ำไปหนึ่งชาม ทานอิ่มแล้วก็เดินดูบริเวณร้านอาหาร เจอโปรแกรมภาพยนตร์ที่โซโหกำลังฉายหนังเรื่อง ดร.ชิวาโก อยากดู แต่คณะจะกลับโรงแรมเลยต้องกลับพร้อมคณะ ภาพยนตร์เรื่องนี้เคยมาฉายที่เฉลิมไทยก็ไม่มีเวลาดูเพราะอยู่ยะลา ตอนอยู่เบตงไปปีนัง หนังก็ฉายเรื่องนี้ แต่เราก็ไม่ได้ดู เพราะต้องรับคณะที่ไปดูงานที่ปีนัง ดูทีวีข่าวผู้ก่อการร้ายซุ่มโจมตีข้าราชการฝ่ายปกครองที่เขาปฏิบัติหน้าที่ที่จังหวัดตรัง คิดถึงเมืองไทยขึ้นมาทันที เหตุการณ์บ้านเมืองของเราแท้ ๆ ไปไหนมาไหนไม่ค่อยปลอดภัยดังแต่ก่อน ตั้งแต่ออกจากบ้านมาถึงวันนี้ รู้สึกเวียนหัว ทานยาไปหลายขนาน คุณวิมลมาศมาคุยและนอนดูทีวีซึ่งเป็นภาษาอังกฤษแท้ เข้านอน

27 มิถุนายน 2522

ตื่นตี 5 อากาศเหมือนกรุงเทพฯ ตอน 7 โมง คิดอะไรไปเรื่อยเปื่อย เช้าทานอาหารที่โรงแรม ทัวร์พาไปชมลอนดอนโดยทั่วไป คุณวิไลวรรณแยกไปกับผู้ช่วยทูตทหารอากาศ แม่ไปชมเครื่องราชอิสริยาภรณ์ของราชวงศ์อังกฤษ ตอนเที่ยงไปทานอาหารไทยที่ร้านสยาม ซึ่งเป็นร้านของคนไทยวัยหนุ่มสาวล้วน เสร็จแล้วนั่งรถไฟใต้ดินเพื่อจะไปร้านแฮรอท พบคุณหญิงสุมาลีและคุณหมอกษานที่สถานีรถไฟใต้ดิน ซื้อของที่แฮรอท ทั้งเครื่องสำอาง ชุดชั้นใน เดินกัน 4 คน คืน คุณมันทนา สงวนเรือง คุณนันทยา และคุณซ้อ (มีชื่อเพราะ แต่แม่ลืม) เดินขึ้นไปดูของทุกชั้น ของน่าซื้อ แต่ไม่มีปัญญาจะหอบมา ร้านปิด 6 โมง ทานอาหารค่ำที่โรงแรม อาหารแย่มาก ซุปข้นและเย็นอีกต่างหาก สเต็กก็เหม็น เหนื่อยก็เข้านอน คุณชัชมาชวนไปทานข้าวอีก เราปฏิเสธเขาไปเพราะง่วงนอนและเพลีย

28 มิถุนายน 2522

ตื่นเช้าตามเคย วันนี้ทัวร์ให้สั่งอาหารมาทานในห้อง แต่เราปฏิเสธ เพราะอาหารที่โรงแรมไม่อร่อย และพอดีมีเป็ดย่างและหมูแดงที่คุณชัชฝากมาให้ ตอนที่เราไม่ได้ไปทานข้าวเย็นกับเขาเมื่อคืนนี้ 9.30 น. ไปชมพระราชวังบัคกิ้งแฮม และไปเที่ยวอีกหลายแห่ง กลางวันทานอาหารจีนที่ย่านโซโหอีก บ่ายไปซื้อของที่มาร์คสเปนเซอร์ ได้ของส่วนตัวอีกเล็กน้อย ทัวร์เขาปล่อยให้ซื้อของและกลับโรงแรมเอง ของมากมายเดินกับคุณมันทนา นันทิยา และซ้อ 3 คนนี้ ตอนหลังติดแม่มาก กลับถึงโรงแรม 6 โมงกว่า ๆ ทานอาหารเย็นเสร็จเข้านอน คุณวิไลวรรณแยกไปกับภริยาท่านผู้ช่วยทูต น้องหนูเขาเอาของหวานมาให้ คุณวิไลวรรณ กลับประมาณ 23 นาฬิกา เปิดประตูให้แล้วนอน

29 มิถุนายน 2522

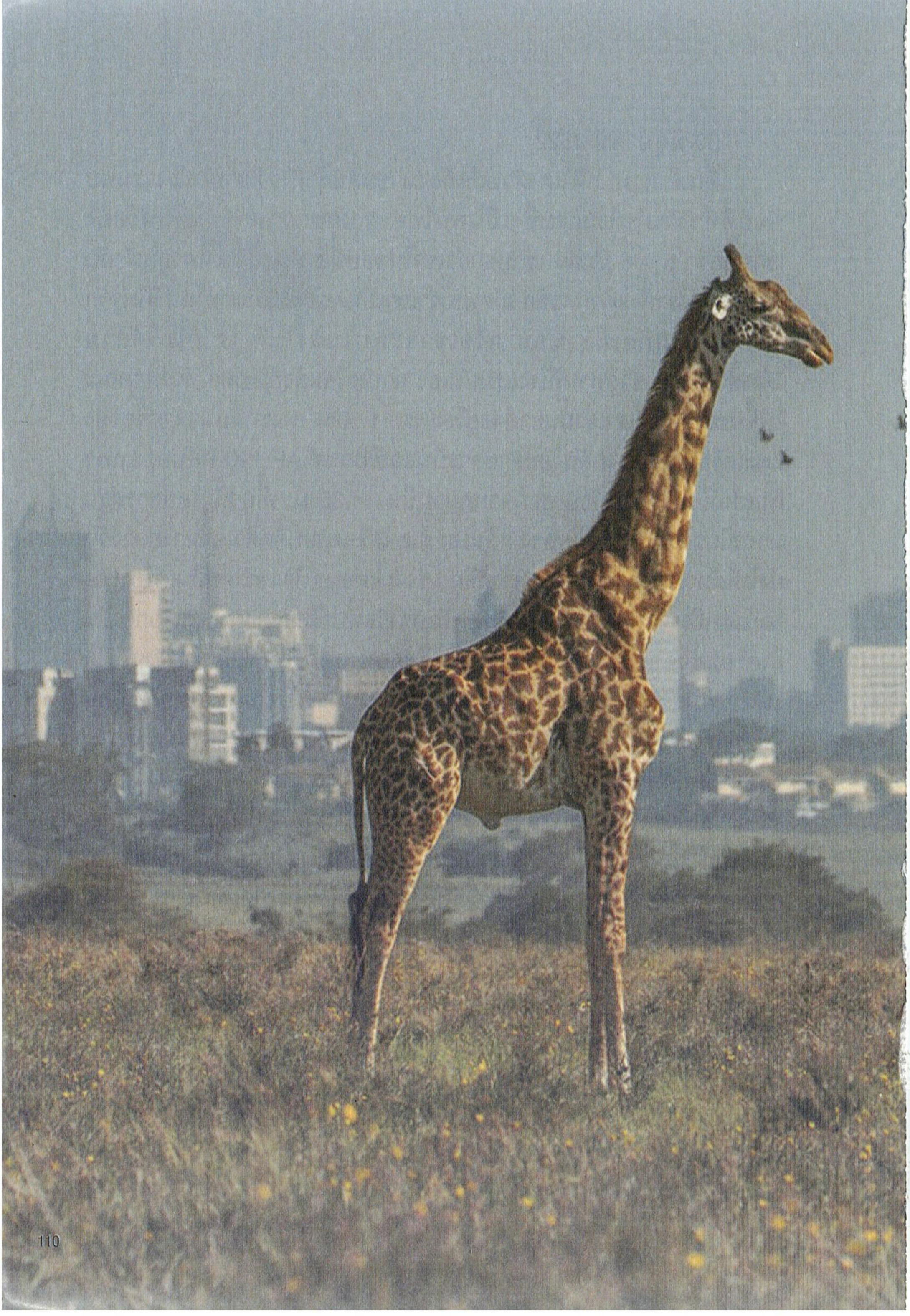
วันนี้ตื่นแต่เช้าตามเคย แต่งตัวเสร็จแวะไปคุยที่ห้องคุณวิมลมาศ พบคุณกุ้น (คุณชัช) คุยกันเรื่องรถยนต์เดมเลอร์ เป็นรถมือสอง ปุ๊ลูกชายคนเล็กของเราเป็นธุระเรื่องการขาย ไม่ทราบว่าระหว่างเรามาเที่ยว ปุ๊จะขายหรือยัง 9.30 น. ทัวร์พาไปชมพิพิธภัณฑ์ มาดามทรูโซ่ เดินทางโดยรถเมล์จากหน้าโรงแรมเวสมอร์แลนด์ จนถึงพิพิธภัณฑ์ ดูแล้วประทับใจมาก เข้าไปชมแทบทุกหุ่นขี้ผึ้งที่จัดให้ชม หุ่นขี้ผึ้งที่ราชวงศ์ก็เหมือนจริงทุกอย่าง บุคคลสำคัญต่าง ๆ ของโลก ดารา และผู้มีชื่อเสียงต่าง ๆ ก็เหมือนจริง เดินเข้าไปชมหุ่นของ เอลวิส เพรสลี่ ต้องตกใจเพราะมีเสียงเพลงด้วย ปี พ.ศ. 2522 นั้น พระราชวงศ์ เช่น พรินซ์ชาร์ลสยังไม่ได้อภิเษกสมรส จึงมิได้มีรูปเจ้าหญิงไดอาน่า ใช้เวลาในพิพิธภัณฑ์เพียง 2 ชั่วโมงเศษ เพราะจะเดินทางจากอังกฤษเวลาเที่ยงครึ่งในวันนี้ โดยบินไปฝรั่งเศสอีกครั้งหนึ่ง 3 คืน 4 วัน ในอังกฤษนั้น ประทับใจทุกอย่าง อาหารกลางวันนั้นทานที่สนามบินฮีทโรว์ อาหารรู้สึกจะเป็นบะหมี่แห้ง จัดโดยทัวร์ โดยไปซื้อมาจากย่านโซโห อร่อยมาก เนื่องจากเครื่องบินจะออกจากสนามบิน ถึง 4 โมงเย็น เรามีเวลาพอสมควรเลยรีบขอพาสปอร์ตจากทัวร์เพื่อให้เขาประทับตราก่อน มีของเรากับคุณวิไลวรรณ เพราะถ้ารอเป็นคณะทัวร์ใช้เวลานานดูเหมือนจะ 14.50 น. เราไปประทับตราออกก่อนเพื่อที่จะได้มีเวลาเดินดูของที่ท่าอากาศยาน เดินพอเหนื่อยในสนามบินรอพรรคพวกคณะทัวร์ขึ้นเครื่องบินกลับปารีส ถึงปารีส 6 โมงกว่า ๆ วันนี้พักที่โรงแรม เมอริเดี่ยนใกล้ประตูชัย พักห้อง 1094 ทานอาหารเย็นในโรงแรม ขณะที่เราเดินผ่านห้องโถงของโรงแรมจะไปห้องอาหาร นักเปียโนบรรเลงเพลงอื่น พอเราเดินใกล้ ๆ เขาเลยเล่นเพลงซึ่งเป็นเพลงพระราชนิพนธ์ เราเลยฟังเขาเล่นจนจบเพลงและปรบมือให้และเข้าไปทานอาหาร

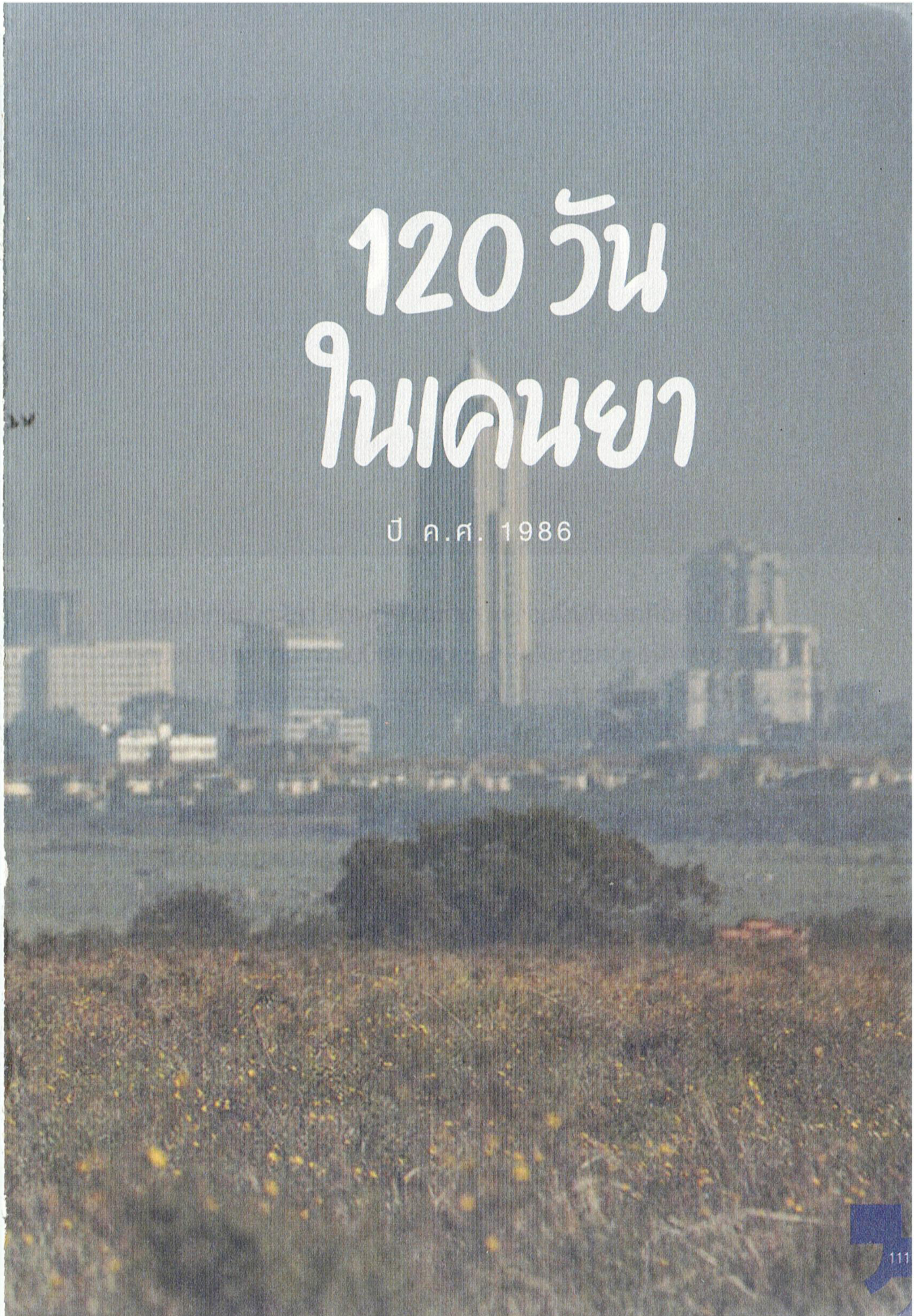
หลังจากทานอาหารแล้ว คณะเขาไปเดินเล่นแถวประตูชัย เรารู้สึกเพลียเลยขึ้นไปห้องพัก จัดกระเป๋าให้เรียบร้อยรัดกุม เพราะพรุ่งนี้การท่องเที่ยวของเราสิ้นสุดลงแล้ว มีเวลาเลยไปคุยกับคุณกาญจนาและคุณวิมลมาศ

30 มิถุนายน 2522

ตื่นเช้าตามปกติ แต่งตัวเสร็จก็ลงมาชมสินค้าที่โชว์ ภายในโรงแรมพบบ๋อยที่ทำงานในโรงแรมซึ่งเป็นคนไทย ถามเขาว่ามาอยู่นานหรือยัง เขาบอกว่า 5 – 6 ปีแล้ว เขาบอกว่าเขาไม่ชอบเมืองไทยชีวิตราคาถูกฆ่ากันตายง่าย ๆ เราฟังแล้วก็สะอึก ไม่ทราบว่าเขาเป็นคนไทยประเภทไหน ที่ไม่รู้จักบุญคุณบ้านเกิดเมืองนอน หรือเขาจะพบในสิ่งไม่ดี เราก็ไม่ได้ถาม ได้เวลาอาหารเช้าก็ทานที่โรงแรมนั้นเอง ทานเสร็จแล้วก็มีเวลา ทัวร์พาคณะไปซื้อของต่อ แต่เราเองนั้นอาสาอยู่โรงแรม 11.50 น. คณะกลับมาจากซื้อของและเตรียมเดินทางกลับโดยสายการบินแอร์ฟรานซ์ AF 190 กลับกรุงเทพฯ ตื่นเต้นที่จะได้กลับบ้าน ออกจากสนามบิน 14.30 น. เที่ยวนี้ผู้โดยสารส่วนมากเป็นชาวตะวันออกกลาง กลิ่นนม เนย เครื่องเทศ ติดตัว อาหารกลางวันยังไม่ได้ทาน กว่าจะเสิร์ฟอาหารก็อีก 1 ชั่วโมงต่อมา หิวและได้กลิ่นเครื่องเทศ นม เนย เป็นลมในเครื่อง มีหมอไทยไปรับรางวัลที่ปารีสมาดูแล และสายการบินก็เตรียมถังออกซิเจนมา เรารู้สึกตัวเสียก่อน แต่ก็รู้สึกดีใจและประทับใจในน้ำใจไมตรีของคุณหมอคนไทยและพนักงานบนเครื่องบินแอร์ฟรานซ์ทุกคน ถึงกรุงเทพฯ วันที่ 1 กรกฎาคม 2522 เดินทางโดยสวัสดิภาพ ได้ความสุขความประทับใจมาเต็มที่กับเถกิงทัวร์ มีโอกาสก็จะใช้บริการอีก

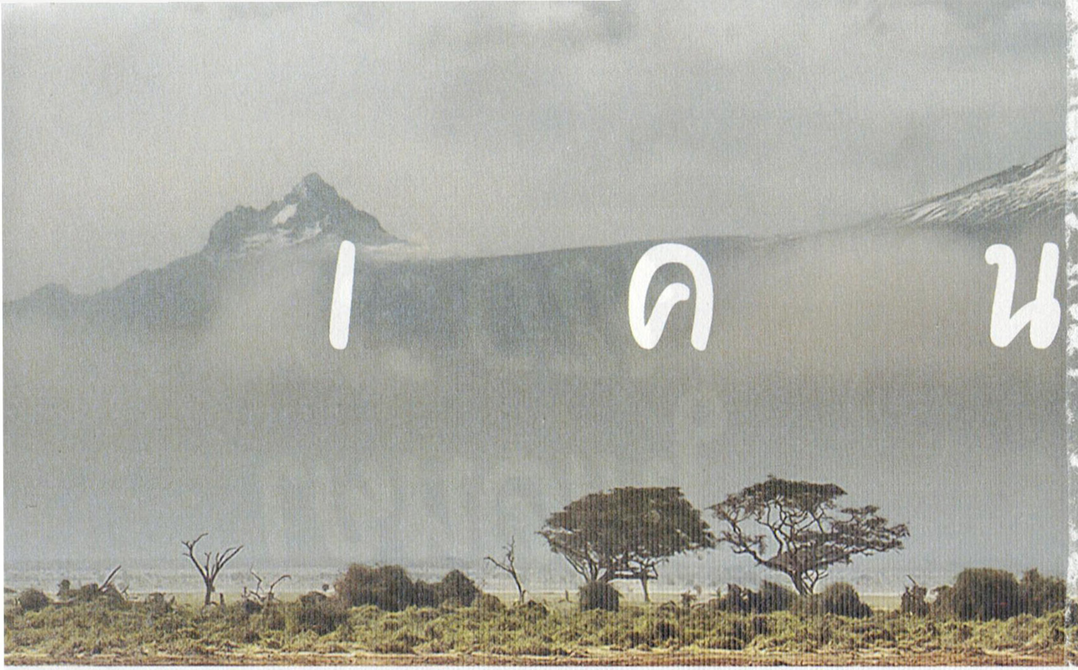
ไปทัวร์ครั้งนี้ ติดใจสวิตมากที่สุด อธิษฐานว่า ขอให้ได้มาอยู่สวิตอีก แต่ฝันไว้ ในปี พ.ศ. 2536 ความฝันก็เป็นจริง ที่บุตรชายคนเล็กที่ทำงานกระทรวงการต่างประเทศไปประจำที่นครเจนีวา เลยได้ไปอยู่ที่นั่น

120 วัน ในเคนยา

ปี ค.ศ. 1986

ดิฉันไม่เคยคิดและใฝ่ฝันว่าจะมาเที่ยวที่กาฬทวีป หรือประเทศในแถบแอฟริกาเลย แต่เนื่องบุตรชายได้มารับราชการเป็นเลขานุการตรีที่ประเทศเคนยา ซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศทวีปแอฟริกาตะวันออก จึงนับว่าเป็นโชคดีของดิฉันที่ได้มาสัมผัสกับเคนยา

ประเทศเคนยาอยู่ติดมหาสมุทรอินเดีย อยู่ทิศตะวันออกของทวีป อยู่ใต้ของโซมาเลีย ทางใต้ของเคนยาเป็นแทนซาเนีย ทางเหนือเป็นเอธิโอเปีย ทางตะวันตกก็เป็นคองโก ประเทศนี้เป็นที่สนใจของชาวตะวันตก เมื่อประมาณปี ค.ศ. 1850 ไม่นานเคนยาก็ผนวกเป็นส่วนหนึ่งของสหราชอาณาจักร มีชาวเคนยาชื่อ โจโม เคนยัตตา (Jomo Kenyatta) ได้ไปเรียนหนังสือที่อังกฤษ ที่มหาวิทยาลัย ลอนดอน สคูล ออฟ อีคอนอมิคส์ London School of Economics โดยได้เช่าห้องเล็ก ๆ กับนักแสดงภาพยนตร์ ชื่อ พอล โรบินสัน อยู่ถึง 15 ปี เรียนจบทางมานุษยวิทยา (anthropology) ในปี ค.ศ. 1938 หลังจากนั้นได้ไปศึกษาที่มอสโกถึง 2 ครั้ง และกลับมาเคนยา เป็นผู้นำประเทศในวัย 72 ปี และได้ถึงแก่อนิจกรรม เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม ปี ค.ศ. 1978 อายุได้ 87 ปี และท่านได้เรียนมหาวิทยาลัยแห่งเดียวกับอดีตท่านปลัด

กระทรวงมหาดไทย คือ ดร.วิญญู อังคณารักษ์ ท่านวิญญู ได้ไปเที่ยวเคนยาเมื่อปี ค.ศ. 1987 หลังท่านเคนยัตตา ถึงแก่อนิจกรรมไปแล้วหลายปี หากท่านเคนยัตตายังมีชีวิตอยู่ คุณวิญญูท่านอาจมีโอกาสเป็นแขกวีไอพีของท่านประธานาธิบดีของเคนยา

เมืองหลวงประเทศเคนยา คือกรุงไนโรบี ภูมิประเทศของเมืองนี้สวยงาม ตั้งอยู่บนที่ราบสูง อากาศเย็นสบายตลอดปี อุณหภูมิประมาณ 11 - 13 องศาเซลเซียส (เฉพาะกรุงไนโรบี) เขียวขจีไปด้วยต้นไม้และนกหลากหลายพันธุ์สวยงามมาก บ้านพักอาศัยในกรุงไนโรบีจะอยู่บนเนินเขาสวย ๆ ลดหลั่นกันลงมา เมืองนี้มลพิษน้อยมาก ค่าครองชีพในขณะนั้น (ปี ค.ศ. 1986) ไม่สูงมาก อาหารอุดมสมบูรณ์กว่าประเทศข้างเคียง จึงมีผู้คนจากประเทศเพื่อนบ้านจำนวนมากอพยพมาอยู่กรุงไนโรบี นักท่องเที่ยวก็มีจำนวนมาก ส่วนมากมาเที่ยวป่าซาฟารี พลเมืองที่มีรายได้น้อยก็ไม่กระทบกระเทือนมากนัก พลเมืองพื้นเมืองส่วนใหญ่ทานขนมปัง ถั่ว ข้าวโพด จะปาติ (คล้ายโรตี) ข้าวโพดนี้จะเป็นแป้งข้าวโพดแห้ง เอามาต้มกับผักชนิดหนึ่ง ชื่อ ซูกุม่า ผักชนิดนี้คล้ายคะน้าบ้านเรามาก เขาต้มเพื่อทาน

ด้วยกันกับข้าวโพด ดิฉันไปครั้งแรกเห็นคนสวนปลูกไว้ที่ข้างแฟลต เขาบอกดิฉันว่า ขอให้มาดามเก็บของเขาไปทานเถิดอร่อยและทานแล้วแข็งแรง ดิฉันก็ดีใจก็เก็บมาผัดราดหน้า เอามาทานแล้วผัด เหนียวทานไม่ได้เลย เขาบอกว่าต้องต้มให้นาน ๆ นับเป็นชั่วโมงถึงจะเปื่อย ทานแล้วคงจะแข็งแรงจริง ๆ เพราะแม่บ้าน/คนเลี้ยงเด็กของเราชื่อโรสสามารถแบกลังเบียร์ลังใหญ่เดินได้ไกล ๆ

เศรษฐกิจของเมืองนี้จะตกเป็นของคนแอฟริกันเชื้อสายอินเดีย คนจีนไม่มากนัก คนพื้นเมืองจะเป็นพวกใช้แรงงาน สิ่งที่ขาดแคลนในประเทศนี้ คือเครื่องจักรต่าง ๆ และเทคโนโลยี ของใช้ เช่น เสื้อผ้า รองเท้า ราคาแพงมาก รถยนต์ในขณะนั้นเขาห้ามนำรถใหม่เข้าประเทศ นอกจากนักการทูตซึ่งสามารถนำเข้าได้ ส่วนมากจะเป็นรถมือสอง ภาษีรถใหม่ก็สูงมาก รายการทีวีก็ยังล้าหลังมาก ดูภาพแล้วยังไม่ชัดและเป็นเม็ด ๆ เหมือนเม็ดฝนเครื่องดื่มและแอลกอฮอล์เป็นของที่ผลิตในประเทศ เช่น เบียร์ขายในราคาควบคุม ราคาในโรงแรมห้าดาว และร้านทั่วไปราคาเดียวกันหมด ขวดละ 8 บาทไทย ภาษาราชการใช้ภาษาอังกฤษ ภาษาพื้นเมืองใช้ภาษาสวาฮิลี คำทักทายของคนแอฟริกา คือ จัมโบ แปลว่า สวัสดี ถนนในเมืองสวยดี เพราะภูมิประเทศอำนวยถนนไปมาคนละเลน และอยู่คนละแนว คือ สูงและต่ำ ดิฉันและคุณประชุมคิดมาจะมาเที่ยวสัก 2 สัปดาห์ และจะกลับ แต่ในที่สุดอยู่จนเพลินจนถึง 120 วัน เดิมตั้งใจมาเพื่อเป็นเพื่อนบุตรสะใภ้ที่จะคลอดบุตร ติดใจอากาศ อาหาร เลยอยู่ยาวไปเลยหกสัปดาห์ที่มาถึง ปุ๊เช่าคอร์ทอยู่ มีเพียง 5 ยูนิต บริเวณคอร์ทกว้างขวางมาก มีต้นไม้ใหญ่และนกทุกชนิดมาอาศัยอยู่มาก คอร์ทนี้เข้มงวดมาก ไม่อนุญาตให้คนรับใช้อยู่ค้างคืนด้วย ให้ไปเช้าเย็นกลับ และจะต้องไม่มีเด็กด้วย วันที่ 19 ธันวาคม 2529 ตุ้มลูกสะใภ้คลอดได้หลานสาว ชื่อ ปอย เราจึงจำเป็นต้องหาที่อยู่ใหม่ คอร์ทนี้ ชื่อ Talbot court ดิฉันเรียกชื่อไทยว่าตาบอด รั้วบ้านของคนที่นี่ส่วนใหญ่เป็นต้นไม้ปลูกแทนคอนกรีต ดูแล้วสบายตามาก บางบ้านก็ใช้ต้นโป๊ยเซียน กระบองเพชร ดูไปแล้วภูมิประเทศช่างคล้าย

กับสวิตน้อย ๆ บางวันถ้าร้อนหน่อยอุณหภูมิก็จะอยู่ประมาณ 18 องศาเซลเซียส หน้าหนาวก็ราว 4-6 องศาเซลเซียส ยกเว้นที่ภูเขาสูง ต้นเฟื่องฟ้าที่นี่ใหญ่โตมาก สีสวยหลากสี บางต้นเอามือโอบคนเดียวไม่ได้ ตามถนนและวงเวียนต่าง ๆ ในเมืองก็จะปลูกต้นเฟื่องฟ้าอย่างชนิดที่เลื้อยได้ จะต่างกับสวิตที่สีผิวของผู้คนเท่านั้น ดอกศรีตรังก็มี เขาปลูกกันเป็นถนนไปเลย ออกดอกสีม่วงเต็มไปหมด เขาเรียกว่า ดอกแจ็กกาแรนด้า (Jacaranda)

วันที่ 1 มกราคม 2530 เราย้ายไปอยู่คอร์ทใหม่ ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากคอร์ทเก่านักประมาณกิโลเมตรกว่า ๆ ดิฉันชอบเดินจากบ้านเก่าไปบ้านใหม่ เพราะทางขึ้น ๆ ลง ๆ บางทีก็ได้ยินเสียงน้ำตกข้างทาง แต่มองไม่เห็นน้ำตกชัดนัก เพราะต้นไม้ใหญ่มากปกคลุมอยู่ มองเห็นตัวตึกของบ้านชาวยุโรปตั้งอยู่ตามเนินเขาสวยงามลดหลั่นกัน คอร์ทใหม่ ชื่อ Hetzer มี 4 ยูนิต เท่านั้น เราอยู่ห้อง 1 ห้อง 2 ชาวอังกฤษอินเดียอยู่ห้อง 3 เจ้าของชาวเอริเทรียอยู่ เขาหนีความวุ่นวายของประเทศเอธิโอเปียในสมัยนั้น เขามาอยู่ที่นี่ มียามตลอด 24 ชั่วโมง

ขโมยที่นี่มีมาก เนื่องจากคนยากจน อย่างเครื่องประดับนี่ใส่ไม่ได้เลย ขโมยฟันมือขาดไปเลย เพื่อจะเอาเครื่องประดับ คือ สร้อยข้อมือและนาฬิกา รถยนต์จอดไว้ขโมยไม่งัดรถยนต์นะคะ แต่ใช้หินทุบกระจกและเอาของในรถยนต์ไป เพราะฉะนั้นของมีค่าอย่างกระเป๋าหรือของมีค่าอื่น ๆ วางไว้ในรถไม่ได้เลย เขาจะปล้นบ้านคนรวย การปล้นมิได้มา 3 - 4 คนนะคะ มาเป็นสิบ ๆ คนเลย ดิฉันได้ไปรู้จักเศรษฐีเจ้าของเหมืองพลอย เขาเล่าให้ดิฉันฟังว่า เขาโดนปล้น 7 ครั้ง ดีที่รอดชีวิตมาพร้อมทั้งครอบครัว เขาไม่คิดจะต่อสู้กับโจร โจรอยากได้อะไรเขายอมหมด พวกโจรที่นั่นไม่มีอาวุธปืน ไม่ใช้อาวุธสงคราม จะใช้ก้อนหินทุบประตู หน้าต่าง กรูกันเข้ามาทำร้ายเจ้าทรัพย์หากขัดขืน ดิฉันนั่งเขียนเรื่องในสวนของคอร์ทใหม่ในวันที่ 30 มกราคม 1987 และได้เขียนจดหมายถึงท่านผู้ใหญ่ ผู้บังคับบัญชาของสามี เล่าเรื่องต่าง ๆ ในเคนยาให้ท่านทราบ นั่งเขียนในบรรยากาศที่ดีมาก ที่คอร์ทนี้อยู่บนเนินเขาสูงพอประมาณ มีต้นไม้ใหญ่เยอะ นั่งท่ามกลางธรรมชาติ มีเสียงนกร้อง ที่นี่มีทั้ง

นกเล็ก สีเขียว สีเหลือง สีชมพู ส่งเสียงร้องอย่างมีความสุข เพราะแมลงตามต้นไม้เยอะ มีอีกาและนกตัวใหญ่หลายชนิด อีกาที่นี่ตัวโตสีดำสนิทตรงรอบคอเป็นสีขาว คอร์ทใหม่นี้มีเด็กอาศัยกันอยู่ 3 ครอบครัว คือ Tahil และ Rajif ดิฉันเรียกคอร์ทนี้ ว่า สวนเด็ก ส่วนหลานสาวของดิฉัน ชื่อ ปอย คอร์ทนี้มีเด็กชายสามคน เด็กหญิง 1 คน ในตอนเช้าก็มีเสียงเด็กทั้ง 4 คนนี้ร้องสลับกับเสียงนกเสียงกา ค่าเช่าบ้านขณะนั้น 7,000 ชิลลิ่ง หนึ่งชิลลิ่ง เท่ากับหนึ่งบาทห้าสิบสตางค์ มีสามห้องนอน 2 ห้องน้ำ และครัว เครื่องใช้ในครัวที่ใช้หุงต้มก็ใช้ไฟฟ้าหมดเหมือนอยู่ในยุโรป เรามีแม่บ้านอยู่ 2 คน เลี้ยงปอยคนหนึ่ง อีกคนทำงานบ้าน เขา 2 คนทำงานดีมาก เคยเป็นแม่บ้านชาวอังกฤษมาก่อนที่จะอยู่กับเรา ขยันขันแข็ง ทำงานดีมาก ผลงานดี สุภาพ หน้าตายิ้มแย้มตลอดเวลา เวลาทำงานเขาจะไม่คุยกันเลย ไม่เบิกเงินล่วงหน้า แต่งเครื่องแบบสวยงาม สวมหมวกด้วยคล้ายชุดพยาบาลบ้านเรา

ที่นี่มีครอบครัวนักการทูตไทยอยู่ไม่กี่ครอบครัว ที่สนิทสนมกันมากมี 3 ครอบครัว และมีครอบครัวคนไทย ซึ่งแต่งงานกับคนอังกฤษอีกครอบครัวหนึ่งที่สนิทสนมกัน เรามักจะนัดทานข้าวด้วยกันบ่อย ราวเดือนกุมภาพันธ์ 2530 ได้รับจดหมายจากท่านวิญญูว่า สนใจที่จะมาเที่ยวเคนยา โดยท่านได้ส่งโปรแกรมที่จะไปเที่ยวที่ไหนบ้าง คุณประชุมและดิฉันยินดีมาก เพราะท่านทั้งสองเดินทางไปทุกทวีปแล้ว และท่านสนใจที่จะมา แอฟริกาบ้าง

วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2530 คุณจิราพร ได้จัดงานวันเกิดให้คุณประชุมที่บ้านคุณจิราพร คุณจิราพรได้ทำเค้กวันเกิดที่สวยงามให้เราด้วย เราอยู่ที่บ้านคุณจิราพรดึกพอสมควร

ทะเลสาบนากูรู วันนี้มาสายไปนกเหลือน้อย

วันไหนเราว่างเราก็เที่ยวชมกรุงไนโรบีเกือบทุกซอกทุกมุม ย่านที่เราอยู่เขาเรียก เวสต์แลนส์ (Westlands) บริเวณที่เป็นที่พักอาศัยของชาวต่างประเทศ มีแฟลตและอพาทเมนต์มากมายคล้ายย่านสุขุมวิทของเรา แต่ที่เป็นเนินสูง ๆ ต่ำ ๆ บ้านอยู่บนเนินบ้าง ข้างล่างถนนบ้าง

บางวันเราก็จะไปที่ทะเลสาบนากูรู (Nakuru) ที่นี่จะมีนกฟลามิงโกเป็นแสนตัว หากินในทะเลสาบ นอกจากนี้ก็มีสัตว์จำพวกหมูป่า ม้าลาย สัตว์น้อยใหญ่อีกมากมาย ที่เคนยานี้เขามีกฎหมายคุ้มครองสัตว์ป่าห้ามล่า ห้ามยิง ฉะนั้นชีวิตสัตว์ป่าที่นี่มีอิสระเต็มที่ นากูรูนี้ห่างจากเคนยา 157 ก.ม. ถ้าใครต้องการพักค้างคืนให้แวะพักได้ มีภัตตาคารและที่พักชั้นดีส่วนมากจะเป็นรีสอร์ทระดับสามถึงห้าดาวตกแต่งสไตล์แอฟริกัน แต่เราไปเช้าเย็นกลับ เพราะไม่ไกลจากไนโรบีมากนัก ขากลับผ่านข้างทางมีแครอทสาลี่ ซึ่งคนพื้นเมืองปลูกไว้สองข้างทาง แครอทเขาขายเป็นปี๊ป ปี๊ปละ 25 บาท ราคาถูกมาก แทบไม่น่าเชื่อ สาลี่ ก.ก. ละ 30 บาท สาลี่สีเขียว ก.ก. ละ 8 บาท

พรุน ก.ก. ละ 15 บาท ดอกไม้เมืองหนาวราคาก็ไม่แพง อย่างคาเนชั่น กำละ 15 บาท กุหลาบดอกโต ๆ ดอกละ 5 บาท ถ้าขายในซุปเปอร์ก็คนละราคานะคะ ตลาดพื้นเมืองผักต่าง ๆ ก็ไม่แพง ปลากระพงขาวราคาแสนถูกเนื้อล้วน ๆ ก.ก. ละ 75 บาท หัวปลาเขาตัดทิ้ง ความที่ดิฉันเสียดาย เพราะเป็นคนชอบทานหัวปลา บอกให้เขาสับเป็นชิ้นให้เราให้เขาต่างหาก 5 ชิลลิ่ง เขาดีใจมาก ดิฉันไปตลาดครั้งหลังเขาสับหัวปลาไว้ให้เลย ดิฉันนำหัวกระดูกก้างปลามาหมักทำน้ำปลาไว้ให้ลูก ทำน้ำปลากินกันเอง เพราะน้ำปลาที่นั่นหายาก ราคาขวดละ 200 บาท (ปี ค.ศ. 1987 หรือ ปี พ.ศ. 2530) ตลาดพื้นเมืองมีมะรุม มะนาว พริกขี้หนู ผักเสี้ยน มะเขือ แตงกวาราคาถูก ทั้งฝักกระเจี๊ยบก็มีขาย แต่ผักบุ้ง คะน้าไม่มี มีแต่ใบซูกุม่าที่คล้ายคะน้า ที่คอร์ทแรก (Talbot คอร์ท) ยามปลูกไว้เยอะ ปลูกไว้งามมาก ปรากฏว่ากระต่ายมาจากไหนไม่ทราบ มาหักยอดใบซูกุม่าของเขาหมด ยามโมโหมากมีอยู่วันหนึ่งเขาแอบซุ่มอยู่พอกระต่ายมากินผักของเขา เขาจับกระต่ายได้ ทำให้ดิฉันตกใจ เพราะเขาเสียงดังมาก ดิฉันสงสารกระต่ายที่ถูกจับ ขอร้องเขาว่าอย่าฆ่ากระต่ายเลย ถ้าจะฆ่ากระต่ายดิฉันขอซื้อกระต่ายเถอะ เขาบอกว่าเขาไม่ฆ่ากระต่ายหรอก จะตีสั่งสอน เขาไม่ฆ่ามันหรอก เขาบอกว่าเขาปลูกผักไว้ไม่เคยได้เก็บไปทานเลย เจ้าฝูงกระต่ายเอาไปกินหมด เนื่องจากว่ารั้วส่วนมากกั้นด้วยต้นไม้ ผักที่ว่านี้มีขายตามตลาดมากมาย ถูกมากจริง ส่วนเนื้อหมู เป็ด ไก่ เราซื้อที่ซุปเปอร์มาเก็ต ขาหมู ขนมปังราคาถูกมาก ขาหมูขาละ 8 บาท ปีกไก่เครื่องในราคาถูกมากเช่นกัน คนที่นั่นเขาทานหน่อไม้ไม่เป็น ดิฉันไปพบต้นไผ่ มีหน่อเยอะมาก จ้างเด็ก ๆ ตัดหน่อไม้สดมาเกือบ 200 หน่อ บรรทุกหน่อไม้เต็มหลังรถ กลับมาแล้วก็เหนื่อยเพราะที่นี่ค่อนข้างร้อน และไกลจากไนโรบี ประมาณ 50 กิโลเมตร จัดการต้มแล้วเก็บเข้าตู้เย็นไว้ทำเป็นหน่อไม้ดองบ้าง มีอยู่วันหนึ่งเพื่อนของลูกสะใภ้จากสถานทูตอินโดนีเซียมาเที่ยวที่บ้าน มาเห็นหน่อไม้เข้า เธอดีใจมาก ถามดิฉันว่า นำมาจากเมืองไทยหรือ ดิฉันตอบว่าไปตัดมา

จากทางเหนือของไนโรบี เขาบอกว่าที่สถานทูตอินโดนีเซีย จะมีงานการกุศล ต้องการหน่อไม้จะไปประกอบอาหาร ดิฉันก็แบ่งปันให้เขาไปมากพอดู ตั้งแต่นั้นมาดิฉันก็ได้รับประทานอาหาร และผลไม้จากอินโดนีเซีย ส่งโดยเธอผู้นั้น เธอชื่อ อินาย

สัตว์ที่ทะเลสาบนากูรู

เด็ก ๆ ที่ช่วยตัดหน่อไม้ คือ เด็กโต เด็กเล็ก ๆ เขาขอแจมด้วย

ต้นไม้ใหญ่ที่คอร์ท ที่ไปอยู่ครั้งแรก
Talbot คอร์ท เนื้อที่ 4 ไร่

ตัวอาคารของ Talbot คอร์ท

ทางเข้าคอร์ทด้านหน้าจะเห็นรั้วธรรมชาติ มองแล้วสบายตามาก

สนามกอล์ฟที่ไนโรบีมีหลายสนาม คุณประชุมสามีดิฉันไปเล่นเสมอแทบทุกสนามบางวันเล่นหลายรอบ เนื่องจากอากาศสบาย แดดจ้าอย่างไรก็ไม่ร้อน ส่วนดิฉันไม่ได้เล่นกอล์ฟมานานแล้ว เนื่องจากแพ้แดดมาก ๆ ดิฉันมักจะไปที่สโมสร ไปเป็นเพื่อนภริยาเลขานุการเอกสถานทูต เธอไปว่ายน้ำ ดิฉันนั่งดื่ม นั่งฟังเพลงเบา ๆ

ชีวิตที่ไนโรบีนั้นสบาย ๆ อยู่กับธรรมชาติ อากาศดี อาหารดีเหมือนเมืองหลวงทั่วไป เราทานอาหารไทยและปรุงทานกันเอง ใน ปี ค.ศ. 1986 ต่อ 1987 นั้นยังไม่มีร้านอาหารไทย ย่านเวสต์แลนส์ที่เราอยู่ จะมีฝรั่งชาติต่าง ๆ อยู่แถวนี้ มีซุปเปอร์มาเก็ตและตลาดพื้นเมืองด้วย ลูกชายและลูกสะใภ้ไม่ค่อยจะให้เราไปเดินในตลาดพื้นเมืองเท่าไร เขาไม่อยากเสี่ยงภัยอาชญากรรม ส่วนเรานั้นหาเชื่อเขาไม่ เราเองนั้นเป็นครอบครัวนักปกครอง ไปประเทศไหนเราจะไปชมในสิ่งที่ดีที่สุด และในที่ที่คนพื้นเมืองเขาดำรงชีวิตอยู่ เราจะได้เห็นคนพื้นเมืองกินอยู่อย่างไร เราพยายามแต่งตัวให้เหมือนคนพื้นเมืองเขา โดยไม่ใช้ของมีค่าประดับกาย ดิฉันเลยได้ของพื้นเมืองบางอย่างที่ซุปเปอร์มาเก็ตไม่มี ชาวพื้นเมืองจะขายของให้เราถูกมาก และเลือกของดี ๆ ให้เรา ราคาก็พื้นเมืองจริง ๆ มะม่วงแอฟริกาผลโตมาก แต่จะติดกลิ่นมะม่วงป่านิด ๆ สีสวยมากเวลาสุก หอมกระเทียม มะพร้าวเป็นลูกมีขาย มะพร้าวผลเล็กและรูปร่างยาว คนแอฟริกาที่มีเชื้อสายอินเดียจะเป็นผู้กุมเศรษฐกิจในเมืองนี้ ฉะนั้นอาหารที่ใช้เครื่องเทศและพริกจึงไม่ขาดแคลน

ด้านหลัง Talbot คอร์ท แดดจ้าก็ไม่ร้อน

กลางเดือนกุมภาพันธ์ เราได้รับจดหมายจากท่านวิญญู อังคณารักษ์ และคุณหญิงว่า จะมาเคนยาแน่นอน ในวันที่ 7 มีนาคม ถึงเคนยา วันที่ 8 มีนาคม ซึ่งเมื่อเดือนมกราคมดิฉันได้ ส.ค.ส. ถึงท่านทั้งสองก่อนท่านจะมาเคนยา ท่านได้ซื้อหนังสือมาอ่านและดูวิดีโอเกี่ยวกับประเทศเคนยา ศึกษาดูละเอียด ท่านได้ส่งโปรแกรมมาด้วยว่าวันไหนจะไปเที่ยวที่ไหน กะวันมาเลยว่าวันไหนจะไปเมืองใด วันไหนจะเล่นกอล์ฟ ท่านศึกษารายละเอียดว่าที่ใดอยู่ถนนไหน ครบสูตร “ใคร อะไร ที่ไหน อย่างไร”

วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2530 (ปี ค.ศ. 1987) ที่บ้านคุณจิราพร

ปอยหลานสาวกลับมาจากโรงพยาบาล

คุณประชุมเล่นกอล์ฟกับท่านวิญญูที่เมาท์เคนยา

เวลาในเคนยา ช้ากว่าเมืองไทย 4 ชั่วโมง ท่านวิญญูอยู่ในเคนยาประมาณ 3 สัปดาห์ เราได้ไปเที่ยวในที่ต่าง ๆ เช่น ชมภูมิประเทศ ชมสัตว์ต่าง ๆ ทั้งในเมืองและนอกเมือง ท่านวิญญูได้ไปเล่นกอล์ฟกับคุณประชุม

ที่อยู่อาศัยของชาวยุโรปนอกกรุงไนโรบี ประมาณ 5 ก.ม.
ทางไปสถานทูตไทยเก่า (ปี ค.ศ. 1987)

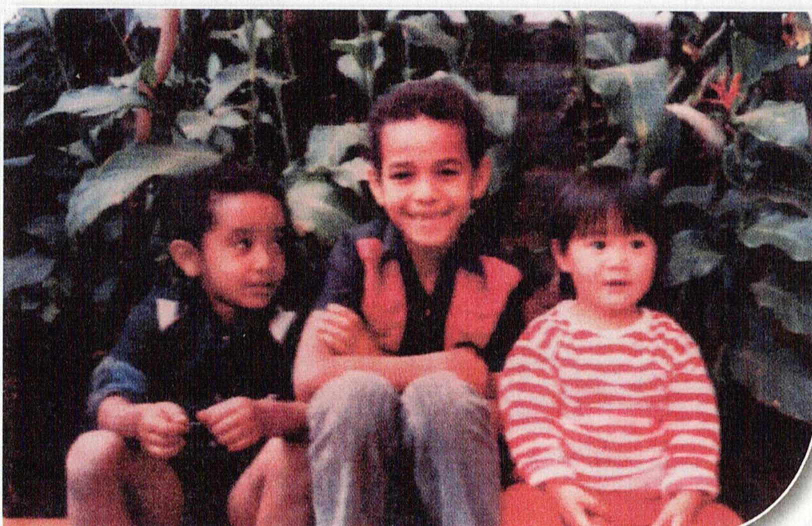
คุณจิราพรเจ้าของบ้านที่จัดงานวันเกิดให้คุณประชุม

ภาพนี้ถ่ายที่บ้าน ลอร์ด บาเดล พาวเวลส์ ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก ท่านถึงแก่กรรมที่บ้านนี้ เป็นทางผ่านไปเมาท์เคนย่า

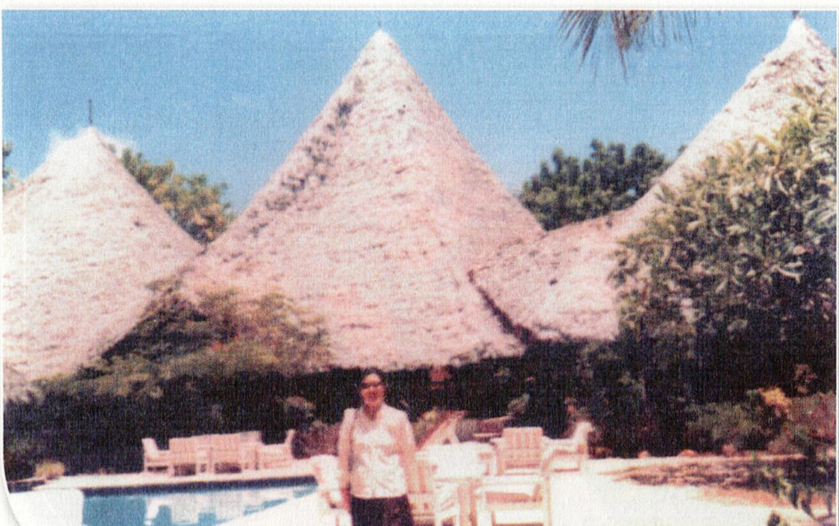
ปอย และโรส (แม่กุหลาบดำ) พี่เลี้ยงที่ Hetzer คอร์ท

สาวน้อยปอย และหนุ่มน้อยทาฮิลและพี่ชาย ที่ Hetzer คอร์ท

22 มีนาคม ค.ศ. 1987 เราได้เดินทางไปเที่ยวเมืองมาลินดี และเมืองมอมบาซา เดิมเป็นดินแดนของโปรตุเกส โดยวาสโค ดากามา นักเดินเรือชาวโปรตุเกสมาพบเมืองมอมบาซา ปี ค.ศ. 1498 จนถึงปี ค.ศ. 1729 ตอนหลังชาวอาหรับมีอิทธิพลแถบนี้ จนถึง ปี ค.ศ. 1850 ชาวคริสเตียนตะวันตก (อังกฤษ) ถึงได้มาครอบครองเคนยา และผนวกบริเวณนี้เป็นส่วนหนึ่งของสหราชอาณาจักร ดิฉันเรียนให้ทราบพอสังเขป ดิฉันขอเล่าในฐานะแม่บ้านนักท่องเที่ยวคนหนึ่งเท่านั้น

เราตั้งใจไปเมืองมาลินดี ซึ่งอยู่ใต้สุดของเคนยาก่อน จำไม่ได้ว่าออกจากไนโรบีกี่โมง ถึงมาลินดี เวลา 12.20 น. โดยมีคุณหัสนัย กองแก้ว คนไทยคนเดียวที่มาทำงานให้กับ FAO ในประเทศนี้ เป็นผู้เชี่ยวชาญการเลี้ยงกุ้ง เป็นผู้มารับคณะของเรา 4 คน และเป็นไกด์กิตติมศักดิ์พาไปพักที่รีสอร์ทชื่อ โคโคนัท วิลเลจ ทานอาหารกลางวันที่ที่พัก

ถ่ายที่หน้าห้องอาหาร โคโคนัท วิลเลจ

หลังจากทานอาหารกลางวันอันเอร็ดอร่อยแล้ว เวลาบ่าย 2 โมง คุณหัสนัยพาเรานั่งเรือไปชมปะการังใต้ทะเล นำโดยผู้เชี่ยวชาญสาวชาวอเมริกัน ชื่อ มิสดอนน่า ขณะจะลงเรือนั้นเป็นเวลาน้ำลงพอดี เราเลยลุยโคลน และหิ้วรองเท้าเดินไปไกลเหมือนกัน โดยมีคุณประชุมเดินรั้งท้าย คุณหญิงสุภางค์ท่านคล่องแคล่วว่องไว เดินนำหน้า

เราทราบว่าปะการังใต้ท้องทะเลของเคนยาแห่งนี้ เป็นอควาเรี่ยมใหญ่โตกว้างขวางมาก ปะการังสวยหลากสี ปลาสีสวยน้อยใหญ่มากมาย ปะการังของเราก็สมบูรณ์ไม่มีการทำลาย เราแวะพักที่เกาะกลางมหาสมุทรอินเดีย โดยมีนักท่องเที่ยวไปอาบแดดแบบธรรมชาติ ชาวยุโรปมากมายส่วนมากจะเปลือยกายอาบหมด คุณประชุมเขาก็ไปอาบน้ำทะเลด้วยด้วยชุดผ้าขาวม้า ตอนเย็นไปชมเมืองมาลินดี แวะชมร้านค้า เปลือกหอยมีร้านขายของเก่าเยอะ เช่น เครื่องเล่นจานเสียงโบราณ ปิ่นโตทองเหลืองภาชนะหม้อไหทองเหลืองของเก่านานาชนิดราคาไม่แพง ซื้อเครื่องทองเหลืองมา 1 ชิ้น ของชิ้นใหญ่อื่น ๆ ไม่ได้ซื้อ เพราะคุณพ่อบ้านมอง ๆ อยู่คล้ายจะบอกว่าชอบหอบของอีกแล้ว

หลังจากนั้น คุณหัสนัยนำไปชมที่เพาะเลี้ยงกุ้ง อธิบายถึงวิธีนำพ่อแม่พันธุ์กุ้ง และแยกกุ้ง และนำไปเลี้ยงในฟาร์ม ดิฉันภูมิใจเหลือเกินในตัวคุณหัสนัยที่เป็นคนไทยคนเดียวที่อยู่ในภูมิภาคนี้ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งชาวต่างประเทศรู้จัก จากนั้นก็พาเรากลับที่พัก

ตอนเย็นนัดคุณหัสนัยและคุณดอนน่าทานอาหารเย็นด้วยกัน ขณะที่เรารอคุณดอนน่าที่ที่พักนั้น มีชาวเคนยา เชื้อสายอาหรับมุสลิม ชื่อ ฮาบิบ มาคุยกับคุณหัสนัย เราจึงทราบว่าคุณฮาบิบมีพ่อตามาทำมาหากินที่เมืองไทย ติดใจสาวน้อยชาวปัตตานีเลยมาอยู่เมืองไทยที่ปัตตานี ขณะนั้นคุณฮาบิบอายุ 40 ปี มีธุรกิจการโรงแรม ห้องเย็น และกิจการในเมืองมอมบาซาซึ่งเราจะเดินทางไปในวันพรุ่งนี้ วันเสาร์-อาทิตย์ แกจะมาพักผ่อนที่บ้านที่มาลินดี แกมีบุตรชายหญิงแฝด 4 คู่ รวม 8 คน เป็นแฝดชายหญิงสลับกันที่เมืองนี้จะมีคนเชื้อสายอาหรับอยู่มาก มีสุเหร่ามากกว่าโบสถ์คริสต์ มาลินดีเป็นเกาะมีทะเลรอบ มีประภาคาร มีท่าเรือ และชาวอังกฤษสูงอายุจะมาใช้ชีวิตในยามชราที่เมืองนี้ เมืองนี้จะสงบมากกว่ามอมบาซา นักท่องเที่ยวทั่วไปที่มาเคนยา เมื่อเที่ยวป่าซาฟารีแล้วก็จะพากันมาท่องเที่ยวเมืองนี้ โรงแรมทั้งหลายก็อยู่ติดหาด การก่อสร้างจะคล้าย ๆ โรงเตี้ยม มีเพียง 2 ชั้น อาหารทะเลสดมากและอร่อย ราคาก็ไม่สูงมาก

รูปนี้ถ่ายที่ห้องพักโรงแรมอินเตอร์คอนติเนลตัล

เจ้าของฝ่ายสามีเป็นชาวอิตาเลี่ยน ฝ่ายภรรยาเป็นคนอังกฤษ มื้อกลางวันเราทานอาหารอิตาลี่ ตอนเย็นนั้นทานซีฟู้ด อาหารเรียกน้ำย่อยเขาเสิร์ฟพิซซ่าอร่อยมากเลย อร่อยกว่าที่เราทานที่อิตาลี่เสียอีก ตามด้วยกุ้งทะเล แล้วเจ้าของรีสอร์ทมาถามเราว่าพอใจในรสอาหารไหม เราให้เขาเต็ม 100 เลย และเขายังถามเราอีกว่ามื้อเช้าจะทานอาหารอะไร คณะเราขอเป็นปลากันทุกคน มีปลารมควัน เราสั่งพิเศษอีกต่างหากเพราะจะนำไปทานระหว่างไปเมืองมอมบาซา และขอให้เขาเปิดห้องอาหารเช้า ๆ หน่อย

ที่รีสอร์ทแห่งนี้ ข้าวของเครื่องใช้โบราณทั้งนั้น เช่น เตียงนอนไม้สไตล์สเปนเตียงใหญ่มาก นอน 4 คนได้สบาย ๆ ในห้องมี 2 เตียง คือ เตียงสำหรับนอน 4 คน และเตียงใหญ่นอนได้ 2 คน มีมุ้งกางให้ด้วยเราไม่เคยนอนกางมุ้งมานานแล้วหลายปี มาเจอกางมุ้งอีกก็ทำให้หลับสบายขึ้น เขาคิดค่ารีสอร์ทเป็นรายหัว คนละประมาณ 1 พันกว่าบาทเท่านั้น สะอาดมาก

วันที่ 24 มีนาคม 1987 เราออกเดินทางไปเมืองกาลิฟี่ ซึ่งห่างจากมาลินดีไปทางเหนือ 30 ก.ม. ไปชมโรงงานเม็ดมะม่วงหิมพานต์ คุณหัสนัยมีความสนิทสนมชอบพอกับเจ้าของโรงงานเราจึงมีโอกาสเข้าไปชม ถ้าหากไม่มีคุณหัสนัยไปด้วยแล้ว เราคงจะพลาดโอกาสนี้ เพราะเขาไม่อนุญาตให้คนทั่วไปได้เข้าชม และไม่อนุญาตให้ถ่ายรูปด้วย

หลังจากได้เข้าชมโรงงานแล้ว เราก็หาสถานที่ทานอาหารกลางวันซึ่งเราได้เตรียมมาจากรีสอร์ทแล้ว สถานที่เราทานอาหารกลางวันนั้นสวยงามมองไปรอบตัวเราเป็นทะเล อิ่มหนำสำราญแล้วก็เตรียมตัวลงแพ ซึ่งรถยนต์ลงแพด้วย แพน้ำจะนำเราข้ามฟากไปฝั่งมอมบาซา (Mombasa)

เราไปถึงมอมบาซาแล้วก็ไปพักที่โรงแรมอินเตอร์ คอนติเนลตัลเป็นโรงแรมที่ใหญ่ในเมืองนี้ เมื่อได้ห้องพักแล้วเราก็ไปชมเมืองมอมบาซากันเมืองนี้เป็นเมืองท่าที่ใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของมหาสมุทรอินเดีย ผู้คนมากมายเรือสินค้าใหญ่ก็มาแวะที่เมืองนี้ เมืองนี้มีคนจีนมาทำภัตตาคารจีนหลายร้านมีนมข้นขายด้วย เพราะที่ในโรบีไม่มีนมข้นขาย ลูกสะใภ้สั่งซื้อนมข้นจากมอมบาซาให้เขาด้วย เพราะปุ๊ลูกชายชอบเอามาทานกับโรตี

หลังจากได้ห้องพักเรียบร้อยแล้ว เราก็เดินทางไปชมต้นไม้ใหญ่ที่สุดของเมืองนี้ ซึ่งเขาโฆษณาว่ามีต้นไม้ใหญ่รากชี้ฟ้า ขับรถกว่าจะถึงต้นไม้นี้ก็ไกลพอสมควร มีฝรั่งไปชมกันมาก ก่อนจะถึงหมู่บ้านที่ต้นไม้นี้ ทางผ่านเลียบทะเลสวยงามทีเดียว มีรีสอร์ทเรียงรายเต็มไปหมด ฝรั่งทั้งนั้น เรามิอาจเก็บภาพมาฝากได้ เพราะอากาศและแดดค่อนข้างร้อน และเขาก็ไม่ถ่ายภาพกัน เมื่อเดินทางถึงมอมบาซ่าก็จะได้เวลาทานอาหารเย็นอีกแล้วมี 1 ท่าน อยากทานอาหารยุโรป อีก 4 ท่าน อยากทานอาหารจีน ดังนั้น 1 ท่าน เลยแพ้ 4 เสียง อาหารจีนที่นี่ก็ไม่ทำให้คณะของเราทั้ง 5 คน ผิดหวังอิ่มเอมกันทุกคน

คืนนี้เราหลับสบาย โรงแรมนี้บริการดีทั่วโลกแล้ว ยังอนุญาตให้เราเช็คเอาท์ในบ่าย 2 โมง ปกติก็จะเช็คเอาท์ในตอนเที่ยง ตอนเช้าเราตื่นเช้าหน่อย รอห้องอาหารเปิด เราก็ได้เก็บภาพนี้หน้าห้องอาหาร ได้ถ่ายรูปกับคริสโตเฟอร์ โคลัมบัสหลังจากทานอาหารเช้าเสร็จ เราก็ไปชมเมืองมอมบาซากันต่อ รอเวลารถไฟออกจากมอมบาซา ในตอนบ่ายแต่จำไม่ได้แล้วว่าออกกี่โมง แต่ทราบว่าเป็นตอนบ่าย เราต้องค้างคืนในรถไฟ 1 คืน รถไฟที่นี่มีเวลา

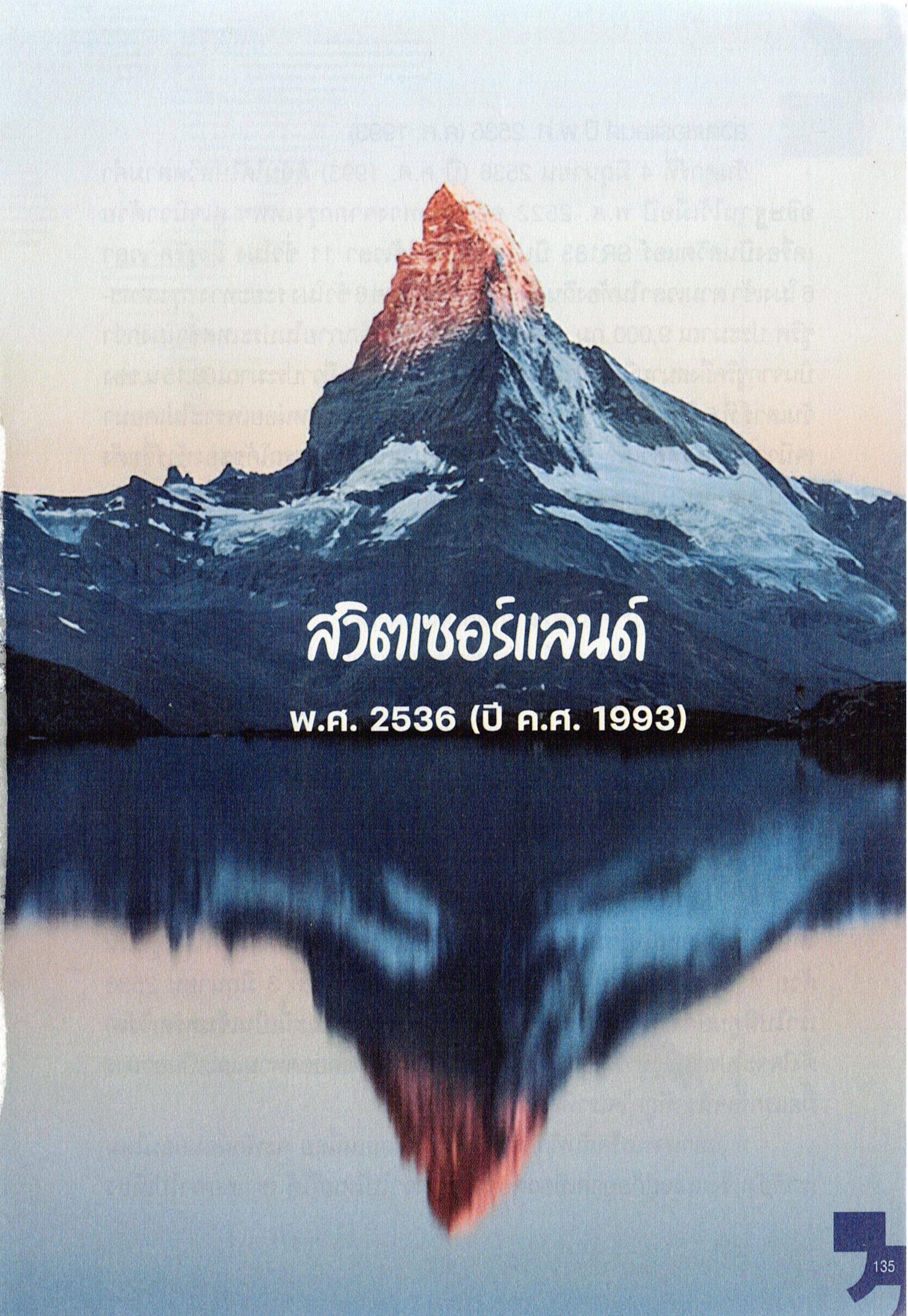
ทานอาหาร ถ้าเราจะทานเราก็ต้องจองอาหารไว้ เขาทานกัน 2 ผลัด ผลัดแรก 1 ทุ่ม กับผลัด 2 ทุ่ม ห้องอาหารในรถไฟสะอาดมาก ของใช้ในรถไฟเหมือนกับโรงแรมชั้น 1 ในสวิตเซอร์แลนด์ทีเดียว คนเสิร์ฟแต่งตัวชุดขาวมีหมวกมีถุงมือเรียบร้อย ใครจะทานผลัดแรกผลัดที่ 2 ก็ต้องฟังเสียงระฆัง เขาจะเคาะระฆังบอกเวลาทานอาหาร ให้เวลาทาน 1 ชั่วโมง จะนั่งอ้อยอิ่งไม่ได้เลย เสร็จแล้วจะต้องกลับมาห้องพักอาหารก็เป็นอาหารฝรั่ง

เมื่อมาถึงตู้นอนแล้ว ถ้าต้องการนอน คนปูที่นอนจะมาปูให้ คิดอีกเตียงละ 150 บาท ซึ่งแตกต่างจากของเรารวมค่าปูที่นอนเสร็จ

การที่เรามีโอกาสไปเที่ยวแอฟริกาครั้งนี้ เรารู้สึกประทับใจ เพราะสมัยก่อน ๆ เราจะทราบเรื่องของทวีปนี้จากภาพยนตร์ และเห็นว่าไกลกว่าที่เราจะไป แต่ทวีปนี้มีอะไรน่าสนใจอีกมาก มีทั้งเหมืองพลอย ทับทิม แทนซาไนท์ และซาโฟไรท์ ซึ่งเป็นพลอยที่มีราคาสูง อีกทั้งชาและกาแฟกลับปลูกได้มากในแถบนี้ หากว่าบ้านเมืองสงบ คงมีอะไรดีกว่านี้เป็นแน่ อยากให้พวกเราไปเที่ยวชมมนุษย์เรานั้นไม่ว่าจะเชื้อชาติใดศาสนาใด หากเรามีความปรารถนาดีต่อกัน มีความเมตตาต่อกัน ที่นั่นย่อมสงบสุขและน่าอยู่เสมอ

ดิฉันขออภัยทุกท่านหากความผิดพลาดเกิดขึ้น และดิฉันเล่าในฐานะและมุมมองของแม่บ้านคนหนึ่งเท่านั้น ขอบคุณค่ะ

บรรจบพร บุญประคอง

สวิตเซอร์แลนด์

พ.ศ. 2536 (ปี ค.ศ. 1993)

สวิตเซอร์แลนด์ ปี พ.ศ. 2536 (ค.ศ. 1993)

วันศุกร์ที่ 4 มิถุนายน 2536 (ปี ค.ศ. 1993) ดิฉันได้ไปสวิตตามคำอธิษฐานไว้เมื่อปี พ.ศ. 2522 ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ สู่เจนีวาด้วยเครื่องบินสวิตแอร์ SR183 บินตรงสู่ซูริค ใช้เวลา 11 ชั่วโมง ถึงซูริค เวลา 6 โมงเช้า ตามเวลาในท้องถิ่น ซึ่งช้ากว่าเมืองไทย 6 ชั่วโมง ระยะทาง กรุงเทพฯ-ซูริค ประมาณ 9,000 กม. รอเปลี่ยนเครื่องบินเล็กภายในประเทศชั่วโมงกว่า บินจากซูริคถึงสนามบินเจนีวาประมาณครึ่งชั่วโมง ถึงเจนีวาประมาณ 08.15 น.ของวันเสาร์ ที่ 5 มิถุนายน 2536 ปุ๊และตุ้มมารับ ตื่นเต้นนิดหน่อยเพราะไม่เคยมาเจนีวาเลย ไปเที่ยวเมืองอื่น เช่น ซูริค ลูเซิร์น โลกาโน โดยรถโค้ชของทัวร์ชื่อดังใน ปี ค.ศ. 1979 (ปี พ.ศ. 2522) ครั้งนั้นเดินทางจากอิตาลี ผ่านเมืองท่าเจนัว ผ่านไปตามเมืองต่าง ๆ ที่กล่าวข้างต้น เมื่อ 14 ปีที่แล้ว ดิฉันเดินทางแต่ละครั้งจะไม่ง่วงเลย ทั้ง ๆ เครื่องบินบินเรียบ มีอาหารว่างและอาหารหลัก ไวน์และของขบเคี้ยวเล่น มีภาพยนตร์ฉายให้ชมตลอดเวลา

ปุ๊ขับรถจากสนามบินไปบ้านพักเขาประมาณ 15 นาที บ้านพักของเขาอยู่ Chavannes de bogis (ชาวาน เดอ บูจี) เมืองนี้อยู่ใกล้ชายแดนฝรั่งเศสใกล้เมืองดิวอนน์ (divonne) ถ้าเปรียบกับบ้านที่กรุงเทพฯ ก็เท่ากับซอยอารีย์พญาไทกับสยามสแควร์ บ้านมีเนื้อที่เกือบครึ่งไร่ เป็นบ้าน 2 ชั้น ข้างล่างมีห้องใต้ดิน ข้างบนมี 3 ห้องนอน 2 ห้องน้ำ ชั้นล่างเป็นห้องรับแขกและครัวเป็นบ้านจัดสรรรวมประมาณ 100 หลัง

บ้านเราเป็นบ้านเดี่ยว ไม่งั้นเราคงเกรงใจเพื่อนบ้านเรื่องกลิ่นอาหารไทยของเรา คุยกับปุ๊จนใกล้เที่ยงแม่บ้านชาวอีสานซึ่งติดตามลูกไปอยู่ที่นั่นด้วย ทำอาหารญวนให้ทาน ถูกใจมาก เพราะเมื่อวันที่ 3 มิถุนายน 2536 เราไปที่ศูนย์การค้าที่กรุงเทพฯ คือที่ เวิร์ลเทรด (ขณะนี้เป็นเซ็นทรัลเวิร์ล) ตั้งใจจะไปทานอาหารญวนเผอิญวันนั้นร้านค้าหยุดเลยอดทานและเป็นอาหารมื้อแรกที่เจนีวาที่ถูกใจเราที่สุด

ทานอาหารเสร็จสักพัก ลูกถามว่ามาไกลเหนื่อย จะพักผ่อนก่อนไหม เราก็ยังแข็งแรงอยู่ก็อยากเที่ยวต่อ บอกลูกว่าไปไหนก็ได้ เขาเลยพาไปเที่ยว

ใกล้ ๆ คือ เมืองโลซานน์ จากบ้านไปประมาณ 38 ก.ม. เทียบเท่าไกลจากยะลาไปปัตตานี เราไปอยู่ยะลาประมาณ 12 ปี ปุ๊ใช้โฟล์กสวาเก้น กอลฟ์ 1800 ซีซี กะทัดรัด ใช้งานได้ดี

เมื่อไปถึงโลซานน์ ขับรถไปจอดที่ทะเลสาบโลซานน์ เดือนนี้เป็นหน้าร้อนของฝรั่ง อากาศดี แจ่มใสดอกไม้บานสะพรั่ง สวยงามมาก ทุก ๆ คน ออกจากบ้านมานั่งเล่นตามสวนสาธารณะ คลาคล่ำไปด้วยผู้คน แต่งตัวสวยงาม มีสวนสนุกสำหรับเด็ก ๆ ด้วย ก่อนจะถึงโลซานน์ เราขับรถมาทางไฮเวย์ การจราจรที่นี่ดีมาก ทุก ๆ คน จะไม่ใช้สัญญาณแตรเลย ขากลับกลับทางถนนมาตามหมู่บ้านเล็ก ๆ สวยงามมาก อากาศบริสุทธิ์ ผ่านไร่องุ่นแอปเปิ้ล ชาวสวิตส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร มีเครื่องทุนแรงและจัดอยู่ในผู้มีฐานะดี กลับถึงบ้านเย็นแต่ก็ไม่มืด จะมืดตอน 4 ทุ่มกว่า ช่วงเวลา 2-3 ทุ่ม นกยังส่งเสียงจ๊อกแจ๊กก่อนจะเข้ารังระหว่างอยู่เจนีวา ก็ไปส่งหลานปอยที่เกิดที่ไนโรบี ไปโรงเรียนนานาชาติกับตุ้มลูกสะใภ้ทุกวัน

เป็นโรงเรียนนานาชาติของอเมริกัน ซึ่งอยู่ไม่ไกลจากบ้านมากนัก เด็กที่เรียนที่นี่ส่วนมากเป็นลูกของนักการทูต และคณะที่ทำงานที่ UN สอนหลายภาษา เช่น อิตาลี อังกฤษ ฝรั่งเศส เยอรมัน ค่าเล่าเรียนแพงมาก โรงเรียนของรัฐโดยทั่วไปสอนภาษาฝรั่งเศสไม่เก็บค่าเล่าเรียน โรงเรียนของรัฐจะหยุดพักกลางวันเวลา 11.30 น. เพื่อให้นักเรียนกลับมาทานอาหารกลางวันที่บ้าน ในหมู่บ้านที่เราอยู่ เช้า ๆ จะมีเด็กขี่จักรยานมาที่ศูนย์ในหมู่บ้านนั้นแล้วจะมีรถโรงเรียนมารับ-ส่งเด็กที่จุดนัดพบ รถที่จอดไว้จะไม่หาย จิตใจผู้คนของเขาช่างประเสริฐเหลือเกิน บริเวณบ้านพักจะไม่มีของหาย บางบ้านจะมีพนักงานมาทำความสะอาดหรือช่าง ประปา ไฟฟ้ามาซ่อมแซมบ้าน เจ้าของบ้านก็ไม่ต้องอยู่เฝ้าบ้านเลย เมื่อทุกคนทำงานเสร็จเขาก็จะเก็บกุญแจไว้ที่เดิม ถ้าเป็นบ้านเราเมืองไทย คงจะไม่มีของอะไรเหลือแม้แต่ฝาบ้าน ปอยเขาปิดเทอมภาคฤดูร้อน วันที่ 21 มิถุนายน 2536 จะเปิดในเดือนกันยายน

เมื่อหลานปิดเทอมแล้ว เราก็จะไปจ่ายซื้อกับข้าว ทางฝั่งฝรั่งเศสเพราะของถูกกว่าสวิตมาก ปี ค.ศ.1993 สวิตไข่ใบละ 10 บาท ฝรั่งเศส 3 บาท

หมู กุ้ง อาหารทะเลแพงมาก ถ้าผักแล้ว สวิตถูกกว่า บางเสาร์ก็จะไปเที่ยวเมืองเซอร์แมท (ZERMATT) ไปกับคณะครอบครัวไทยที่ทำงานคณะทูตถาวรไทย ไปกันเกือบ 20 คน ออกจากบ้านโมงเช้า ขับรถไปถึงเมืองหนึ่งจำชื่อไม่ได้ จอดรถยนต์ไว้ที่นั่น และหาที่รับประทานอาหารกลางวันกัน เพราะนำอาหารไปด้วย เสร็จแล้วก็นั่งรถไฟฟ้าไปประมาณ 30 นาที ถึงเมืองเซอร์แมท

ถึงเมืองเซอร์แมทแล้ว เดินชมเมือง ที่นี่ไม่มีรถยนต์สักคัน เพราะรถยนต์ไม่สามารถนำขึ้นมาได้ มีรถที่ขับด้วยไฟฟ้าของเมือง เดินผ่านร้านอาหาร โรงแรมและรีสอร์ท มีร้านขายของที่ระลึกมากมาย แต่ราคาค่อนข้างสูง เลยซื้อไม่ลง เดินไปไกลพอสมควร จนถึงสถานีรถไฟฟ้า คณะของเราขึ้นรถกระเช้าไฟฟ้า เพื่อขึ้นไปบนยอดเขา Matterhorn บนนั้นอากาศหนาวมาก เดินเล่นหิมะไป วันนี้มีหิมะตกประปราย ฝนตกลงมาอากาศเย็นมากเลยต้องหลบ ตอนอยู่บนรถกระเช้าไฟฟ้า มีเหตุการณ์ชวนให้ตื่นเต้น คือ รถกระเช้าไฟฟ้าหยุดกะทันทัน ลมแรงน่ากลัว รถแกว่งไปแกว่งมา ตอนรถหยุดนั้นหยุดตอนช่องลมพอดี ลมเลยช่วยแกว่งให้เร็วขึ้น รถกระเช้าที่ขึ้นไปนั้นมี 3 คัน เรามองไปที่กระเช้าหนึ่ง มีผู้โดยสารในรถคันนั้นยกมือไหว้พระสวดมนต์ทุกคน หลับตามหมด นึกถึงคุณพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ดิฉันเองก็กลัว เมื่อมาเจอเหตุการณ์เช่นนี้ อย่าให้พูดเลยว่ามีความรู้สึกเช่นไร เหตุการณ์เกิดขึ้นประมาณ 20 นาที เราคิดว่านานมากหลังจากนั้นรถไฟฟ้าก็เดินทางเป็นปรกติ เมื่อถึงสถานีแล้ว เราก็ต้องเปลี่ยนรถไฟฟ้าอีกทอดหนึ่ง รถกระเช้าใหญ่ขึ้นจาก 3 คัน เป็นคันเดียว จนถึงยอดเขา Matterhorn มองไปรอบ ๆ มีผู้คนไปปีนเขาและเล่นสกีเป็นระยะ ๆ ส่วนมากจะเป็นนักปีนเขาจากทั่วโลกที่มีฐานะดี เพราะบนยอดเขานี้ทุกสิ่งทุกอย่างจะมีราคาสูงและต้องจองกันนาน ๆ เลยทีเดียว เราเลยอยู่บนยอดเขานานพอสมควรเลยมาชมวิวข้างล่างเพื่อมาสมทบกับคุณประชุมและปุ๊ซึ่งไม่ได้ขึ้นไปบนยอดเขา และลงมาดื่มเครื่องดื่มร้อน ๆ คลายหนาว และนั่งรถไฟกลับไปที่จอดรถ ทุกคนหิวเลยจัดการกับอาหารกลางวันที่เหลือ และเดินทางกลับบ้าน

ระยะเวลาที่เราอยู่สวิตเป็นเดือนที่เชอรี่สุกพอดี เราเดินทางจากบ้านพักไปศูนย์การค้าใกล้ๆ บ้านศูนย์การค้านี้ชื่อ Chavannes ผ่านไร่องุ่น ไร่แอปเปิ้ล เห็นเชอรี่สุกแดงเต็มต้น เจ้าของไร่อยู่ที่นั่นพอดี เราก็ถามซื้อเขา เขาให้เราเก็บเอาเอง แล้วเอาไปชั่ง คิดราคา เผอิญวันนั้นมีญาติและเพื่อนของเขามาเยี่ยมจากอเมริกา เลยช่วยกันเก็บอย่างสนุกสนาน เราพาญาติไปเที่ยวศูนย์การค้าที่นี่แล้ว กลางคืนเราก็พาเขาไปเที่ยวเมืองดิวอนน์ซึ่งเป็นเมืองชายแดนของฝรั่งเศสติดกับสวิต ขาไปเราเดินไปเพราะอยู่ไม่ไกล ถ้าจะเปรียบบ้านที่กรุงเทพฯ จากซอยอารีย์ เดินไปสยามสแควร์ ขากลับเป็นเวลาตีสอง กลับโดยมีแท็กซี่คนขับเป็นผู้หญิง

ต่อมาอีกสองสามวัน เพื่อนรุ่นพี่ของตุ้ม ภรรยาปุ๊ ชื่อเล่นคุณแอ๊ด เป็นนักเขียนนวนิยายนิตยสารสตรีสาร ใช้นามปากกาว่า แพน พัชรินทร์ ตุ้มและคุณแอ๊ดสนิทสนมกันตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2529 ครั้งนั้นคุณแอ๊ดไปประชุมที่กรุงไนโรบี เคนยา แล้วทั้งสองมาพบกันที่สวิตอีกเลยสนิทสนมกันและไปมาหาสู่กันเป็นประจำ

คุณแอ๊ดนั้นแต่งงานกับชาวสวิต ชื่อ ดร.ฟิลสิป อยู่ที่โลซานน์ มีบุตรสาวคนหนึ่งชื่อเพลิน คุณแอ๊ดมาชวนให้ไปเที่ยวเมืองอุชชี่ เราก็ตกลงเพราะเมืองอุชชี่นี้อยู่บนเขา ขึ้นไปอยู่บนเขาเมือง Corseau เมืองนี้ไร่ผลไม้สวยมาก ไร่ทำเป็นขั้นบันได มีถนนตัดไปถึงยอดดอย อยู่บนยอดดอยนั้น ข้างหนึ่งเป็นทะเลสาบ ทางขึ้นไปค่อนข้างแคบ บางช่วงมีสัญญาณไฟให้รถผ่านเข้าออกสลับกันไป เมื่อขึ้นไปถึงไร่ วิวสวยเสียจนเพลินลืมเวลาทานอาหารกลางวัน เมื่อจัดการกับท้องแล้ว จึงไปเก็บเชอรี่บนเขานั้น มองลงมาข้างล่างจะเห็นเมืองมองเทรอซ์และเมืองเวเว่ย์ เราสามารถมองเห็นเมือง Avian เมืองน้ำแร่อันลือชื่อของฝรั่งเศส

หลังจากน้องสาวกลับไปอเมริกาประมาณ 1 อาทิตย์ คุณบุญส่ง สรรพศรี อดีตรองอธิบดีกรมป่าไม้ พร้อมด้วยพระธรรมดิลก (ยศของท่านในขณะนั้น) จากวัดเจดีย์หลวงและวัดป่าดาราภิรมย์ จังหวัดเชียงใหม่

ซึ่งเดินทางไปเยี่ยมลูกศิษย์และญาติโยมที่อเมริกา มาแวะพักค้างคืน 1 คืน และเมื่อถวายอาหารเช้าท่านเสร็จและได้เตรียมอาหารเพลให้ท่านด้วย จะพาท่านไปชมสถานที่สำคัญ เช่น ที่ทำการสหประชาชาติและสภากาชาดโลก แต่ไม่ได้เข้าไปสถานที่เหล่านั้น เพราะเป็นวันหยุด ถึงเวลาเพล ก็ไปฉันที่สวนสาธารณะแห่งหนึ่ง หลังจากอาหารเพลแล้ว ท่านก็เดินทางต่อไปประเทศเบลเยี่ยม

เนื่องจากหลานสาว คือ ปอย ที่เกิดในเคนยา มาเรียนที่สวิตช่วงปิดเทอม อากาศดี ฝนไม่ตก ปู่ ย่า สะใภ้ หลาน ก็จะท่องเที่ยวไปเรื่อย ตามชายแดนฝรั่งเศส วันนี้ไปเมือง Annecy ไปทางเดียวกับเมือง Lyon ห่างจากบ้านเราประมาณ 100 ก.ม. เราขึ้นไปชมโบสถ์บนเขา ซึ่งถ้าเราขึ้นไปบนนั้น เราจะมองเห็นวิวเมือง Annecy โดยรอบ เมืองนี้ก็มีทะเลสาบเช่นกัน แต่เป็นทะเลสาบขนาดเล็ก เราได้ทำบุญที่โบสถ์ด้วย ลงจากโบสถ์ก็ไปเที่ยวรอบทะเลสาบ มีผู้คนมาอาบแดดกันมาก แต่ละคนจะแฮปปี้กับซัมเมอร์มาก หาที่จอดรถได้แล้วก็เดินเที่ยวบริเวณนั้น หาที่ถ่ายรูปเก็บความทรงจำไว้ ขากลับแวะชมจุดที่นักท่องเที่ยวและพักชมสะพานเก่าแก่ที่ผู้คนแวะพักถ่ายรูปกัน สะพานเก่านั้นเขาอนุรักษ์ไว้ สร้างสะพานใหม่ให้ใช้ถ่ายรูปเป็นที่ระลึก แล้วเดินทางกลับถึงบ้านพักก็เป็นเวลา 1 ทุ่มแล้ว

วันอาทิตย์นี้ตุ้มมีนัดกับเพื่อนที่โลซานน์ ปุ๊ว่างเลยพาเราไปเที่ยวเมือง Yviore เป็นของฝรั่งเศสเมืองนี้เป็นเมืองเล็ก ๆ เหมือนตุ๊กตา เมืองนี้เป็นเมืองคนเดิน ต้องจอดรถที่ให้จอดเท่านั้น เราเดินไปชมหมู่บ้าน วันนี้มีนักท่องเที่ยวมาก มาจากยุโรปและทั่วโลก บ้านส่วนใหญ่นั้นไม่ได้ปลูกอยู่ในที่ราบ แผ่นดินสูงต่ำเป็นเนินลงไป บ้านจะปลูกตามพื้นที่ที่ลาดเอียง คนมาเที่ยวส่วนมากจะอายุ 60 ขึ้นไป แต่งตัวสวยงามเรียบร้อยทุกคน ดูแล้วเจริญหูเจริญตามาก ไม่ค่อยพบฮิปปี้เลย หาอาหารกลางวันทานง่าย ๆ เป็นพวกไส้กรอกขนมปังปิ้ง เรามากัน 4 คน คือ คุณประชุม ปุ๊ ดิฉันและแม่บ้านชื่อตุ๊ เที่ยวกันทั่วหมู่บ้านซึ่งประดับประดาดอกไม้สวยงามเหลือเกิน เก็บภาพมาหลายภาพ

และกลับบ้านในเวลาบ่าย ๆ.

สวิตนั้นลือชื่อเรื่องนาฬิกาและเครื่องหนัง รองเท้า ใครไปสวิตแล้วไม่ได้ซื้อนาฬิกาและรองเท้า คงไม่มีเครื่องหนัง Bally นั้น ดิฉันใช้มาแล้วหลายปี ใช้มาตั้งแต่อยู่จังหวัดยะลา ซึ่งไปหาซื้อทางปีนังตั้งแต่ราคายังไม่แพง ครั้งนี้เดินทางมาถึงสวิตแล้วอยากไปชมโรงงานซึ่งอยู่ที่เมือง โอลเต่น (Olten) เมืองนี้ต้องเดินทางผ่าน

โลซานน์ จวนจะถึงเมืองซูริค ไปถึงโรงงานเที่ยงพอดี โรงงานหยุดพักตอนบ่ายโมง เราก็ได้แต่ดูงานที่เขาตัดเย็บไว้แล้ว ไม่มีโอกาสได้ดูของที่กำลังตัดเย็บ ของที่โชว์ไว้ลานตาไปหมด มีมากมายจนเลือกไม่ไหวและวางโชว์ไว้เพียงข้างเดียว ถ้าลูกค้าใส่ได้พอดีถึงจะหาอีกข้างให้ ไซค์ของเราหายากเหลือเกิน มีแต่ไซค์ใหญ่ ๆ ก่อนจะถึงโรงงานก็ผ่านไปหลายเมือง แต่ด้วยเวลาอันจำกัดเลยไม่ได้แวะเที่ยวประกอบกับอากาศร้อนมาก แดดก็จัดเหลือเกิน กลับถึงบ้านก็ค่ำ

ชีวิตในสวิตนั้น สงบเงียบผู้คนมีระเบียบวินัยดี มารยาทดีมาก เพื่อนบ้านนั้นมีความเกรงอกเกรงใจกัน ไม่ส่งเสียงดัง ไม่ตัดหญ้าในวันอาทิตย์ วันอื่นจะตัดตอนเช้า ตอนเที่ยงจะไม่ตัดเพราะเกรงจะรบกวนเพื่อนบ้านในมื้ออาหารกลางวัน ขยะที่จะทิ้งก็มีการคัดแยกประเภท ขยะเปียก ขยะแห้ง ส่วนต้นไม้ตามถนนนั้น เขาจะใช้รถตัดขนาดใหญ่ มีคนงานตัดเพียง 2 คนเท่านั้น ใช้เครื่องทุนแรงหมด การซื้อของก็เข้าคิว เป็นระเบียบดีไม่มีการแซงคิวแบบบ้านเรา ผู้คนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร แต่เกษตรกรของเขามีการศึกษาดีมาก เขามีสิทธิเสรีภาพเต็มที่ และจะออกเสียงคัดค้านสิ่งที่ไม่เป็นธรรมทั้งหลาย ทุกสิ่งใช้เครื่องทุนแรงหมด ในไร่ข้าวโพด ไร่องุ่นใช้สปริงเกอร์ทั้งนั้น ทั้งที่ราบและบนเขา เราไปอยู่สวิตปีละหลายเดือนไม่ปรากฏว่า ไฟฟ้าเสียหรือน้ำประปาไม่ไหลเลย เรื่องสิ่งแวดล้อมก็เหมือนกัน เขาระมัดระวังมาก อย่างเช่นในหมู่บ้านนี้มีบ้านหลังหนึ่ง ติดจานดาวเทียมบนหลังบ้าน คนในหมู่บนนั้นขอร้องให้นำจานดาวเทียมติดไว้ใกล้ตัวบ้าน ไม่ให้มีอะไรรุงรังบนหลังคาบ้าน

จากไร่ถึงไร่ มีถนนสำหรับคนเดินเล่นและขี่จักรยานเท่านั้นจะไม่ใช้รถวิ่งนอกจากคนเดินที่มีบ้านอยู่ในไร่เท่านั้น ถนนจึงปลอดภัยสำหรับเด็กได้ขี่จักรยานเล่น และทางเดินสำหรับผู้สูงอายุและห้ามซ้อนท้ายจักรยาน

ตลาดขายของเก่าเหมือนสนามหลวงของเราก็มี อยู่ในกลางนครเจนีวา มีที่จอดรถและห้องน้ำอยู่ใต้ดินตลาดนี้จะขายของเก่าทุกชนิด เปิดวันพุธและวันเสาร์ คุณประชุมได้ซื้อกล้องถ่ายรูปเก่าของเยอรมนี ซึ่งยังใช้การได้อยู่ ราคาประมาณ 1500 บาท เดินไปนาน ๆ ก็หิวน้ำ ก็ซื้อน้ำและไอศกรีมทานของเขาอร่อยมาก ราคาถ้วยละ 60 บาท มีหลายรส

14 กรกฎาคม 2536 เป็นวันที่ดิฉันตกใจมากที่สุด คุณประชุมบอกดิฉันว่า จะไปเดินเล่น ดิฉันคิดว่าคุณประชุมคงจะเดินไปหากาแฟทานนอกบ้าน ออกจากบ้านไปตั้งแต่ 7 โมงเช้า คิดว่าคงจะกลับบ้านประมาณ 9 โมงเศษ ๆ เหมือนทุกครั้ง แต่นี่เที่ยงก็ยังไม่กลับ จนถึง 4 โมงเย็นก็โทรมาบอกว่าให้ไปรับที่หน้าโรงแรมฮิลตัน หน้าทะเลสาบเจนีวา เราก็รีบขับรถไปรับก็หาไม่เจอ คนนั่งที่หน้าโรงแรมฮิลตันมากมาย ดูแต่ละคนก็มีสีผมบลอนด์กันหมด ไม่มีสีผมเอเชียเลย เผอิญเราจะต้องรีบไปที่สนามบินเพราะเจ้านายเสด็จเจนีวา หลังจากรับเสด็จแล้ว เราย้อนกลับมาโรงแรมอีกครั้ง พบคุณประชุมนั่งหน้าโรงแรมเป็นเวลา 1 ทุ่มแล้ว ไปเจอในสภาพที่แย่ ยกขาไม่ขึ้นเพราะเดินจากที่บ้านที่อยู่ คือ Chavanns de bogis มาเจนีวา กว่า 18 กิโลเมตร คนอายุ 71 ปี แบกน้ำหนัก 83 ก.ก. เดินด้วยเท้าอย่างนี้ ผลจะเป็นอย่างไร เมื่อพบคุณประชุมแล้ว ลูก ๆ และดิฉันก็โล่งใจเสียที ถ้าไม่เจอคงยุ่งพิลึก

เรามีโปรแกรมที่จะไปเที่ยวกรุงเวียนนา ในปลายเดือนสิงหาคม ในวันที่ 31 สิงหาคม 2536 (ปี ค.ศ. 1993) เราจะเที่ยวชายแดนฝรั่งเศสและหลาย ๆ เมือง ก่อนจะไปเวียนนา เดินทางสะดวกสบายมาก ถ้าไม่มีด่านพรมแดน เราจะไม่ทราบว่าอยู่ประเทศไหน สังเกตได้อย่างเดียว คือ ถนน ถ้าถนนในสวิตนั้น ขับรถจะนิ่มที่สุด ถ้าเข้าแดนฝรั่งเศสจะได้ยินเสียงบีบแตรรถตลอดและดังลั่น

วันที่ 31 สิงหาคม 2536 (ปี ค.ศ. 1993) ออกเดินทางจากบ้านพัก เวลา 6.30 น. โดยรถโฟล์กกอล์ฟ ระยะทางจากโลซานน์ถึงซูริคฝนตก ถึงชายแดนเมืองวิทนาว เวลา 10.35 น. จากเมืองนี้มีทางแยกไปเยอรมนีและซาลส์บวร์ก การเดินทางครั้งนี้เราไม่ได้เดินทางทางไฮเวย์ เราจะขับผ่านหมู่บ้านเล็ก ๆ บ้านเรือนแถวนี้ปลูกบ้านหลังเล็ก ๆ สไตล์เยอรมันและใช้ภาษาเยอรมันด้วย สักพักใหญ่เราก็ขับรถบนไฮเวย์ ผ่านอุโมงค์หลายอุโมงค์ เพราะถนนตัดผ่านภูเขา บางอุโมงค์ความยาวหลายกิโลเมตร ก่อนถึงเมืองสเตรนเจน ค่าผ่านอุโมงค์แพงมาก คิดเป็นเงินไทยก็ 300 บาท เราเข้าไปเขตเยอรมนีแล้ว ถนนบนภูเขาเป็นสวนสนต้นโต ๆ ป่าสนนั้นใหญ่โตมาก ใกล้ถึงชายแดนเยอรมนี รถติดมาก ติดเป็นชั่วโมง เพราะวันนี้เป็นวันที่คนยุโรปจะออกจากบ้านไปพักผ่อนและท่องเที่ยวกัน ผ่านเมือง Pians กว่าจะถึงเมืองซาลส์บวร์ก ของออสเตรีย 5 ชั่วโมงกว่า ๆ และการท่องเที่ยวของออสเตรียแนะนำให้เราไปพักที่ Pension Else เป็นบ้านพักหลังเล็ก ๆ ในสวนผักผลไม้กลางทุ่งใกล้โบสถ์ กว่าจะหาพบก็เสียเวลาไปนานอยู่ ขับรถวนหาหลายรอบ พอดีพบคนที่มาที่โบสถ์เราถามถึงที่พักนี้ เขาไม่ได้บอกเราอย่างเดียว เขาขับรถนำเราจนถึงที่พัก เราขอบคุณเขาที่มีน้ำใจกับพวกเรา ซึ่งก็เป็นเหมือนกระเหรี่ยงชมเมือง เมื่อเข้าที่พักแล้ว อาบน้ำอาบท่าแล้วก็ขับรถเข้าไปในเมืองเพื่อย่ำราตรีกัน แต่ฝนตกไม่เป็นใจให้นักท่องเที่ยวอย่างเราแต่เราก็ไม่ย่อท้อ เพราะดิฉันมีร่มติดตัวเสมอ ไม่ว่าเดินทางไปไหนปุ๊ขับรถไปจอดที่อุโมงค์ใต้ดินซึ่งเป็นภูเขาหิน เขาเจาะอุโมงค์ให้เป็นที่จอดรถ ชั้นบนเป็นร้านค้าและภัตตาคาร เราก็ได้แต่เดินชมจนทั่วแต่ร้านค้าปิด เพราะเป็นคืนวันเสาร์ร้านที่เปิดจะเป็นร้านกาแฟและร้านอาหารเท่านั้น อากาศค่อนข้างเย็นเลยต้องหาเครื่องดื่มร้อน ๆ ดื่ม กลับถึงที่พักก็เกือบเที่ยงคืน ซึ่งที่พักเขาปิด 4 ทุ่ม เจ้าของเขามอบกุญแจให้เราไขเข้าไปเอง ที่พักนี้เป็นที่พักเล็ก ๆ มีประมาณ 30 กว่าห้อง เขากลับไปนอนบ้านเขา 8 โมงเช้าเขาจะมาเตรียมอาหารเช้าให้แขกที่มาพัก เจ้าของมีลูกเล็ก ๆ 2 คน ซึ่งเขานำลูกมาด้วย แม่จัดอาหารเช้า

ให้คนที่มาพัก ลูก 2 คนก็เล่นตามประสาเด็ก บ้านนี้มี 3 ชั้น ๆ ละ 10 ห้อง แต่ก็ไม่มีห้องว่างเลย มีนักท่องเที่ยวมาพักเต็มทุกวัน มาจากทั่วโลก จากอเมริกา อังกฤษ ฝรั่งเศส อาหารเสร็จ 8.30 น. เราได้พบกับผู้ที่มาพักซึ่งตั้งใจมาท่องเที่ยวเช่นเดียวกับเรา ของใช้สอยในห้องพักไม่แพ้โรงแรมชั้นหนึ่งเลย แม้จะเป็นชนบท อาหารเช้า เช่น ขนมปังและเครื่องดื่มขอเพิ่มได้ด้วย

เมืองนี้มีแม่น้ำผ่านกลางในเมือง ชื่อแม่น้ำSalzachหลังจากทานอาหารเช้าเสร็จ เราก็ขับรถไปอีกฝั่งของแม่น้ำ เพื่อชมภูมิประเทศ ถ่ายรูปไว้ริมแม่น้ำ และขับรถมาอีกฝั่งหนึ่งที่เราเดินเที่ยวเมื่อคืน ไปชมโบสถ์ในเมืองและถนนคนเดิน ฟังดนตรี เมืองนี้เป็นเมืองของโมสาร์ท นักเปียโนมีชื่อเสียงของโลก ไปทางไหนก็คนเล่นดนตรีรอบ ๆ โบสถ์ เมื่อเดินดูโดยรอบแล้วก็เริ่มหิว และได้ทานอาหารกลางวันที่ร้านใกล้ ๆ บ้านโมสารท คุณประชุมสั่งอาหารฮังกาเรียน ดิฉันทานสเต๊ก ปุ๊ ตุ้ม ปอย ทานอาหารอิตาเลี่ยน อิ่มแล้วก็ไปชมพิพิธภัณฑ์โมสาร์ท และแวะไปเที่ยวบ้านที่ถ่ายทำภาพยนตร์ เรื่อง “เดอะซาวน์ออฟมิวสิค” ปุ๊และตุ้มผลัดกันขับรถ ตุ้มนั้นขับรถทางไกลได้อดทนดีมาก ขับรถคนหนึ่ง ดูแผนที่คนหนึ่ง ถึงเวียนนาปุ๊ขับเอง เพราะปุ๊เคยไปอยู่เวียนนาเมื่อปี พ.ศ. 2528 เมื่อ 8 ปีที่แล้ว ขับรถไปถึงพระราชวังเชินบรุนน์ ปุ๊โทรศัพท์ถึงเพื่อนรุ่นพี่ที่อยู่เวียนนา ชื่อ พี่๊อ๊อด ว่ามาถึงแล้ว เราก็เข้าไปชมพระราชวังพระราชวังเชินบรุนน์ สักพักเพื่อนรุ่นพี่ท่านนั้นก็มาถึง และขับรถจะนำไปที่โรงแรมแต่ก่อนจะไปถึงโรงแรมท่านผู้นี้ก็เชิญแวะที่บ้านท่านก่อน บ้านพักของท่านเป็นแฟลตเก่าโบราณ 4 ชั้น ท่านพักอยู่ ชั้น 3 เราขึ้นลิฟต์โบราณสวยมาก เขาอนุรักษ์ของเก่าไว้ ซึ่งเราจะไม่ค่อยเห็นในสมัยนี้ ลิฟต์เป็นแก้วเจียรนัย บรรจุผู้โดยสารครั้งละ 4 ท่าน เมื่อไปถึงที่พักได้พบกับครอบครัวของท่านทูตเกรียงศักดิ์ ซึ่งนัดกับเราไว้ตั้งแต่อยู่ที่เจนีวา โดยที่ท่านเดินทางมาโดยรถไฟจากเจนีวา เราเดินทางโดยรถยนต์ เพราะถ้าเดินทางโดยรถไฟจะเดินทางกลางคืน ไม่ได้เห็นเมืองต่าง ๆ เลย แต่เดินทางโดยรถไฟ

จะไม่เหนื่อยเลย จากเจนีวามาถึงเวียนนาก็ประมาณ 1200 ก.ม. ประมาณกรุงเทพฯ ถึง เบตง ยะลา เราเดินทางวันละ 600 ก.ม. เมื่อพบกับครอบครัวของท่านเราดีใจมาก ภริยาท่านที่ปรึกษาทูตที่เวียนนา ชื่อ คุณแต๋ว ทำอาหารให้ทานมื้อเย็น เป็นอาหารไทย เรา 3 ครอบครัว รวมกัน 13 คน เมื่อพูดถึงเลข 13 นั้น ฝรั่งว่าอับโชคแต่ครอบครัวของดิฉัน ถือว่าเป็นเลขนำโชคเลยทีเดียว ดังเช่น สามีดิฉันเป็นนายอำเภอ รุ่น 13 บ้านหลังแรกของเราอยู่ซอย 13 บุตรชายสองคนเกิดวันที่ 13 และบุตรชายคนเล็ก เลข 13 รวมกันสองครั้งก็เกิดวันที่ 26 คือ บุตรชายคนเล็ก คือ ปุ๊ นั่นเอง

ตอนที่พี่อ๊อดมารับเราที่พระราชวังพระราชวังเชินบรุนน์ ภรรยาพี่อ๊อดได้เตรียมอาหารเย็นไว้ต้อนรับเรา อาหารเย็นมื้อนี้เป็นอาหารมื้อแรกของเราที่เวียนนา ซึ่งเป็นเมืองหลวงของออสเตรีย และเราได้ทานอาหารเย็นเอร็ดอร่อย หลังจากทานอาหารแล้วลูกชายของคุณอ๊อดได้เล่นเปียโนเพลงไทยสากล พี่อี๊ดภรรยาท่านทูตเกรียงศักดิ์ออกไปเต้นรำ ดิฉันนั้นเป็นโรคภูมิแพ้เสียงดนตรีอยู่แล้ว ได้ยินเสียงดนตรีคราใด ก็อยากจะร้องเพลง จึงชวนกันร้องทั้งลูกกรุงลูกทุ่งปนกันไปหมด ได้เวลาอันสมควรจึงลาเจ้าของบ้านกลับไปที่โรงแรมโดยมีพี่อ๊อดขับรถนำทาง

2 กันยายน 2536 ตื่นนอน 7 โมงเช้า เดินไปรอบ ๆ โรงแรม เพื่อรอห้องอาหารของโรงแรมซึ่งจะเปิด 8.00 น. เมื่อห้องเปิดก็จัดการเรื่องท้องก่อน วันนี้เตรียมที่จะไปลุยในเมือง ไม่ได้นำรถส่วนตัวไป จึงเดินจากโรงแรมประมาณ 500 เมตร ไปซื้อตั๋วเดินทางเข้าไปในเมือง ซื้อคูปองใบเดียวต่อคนสามารถใช้กับรถราง รถเมล์ รถใต้ดิน และมีคูปองรายวันให้เราเลือกอีกสะดวกสบายมาก เราเตรียมแผนที่ติดตัวไปด้วยเพื่อสะดวกแก่การเดินเที่ยว โรงแรมที่เราพักเป็นเมืองเก่า สังเกตตึกรามบ้านช่องเก่า ๆ ทั้งนั้น ระหว่างสงครามโลก ครั้งที่ 1 และ 2 นั้น แถวนี้คงเต็มไปด้วยทหารเยอรมันและนาซีเพราะเวียนนาเคยเป็นเมืองขึ้นของเยอรมนี ภาษาที่พูดก็ใช้ภาษาเยอรมันเห็นภาพยนตร์สงครามแล้ว ภาพที่ปรากฏในภาพยนตร์ที่เราได้ชมกัน

ในเมืองไทย กลัวเหมือนกัน บางตึกผนังผุกร่อน มองเห็นก้อนอิฐข้างในใหญ่มาก คลุมด้วยลวดตาข่าย ก่อนที่เขาจะโบกปูน แสดงว่าการก่อสร้างของเขาพิถีพิถันมาก

หลังจากซื้อคูปองแล้ว เราก็นั่งรถรางไปในเมือง บริเวณนี้คลาคล่ำไปด้วยนักท่องเที่ยวจากทั่วโลกมาเที่ยวกัน เราได้พบกับคณะของท่านปลัด กทม. สมัยนั้น (คุณทองต่อ กล้วยไม้) และภรรยา พาคณะ กทม. ไปดูงาน เราไปอยู่เจนีวาเสียสองสามเดือนไม่ค่อยได้พบคนไทย เจอคนรู้จักกันก็ดีใจ

สินค้าที่ส่งจากสวิตมาขายเมืองนี้ สวยงามทันสมัยกว่าที่วางโชว์ไว้ในสวิต น่าซื้อและไซส์เดียวกับหญิงเอเชีย สวิตนั้นไซส์ใหญ่ ๆ ทั้งนั้น เพราะคนสวิตรูปร่างอ้วนใหญ่ เดินผ่านถนนกลางใจเมืองได้กลิ่นกาแฟหอมคนโชยมา เดินเข้าไปอีกนิด เจอร้านขายกาแฟผง มีกาแฟหลายชนิดที่เป็นทั้งเมล็ดและบดขาย มีหรือคะที่ดิฉันจะผ่านไปเฉย ๆ เลยซื้อติดมือมาสวิตและซื้อมาทานที่เมืองไทยด้วย เดินชมเมืองจนทั่วเริ่มเมื่อยและท้องร้องแล้ว ตั้งใจว่ามาถึงเมืองนี้แล้วต้องไปทานขาหมูที่เวียนนาตามที่ได้ตั้งใจไว้ตั้งแต่อยู่สวิต ปรากฏว่าร้านแน่นมาก ไม่มีที่นั่งเลย คนเข้าคิวรออีกมาก เราทนหิวไม่ไหวก็ไปหาทานร้านใกล้ ๆ นั้น อร่อยเป็นพิเศษ ร้านนี้เขาไปแล้วต้องช่วยตัวเอง เข้าคิวตามเคยแล้วก็เลือกอาหาร ดิฉันและคุณประชุมทานข้าวผัดมีหอยหลายชนิดใส่ไปด้วย ปอย ปุ๊ ตุ้ม เลือกทานกันคนละอย่าง รวม 5 คน ค่าอาหาร 3,000 กว่าบาท

เมื่อทานอิ่มแล้ว คุณประชุมต้องการกลับโรงแรมเพื่อพักผ่อน ปุ๊ไปส่งคุณพ่อที่โรงแรม ปอย ตุ้ม และดิฉัน ก็ไปนั่งรถไฟใต้ดินอีก หลังจากที่ตอนเช้าได้ไปกันรอบหนึ่งแล้ว ติดใจแม่น้ำดานูบมาก ตอนเช้าได้แต่ผ่านไป ครั้งนั้นตั้งใจไว้จะกลับมาอีก เพราะอิทธิพลของเพลงเดนูปเวฟ เพลงนี้มีอิทธิพลกับดิฉันเหลือเกิน ชอบฟังเพลงนี้มาก ฟังแล้วมีความสุข ไม่ได้นึกถึงเพลงอย่างเดียวนะคะ ลงไปนั่งแชในแม่น้ำนี้ทีเดียว ผู้คนไปอาบแดดแล้วว่ายน้ำกันสนุกสนาน เสียดายที่ไม่ได้เตรียมชุดว่ายน้ำไปด้วยมิเช่นนั้นดิฉันจะลงไปอาบเลยทีเดียว น้ำใสสะอาดดีมากค่ะ

ได้เวลานัดกับปุ๊ว่าส่งคุณพ่อกลับโรงแรมแล้วเจอกันที่หน้าโบสถ์เซนต์สตีเฟ่น ใกล้ ๆ โบสถ์มีร้านอาหารไทยอยู่ร้านหนึ่ง ถนนนี้คนเดินพลุกพล่านจริง ๆ เดินชนกันเลย มีคนแต่งตัวเหมือนโมสาร์ทเดินขายเทปเพลงและให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูปเป็นที่ระลึก ขณะยืนรอปุ๊อยู่ คุณอี๊ดและคุณแต๋วก็เดินมาช้อปปิ้งอยู่แถวนี้ 4 โมงเย็นมาตามนัดและพาไปชมสถานที่ต่าง ๆ ไปชมพระราชวัง ซึ่งขณะนี้ใช้เป็นสถานที่ประชุมเรื่องกฎหมายต่าง ๆ ทั่วโลก ปุ๊เคยมาประชุมอยู่เดือนครึ่ง เราเก็บภาพต่าง ๆ มาพอสมควร ค่ำก็กลับโรงแรม ตอนกลางคืนปุ๊ ตุ้ม ปอย ออกไปทานอาหารข้างนอก โดยตั้งใจจะไปทานขาหมูและไส้กรอกชื่อดังของเมืองนี้ คุณประชุมและดิฉันทานที่โรงแรม

โรคนอนไม่หลับของดิฉันเกิดขึ้นอีกแล้ว แม้โรงแรมจะสะอาดอย่างไรก็ไม่หลับ ใจก็คิดไปว่า ห้องเตียงแสนจะเก่า ถึงแม้จะมีวอลล์เปเปอร์ลายสวยปิดไว้ คิดว่าจะมีแขกไม่พึงประสงค์จะมาเยือนกลางดึกเพราะเงียบวังเวงอย่างไรชอบกล ดิฉันมิใช่คนกลัวผีแต่ก็อดนึกไม่ได้ เปิดทีวีดูก็ไม่เข้าใจภาษาเยอรมัน เลยสวดมนต์และท่องพุทโธ พุทโธ ไม่ทราบท่องไปนานเท่าใดเลยหลับอย่างสบาย โดยมิได้มีแขกยามวิกาลมาเยือนเลย มาสะดุ้งตื่นเอาเมื่อ 7 โมงเช้า ปอย หลานสาวมาเคาะประตูเรียก ปอย ปู่ และย่า สามคนไปที่ห้องอาหาร ของใช้บนโต๊ะอาหารสวยงามเหมือนโรงแรม 5 ดาว ขนมปังเสิร์ฟไม่อั้น เป็นขนมปังฝรั่งเศสและครัวซองต์ ขนมปังนิ่ม ๆ ไม่มี เขาจะจัดโต๊ะไว้พอดีกับคณะที่มาพัก นั่งนานเกือบอิ่ม ปุ๊และตุ้มลงมาสมทบ เราก็ขึ้นไปเก็บของเพื่อกลับเจนีวา

ขากลับเรากลับอีกทางหนึ่ง ไม่ผ่านไฮเวย์ตามเคย เลือกทางหมู่บ้านเล็ก ๆ ตามเมืองต่าง ๆ ผ่านไปตามภูเขา ซึ่งมีรีสอร์ต ผ่านภูเขาสลับหมู่บ้านตามรายทาง ผ่านเมืองเซลเอมซี่ ทำให้ไม่เบื่อ ตามภูเขาบางลูกยังมีหิมะตกอยู่ ทั้งที่เป็นฤดูร้อน ทุ่งบางทุ่ง มีคาราวานรถยนต์จอดพักนอนกันเรื่องความปลอดภัยนั้นทางยุโรปปลอดภัยที่สุด

วันที่ 3 กันยายน 2536 มีการแข่งขันเทนนิสที่เมือง Kitzbuhel ซึ่งเป็นเมืองที่เราแวะเติมน้ำมันที่ปั๊ม แวะเข้าห้องน้ำและหาเครื่องดื่มเย็น ๆ ทาน

ถ้าเราไม่ได้ขับรถผ่านภูเขา อากาศจะร้อน หากผ่านภูเขาอากาศจะเย็น ขับมานานพอสมควรจึงถึงเมือง Pann ขับอีกไม่นานก็ออกไฮเวย์ ถึงเจนีวาก็ประมาณ ตี 1 ของวันที่ 4 กันยายน 2536 วันนี้วิ่งวันเดียว 1,200 ก.ม. เราพักอยู่เจนีวาอีกไม่วันก็เดินทางกลับกรุงเทพฯ 64 วันในเจนีวานี้เราได้พบได้เห็นสิ่งต่าง ๆ มากมาย เราประทับใจมาก ปี พ.ศ. 2536 (ปี ค.ศ. 1993) นี้ ฟรังก์สวิต ฟรังก์ละ 16 บาทกว่า

10 มิถุนายน 2537 (ปี ค.ศ. 1994) ไปสวิตอีกครั้งหนึ่ง หน้าร้อนปีนี้ ปี ค.ศ. 1994 หรือ ปี พ.ศ. 2537 ติดใจสวิตแอร์ เลยเดินทางมากับสายการบินนี้อีก คราวนี้เดินทางโดยตรงจากกรุงเทพฯ เจนีวาเลย เพราะผู้โดยสารส่วนมากทั้งลำต้องการเดินทางไปเจนีวา แต่ไปหยุดพักที่ซูริคและไม่ได้เปลี่ยนเครื่องบินเล็กที่ซูริคเหมือนคราวก่อน เขาเอาใจใส่ผู้สูงอายุดีมาก เรานั่งอยู่บนเครื่องมิได้ลงไปพักที่สนามบิน เลยได้เห็นพนักงานภาคพื้นดินขึ้นมาทำความสะอาด และแอร์ที่ทำงานบนเครื่องจาก กทม. ก็เสร็จภารกิจ แอร์ชุดใหม่จะมาบริการต่อ อากาศยังหนาวและลมแรง 8.20 น. เครื่องถึงสนามบินเจนีวา ปุ๊ ตุ้ม ปอย มารับ พอเดินลงจากเครื่องเดินไปที่สนามบินตัวแทบปลิว แดดไม่มีเลยวันนี้ เมื่อถึงบ้านที่ข้างบ้านมีสนามเด็กเล่น ไม่มีเด็ก ๆ ออกมาเล่นที่สนามเลย และวันนี้เนื่องจากลมแรง ในทะเลสาบมีการแข่งขันเรือใบจากทั่วโลก แต่เราไม่ได้ไปชม เดินขึ้นไปบนบ้านที่ห้องนอนของปุ๊ จะมองเห็นทะเลสาบเจนีวาเต็มไปด้วยเรือใบ ทราบภายหลังว่า คลื่นสูงถึง 2 เมตร มีเรือประสบอุบัติเหตุและมีผู้เสียชีวิตด้วย

วันที่ 14 มิถุนายน 2537 ไปชมละครของเด็กเล็กที่โรงเรียนของปอย ผู้แสดงเป็นเด็ก ๆ ของโรงเรียน แสดงเรื่องโรบินฮู้ด บัตรเข้าชมราคาย่อมเยามาก ราว 3 ฟรังก์สวิต คุณประชุมไม่ได้ไปด้วย ได้พบกับครอบครัวของท่านทูตเตช บุนนาค มากันพร้อมหน้า รวมทั้งมารดาของท่านทูตด้วย เพราะหลานสาวของท่านก็แสดงด้วย ตอนพักการแสดง 10 นาที ท่านทูตได้เชิญครอบครัวเราไปทานอาหารเย็น

วันที่ 17 มิถุนายน 2537 ท่านทูตเลี้ยงข้าราชการทูตที่ไปประชุมที่เจนีวา วันนั้นเป็นวันเปิดสนามฟุตบอลโลกด้วย ซึ่งถ่ายทอดสดจากอเมริกาพอดี เราไปกันทั้งครอบครัวโดยนำเด็กตุ๊ไปด้วย เพื่อไปช่วยทำอาหารเลี้ยงข้าราชการที่ไปประชุม พอ 3 ทุ่มเรารีบลาก่อนกลับเพื่อมาดูคู่เปิดฟุตบอลสนาม แต่ไม่ได้ดูพิธีเปิดสนาม ไปเจนีวาเที่ยวนี้ตั้งใจไว้เต็มที่ว่าจะดูฟุตบอลโลกให้เต็มตา เพราะ 4 ปี มีการแข่งขันหนึ่งครั้ง ก่อนดูบอลโลกที่จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งแข่งกันที่อิตาลี ซึ่งกว่าจะได้ดูก็ดึก แต่ดูที่เจนีวานี้ บางครั้งก็เริ่ม 3 โมงเย็น 5 โมงเย็น 3 ทุ่ม และคราวนี้เตะกันที่อเมริกา เยอรมนีก็คงเสียเปรียบเรื่องอากาศ แชมป์ก็คงเป็นของอเมริกาใต้ เพราะคนยุโรปหรือนักฟุตบอลยุโรปจะไม่ชินกับอากาศร้อน เขาจะหมดแรงในครึ่งหลัง และแน่นอนที่สุดปรากฏว่าแชมป์คือ บราซิล

ดูฟุตบอลได้ 3 วัน คุณแม่ของตุ้ม คือ คุณมิตซีเอะได้โทรมาบอกตุ้มว่าคุณพ่อเสีย ตุ้มพึ่งจะรับปอยกลับบ้าน และโรงเรียนปิดเทอม ในวันที่ 22 มิถุนายน 2537 นี้ ครอบครัวเราเศร้าและเสียใจมาก เราพบกันครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 8 มิถุนายน 2537 ก่อนดิฉันจะเดินทางมาเจนีวาเพียง 2 วัน คุณพ่อของตุ้ม คือ คุณวิชัย บุรณศิริ ได้มาที่บ้านดิฉันที่ซอยอารีย์ ดิฉันและคุณประชุมยังเชิญคุณมิตซีเอะและคุณวิชัย ไปทานอาหารที่เสนาเพลส ซอย 11 พหลโยธิน หลังจากนั้นไม่กี่วันคุณวิชัยก็ถึงแก่กรรมด้วยโรคลมหลังจากหายตะลึงแล้วปุ๊ก็จองตั๋วเครื่องบินให้ปอยกับตุ้มมางานศพ คุณประชุมและดิฉันตั้งใจจะมาร่วมฌาปนกิจศพทีหลัง แต่มาทราบภายหลังว่าคุณพ่อสั่งไว้ให้ฌาปนกิจศพเลย เราก็เสียใจมากที่มิได้มาร่วมงาน

ปอย ตุ้ม อยู่กรุงเทพฯ 1 เดือน เมื่อตุ้มไม่อยู่เราก็ไม่ได้ไปเที่ยวที่ไหน เพราะปุ๊ต้องทำงาน ดิฉันเองก็เดินไปซื้อของใกล้บ้าน หน้าร้อนอย่างนี้ของลดราคา ปีนี้เราเดินผ่านไร่เชอรี่ไปศูนย์การค้า ไม่มีเชอรี่ให้เก็บเพราะไม่ออกลูกเลย วันเสาร์ปุ๊พาไปเที่ยวเมือง Nyon แถวที่เราอยู่เรียกว่า Coppet (คอเป้) ซึ่งต่อไปดิฉันจะเรียกว่าคอเป็ด ขับรถจากคอเป็ดประมาณ 15 นาทีก็ถึงเมือง

Nyon อยู่ตรงข้ามเมือง Yvoire ของฝรั่งเศส สองเมืองนี้สามารถเดินทางโดยเรือได้ ถ้าจะไปโลซานน์ จะไม่ไปทางไฮเวย์ก็เดินทางไปทางนี้ได้ เมืองนี้อยู่บนภูเขา ปลูกบ้านลดหลั่นกันมาบนเนื้อที่เอียง ๆ มีท่าเรือเก่าซึ่งเป็นที่ทำการศุลกากรและตรวจคนเข้าเมืองด้วย เดี๋ยวนี้ไม่ได้ใช้แล้ว คิดว่าสมัยก่อนคงเดินทางกันด้วยเรือ และคงเป็นสิ่งที่จำเป็น

เราทำกับข้าวมาจากบ้าน คิดว่ามาปิกนิคเปลี่ยนที่ทานข้าวกัน เมื่อได้ทำเลที่เหมาะและใกล้กับปราสาท มีม้านั่งหันไปทางทะเลสาบ ทอดสายตาได้ไกลถึงฝั่งฝรั่งเศสทีเดียว แถมอยู่ใต้ต้นเชอรี่อีกด้วย เมื่ออิ่มกับมื้อกลางวันแล้ว ก็หากาแฟทานและมีร้านกาแฟหลายร้านให้เลือก มีที่นั่งสบาย ๆ อย่างยุโรป คือ ตั้งโต๊ะตามฟุตบาท ฤดูร้อนนี้ดอกไม้ทางยุโรปออกดอกสะพรั่งสวยงามสุดบรรยาย มีทั้งตามหน้าต่างบ้านเรือนตามท้องถนนทั่วไป แต่ในความสวยของดอกไม้นั้น บางคนแพ้เกสรของมันดังเช่นเกิดขึ้นกับคุณประชุม แพ้เกสรดอกไม้เป็นผื่นคันไปทั้งตัว ยาแก้คันก็ไม่ได้ติดมาด้วย จึงทารุณกับคุณประชุมมาก ดิฉันเห็นอาการคันของคุณประชุมจึงคิดได้ว่า เมื่อตอนเป็นเด็กอยู่ชนบท ยาหายาก จะใช้เป็นสมุนไพร เผอิญมีขมิ้นจากเมืองไทย ตั้งใจมาใช้ในการปรุงอาหารเลยกลับได้ใช้เป็นยาแทน ดิฉันได้บดขมิ้นกับยาสีฟันวิเศษนิยมทาให้ ปรากฏว่าหายคันและใช้ไปประมาณ 2-3 ครั้ง พอดีลูกสาวส่งยามาจากเมืองไทยและเพื่อนที่สวิตแนะนำยาแก้แพ้ชนิดหนึ่งซื้อได้ที่สวิต

25 มิถุนายน 2537 (ปี ค.ศ. 1994) ไปเที่ยวเมืองเวเวย์ (Vevey) ที่ดิฉันเคยพูดถึงเมืองนี้เมื่อปีที่แล้ว ตอนไปเก็บลูกเชอรี่บนภูเขา ตุ๊แม่บ้านไปด้วย เราเตรียมอาหารไปทานอีกเช่นเคย ที่สวิตนี้ราคาอาหารสำเร็จรูปแพงที่สุด โดยเราไปทานกันที่สวนสาธารณะริมทะเลสาบ ผู้คนมาเที่ยวเนืองแน่น เพราะเขามีงาน เด็ก ๆ เล่นกันอย่างสนุกสนาน เมื่ออิ่มท้องแล้วเราไปเที่ยวตลาดนัด ซึ่งตลาดวายแล้วมีสินค้าไม่มากนัก ได้รองเท้าสีดำมาคู่หนึ่งโดยลดราคาแล้ว เมื่อเหนื่อยก็ไปนั่งที่ร้านกาแฟ สักพักหนึ่ง

คุณประชุมและปุ๊ไปหาซื้อหนังสือคงเดินจนเหนื่อย เรานัดพบกันที่ร้านกาแฟ ร้านกาแฟแน่นทุกร้าน เพราะเป็นเวลาที่เราทานน้ำชากาแฟกัน ร้านที่เรานั่งเป็นร้านอาหารด้วย เสียดายไม่ได้จำชื่อร้าน ปรกตินั้นไม่ว่าจะเดินเมืองไหนในต่างประเทศเราจะแยกกันเดิน เพราะจะให้อิสระกัน เพราะชอบของไม่เหมือนกัน เราผู้หญิงจะซอกแซก จะดูแต่ของแต่งตัวและของทาน ถ้ามีเวลามากจะเดินเกือบทุกร้าน เมื่อเหนื่อยก็จะนั่งพักที่ร้านกาแฟ แต่วันนี้ไม่ได้นัดกันต่างคนต่างเหนื่อยก็พบกันเพราะเดาใจกันว่า คงหนีไม่พ้นร้านกาแฟ คุณประชุมได้ตำราดูหมอดูเป็นภาษาฝรั่งเศสมาเล่มหนึ่ง ของที่เวเวย์บางอย่างถูกกว่าเจนีวา เมื่อหายเหนื่อยแล้ว เราเดินทางไปเมืองมองเทรอซ์ ไปชมเมืองตอนกลางวัน เมืองนี้มีคลินิกสุขภาพมีชื่อเสียงไปทั่วโลก มีดาราภาพยนตร์และผู้มีฐานะดีมาเข้าคอร์สลดน้ำหนัก เมื่อสิ้นสุดการรักษาก็จะมีสัดส่วนสวยงาม นักกีฬาชื่อดัง เช่นนักฟุตบอลบราซิลมารักษาอาการอ้วน ส่วนจะตั้งอยู่ไหนนั้นก็เสาะหากันเอาเอง แต่ก็อยู่ในเมืองนี้ค่ะ

เมืองนี้นอกจากจะมีชื่อเสียงในเรื่องความงามแล้ว ในเรื่องการเรียนการบริหารด้านโรงแรมก็มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลกทีเดียว ปุ๊บอกว่าจะพามาย่ำราตรีเมืองนี้ในโอกาสหน้า ในคืนเดือนหงายมีนักท่องเที่ยวมาดูพระจันทร์ขึ้นที่ทะเลสาบนี้พร้อมทานอาหารเย็น มีร้านอาหารไทยอยู่ร้านหนึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งทะเลสาบ คนนิยมไปทานอาหารร้านนี้มาก เราขับรถไปชมปราสาทชิลยอง Chateau de Chillon มีนักท่องเที่ยวมาชมปราสาทกันเนืองแน่น

เราเดินชมบริเวณโดยรอบและเก็บภาพไว้ แต่ไม่ได้ชมในปราสาท ขณะเดินไปรอบ ๆ นั้น อากาศร้อน คุณประชุมเกิดคันขึ้นมาอีก เราจึงต้องกลับบ้าน และแวะไปที่เมืองมองเทรอซ์อีกเพื่อเก็บภาพ ชาลี แชปลิน ตลกหนังเงียบชื่อดัง ซึ่งเป็นชาวเมืองเวเวย์ แต่ไปมีชื่อเสียงที่อเมริกา

ไปเจนีวาครั้งนี้ซื้อตั๋วเครื่องบินสวิตแอร์ไป-กลับ แต่ทำวีซ่าเข้าเมืองไปเดือนเดียว เดิมคิดจะอยู่เพียงเดือนเดียว เมื่อวีซ่าหมด วันที่ 4 กรกฎาคม 2537 (ปี ค.ศ. 1994) ปุ๊ขอลางานไปต่อวีซ่าให้พ่อ แม่ ไปกัน 4 คน มีปุ๊ คุณประชุม

ดิฉัน และเจ้าหน้าที่ท้องถิ่นของคณะทูตถาวรไทย ณ นครเจนีวา เป็นชาวบังกลาเทศอยู่ในสวิตนาน 20 ปี ชื่อ อารุณา ไปช่วยเป็นล่ามให้ เพราะเมืองโลซานน์ใช้ภาษาราชการเป็นภาษาฝรั่งเศส คุณอารุณานั้นพูดฝรั่งเศสคล่องมาก ส่วนคุณประชุมนั้นพูดฝรั่งเศสได้แต่ไม่เก่งพอที่จะเป็นล่าม แต่เมื่อสูงอายุแล้วการฟังของคุณประชุมไม่ชัดเจน เดิมเราไปกองตรวจคนเข้าเมืองที่เจนีวา ตม. ที่นั่นเขาบอกว่าคนละเขตกัน เราไปหา ตม. ต่างประเทศนั้นหายากที่สุด เพราะมีป้ายเล็กนิดเดียวติดอยู่ กว่าจะหาเจอแต่ละแห่งก็เหงื่อตก ตอนนั้นใกล้จะ 4 โมงเย็นแล้ว ปุ๊ต้องรีบไปเคลียร์งานที่ออฟฟิศ คุณประชุมขอแวะเข้าร้านหนังสือ ปุ๊ส่งเราที่ร้านหนังสือแล้วกลับไปทำงาน

เมื่อเดินไปถึงร้านหนังสือ ปรากฏว่าร้านปิด เราจึงกวาดสายตาไปรอบ ๆ ไปเจอร้านกาแฟมีอยู่ 2 ร้าน เพิ่งเปิดเวลา 16.00 น. ได้เวลาทานน้ำชาพอดี เลือกไม่ถูกว่าจะทานร้านไหนดี เราเลยเลือกร้านที่มีคนนั่งอยู่แล้ว 2-3 คน เราสั่งชามาดื่มกัน พอเวลาผ่านไปสักพัก คนก็เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ มากันเป็นคู่ ๆ หญิงชายวัยเดียวกับเราทั้งนั้น อายุเลย 60 ปีทุกคน บางคนถึง 80-90 คนประเทศนี้อายุยืนจัง เห็นพูดคุยกันสนิทสนมกิจวัตรประจำวันเขาอยู่แฟลตกัน ทำงานช่วยตัวเองแต่เช้าตกบ่ายจึงออกนอกบ้านมาสังสรรค์กัน วันไหนแดดดี ๆ จะมีการจูงสุนัขมาด้วย ทานเสร็จแล้วต่างคนต่างจ่าย ได้เวลา 6 โมง ปุ๊จึงมารับ

5 กรกฎาคม 2537 เราไปโลซานน์กันอีก ปุ๊ลางานและไป 4 คนเช่นเคย หาที่จอดรถได้ก็เดินไปติดต่อที่ ตม. โลซานน์ อยู่ไม่ไกลจากย่านธุรกิจมากนัก แต่กว่าจะเจอก็เหนื่อยพอดู เพราะตึกใหญ่โตมาก แต่มีป้ายเล็กนิดเดียวติดอยู่ เป็นตึก 6-7 ชั้น อาคารสมัยเก่าแต่ก็สวยขรึม ๆ ที่ทำการ ตม. อยู่ชั้น 3 เมื่อเดินขึ้นไปเขาจัดการระบบการติดต่อดีมาก เมื่อรับบัตรคิวแล้ว ก็คอยว่าจะติดต่อช่องไหน มีช่อง A-H รวมถึง 8 ช่องด้วยกัน ไม่มีเสียงเรียก เพียงแต่ต้องคอยดูว่าไฟขึ้นช่องไหนเราก็ไปติดต่อช่องนั้น เราเตรียมเอกสารมาไม่ครบ

คือ ตั๋วเครื่องบินที่นำไป ไม่ได้กรอกวันที่เราจะกลับ เลยต้องกลับไปที่ทำการขายตั๋วของสวิตแอร์ใหม่ โชคดีที่ออฟฟิศอยู่ใกล้ ๆ กัน และต้องไปติดต่อที่ธนาคารอีก ลักษณะภูมิประเทศของโลซานน์เป็นพื้นที่ ขึ้น ๆ ลง ๆ ทั้งเมืองเพราะที่ตั้งอยู่บนเขา เราเหนื่อยเลยบอกกับปุ๊ว่า ขอคอยอยู่บริเวณนี้ เพราะดิฉันคุ้นเคยเป็นอย่างดีกับเมืองโลซานน์ นัดกับปุ๊บ่ายโมงที่ร้าน Pizza Hut เราคอยปุ๊นานชักหิว เลยเดินลงไปชั้นใต้ดินซื้อไส้กรอกขนมปังมาทานและเดิมทีเดียวซื้อมาเพียงชุดเดียว เมื่ออร่อยและหิวมากเลยไปซื้อมาอีกชุดพร้อมเครื่องดื่ม เมื่อได้เวลานัดบ่ายโมงไม่เจอปุ๊ เลยออกมานั่งเล่นใกล้โบสถ์ใกล้แถวศูนย์การค้าในเมือง กว่าปุ๊จะเสร็จธุระกลับมาก็เป็นเวลาบ่าย 2 โมง ปรากฏว่าทานกลางวันเรียบร้อยแล้วเหมือนกัน (ปี พ.ศ. นั้นยังไม่มีโทรศัพท์มือถือ) การไปต่อวีซ่าที่เมืองของเขายุ่งยากพอสมควร เพราะเอกสารเราไม่ครบ เขาจะระวังเรื่องการเข้าเมืองของเขามาก ทั้ง ๆ ที่เราเป็นผู้สูงอายุแล้ว เสร็จธุระแล้วก็กลับมาที่บ้าน

17 กรกฎาคม 2537 วันนี้เป็นวันเสาร์อากาศแจ่มใสมาก หลังจากทานอาหารเช้าที่บ้านแล้ว ปุ๊ขับรถพาไปเที่ยวเมือง Avian เมืองทางฝั่งทะเลสาบตรงข้ามกับเมืองมองเทรอซ์ของสวิต เมืองนี้ห่างจากเจนีวาประมาณ 80 ก.ม. ขับรถผ่านไปทางเมือง Yvoire ผ่านเมือง Thonon เราเรียกเมืองโทโน เมืองเหล่านี้ติดทะเลสาบและบางเมืองติดภูเขา ทิวทัศน์สวยงามจริง ๆ Avian มีชื่อเสียงเรื่องน้ำแร่และน้ำดื่ม เขาจะส่งไปขายทั่วโลก รวมทั้งเมืองไทยด้วย บนเครื่องสวิตแอร์จะเสิร์ฟน้ำดื่มนี้ เมื่อเข้าเมืองและจัดการกับที่จอดรถแล้ว ดิฉันก็ไปซื้ออาหารสำเร็จรูปที่ซุปเปอร์มาร์เก็ตเพื่อไปนั่งทานริมทะเลสาบ เพราะเขามีที่นั่งให้ทานอาหารและชมวิว ส่วนมากนักท่องเที่ยวก็ปฏิบัติเช่นนี้ สะดวกสบายมาก ซุปเปอร์มาร์เก็ตก็อยู่บริเวณนี้ ผู้คนมาพักผ่อนมากมาย เพราะทางยุโรปนั้น ถ้าเป็นฤดูหนาว เขาจะอยู่ในบ้านกันเพราะอากาศหนาว พอหน้าร้อนทีไรเขาก็จะมีชีวิตชีวามากทีเดียว เราทานและนั่งชมวิวกันถึงบ่าย 2 โมง เมื่อพักผ่อนพอสมควรแล้ว เราก็ไปเดินวินโดว์ช้อปปิ้ง สินค้าก็เหมือน ๆ กัน

ทุกเมืองที่เราเดินผ่าน ราคาก็สูง เดินผ่านร้านเครื่องสำอางเลยแวะเข้าไปซื้อเพราะเพื่อนฝูงที่เมืองไทยฝากมาซื้อ ได้เวลาพอสมควรจึงกลับบ้านเพราะเสาร์นี้มีบอลโลกเตะกันตอน 5 โมงเย็น

ตุ้มกลับมาในวันที่ 22 กรกฎาคม 2537 ก่อนกลับกรุงเทพฯ ตุ้มได้จ่ายอาหารสด จำพวก หมู ไก่ ปลาไว้เยอะ เราจะซื้อเฉพาะขนมปัง ผักสดและผลไม้เท่านั้น ปอยเขามีสัตว์เลี้ยงตัวหนึ่ง คือ หนูพุก (หนูอย่างที่เป็นสัตว์เลี้ยง) ทานแต่ผักและผลไม้ ตอนที่ตุ้มยังไม่กลับ เราให้ปุ๊ขับรถไปเมือง Ferney ของฝรั่งเศส เพื่อไปหาซื้อผักที่มาจากเมืองไทย เช่น ผักบุ้ง ผักชีฝรั่ง ข่า ตะไคร้ ใบมะกรูด ซึ่งเป็นร้านของคนญวน ไปเจอผักปลัง ซึ่งเป็นผักมาจากภาคเหนือของไทย เราก็จ่ายซื้อผักพวกนี้มาหลาย ๆ อย่าง เราสามารถเก็บไว้ในตู้เย็นไว้ได้หลายวัน ปุ๊เขาไปจ่ายตลาดไม่บ่อย เขาบอกว่าแม่ซื้อของเยอะจังมา Ferney นี้ พบร้านแว่นสายตาด้วย อยากซื้อแต่ร้านปิด คิดว่าคงต้องมาอีกในวันหลัง

วันที่ 24 กรกฎาคม 2537 (ปี ค.ศ. 1994) คุณแดงภรรยานายอำเภอที่อุดรธานี ซึ่งคุ้นเคยกับตุ้มตอนที่ปุ๊เป็นปลัดอำเภอที่โคราช ดิฉันลืมบอกไปว่าปุ๊เคยรับราชการเป็นปลัดอำเภอมาก่อน ภายหลังไปสอบเข้ากระทรวงการต่างประเทศเลยโอนมารับราชการที่กระทรวงการต่างประเทศได้นัดเจอกับตุ้มที่เมืองลูเซิร์น เราจึงออกเดินทางไปลูเซิร์น นัดพบกันที่ร้านอาหารแห่งหนึ่งเราไปถึงก่อนเวลานัด แวะทานอาหารที่อื่นก่อนแล้วจึงไปพบกับคณะได้พบคุณดำรงและคุณวัลลภา รัตนพานิช คุณดำรงในขณะนั้นเป็นผู้ว่าราชการอยู่ที่อุดร คุยกันประมาณ 10 นาที คณะของท่านที่มากันกว่า 20 ชีวิตต้องรีบเดินทางไปปารีสต่อ เมื่อคณะเดินทางไปแล้ว เราก็ไปเที่ยวเมืองลูเซิร์นต่อ เราไปที่สะพานไม้ที่ลูเซิร์นซึ่งถูกไฟไหม้ สะพานนี้ชื่อสะพาน Chapel Bridge ซึ่งนักท่องเที่ยวรู้จักกันดี เพราะเป็นสะพานประวัติศาสตร์ของเมืองนี้ ภายใต้หลังคาประดับภาพเขียนที่มีค่าไว้ถึง 11 ภาพ วาดโดยฝีมือจิตรกรมีชื่อของสวิต ชื่อ Hans wac Mann และบุตรชาย เป็นภาพวาดที่สมบูรณ์ที่สุด

ที่แสดงภาพประวัติศาสตร์ของชาวสวิต และนักบุญบางองค์เป็นสัญลักษณ์ที่สวยงามที่สุดของเมืองลูเซิร์น ใครก็ตามไปท่องเที่ยวที่ลูเซิร์นจะต้องไปสะพานแห่งนี้ มิเช่นนั้นก็จะได้ชื่อว่ามาไม่ถึงเมืองลูเซิร์น สะพานแห่งนี้จึงปรากฏในโปสการ์ดที่ขายกันทั่วไปในสวิต Chapel Bridge สร้างเป็นส่วนหนึ่งของกำแพงเมือง ต่อมากำแพงเมืองถูกรื้อเพื่อขยายเมืองคงเหลือเพียงบางส่วนซึ่งประกอบด้วย หอคอยอีก 8 แห่ง หนึ่งในจำนวนหอคอยนี้เป็นหอคอยนาฬิกาสูงใหญ่ มีตัวเลขเป็นภาษาโรมัน เพื่อให้ชาวเมืองนี้ได้ดูเวลา นาฬิกานี้เก่าเป็นสองรองลงมาจากนาฬิกาที่ติดอยู่ที่เมืองบาเซิล (Basel) และยังคงใช้การได้ดีทั้งที่กำเนิดมาตั้งแต่ศตวรรษที่ 15 เมื่อสะพานไฟไหม้ไม่เฉพาะแต่ชาวลูเซิร์นเท่านั้นที่เศร้าสลด แต่เป็นการสูญเสียของชาวยุโรปและคนทั่วไปในโลกด้วย ตามข่าวว่ามีผู้เห็นเพลิงเกิดจากเรือลำหนึ่งซึ่งจอดอยู่ใต้สะพาน แต่ข่าวอีกกระแสหนึ่งว่า มีผู้วางเพลิง ข่าวครั้งสุดท้ายว่าตำรวจจับผู้ต้องสงสัยไว้ 2 คนในข้อหาจุดไฟเผาสะพาน แต่ก็ทราบมาอีกว่า ประเทศนี้ลงโทษผู้ต้องหาเบาบางมาก เขาเล่ากันอีกว่ามีนักโทษชาวออสเตรียคนหนึ่งไม่ยอมให้ทางการส่งตัวไปติดคุกออสเตรีย ยอมติดคุกที่สวิตเหมือนอยู่ในโรงแรมเท็จจริงอย่างไรนั้น ดิฉันไม่ขอยืนยันเพราะ “เขาเล่าว่า”

วันนี้เป็นวันที่ 1 สิงหาคม 2537 (ปี ค.ศ. 1994) เป็นวันชาติสวิตสถานที่ราชการของสวิตหยุด เราขับรถไปเที่ยวเมืองเก่าสวิต ซึ่งอยู่คนละฝั่งทะเลสาบ ตรงกันข้ามกับโรงแรมอินเตอร์คอนติเนนตัล ฝนตกปรอย ๆ เราเตรียมร่มไป พูดถึงยุโรปตอนหน้าร้อน ร่ม สเวตเตอร์ ควรจะมีติดตัวไปด้วยเวลาออกนอกบ้าน เพราะอากาศทางยุโรปไม่แน่นอน ยิ่งเวลาเดินใกล้ทะเลสาบอากาศจะเย็น นักท่องเที่ยวชาวยุโรปเยอะแต่ไม่มีนักท่องเที่ยวชาวไทย คนไทยนิยมไปช้อปปิ้งมากกว่า เจนีวาไม่ใช่เมืองช้อปปิ้ง นอกจากนาฬิกาเจนีวามีพิพิธภัณฑ์แห่งหนึ่ง เป็นบ้านหลังแรกของเจนีวา เขาจะอนุรักษ์ไว้เป็นบ้านโบราณ 4 ชั้น คิดว่าคงเป็นบ้านขุนนาง คุณพระ คุณหลวงอะไรทำนองนี้ มีห้องสมุดใหญ่ และมีประวัติของสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ ของเมืองเจนีวา

เขาจะบันทึกเป็นภาพไว้หมดว่า เขาสร้างตึกไหน เมื่อใด ซ่อมแซมกี่ครั้ง และมีการบันทึกการก่อสร้างที่จอดรถใต้ทะเลสาบเจนีวาด้วย มีรูปเจ้าของบ้านพร้อมลูกหลานประดับไว้ด้วย หลังจากเสร็จสิ้นการชมพิพิธภัณฑ์แล้ว ก็หาอาหารฝรั่งทานกัน ร้านนี้อร่อยมากทุกเมนู คิดว่าวันพรุ่งนี้จะมาทานอีก

2 **สิงหาคม** 2537 (ปี ค.ศ. 1994) มาเที่ยวเมืองเก่าอีก แต่ปุ๊ไม่ได้มาด้วยเพราะที่ทำงานเปิดแล้ว แต่นัดทานอาหารกลางวันที่ร้านเดิม เราจองไว้ก่อนเพราะคนแน่นเหลือเกิน ทานกลางวันเสร็จปุ๊ก็แยกไปทำงาน ส่วนเรานั้นเมื่อร้านค้าเปิดตัวแล้วมีหรือคะที่จะไม่ไปเดิน ไปพบร้านของเก่า แต่ดูราคาแล้วแพงมาก ทราบภายหลังว่าบริเวณนี้เป็นย่านช้อปปิ้งของเศรษฐีระดับโลก เราแค่ได้ชมก็เป็นบุญตาแล้ว จุดหมายของดิฉันอยู่ที่ของลดราคาในกระทรวงการค้าของเขา เนื่องจากไม่ไกลจากร้านอาหาร คุณประชุม ตุ้ม ปอย คอยอยู่ที่นี่ ตัวเองเดินไปซื้อของ ได้ของในราคาลดมามาก มีรองเท้า กระเป๋า ราคาถูกกว่าที่โรงงานลดอีก คนเบียดเสียดกันมาก เมื่อได้ของมาแล้วจะเดินกลับไปที่ร้านอาหาร ไปเจอรองเท้าบรูโนมาอีก 2 คู่ ปรากฏว่าใส่ไม่ได้ ตุ้มใส่ได้พอดีเลยให้ตุ้มไป

วันต่อมา เราจะไปซื้อของที่เพื่อนฝูงทางเมืองไทยฝากซื้อแต่ก็ตัดสินใจลำบากมาก เพราะซื้อไปแล้วจะถูกใจคนฝากซื้อหรือไม่ เรื่องรองเท้านั้นมิใช่ดิฉันจะนิยมของต่างประเทศ แต่เผอิญดิฉันเดินทางบ่อย ไปเจอของลดราคาเสียด้วย บางครั้งราคาถูกกว่าบ้านเรา ดิฉันได้พบกับสามีภรรยาฝรั่งคู่หนึ่งอายุมากแล้ว มากกว่าดิฉัน ไปซื้อรองเท้าเหมือนกัน เธอชี้ไปที่ชุดสีแดงสดดิฉันถามว่าซื้อไปให้ลูกสาวหรือคะ เขาบอกว่าจะซื้อไปใส่เอง โดยสามีของเขาเป็นคนเลือก ทั้งสองสามีภรรยานี้ แต่งตัวเสียเปรี้ยวทีเดียว

วันศุกร์ที่ 5 **สิงหาคม** 2537 (ปี ค.ศ. 1994) ครอบครัวของเราไปเที่ยวเมือง Lyon เมืองอันดับสองรองจากปารีสของฝรั่งเศส มีผู้อพยพมาอาศัยอยู่มาก มีแม่น้ำใหญ่ไหลผ่านกลางเมือง ดิฉันไม่ได้จำชื่อแม่น้ำ ตั้งใจจะมาท่องเที่ยวเป็นอันดับแรก เมื่อเที่ยวพอสมควรก็แวะไปหาอาหารทานที่ศูนย์การค้า ปอยอยากทานอาหารอเมริกัน เราก็หาทานได้ในศูนย์การค้านั้น

ได้เวลานัดกับปุ๊ว่าส่งคุณพ่อกลับโรงแรมแล้วเจอกันที่หน้าโบสถ์เซนต์สตีเฟ่น ใกล้ ๆ โบสถ์มีร้านอาหารไทยอยู่ร้านหนึ่ง ถนนนี้คนเดินพลุกพล่านจริง ๆ เดินชนกันเลย มีคนแต่งตัวเหมือนโมสาร์ทเดินขายเทปเพลงและให้นักท่องเที่ยวถ่ายรูปเป็นที่ระลึก ขณะยืนรอปุ๊อยู่ คุณอี๊ดและคุณแต๋วก็เดินมาช้อปปิ้งอยู่แถวนี้ 4 โมงเย็นมาตามนัดและพาไปชมสถานที่ต่าง ๆ ไปชมพระราชวัง ซึ่งขณะนี้ใช้เป็นสถานที่ประชุมเรื่องกฎหมายต่าง ๆ ทั่วโลก ปุ๊เคยมาประชุมอยู่เดือนครึ่ง เราเก็บภาพต่าง ๆ มาพอสมควร ค่ำก็กลับโรงแรม ตอนกลางคืนปุ๊ ตุ้ม ปอย ออกไปทานอาหารข้างนอก โดยตั้งใจจะไปทานขาหมูและไส้กรอกชื่อดังของเมืองนี้ คุณประชุมและดิฉันทานที่โรงแรม

โรคนอนไม่หลับของดิฉันเกิดขึ้นอีกแล้ว แม้โรงแรมจะสะอาดอย่างไรก็ไม่หลับ ใจก็คิดไปว่า ห้องเตียงแสนจะเก่า ถึงแม้จะมีวอลล์เปเปอร์ลายสวยปิดไว้ คิดว่าจะมีแขกไม่พึงประสงค์จะมาเยือนกลางดึกเพราะเงียบวังเวงอย่างไรชอบกล ดิฉันมิใช่คนกลัวผีแต่ก็อดนึกไม่ได้ เปิดทีวีดูก็ไม่เข้าใจภาษาเยอรมัน เลยสวดมนต์และท่องพุทโธ พุทโธ ไม่ทราบท่องไปนานเท่าใดเลยหลับอย่างสบาย โดยมิได้มีแขกยามวิกาลมาเยือนเลย มาสะดุ้งตื่นเอาเมื่อ 7 โมงเช้า ปอย หลานสาวมาเคาะประตูเรียก ปอย ปู่ และย่า สามคนไปที่ห้องอาหาร ของใช้บนโต๊ะอาหารสวยงามเหมือนโรงแรม 5 ดาว ขนมปังเสิร์ฟไม่อั้น เป็นขนมปังฝรั่งเศสและครัวซองต์ ขนมปังนิ่ม ๆ ไม่มี เขาจะจัดโต๊ะไว้พอดีกับคณะที่มาพัก นั่งนานเกือบอิ่ม ปุ๊และตุ้มลงมาสมทบ เราก็ขึ้นไปเก็บของเพื่อกลับเจนีวา

ขากลับเรากลับอีกทางหนึ่ง ไม่ผ่านไฮเวย์ตามเคย เลือกทางหมู่บ้านเล็ก ๆ ตามเมืองต่าง ๆ ผ่านไปตามภูเขา ซึ่งมีรีสอร์ต ผ่านภูเขาสลับหมู่บ้านตามรายทาง ผ่านเมืองเซลเอมซี่ ทำให้ไม่เบื่อ ตามภูเขาบางลูกยังมีหิมะตกอยู่ ทั้งที่เป็นฤดูร้อน ทุ่งบางทุ่ง มีคาราวานรถยนต์จอดพักนอนกัน เรื่องความปลอดภัยนั้นทางยุโรปปลอดภัยที่สุด

วันที่ 3 กันยายน 2536 มีการแข่งขันเทนนิสที่เมือง Kitzbuhel ซึ่งเป็นเมืองที่เราแวะเติมน้ำมันที่ปั๊ม แวะเข้าห้องน้ำและหาเครื่องดื่มเย็น ๆ ทาน

คนที่มาท่องเที่ยวส่วนมากจะมีเสื้อกันฝน สเวตเตอร์กันทั้งนั้น เพราะอากาศเปลี่ยนแปลงเร็วมาก ดิฉันนั้นสวมหมวกอยู่ ต้องเอามือกดศีรษะไว้เพราะลมแรงมาก แหม่มหลายคนลมพัดหมวกปลิวไปไกล ต้องวิ่งไล่เก็บหมวกกันเป็นที่สนุกสนาน เมื่อได้เวลานัดพบแล้ว เราลาเมืองชาโมนิซ์ 6 โมงเย็นถึงบ้าน 2 ทุ่มกว่า ๆ

วันพุธที่ 10 สิงหาคม 2537 (ปี ค.ศ. 1994) ออกเดินทางไปเที่ยวเมืองทางใต้ของฝรั่งเศส คือ โมนาโก(Monaco) เดินทางไปเมือง Annecy ที่เราเคยไปเที่ยวครั้งที่แล้วตามเส้นทางไฮเวย์จากนั้นก็เดินทางตามเส้นทางธรรมดาผ่านหมู่บ้านผ่านเมือง เกรอน็อบล์ Grenoble มีมหาวิทยาลัยภาคฤดูร้อนของมหาวิทยาลัยทูเลนของอเมริกาที่ปุ๊เคยไปเรียนและจบจากมหาวิทยาลัยนี้ พอพ้นเมืองนี้อากาศเริ่มร้อน เราแวะเติมน้ำมันที่เมืองเล็ก ๆ แห่งหนึ่ง ตอนนี้เราอยู่ค่อนข้างจะลงใต้ของฝรั่งเศสแล้ว เราถึงเมืองอองติบส์ (Antibes) ราว 4 โมงเย็น ปุ๊ให้พักค้างคืนเมืองนี้ เพราะอยู่ไม่ไกลจากเมืองนีซ และโมนาโก ถ้าไปที่นีซ หรือโมนาโก เราจะหาโรงแรมไม่ได้ เพราะเราไม่ได้จองโรงแรมไว้ล่วงหน้า นักท่องเที่ยวทั่วโลกจองไว้หมดแล้ว เราก็หาทางขับรถเข้าโรงแรมที่เพื่อนจากเจนีวาแนะนำมาว่างอยู่ 2 ห้องพอดี ระหว่างขับรถหาโรงแรมนั้นได้ยินเสียงนกเขาขันดีใจมาก เพราะนกเขานั้นเป็นนกเมืองร้อน เราจะไม่ได้ยินเสียงนกเขาในเจนีวาเลย โรงแรมที่เราพักชื่อ โรงแรม Mas Djoliba เมื่อลงทะเบียนเข้าพักเรียบร้อยแล้ว เราเดินไปที่ชายหาด คนไปเล่นน้ำและอาบแดดกันแน่นหาด เรานำกล้องถ่ายรูปไป แต่เขาห้ามถ่ายรูป เพราะถือว่าไปรบกวนเขา ซึ่งเขาไม่เข้าใจว่าเราจะถ่ายรูปของเราเอง ขณะเดินเล่นริมหาดนั้น เสียงบีบแตรรถดังลั่นไปหมด คนฝรั่งเศสนั้นชอบขับรถเร็วและชอบบีบแตร พอค่ำหน่อยก็หาอาหารทะเลทานกันริมหาด ร้านอาหารยาวตลอดแนวหาด เราไปนั่งที่ร้านหนึ่งซึ่งเราไม่ผิดหวังเลย เจ้าของร้านทำเองหมดทั้งครอบครัว เสิร์ฟ เก็บเงิน ปรุงอาหาร อัธยาศัยดีมาก ยิ้มแย้มแจ่มใส ทำให้รสอาหารน่าทานยิ่งขึ้น สั่งอาหารมาหลายอย่าง เราบอกเขาว่าเราทานหมดเพราะครอบครัวเรานั้นทานอาหารกันเก่งมาก คนเริ่มเข้ามาทานเต็มร้าน ทั้งปู ปลา

อาหารทะเลทุกอย่างสด ราคาไม่ต้องพูดถึงเพราะเป็นเมืองท่องเที่ยวคือหาดริเวียร่า กลับมาที่พัก 5 ทุ่ม นอนไม่หลับเพราะเปลี่ยนที่นอนจึงต้องพยายามหาแมกกาซีนอ่าน แต่อ่านไม่รู้เรื่องเพราะเป็นภาษาฝรั่งเศส

โรงแรมที่นี่ก็เหมือนที่ซาลซ์บวร์ก (Salzburg) เวียนนา เพราะเป็นตึกมีประมาณ 20 กว่าห้อง เจ้าของจะไปค้างที่บ้าน และกลับมาบริการเราตอน 8.00 น. ตอนอาหารเช้า อาหารก็เหมือนโรงแรมทั่วไป เมื่อจัดการกับอาหารเช้าแล้ว ก็เตรียมตัวจะไปบุกนีซและโมนาโก จากอองติบส์ไปไม่ไกลกัน ขับรถผ่านชายทะเลไปเรื่อย ๆ จากเมืองอองติบส์ไปโมนาโก หาดริเวียร่านั้นยาวมากและสวยจริง ๆ เราถ่ายรูปทั้งสองเมือง สิ่งก่อสร้างก็สวยงาม ทาสีชมพูสีเดียวกันหมด แต่อาคารจะสูง ๆ ต่ำ ๆ ตามชายหาดก็เต็มไปด้วยผู้คนมาเล่นน้ำอาบแดดกัน ที่จอดรถใกล้หาดไม่ว่างเลย เราต้องไปจอดเสียไกล ทะเลเขาสีเข้มและสวยมาก ไม่มีขยะลอยมาให้เห็นเลย ที่นีซนี้มีเครื่องบินขึ้นลงอยู่ทุก 5 นาทีเป็นเครื่องบินส่วนตัว คงจะบินไปที่เกาะคอร์ซิกา ซึ่งอยู่กลางทะเลใกล้กับโมนาโก ได้เวลาขับรถจากนีซไปโมนาโก รถจอดไว้ที่จอดรถบนภูเขาเป็นตึกหลายชั้นริมทะเล เราได้ที่จอดรถชั้นเอ และขึ้นลิฟต์ไปอีกเพื่อไปที่จุดท่องเที่ยว เราไปเที่ยวโดยเดินและนั่งรถไฟฟ้าชมเมืองและสถานที่สำคัญผ่านวังเจ้าหญิงเกรซ เคลลี่ และโบสถ์ที่ฝังร่างของพระองค์ และเดินไปเล่นที่สวนสาธารณะริมทะเล ซึ่งอยู่บนภูเขาสูงไม่มีหาด พยายามจะหาอาหารกลางวันทานปรากฏว่าร้านแน่นไปหมด ผู้คนมาเที่ยวมากจริง ๆ เราพยายามหาร้านอื่น ๆ อีก ก็แน่นเช่นกัน เดินลัดเลาะซอกซอยไปพบอาหารกล่องเหมาะกับการพกพา เลยซื้อมาทานที่สวนสาธารณะเป็นมื้อกลางวันที่อร่อยอีกมื้อหนึ่งทีเดียวที่โมนาโก มองลงไปที่ทะเลน้ำทะเลต้องแดดจัดสีสวยเข้มมองไปสุดลูกหูลูกตา ประทับใจเป็นที่สุด เมืองนี้ที่ราบน้อยมาก มีกษัตริย์ปกครองคือ เจ้าชายเรนิเออร์ที่ 3 พระสวามีของเจ้าหญิงเกรซเคลลี่ดาราชื่อดังของฮอลลีวูด ดิฉันจะไม่เขียนพระประวัติของพระองค์ไปมากกว่านี้ เพราะดิฉันจะเล่าเรื่องอื่นที่ประสบมาเท่านั้น และเป็นมุมมองของแม่บ้านคนหนึ่ง

เมื่อจัดการกับมื้อกลางวันและพักผ่อนเพียงพอแล้ว จะไม่ซื้ออะไรเป็นที่ระลึกก็ดูกระไรอยู่ ตุ้มซื้อหมวกให้คุณปู่และซื้อเสื้อยืดให้ดิฉัน ส่วนของตุ้มนั้นจะเป็นจานสัญลักษณ์ของเมืองนั้น เมื่อได้ของที่ระลึกแล้วจึงกลับไปที่สวนสาธารณะอีก เสียงเครื่องตัดหญ้าดังใกล้เข้ามาทุกที ปุ๊แพ้กลิ่นละอองหญ้าที่ตัดเลยต้องรีบหนี รีบก็เดินลุกไปเลย เดินไปสักพักนึกขึ้นได้ว่าลืมกล้องถ่ายรูปและหมวกไว้ จะเดินกลับไปเอาปรากฏว่านักท่องเที่ยวชาวเกาหลีเก็บเอาไว้ให้เพราะเขาเดินตามหลังเรามาและนำมามอบให้เรา เราโชคดีมากที่เจอคนเกาหลีผู้มีน้ำใจงามในต่างแดน ซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวเอเชียด้วยกัน

เมื่อได้ของคืนแล้ว เราก็เดินในเมืองผ่านสถานคาสิโนใหญ่ของโมนาโก ขับรถรอบเมืองไปสถานที่ต่าง ๆ ถนนแคบ ๆ สูง ๆ ต่ำ ๆ เนื่องจากเมืองนี้อยู่บนภูเขาสูง มีที่ราบน้อย เราอยู่โมนาโกพอสมควรก็ขับรถกลับเมืองอองตีฟเพื่อไปเดินเล่นต่อที่ชายหาดเพราะโมนาโกไม่มีชายหาด ส่งคุณประชุมไปพักผ่อนที่โรงแรม เนื่องจากคุณประชุมยังป่วยด้วยโรคโลหิตจาง จึงต้องพักผ่อนทุก ๆ บ่ายของวันและอาการเริ่มจะดีขึ้น และได้เดินทางมาท่องเที่ยวเรา 4 คนเลยมาเล่นน้ำที่หาดเมืองอองติบส์ ร่วมกับนักท่องเที่ยวอื่น ๆ และตอนเย็นเราทั้ง 5 คนก็ไปอีกทางหนึ่ง หาอาหารรับประทานกัน หาดนี้ห่างจากโรงแรมไปประมาณ 4-5 ก.ม. หาดริเวียร่าเป็นหาดที่มีความยาวมาก เราก็สั่งอาหารทะเลมาทานเหมือนเดิมเพราะที่สวิตแผ่นดินไม่ติดทะเล เมื่อมาถึงทะเลแล้วก็ต้องทานอาหารทะเลให้อิ่มและหายอยาก อิ่มแล้วก็กลับไปโรงแรม

รุ่งเช้าก่อนกลับเจนีวา เราเข้าไปเที่ยวที่ตลาดสดของเมือง วันนี้โชคดีที่ได้จอดรถใกล้กับตลาด ตลาดนี้เป็นตลาดพื้นเมืองจริง ๆ ไม่ใช่ซุปเปอร์มาร์เก็ต ไปซื้อมะเขือเทศหวานลูกเล็ก ๆ กุ้งทะเลต้มใหม่ ๆ ยังร้อนอยู่เลย เดินไปเจอดอกฟักทองชนิดเดียวกับที่ขายในตลาดเชียงใหม่ ตอนที่ดิฉันเป็นเด็กอยู่นั้น อาของดิฉันซื้อดอกฟักทองมาผัดกับไข่ให้รับประทานร้อน ๆ อร่อยมาก ดิฉันไม่เคยรับประทานอาหารอย่างนี้มา 40 ปีแล้ว ดีใจมาก ซื้อกลับไปเจนีวา

นอกจากนั้นเราก็เตรียมซื้ออาหารอื่น น้ำดื่ม ผลไม้ สำหรับอาหารกลางวันเมื่อยามเดินทาง และมีสนามเล็ก ๆ ให้เด็กเล่นด้วย ซึ่งระหว่างทางจะมีที่พักผ่อนให้ความสะดวกกับผู้ใช้ถนน เมืองทางยุโรปเขาจะอำนวยความสะดวกให้กับนักเดินทางมาก อุบัติเหตุเขาถึงมีน้อยเพราะมีที่พักผ่อนอิริยาบถของนักขับรถ เมื่อจ่ายตลาดเสร็จแล้ว เราก็ขับรถไปเที่ยวในเมืองคานส์ เมืองตากอากาศและเมืองประกวดภาพยนตร์ชื่อดังของโลก เป็นเมืองสำคัญเมืองหนึ่งของผู้คนที่สร้างภาพยนตร์มาประกวดกัน แต่หาดเมืองนี้ผู้คนไม่ค่อยมากนัก เห็นแต่ผู้สูงอายุมาเดินกัน หาหนุ่มสาวและเด็กไม่เจอ คนจะพลุกพล่านตอนเทศกาลประกวดภาพยนตร์ ขับรถชมเมือง แต่มิได้ลงเดินเที่ยวและก็เดินทางกลับ เมื่อกลับถึงเจนีวา มีสตรีเพื่อนบ้านชาวเลบานอนมาคุยด้วยและถามว่าเราแฮปปี้กับการเดินทางไหม เราบอกเราสนุกมากเพราะเป็นครั้งแรกที่ดิฉันได้ไปโมนาโก ดิฉันถามเขาไปว่า ทำไมที่เมืองคานส์ถึงมีนักท่องเที่ยวน้อย เพื่อนบ้านตอบว่า เมืองนี้ค่าครองชีพสูงมาก เศรษฐีตัวจริงเท่านั้นที่มาพักผ่อน เราจึงถึงบางอ้อ!

วันเสาร์ที่ 20 สิงหาคม 2537 (ปี ค.ศ. 1994) ครอบครัวของเราได้รับเชิญไปเที่ยวสถานทูตไทยที่กรุงเบิร์น เพราะที่สถานทูตทำบุญเลี้ยงพระทำเนียบทูตเป็นทำเนียบที่ทันสมัยที่สุด ประตูทุกประตูใช้รีโมทคอนโทรลเราเดินทางไปกับลูกด้วย แต่เราไม่ได้อยู่ร่วมทานอาหารกับเขา เพราะเราไม่เคยไปเบิร์น เราขอร้องให้ลูกไปส่งเราในเมืองก่อน จะได้เที่ยวเบิร์นกันมีเรา คือ คุณประชุม ตุ๊ แม่บ้านเรา และแม่บ้านคุณอุ้ม

อัครราชทูต เมื่อไปถึงเบิร์นแล้ว เราก็แยกกับคุณประชุมเที่ยวเหมือนเคยเดินซอกแซกตามซอยต่าง ๆ ชมบ้านเมืองของเขา เดินไปเดินมาเกิดหิวเพราะเที่ยงแล้ว เด็กชวนไปนั่งร้านแมคโดนัล ดิฉันลังเลและไม่ตกลงไปกับเขาขณะนั้นบ่ายโมงแล้ว หิวพอสมควร เมื่อเดินไปอีกนิดไปเจอตลาดนัดไปเจอปอเปี๊ยะทอดร้อน แทบจะกระโดดใส่ เพราะน่าทานและซื้อแล้วทานอร่อยมากเดินไปอีกนิดก็ไปเจอร้านของคนไทย ขายของที่มาจากเมืองไทย เช่น กล้วยน้ำว้า

แต่ชั่งเป็นกิโลขาย ราคาตกหวีละ 200 บาท มีกะทิ หน่อไม้ ชะอมขายด้วย และก็อาศัยนั่งหน้าร้านเขา ทานปอเปี๊ยะต่อ จัดการกับท้องแล้ว เราก็เดินเที่ยวต่อ มีร้านขายของเก่าที่ถนนนี้มากมาย ของเก่าอย่างตุ๊กตาพอร์ซเลนที่ตั้งโต๊ะ ราคา 2-3 หมื่นบาท แต่ละตัวจะมีประวัติ มีร้านผ้าสักหลาดหลายร้าน เราจะซื้อก็ไม่เหมาะกับอากาศบ้านเรา ขากลับผ่านตลาดนั้นอีก เราได้ซื้อซาลิปตันของเยอรมนีมา 2 ห่อ ไม่ได้ซื้อมามากกลัวจะไม่อร่อย พอกลับมาเมืองไทยเสียดายมากเพราะอร่อยและซื้อมาน้อยไป เดินจนใกล้ถึงตลาดนัด ก็พบคุณประชุมนั่งคอยอยู่ คอแห้งเลยเดินไปหาไอศกรีมทาน ไม่นานนัก ปุ๊ก็เดินมาสมทบ และเดินหาซื้อของใช้กรุงเบิร์นเป็นเมืองหลวงของสวิต เป็นที่ตั้งของสถานทูตไทย ส่วนที่เจนีวาเป็นที่ตั้งของคณะทูตถาวรประจำ สหประชาชาติ เป็นออฟฟิศของประเทศสมาชิก UN ที่ทำงานร่วมกับ UN เบิร์น ใช้ภาษาเยอรมัน ส่วนเจนีวาใช้ภาษาฝรั่งเศส

วันจันทร์ที่ 22 สิงหาคม 2537 (ปี ค.ศ. 1994) ตุ้มชวนเพื่อนปอย ปอย คุณประชุมและดิฉัน เพื่อนปอยชื่อ อเล็กซ์ บ้านอยู่ใกล้ ๆ กันแม่ของ อเล็กซ์ เป็นชาวเลบานอน ทำงานอยู่ที่เจนีวา ไปเที่ยวเมือง Rolle ซึ่งไม่ไกล จากคอเป้บ้านเราเท่าไร เด็ก ๆ สนุกสนานกับนกเป็ดน้ำและหงส์ที่ทะเลสาบ Lac Leman เมืองหลายเมืองในฝั่งสวิตและฝรั่งเศสก็ตั้งอยู่บนทะเลสาบนี้ มีเรือท่องเที่ยวและเรือโดยสารวิ่งจากเมืองนั้นไปเมืองนี้

เรานั่งชมวิวอยู่ริมทะเลสาบพอสมควร ก่อนเวลาน้ำชาก็เดินไปชมเมือง และแวะดื่มเครื่องดื่มกันเพราะครอบครัวเรานั้น ได้เวลาต้องดื่มเครื่องดื่มกัน ร้านรวงในสวิตนั้นสะอาดแทบทุกร้าน ครอบครัวเราเข้าไปนั่งในร้าน ส่วนฝรั่ง นั้นชอบนั่งตามระเบียงกัน นั่งไปสักพักเห็นผู้สูงอายุคนแล้วคนเล่าเดินผ่านไป ที่ตรอกแห่งหนึ่งริมทะเลสาบ ดู ๆ ไป ไม่เห็นหนุ่มสาวเดินผ่านไปเลย ดิฉันสงสัยเป็นอันมาก ก็เลยเดินตามเข้าไปปรากฏว่าที่นั่นเป็นสถานสงเคราะห์ คนชรา สถานที่ก็ไม่ได้ใหญ่โตเท่าไร มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลอย่างดี บางคน นั่งรถเข็น

เราเดินไปจนถึงปราสาทของเมือง Rolle ซึ่งอยู่เลยสถานสงเคราะห์คนชราไปทางหาด พบ อเล็กซ์ ปอย ตุ้ม เดินไปเข้าห้องน้ำ เราได้บันทึกภาพปราสาทไว้ เมืองนี้อดีตดาราภาพยนตร์ฮอลลีวูดชื่อดังมีบ้านอยู่ที่นี่ เธอเสียชีวิตไปนานแล้ว หลุมฝังศพของเธอก็อยู่ที่เมืองนี้ เธอคือ ออเดรย์ เฮปเบิร์น (Audrey Hepburn) ขากลับเราแวะเมืองเล็ก ๆ อีกเมืองหนึ่ง เพราะตุ้มต้องแวะไปบ้านช่างทีวี เราผ่านสวนผลไม้ เห็นผลไม้สุกเต็มสวน เช่น แอปเปิ้ล ลูกแพร์ องุ่น อากาศช่างบริสุทธิ์เหลือเกิน ตามในสวนก็มีโบสถ์เล็ก ๆ ตั้งอยู่ มีหมู่บ้านเล็ก ตามภูเขาเป็นเนินสวยงาม สวนเหล่านี้ใช้สปริงเกอร์หมด สปริงเกอร์ทำงานสลับกันแสงแดดส่องทั่วไป มองคล้ายรุ้งกินน้ำตามจินตนาการของดิฉัน ในหมู่บ้านเล็ก ๆ เหล่านี้ ไม่มีเสาไฟฟ้าระเกะระกะเลย ฝังดินหมด เราไปบ้านช่างซ่อมทีวี ไม่พบเขาเลยเราติดใจหมู่บ้านนี้มาก ถ้าตุ้มมาที่นี่อีก ขอตามมาด้วย วันรุ่งขึ้นเราก็ได้มาที่นี่อีก เราได้ทราบว่าเมืองนี้มีร้านอาหารอร่อยอยู่ร้านหนึ่ง คนจะแน่นในฤดูหนาวแต่ต้องจองล่วงหน้าถึงจะได้ทาน คุณประชุมขอให้จอดรถและเดินสำรวจ ตุ้มและดิฉันก็ไปธุระที่บ้านช่างทีวี ซึ่งเป็นคนอังกฤษ ขากลับแวะร้านกาแฟเล็ก ๆ ในตำบลนี้ แต่ดูเครื่องใช้ที่ร้านเหมือนกับโรงแรมชั้น 1 เลยภายหลังทราบว่าเป็นร้านที่มีชื่อเสียงทางบริการและเป็นที่สอนการบริการโดยทั่วไป คนทั่วโลกจึงมาเรียนที่สวิตในเรื่องการบริการในโรงแรม เราประทับใจจริง ๆ เลยจัดการทิปหนักหน่อย ตามระยะทางที่เดินกลับมีร้านผลไม้งาม ๆ เขานำออกมาจากไร่สด ๆ ขายยกลัง ราคาถูกมาก ลูกแพร์ ลังละ 80 บาทไทย แอปเปิ้ลก็ถูก เราเลยซื้อมาทั้ง 2 อย่าง มีทั้งมะเขือเทศ ฟักทองราคาถูก กลับบ้านด้วยความสุขสบายใจ

25 สิงหาคม 2537 ไปเอเวียง (Avian) อีก เพราะตุ้มยังไม่เคยไป และคุณประชุมต้องการไปซื้อไม้เท้าไว้ถวายพระรูปในหลวงรัชกาลที่ ๕ ซึ่งเราบูชาทุก ๆ วันอังคาร ที่บ้านกรุงเทพฯ ดิฉันก็หาซื้อของฝากหลานชาย 2 คน คือ เอ้ และถัง เอ้ลูกคนโตของจิ๋มลูกสาว ซึ่งเรียนอยู่ที่นิวซีแลนด์ เราแยกกันเดินตามเคย และนัดกันที่ร้านกาแฟ เสร็จธุระแล้วดิฉันเดินไปที่ร้านกาแฟก่อน

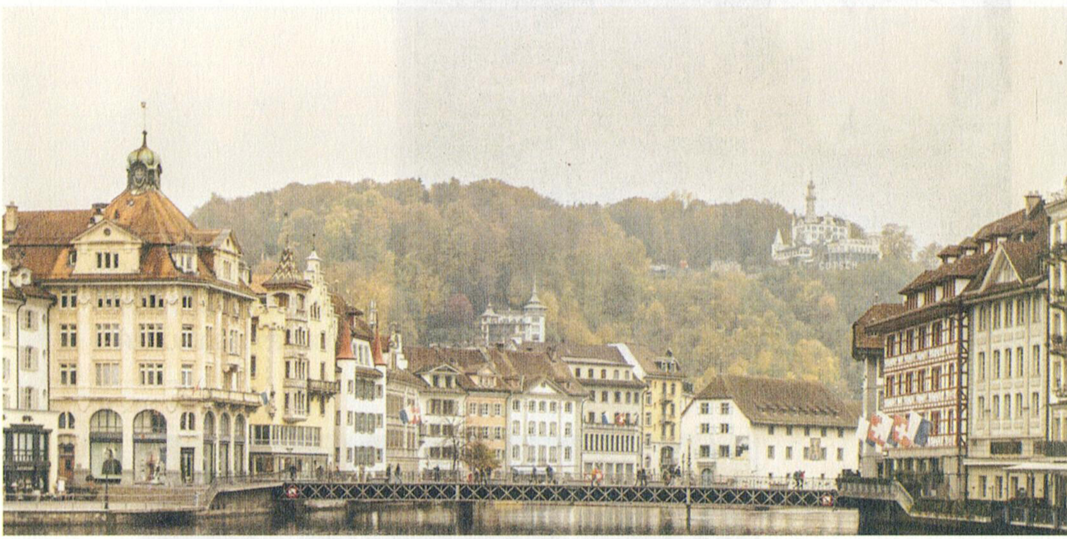
ตั้งใจจะสั่งชาดื่ม ปรากฏว่าเด็กเสิร์ฟฟังภาษาอังกฤษไม่รู้เรื่อง กะจะเดินไปที่เคาน์เตอร์เพื่อใช้ภาษาใบ้ เผอิญเพื่อนนักท่องเที่ยวชาวเบลเยี่ยมช่วยเป็นล่ามให้ จึงได้ดื่มชาตามต้องการ ตัวดิฉันช่างโชคดีจริง ๆ ไม่ว่าดิฉันจะเดินทางไปไหนในโลก จะมีคนเอื้อเฟื้อดิฉันเสมอ เขาจะถามดิฉันว่ามาจากที่ไหน ดิฉันก็ตอบเขาว่า ดิฉันมาจากเมืองไทย เขาก็บอกว่าเคยมาเที่ยวเมืองไทยและเขาก็อยากมาเมืองไทยอีก อีกไม่นานตุ้มและคุณประชุมก็มาตามนัด ถ้ามาที่ร้านนี้ คุณประชุมอยู่ด้วยเราคงไม่มีปัญหาเรื่องพูดภาษาฝรั่งเศส ขากลับก็แวะซุปเปอร์มาร์เก็ตที่นอกเมืองเอเวียงอีก ได้หอยแมลงภู่มา 3-4 กิโล กิโลละหลายร้อยบาท ซุปเปอร์มาร์เก็ตที่ฝรั่งเศสส่วนใหญ่จะอยู่นอกเมือง ในเมืองไม่อนุญาตให้ซุปเปอร์ขนาดใหญ่มาตั้ง

26 สิงหาคม 2537 (ปี ค.ศ. 1994) เป็นวันเกิดปุ๊ เราออกนอกบ้านไปหาซื้อของขวัญให้เขา ตุ้มไปหาซื้อในเมือง วันนี้ทานอาหารฝรั่งกัน เพราะปรกติเราทำอาหารไทยทุกวัน มีอาหารไทย 4 ภาคเลย 1 สัปดาห์เราจะเปลี่ยนเมนูอาหารไทยไปเรื่อย ๆ ดิฉันเตรียมหลวงพ่อทวดวัดช้างให้เลี่ยมทองแล้วให้ปุ๊ เป็นหลวงพ่อรุ่น 2479 ซึ่งได้รับจากท่านอาจารย์ทิมวัดช้างให้ ในขณะที่คุณประชุมเป็นนายอำเภอเมืองยะลา เมื่อปี พ.ศ. 2502

วีซ่าของเราจะหมดในวันสองวันนี้ เราไม่ได้ทำวีซ่าเข้าฝรั่งเศสอีก และจะกลับไทยวันที่ 3 กันยายน 2537 เวลาที่เหลือก็เที่ยวในเจนีวาเท่านั้น ไม่กี่วันหลานปอยก็จะปิดเทอมแล้ว แวะซื้อกระเป๋าเดินทางใบเล็ก ๆ และมีดเล็ก ๆ ของสวิตมาฝากเพื่อนฝูง ซื้อในร้านค้าใน UN

3 กันยายน 2537 เดินทางถึงสนามบินเจนีวาด้วยเครื่องบินสวิตแอร์เล็ก เปลี่ยนเป็นเครื่องใหญ่ที่ซูริค กลับถึงเมืองไทยโดยสวัสดิภาพ 4 กันยายน 2537 การที่เราได้เดินทางไปต่างประเทศนั้น โดยเฉพาะที่สวิต ทำให้คุณประชุมแข็งแรง สุขภาพดีขึ้นเป็นลำดับ เราได้พบแต่สิ่งที่ดี ๆ ในประเทศของเขา อยากให้บ้านเมืองของเรามีระเบียบวินัยเช่นพลเมืองเขา เขารักษาของส่วนรวมดีมาก สิ่งของใดที่เป็นของสาธารณะทุกคนจะช่วยดูแลรักษา

อยากให้ทุกคนมีจิตสำนึกที่ดี เราคนไทยทุกคนต้องช่วยกันเพราะบ้านเมืองเราเป็นเมืองพุทธ มีวัฒนธรรมที่ดีมานาน เรามีจุดศูนย์รวมคือองค์ประมุขของชาติ องค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และองค์สมเด็จพระบรมราชินีนาถ พระผู้ประเสริฐของชาวไทย

ถ่ายที่ตลาดนัดวันเสาร์ ที่เมือง
ดีวอนน์ ฝรั่งเศส อยู่ใกล้บ้าน
ที่ชาวานฯสามารถเดินไปได้

ถ่ายที่ศูนย์การค้าพาเสทใกล้บ้าน เกี่ยวกับการทอผ้าทางเหนือ
กี่ทอผ้า อีสานเรียกฮูกทอผ้า

เจ้าคุณธรรมดิลก มาเทศน์ที่บ้านชาวาน สวิตเซอร์แลนด์

ถ่ายที่บ้านชาวาน เดอ บูจี

ถ่ายกับคุณประชุมที่เมืองท่านียอง ของสวิต

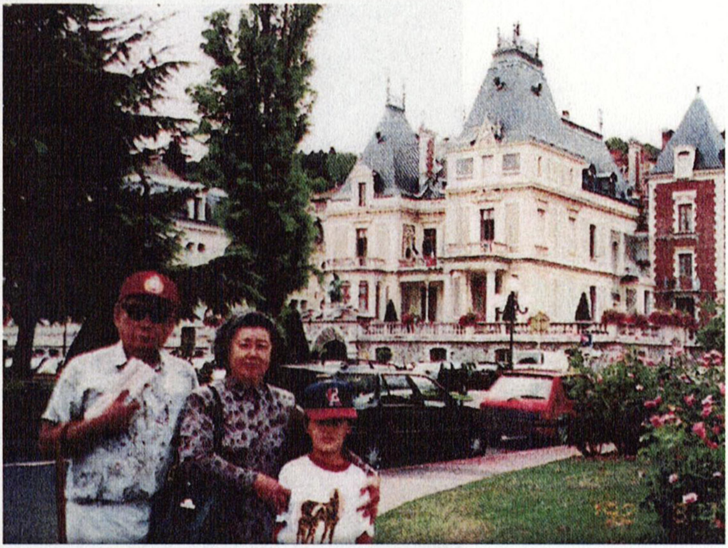
ถ่ายกับน้องสาวที่หน้าห้าง EPA
น้องสาวจากอเมริกามาเยี่ยมที่สวิต

ถ่ายที่เมืองโบราณกับขนมปังโบราณกับหนูเพลิน
บุตรสาวคุณพัชรินทร์

ถ่ายกับคุณแพน พัชรินทร์ นักเขียนชื่อดัง
ที่บนเขาเมืองปุยยี ข้างล่างที่เห็นวิว คือ เมืองเวเวย์

ถ่ายที่หน้าศาลากลางเมืองโลซานน์ เป็นที่ระลึกในฐานะ
ที่คุณประชุมเคยเป็นผู้ว่าราชการมาหลายจังหวัด

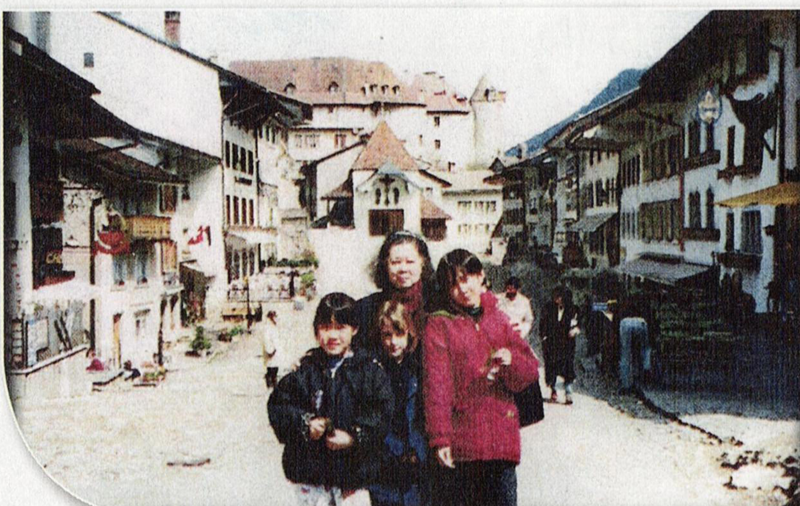
ภาพนี้ ถ่ายที่ฝั่งเอเวียง ส่องกล้อง (ฝรั่งเศส) ไปชมเมืองเวเวย์ (สวิต)

ถ่ายหน้าคาสิโนที่เมืองเอเวียง

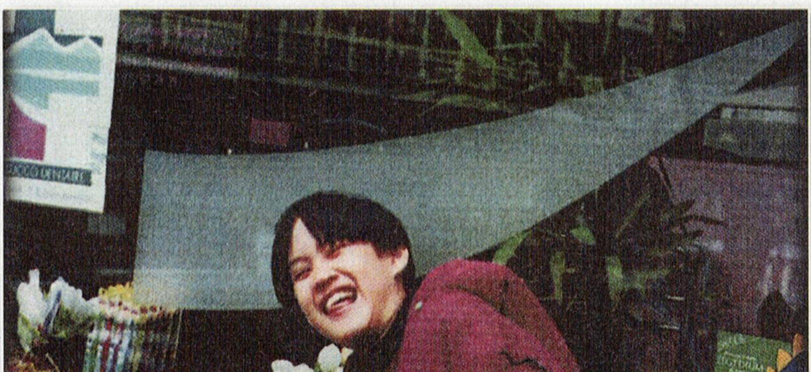
ที่กูแยร์ สวิต เมืองนี้ผลิตเนยอร่อย

ปอย อเล็กซ์ กัง บรรจบพร ที่กูแยร์

เดินเล่นที่กูแยร์

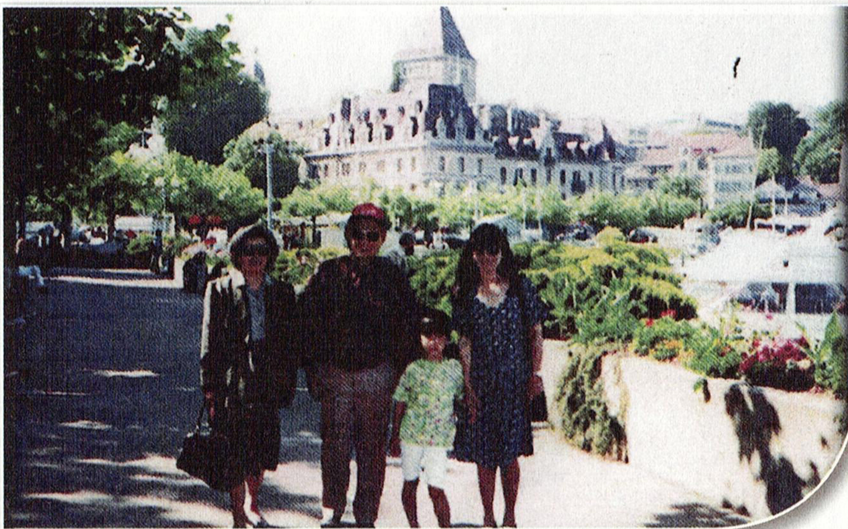
ถ่ายรูปกับกังที่โลซานน์ ฝีมือคุณยายบรรจบพร

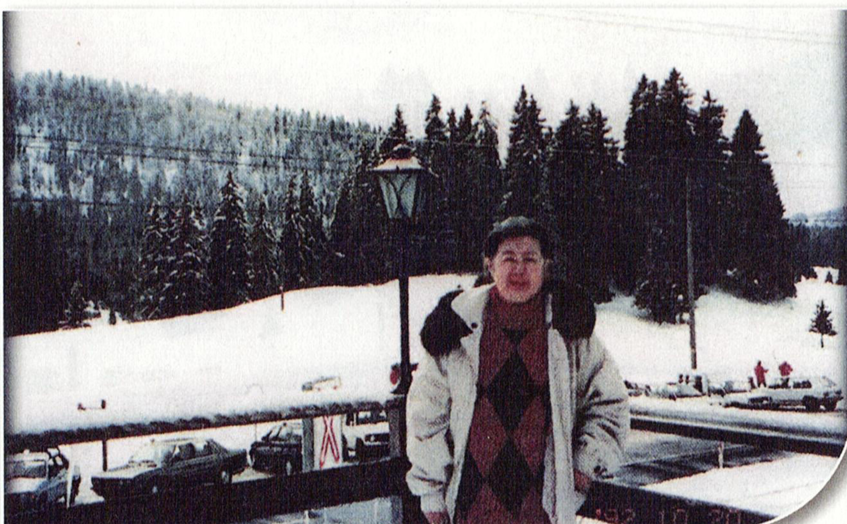
ยายหลานที่โลซานน์

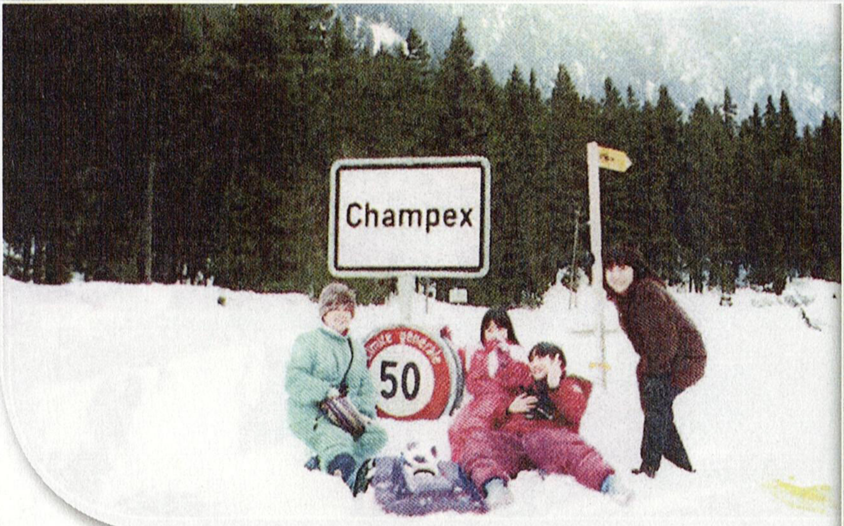
กับปอยที่โรงเรียน ขณะอยู่ที่เจนีวาจะไปรับหลานสาวทุกวัน – รับ – ส่ง

วันแรกที่ไปเจนีวา ได้ไปเที่ยวกับหลานและบุตรสะใภ้

ภาพนี้ถ่ายโดยคุณโกย่า ที่เมืองชองเป้ การเดินทางเมืองนี้อันตรายมาก
รอดชีวิตได้อย่างปาฏิหาริย์

รอจิ๋ม – กัง เล่นหิมะที่แซงแซส

แซงแซสเมื่อไร้หิมะ

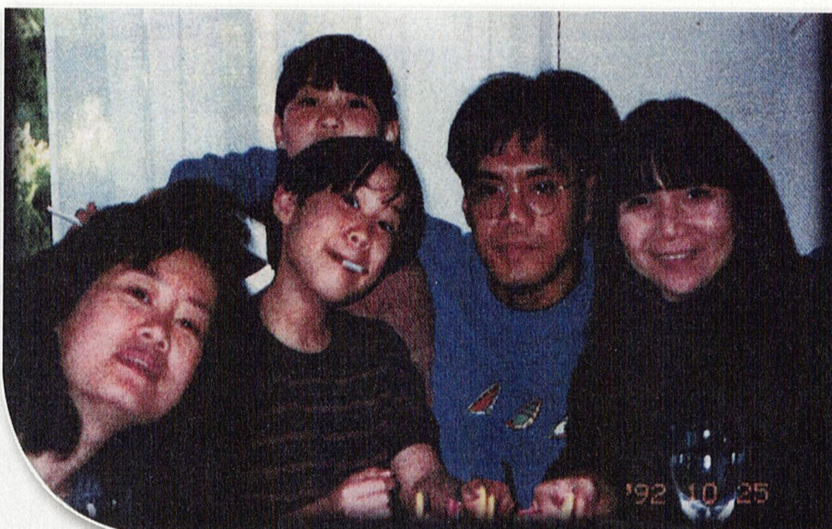
ตุ้มลูกสะใภ้ที่แซงแซส

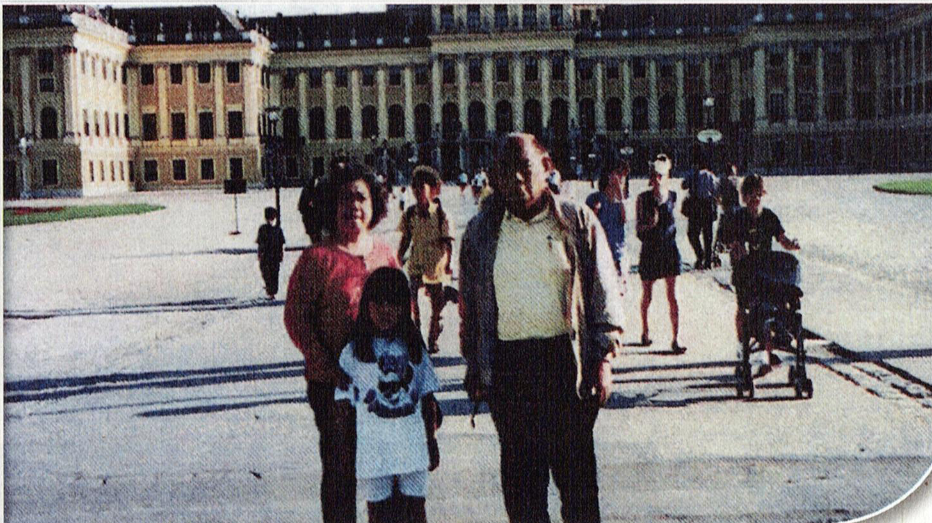
ถ่ายที่เมืองอีวัว เมืองท่องเที่ยวที่ฝรั่งเศส

เมืองท่องเที่ยวที่ฝรั่งเศส ถ่ายกับตำรวจหญิง

ถ่ายที่เมืองลียอง ฝรั่งเศส ถ่ายวันเกิดกัง 2 เมษายน
(บุหรี่ปลอม)

ถ่ายที่หน้าพระราชวังเชินบรุนน์ ที่เวียนนา

ถ่ายที่เวียนนา

ต้ม ปอย
ถ่ายที่เวียนนา
ออสเตรีย

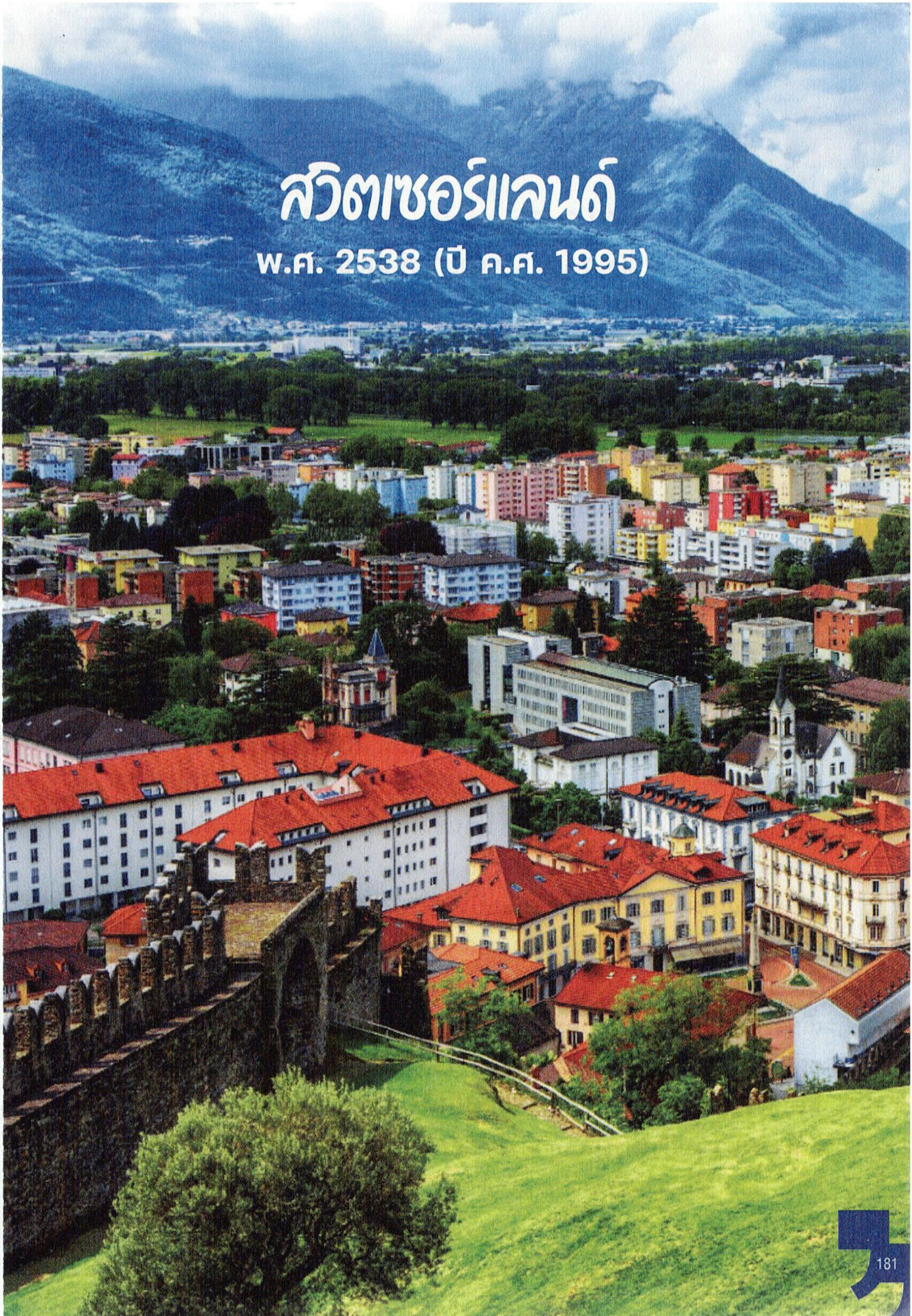

จุดนัดพบที่เบอร์น
หลังจากที่เหนื่อย
จากการชมเมือง
เพื่อรอบุตรชาย (ปุ๊)

สวิตเซอร์แลนด์

พ.ศ. 2538 (ปี ค.ศ. 1995)

สวิตเซอร์แลนด์ ปี พ.ศ. 2538 (ค.ศ. 1995)

ดิฉันได้เล่าเรื่องไปสวิต ปี ค.ศ. 1993 – 1994 ไปแล้ว นึกไม่ถึงว่าจะต้องเดินทางมาอีก ครั้งนี้เดินทางมาโดยสายการบินไทยจากสนามบินดอนเมือง ในคืนวันที่ 13 มีนาคม 1995 ครั้งนี้ตัดสินใจกะทันหันมาก เนื่องจากหนูถังหลานชาย ลูกชายคนเล็กของจิ๋มปิดเทอม เขาคิดถึงน้องสาวของเขาคือ ปอย ลูกสาวปุ๊ น้องสาวของเขา ซึ่งเป็นหลานย่าของดิฉัน เลยทำให้ดิฉันได้ไปฉลองวันเกิด 14 มีนาคม ที่เจนีวา ซึ่งในปี พ.ศ. 2538 นี้ ดิฉันมีอายุครบ 64 ปี เครื่องบินค่อนข้างเก่า แต่มีการปรับปรุงอยู่เสมอใช้งานได้ดี บินเงียบมาก วันนี้กัปตันเป็นฝรั่ง ชื่อ มอริส หลับ ๆ ตื่น ๆ เวลาเดินทางไปไหนตื่นเต้นเสมอ นอกจากเวลานั่งรถไฟ ถ้าเป็นรถนอนแล้วหลับสบายเหมือนได้นอนในเปล เพราะตอนเป็นเด็กชินกับการนอนในเปลเพียงอย่างเดียว มีเพลงพื้นบ้านกล่อมอีกต่างหาก พอได้เวลา 6 โมงเช้า กลิ่นกาแฟหอมกรุ่นโชยมาจากห้องเครื่องซึ่งอยู่ทางขวามือ เราจึงต้องขอกาแฟดื่มก่อน รีบหาหนังสือพิมพ์มาอ่านจนได้เวลา 8.35 น. เวลาไทย ไม่ทราบว่าบินอยู่ที่ไหน เพราะเครื่องรุ่นเก่าจะไม่มีจอภาพให้เห็นว่าบินอยู่จุดไหน ความที่เคยชินกับเวลาในเมืองไทยนึกถึงเมื่อครั้งไปเคนยาในปี พ.ศ. 2529 คืนแรกก็ตื่นตี 3 เวลาในเคนยาแต่ตรงกับ 6 โมงเช้าในเมืองไทย ปุ๊ตื่นขึ้นมาถามแม่ว่าทำไมถึงตื่นแต่เช้าเราก็ยกนาฬิกาขึ้นดูเวลาเมืองไทยว่า 6 โมงเช้า

วันเกิดวันนี้ 14 มีนาคม เมื่อปี พ.ศ. 2530 เราไปค้างคืนที่เมาท์เคนยาเมืองที่มีสนามกอล์ฟอยู่ที่นี่ สนามกอล์ฟสวยอยู่ใกล้ ๆ เมาท์เคนยา อากาศหนาวมาก ครั้งนั้นท่านวิญญูและคุณหญิงเดินทางไปด้วย มีคนรู้จักที่เคนยาเลี้ยงวันเกิดให้ ความจริงเครื่องบินถึงซูริคแล้ว เขากำลังเคลียร์พื้นที่ข้างล่างอยู่ เพราะหมอกลงจัดก่อนลงจากเครื่อง ก็ซื้อสินค้าปลอดภาษีไว้ฝากเพื่อนฝูงที่เมืองไทยที่กรุงเทพฯ และเชียงใหม่ เที่ยวนี้ประทับใจการบินไทยมากดิฉันเดินทางไปต่างประเทศทุกครั้งจะใช้บริการสายการบินของประเทศที่เราจะไป ตอนไปเคนยาใช้บริการการบินแอร์อินเดีย เพราะตอนนั้นท่านนายกของ

อินเดีย คือ ท่านราจีฟ ซึ่งท่านเคยเป็นกัปตันแอร์อินเดียมาก่อน จึงปรับปรุงการบินของแอร์อินเดียเป็นอย่างดี ถ้าจำไม่ผิดก็ในปี ค.ศ. 1986 ครั้งนั้นเราเปลี่ยนเครื่องที่บอมเบย์ (มุมไบ) สมัยนี้จากบอมเบย์ก็บินตรงไปเคนยาเลย ตอนนั้นไปเยี่ยมตุ้ม ภรรยาปุ๊ ซึ่งจะกำเนิดบุตร ซึ่งเป็นท้องแรกของตุ้มและเป็นหลานย่าเพียงคนเดียวที่เกิดในเคนยา ขณะที่ปุ๊เป็นเลขานุการตรีที่นั่น ครั้งนั้นตื่นเต้นอีกเช่นกัน เพราะที่กาฬทวีปนั้นคนผิวสี

เครื่องลงซูริคตามเวลา อากาศหนาวมากประมาณ 3 องศาเซลเซียส เราต่อเครื่องบินภายในประเทศออกจากซูริค เวลา 7.30 น. ถึงเจนีวา 8.20 น. บินตรงเวลามาก ปุ๊มารับไปพักผ่อนที่บ้าน ตอนเที่ยงไปทานอาหารที่โรงแรมอินเตอร์คอนติเนลตัน คณะทูตถาวรไทยจัดงานการกุศลพอดี หาเงินให้เด็กขาดแคลนในเมืองไทย ดิฉันบริจาคไป 10,000 บาท ได้นั่งโต๊ะที่ 39 นั่งโต๊ะละ 10 คน เป็นคนไทย 4 คน นอกนั้นก็มีชาติอื่น เช่น อเมริกัน มาเลย์ อังกฤษ เสร็จงานแล้วไปรับปอยที่โรงเรียน

15 มีนาคม 2538 นั่งรถไปส่งปอยที่โรงเรียน ปี ค.ศ. 1995 นี้ เราขาดทุนเรื่องค่าของเงิน เมื่อปี ค.ศ. 1992 ที่เราไปสวิต ค่าของเงิน 1 ฟรังก์สวิตแลกเงินไทยได้ 16 บาท แต่ปี ค.ศ. 1994 แลกได้ 17 บาท ปี ค.ศ. 1995 สูงถึง 21.97 บาท เกือบ 22 บาท และสูงขึ้นไปอีกในปีต่อมา ไปเที่ยวศูนย์การค้าเขาโปรโมทหมู่บ้านโบราณของสวิต มีการโชว์แกะสลักทอผ้าและการเล่นของเด็กแบบธรรมชาติและโบราณ มีหูกทอผ้ามาแสดงด้วย เหมือนกับของที่บ้านลำพูน แต่ที่เขามาโชว์ดูกะทัดรัดดี มีฟืมและใช้เท้าเหยียบเพื่อสอดกระสวยด้าย ส่วนการแกะสลัก เขาไม่นั่งเหมือนบ้านเรา จะยืนทำงานน่าสนใจมาก เดินชมเรื่อยไปหลายร้าน ตุ้มซื้อรองเท้าเล่นสเก็ตให้น้องถัง 1 คู่ เสร็จแล้วกลับบ้าน

16 **มีนาคม** 2538 วันนี้ตามภูเขาที่เจนีวาหิมะตก อากาศหนาวแต่แดดจัดมาก ออกไปเดินเล่นนอกบ้านนิดเดียวหนาวมาก ต้องรีบเดินเข้าบ้าน เราเปิดฮีทเตอร์ไว้ 10.00 น. จึงออกจากบ้านเข้าตัวเมืองเจนีวา เราก็เดินทาง

ไปเกือบ 20 ก.ม. ตุ้มเข้าเมืองเพื่อจะไปรับนาฬิกาที่เพื่อนเมืองไทยฝากมาซ่อม ดิฉันเลยพาน้องถังไปคอยตุ้มที่ห้าง EPA เพื่อพาน้องถังมาวินโดว์ชอปปิ้ง สินค้าวางล่อตาล่อใจมาก ได้ซื้อถุงมือสำหรับเล่นหิมะให้น้องถัง 1 คู่ เพราะตอนบ่ายเราจะพาเขาไปเล่นหิมะ และซื้อรองเท้าสำหรับลุยหิมะให้น้องถังด้วย และไปคอยตุ้มอีกร้านหนึ่ง

บ่าย 2 โมง ตุ้มพาเรา 4 คน คือ คุณโกย่าหรือคุณก้อย ซึ่งบินมาจากอังกฤษเมื่อวานนี้ คุณก้อยเป็นบุตรสาวของคุณแผน วรรณเมธี ถังและดิฉันไปเล่นหิมะที่เมืองแซงแซส ซึ่งไม่ไกลจากบ้านเรานัก บนเขาหิมะตกมากทั้ง ๆ ที่แสงแดดแรงจ้า อากาศเย็น อยู่ใกล้ชายแดนฝรั่งเศส ทางผ่านไปนั้นสวยงามมาก ทั้งโค้งทั้งชันคล้ายเขาพับผ้าที่จังหวัดตรัง มีหมู่บ้านเล็ก สถานีรถไฟหิมะปกคลุมอยู่ ตุ้มและคุณก้อยนำหิมะมาปั้นเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ ดิฉันเองเดินเล่น ส่วนถังนั้นเล่นเลื่อนหิมะ แค่เดินดูผู้คนที่ไปเล่นสกีก็มีความสุขแล้ว ถังเขาสนุกสนานมาก เราเล่นกันอยู่นานจึงได้กลับบ้าน เป็นครั้งแรกที่ถังและดิฉันได้สัมผัสกับหิมะเป็นเวลานาน

วันเสาร์ที่ 18 มีนาคม 2538 วันนี้ฝนตก แต่เดิมคิดว่าวันนี้จะไปเล่นหิมะอีก เพราะวันก่อนปอยไม่ได้ไปเนื่องจากเปิดเรียน อยากไปในวันเสาร์นี้อากาศเปลี่ยนแปลงเลยต้องงด พอดีที่ตึก Palexpo ใกล้ ๆ กับสนามบินเจนีวามีงานมอเตอร์โชว์ เป็นงานโชว์รถยนต์ของโลก นักธุรกิจใหญ่ในวงการรถยนต์ทั่วโลกจะเดินทางมาดูสินค้าที่นี่ เราตัดสินใจมางานนี้เพราะหลายปีจะจัด 1 ครั้ง สถานที่จัดงานก็ใหญ่โตมาก เป็นอาคาร 4 ชั้น เป็นโชคดีของเราที่ปีนี้เขาจัดที่เจนีวา อาคารที่จัดโชว์มี 4 ชั้น 2 อาคาร อาคารหลังเก่านั้นจัดโชว์รถเก่าโบราณรุ่นต่าง ๆ มีมอเตอร์ไซด์รุ่นเก่า ๆ โชว์ด้วย ไปกัน 6 คน ผู้ใหญ่ 4 เด็ก 2 มีคุณปีเตอร์ (คนไทย) คุณฤทธิพงศ์ ปุ๊ ดิฉัน ปอยและถัง งานนี้เขาใช้ชื่อว่า “65 International Automobile Salon Genf 9-19 Mar 1995 Palexpo Geneva” เราไปก่อนงานจะหมด 1 วัน ถ้าใช้เวลาชมอย่างละเอียดคงชมไม่หมด เผอิญเรามีเด็กไปด้วย กลัวจะพลัดหลง

เพราะดิฉันไม่เข้าใจภาษาฝรั่งเศสเลยเดินกัน 3 คนกับเด็ก ส่วนปุ๊ ปีเตอร์ และฤทธิพงศ์ เดินแยกกัน ถังและปอยสนใจรถยนต์มาก ประกอบกับบางบูธมีการแสดงด้วย โดยให้หนุ่มสาวเต้นโชว์บนเวที เรียกความสนใจ เราอยู่ในนั้นตั้งแต่ 10 โมงเช้าจนถึง 4 โมงเย็น ส่วนอาคารใหม่ก็โชว์รถสมัยใหม่ไปจนยุคหน้าที่ใช้ไฟฟ้า กลับบ้านก็เหนื่อยและหลับไปตื่นเอา 2 ทุ่ม และไม่อยากออกจากบ้านไปไหนอีก วันนั้นที่บ้านมีคนมาเพิ่มอีก 3 คน คือคุณก้อยจากอังกฤษ ปีเตอร์ ข้าราชการกระทรวงการต่างประเทศ และ ฤทธิพงศ์ข้าราชการกระทรวงมหาดไทย จากเมืองไทย

เช้าวันที่ 19 มีนาคม 2538 ปีเตอร์และฤทธิพงศ์ กลับเมืองไทย ปุ๊ไปส่ง 2 คนที่สนามบิน ตอนเช้าโทรศัพท์มาบ้านที่เมืองไทย เพื่อจะคุยกับจิ๋ม ปรากฏว่าจิ๋มเพิ่งกลับจากการประชุมที่เวียดนาม บอกจิ๋มว่าจะมาพักร้อนที่เจนีวาและจะมาพบเราที่เจนีวาด้วย

ตอนบ่ายเด็กอยากไปเล่นหิมะอีก คราวนี้เราเปลี่ยนไปที่อื่น สถานที่ไปคือเมือง Champex ห่างจากบ้านเราไปอีก 130 กม. เราเดินทางไปโดยผ่านโลซานน์ เวเวย์ มองเทรอซ์ และแยกไปทางหมู่บ้านเล็ก ๆ ผ่านเมือง Matiowy ไม่ทราบว่าอ่านอย่างไร เพราะเมือง Champex นี้ อยู่ใกล้ทางชายแดนอิตาลี ฝรั่งเศส และสวิต แต่ยังเป็นเขตของสวิตอยู่ ระยะทางคดเคี้ยวน่าดู ทางแคบ ๆ และคดเคี้ยวน่ากลัวเหมือนไปแม่ฮ่องสอน สูงกว่าระดับน้ำทะเล 1,400 เมตร อยู่ใกล้ทั้งชาโมนิซ์ (Chamonix) หิมะตกตลอดทาง ผู้ที่กลัวความสูงไม่แนะนำให้ไป ทางโค้งเป็น 100 โค้ง แต่เมื่อไปถึงที่ข้างบนแล้วหายเหนื่อยเป็นปลิดทิ้ง หิมะตกหนักมากจนแม่น้ำเป็นน้ำแข็งเลย เมื่อไปถึงที่เล่นสกีแล้ว เราก็เล่นเลื่อนหิมะ บนเขาซ้อนเขา เคเบิ้ลไปชมวิวบนเขาอีก กระเช้านี้คล้ายชิงช้าบ้านเรา ทุกคนก็ไม่ขึ้นเราเล่นบนเขานานพอสมควรก็กลับลงมา ขากลับไปปรึกษากันว่าจะกลับทางเดิมหรือไปอีกทางหนึ่ง แต่มาคิดอีกทีหนึ่งว่าเราชินทางเดิมแล้วควรจะกลับทางเดิมแต่ก่อนออกเดินทางเริ่มหิวและเหนื่อยและอากาศก็หนาวสุด ๆ ได้เครื่องดื่มร้อน ๆ ก็คงดี จัดการเรื่องเครื่องดื่มแล้วก็หาของหนักหน่อย

รองท้อง ขณะนั้นเป็นเวลา 6 โมงเย็นแล้ว ร้านอาหารเขายังไม่เปิด เขาเปิด 2 ทุ่ม เราจึงได้แต่สั่งของว่างนานาชนิดรองท้อง อากาศที่สวิตนั้น แม้จะเป็นเดือนมีนาคม-เมษายน บนภูเขาสูงก็มักมีหิมะตกเสมอ แต่ละสถานที่ท่องเที่ยวชาวยุโรปหลายประเทศนิยมมาพักผ่อนและเล่นสกีที่สวิต แต่ละแห่งมีเสน่ห์ไม่เหมือนกัน แล้วแต่กระเป๋าของนักท่องเที่ยว บางแห่งเหมาะกับคนกระเป๋าหนัก ถ้ามีโอกาสเราก็อยากไปเที่ยวที่อื่นอีก ขากลับก็เจอฝนตกตลอดทาง แต่บนภูเขาไม่มีฝน ไม่งั้นก็คงแย่เลย กว่าจะถึงบ้านก็เกือบ 3 ทุ่ม

เช้าวันที่ 20 มีนาคม 2538 หิมะตกที่บ้านประปราย คิดว่าเมื่อคืนคงตกมากกว่านี้ ท้องฟ้าไม่ค่อยแจ่มใสมีเมฆฝนโดยทั่วไป สาย ๆ คุณก้อยและตุ้มชวนไปเที่ยวเมืองกรองซอง Grondson ซึ่งห่างจากเมืองโลซานน์ แยกไปเมือง Yverdon-Les-Bains ไปอีกไม่นานก็ถึงเมืองบาเซิลและซูริคได้ เมืองนี้มีทะเลสาบเล็ก ๆ จำชื่อทะเลสาบไม่ได้ เราไปชมปราสาทเก่าแก่ของเมืองนี้ ไปถึงก็เที่ยงวันพอดี ปราสาทปิด เลยไปเดินเล่นรอบ ๆ ปราสาท จากนั้นก็หาร้านอาหารทานกัน เราไปทานร้านไม่ไกลจากปราสาทมากนัก ร้านนี้อาหารก็อร่อยอีกเช่นกัน ดิฉันนั้นควบคุมเรื่องอาหารอยู่ จึงสั่งปลามาทานกับไวน์แดง ความจริง ถ้าทานปลาต้องทานกับไวน์ขาว อาหารก็ไม่แพงนัก 3 คน ราคาก็ราว 105 ฟรังก์สวิต ปีนี้ฟรังก์สวิต ราว 22 บาท เมื่ออิ่มแล้วออกจากร้าน

ขนาดดื่มไวน์แล้วยังรู้สึกหนาวอยู่ จากนั้นก็เข้าไปชมปราสาท ราคาค่าเข้าชมคนละ 2 ฟรังก์สวิต ปราสาทนี้ใหญ่โตมากแต่เปิดให้ชมเพียง 30 ห้อง บางห้องก็สงวนไว้ คิดว่าคงเป็นห้องทำงานของเจ้าหน้าที่ ห้องโถงใหญ่นั้นใช้ในพิธีทางศาสนา ห้องทรมานคนทำผิด คล้าย ๆ คุก ห้องอัศวินสำหรับงานปาร์ตี้ ห้องแสดงคอนเสิร์ต และห้องเลี้ยงรับรองแขก บางห้องตกแต่งด้วยเฟอร์นิเจอร์ไม้ทั้งหมด ใหญ่โตมาก ปราสาทเก่า ๆ ในยุโรปมักจะมีหอคอยสูง ๆ ไว้ดูทิวทัศน์ และมีทหารเฝ้ายามในแต่ละป้อม ปราสาทเหล่านี้เป็นของขุนนางโบราณสมัยก่อนและมีห้องที่โชว์อาวุธสมัยก่อนด้วย พิพิธภัณฑ์เครื่องทองแดงที่ขุดพบบริเวณปราสาท ห้องนอนนั้นตกแต่งด้วยเฟอร์นิเจอร์หรูหราสไตล์หลุยส์ ใน ค.ศ. ที่ 16-17 มีห้องขังคล้ายคุกอีก มีพิพิธภัณฑ์รถโบราณ

เดินชมจนทั่วก็กลับบ้าน เมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2538 ดิฉันลืมเล่าให้ฟังว่าคุณเพ็ญศรี ภริยาท่านทูตโทรมาบอกตุ้มว่า คุณอรวรรณซึ่งเป็นคนไทยมาอยู่สวิตนานแล้วแต่งงานกับชาวสวิตสามีเสียชีวิต ตุ้มต้องไปร่วมงานศพในวันพฤหัสบดี วันนั้นอากาศหนาวมากต้องเร่งฮีทเตอร์อีก บ่ายวันที่ 18 นี้เอง ดูข่าว CNN มีข่าวใหญ่ คือ คนร้ายวางระเบิดที่โอคลาโฮมา ผู้คนตายและบาดเจ็บมาก น่าเศร้าใจที่ผู้คนและเด็กเสียชีวิตกันมาก ป่าเถื่อนที่สุดเลย

21 มีนาคม 2538 เริ่มฤดูใบไม้ผลิกลางวันยาวมากต้องปรับเวลา

22 มีนาคม 2538 ตุ้มไปโลซานน์ ดิฉันว่างเลยชวนตุ๊เด็กแม่บ้านไปจ่ายกับข้าวไปซื้อปลาเทร้าห์ ซึ่งเป็นปลาน้ำจืดในทะเลสาบ น้ำหนักแค่ 2 กรัม ราคาตัวละเกือบสองร้อยบาท ปลาน้ำจืดราคาไม่แพง ดิฉันมีไขมันในเลือดสูงอาหารที่จะทานจึงเป็นพวกปลา ผักและผลไม้ เหตุนี้เองร่างกายจึงทนอากาศหนาวไม่ค่อยได้ เพราะทานอาหารจำพวกมีไขมันน้อย แตงกวาก็แพงมากลูกละ 50 บาท กลับมาทำอาหารทานเอง

23 มีนาคม 2538 ก็ไปซื้ออาหารมาอีก เดินไปชอบแก้วน้ำใสเหลือเกินเลยซื้อมาใช้ที่บ้านเมืองไทย วันที่ 26 มีนาคม 2538 เป็นวันอาทิตย์หลังจากทานอาหารเช้าแล้ว ไปเที่ยวตลาดนัดที่เมืองดีวอนน์ ฝั่งฝรั่งเศสกับตุ้ม ตลาดจะมีตอนเช้าถึงเที่ยง ผู้คนแต่งตัวสวยงามเพื่อจะไปโบสถ์และจ่ายตลาดนัดก่อน มีของเก่ามาวางขายด้วยแต่ไม่ได้ซื้อ ได้แต่ ไข่ ครัวซองส์กลับบ้าน ครัวซองส์ที่ดีวอนน์นี้อร่อยมาก ซื้อไปทานที่บ้าน ตุ้มเขาไปแวร์ซัวร์กลับมาบอกเราว่าที่แวร์ซัวร์อากาศดีมาก วันนี้มองเห็นภูเขามองบลังค์ฝั่งฝรั่งเศสชัดเจนดีมาก เลยชวนดิฉันไปชมวิวที่เมืองนี้ เมื่อไปถึงเราก็หาที่นั่งเป็นร้านกาแฟริมทะเลสาบชื่อร้านคาเทียร์ ชื่อเหมือนนาฬิกาเลย มองเห็นวิวดีมากจริง ๆ มองบลังค์เห็นชัดเจนเหมือนภาพวาด แต่เป็นของจริง อยู่ที่นั่นประมาณ 2 ชั่วโมง ก็กลับ แวร์ซัวร์มีร้านขนมเค้กอร่อยมาก เป็นเมืองเล็กอยู่ใกล้กับสนามบินเจนีวา ทุก 5 นาที จะมีเครื่องบินบินขึ้นลงตลอดเวลา 6 โมงเย็นกลับบ้าน

25 มีนาคม 2538 หลังจากทานอาหารเช้าเสร็จแล้ว พาเด็ก ๆ ไปเที่ยวสวนสัตว์นอกเมือง ผ่านเส้นทางที่ไปแซงแซส ผ่านหมู่บ้านหนึ่งชื่อ เบยิน (Becin) เมืองกอง เมืองบาสแซง สวนสัตว์มีสัตว์เล็ก ๆ เช่น นก แมลงต่าง ๆ นกมีหลายชนิด ถังเป็นนักดูนก และรู้จักนกหลายชนิด ไม่มีสัตว์ใหญ่ ๆ เช่น เสือ หรือหมี ถังชอบเหยี่ยวมาก มีปลา กบ หอย ไว้ให้เด็กศึกษาด้วย เขียดก็มี เดินชมอยู่นานเลยทีเดียว เมื่อหิวก็เลยไปทานอาหารอเมริกันที่เจนีวา เสร็จแล้วไปจ่ายกับข้าวที่มิโกร (Migro) ในเมืองเจนีวา ซึ่งอยู่ในตึกใหญ่ใกล้โรงแรมวอริค กลับถึงบ้านก็บ่าย 3 โมง ปุ๊กลับไปที่ดีวอนน์ ฝั่งฝรั่งเศสเพื่อทำแว่นตา ดิฉันก็ตามเขาไปด้วย กลับถึงบ้านคุณแอ๊ดเพื่อนของตุ้มที่โลซานน์มาบอกว่า คืนนี้ตี 2 ให้เปลี่ยนเวลาเร็วขึ้นไปอีก 1 ชั่วโมง เพราะดวงอาทิตย์หมุนรอบโลกเป็นวงรี เวลาจะเปลี่ยนไปเล็กน้อยสำหรับทางยุโรป คือ กลางวันยาวขึ้น ตอนนี้เริ่มมืดช้าเมื่อถึงฤดูร้อน อย่างที่ประเทศนอร์เวย์เที่ยงคืนแล้วพระอาทิตย์ยังลอยอยู่บนท้องฟ้าที่เจนีวา 4 ทุ่มแล้วยังไม่มืด

27 มีนาคม 2538 จิ๋มพักร้อนบินมาสวิตเราไปรับที่สนามบิน อากาศไม่ดีเลยวันนี้ ทำให้รู้สึกง่วงนอน แต่ใจไม่อยากนอน เลยไปเดินเล่นที่มิโกร คราวนี้ไม่ซื้ออะไรเลย

28 **มีนาคม** 2538 วันนี้ตื่นสาย 9 โมงครึ่ง จิ๋มมาเคาะประตูเรียก ปรากฏว่าหิมะตกอีก ขาวโพลนเต็มสนามหญ้าบ้านเรา ทั้งที่เมื่อวานหิมะละลายแล้ว ตกบ่ายมีแดด จึงชวนกันไปเล่นหิมะที่แซงแซสอีก เราปล่อยให้แม่ลูก (ถัง-จิ๋ม) เล่นกัน 2 คน เราหนาวเลยขึ้นไปรอที่สถานีรถไฟซึ่งอยู่ที่เนินเขา บนนั้นมีฮีทเตอร์อุ่นดี นั่งดูวิว นั่งดูได้รอบทิศโดยไม่มีสิ่งก่อสร้างให้รกลูกตา เดิมจะไปนั่งรอในร้านอาหาร ปรากฏว่าเขาหยุด 1 วัน เลยอาศัยระเบียงร้าน นั่งไม่นานหนาวก็เลยไปรอที่สถานีรถไฟ ทั้งสองแม่ลูกเล่นหิมะกันอยู่จนทนหนาวไม่ไหวเลยกลับบ้าน

หลังจากทานอาหารเสร็จ ครอบครัวท่านอัครราชทูตมาคุยด้วย จนเวลา 3 ทุ่มท่านจึงกลับ จิ๋ม ปุ๊ ตุ้ม ดิฉัน คุยกันจนถึงเที่ยงคืน หิมะตกเที่ยงคืนถึง 6 โมงเช้า ตื่นขึ้นมาที่สนามหญ้าหิมะคลุมอยู่สวยงามมาก

29 มีนาคม 2538 วันนี้ฝนตกอากาศไม่ดี สายหน่อยชวนตุ้มและจิ๋มไปเฟอร์เนย์ ฝรั่งเศส ไปหาซื้อน้ำปลาและของทานที่ร้านของคนเวียดนาม ส่วนอาหารเนื้อและอื่น ๆ ก็ไปซื้อที่แชมเปี้ยน เป็นซุปเปอร์มาร์เก็ตขนาดใหญ่ของเฟอร์เนย์ และแวะไปทานอาหารกลางวันที่ คอง-ติ-นอง อาหารอร่อยและถูกกว่าสวิตมาก ตอนกลับ กลับมาทางดีวอนน์ ทางด้านนี้เป็นภูเขา ขณะขับรถอยู่บนภูเขาเจอพายุหิมะ แต่พอเข้าเขตสวิตไม่มีหิมะเลย ขณะขับรถอยู่บนเขานั้นเวลาบ่าย 2 โมงเศษ 5 โมงเย็นหิมะก็ตกที่บ้านอีก แต่ตกพักเดียวก็หยุด อากาศปีนี้เปลี่ยนแปลง ทั้ง ๆ ที่เป็นฤดูใบไม้ผลิแล้วหิมะยังตกอยู่เลย

30 มีนาคม 2538 วันนี้อากาศเย็นมาก 3 องศาเซลเซียส ไปหาอาหารกลางวันทานที่มิโกร ซึ่งอยู่ใกล้โรงแรมวอริกในเจนีวา ทานเสร็จแล้วก็ไปที่หน้าสถานีรถไฟเจนีวาเพื่อไปซื้อผักจากเมืองไทยที่ร้านแบมบู หนาวมากวันนี้เดินจนตะคริวจับ และเดินไปที่สถานีรถไฟและไปหยุดเอาที่ร้านขายถ้วยชามและชุดกาแฟ ของน่าซื้อมากเหลือเกิน ดิฉันเดินทางไปไหนชอบซื้อถ้วยชามมาก ซื้อเก็บมาเมื่อ 40-50 ปี ตอนอยู่ที่อำเภอเบตง เพราะถ้วยชามของอังกฤษมีขายที่ปีนังมากมาย แถมปลอดภาษีเสียด้วย ซื้อมาเก็บไว้ปัจจุบันนี้ก็ยังคงใช้อยู่ คงทนมาก เมื่อมาเห็นของสวย ๆ ดีไซน์ จากอิตาลีก็อดใจเกือบไม่ได้ แต่ได้ชมก็สุขใจแล้ว จิ๋มและดิฉันเดินแยกกันตั้งแต่เสร็จจากทานอาหารกลางวัน นัดกัน 4 โมงเย็น ที่ร้านอาหารกลางวันอีก เพื่อหาเครื่องดื่มให้คลายหนาวและกลับบ้าน 1 ทุ่มวันนี้จิ๋มนัดเพื่อนนักเรียนเตรียมอุดมที่ทำงานอยู่ในไทยมิชชั่นมาทานข้าวเย็นกัน รวมกัน 3 ครอบครัว ครอบครัวเรา 7 คน รวมทั้งหมด 15 คน คุยกันจนถึงเที่ยงคืนทุกคนลากลับ วันนี้อากาศหนาวจริง ๆ

31 มีนาคม 2538 ตอนเช้าอยู่บ้านไม่ไปไหน 5 โมงเย็นเดินไปที่ศูนย์การค้าพาเลทที่ใกล้บ้านอีก กลับบ้านเกือบทุ่มปุ๊ ปอย ถัง ไปทานข้าวเย็นที่ทำเนียบท่านทูต จิ๋มและดิฉันเฝ้าบ้าน

1 เมษายน 2538 ครอบครัวเราไปเที่ยวเมืองลียอง ฝรั่งเศส ทานข้าวเที่ยงที่เมืองลียอง เด็ก ๆ ขอทานร้านแมคโดนัลด์ เรามีเวลาเดินห้าง 3 ชั่วโมง

ปุ๊ ตุ้ม ปอย ถัง เดินด้วยกัน จิ๋มเดินกับดิฉัน จิ๋มซื้อกระเป๋า รองเท้า ซื้อชุดนอนให้ถัง ดิฉันเองนั้น คิดว่าคงไม่ซื้ออะไรแล้ว เดินผ่านร้านหนึ่ง คนขายเป็นหญิงสูงอายุ เชิญเข้าไปในร้านชวนให้ซื้อ หยิบสินค้ามาให้ดูหลายอย่าง คนขายอารมณ์ดีมากผิดกับคนขายคนอื่นที่ฝรั่งเศสเลยอุดหนุน สเวทเตอร์ไปตัวหนึ่ง ซึ่งเคยฮิตที่เมืองไทยนานมาแล้ว คือ มองตาคิว คนไทยอ่านมามองตากู นั่นแหละค่ะ จากนั้นแวะร้านมาร์คแอนด์สเปนเซอร์ ซื้อลิปสติกเป็นของฝากเพื่อนทางเมืองไทย ปุ๊ได้เสื้อกันหนาว และของจุกจิกอื่น ๆ กลับเจนีวาตอนค่ำไปทานอาหารที่บ้านคุณอุ้ม อัครราชทูต อยู่กันจนตี 3 กว่า ๆ ถึงได้กลับบ้าน

2 เมษายน 2538 วันนี้ตื่นสายทุกคน ทานอาหารกลางวันเสร็จได้ดูบอลอังกฤษถ่ายทอดสด 2 คู่ ตอนบ่าย 5 โมง ไปสั่งเค้กวันเกิดให้ถัง เพราะวันที่ 3 เมษายนเป็นวันเกิดถัง แต่เลี้ยงก่อน 1 วัน เพราะพรุ่งนี้จิ๋มจะไปพักที่ฝรั่งเศส เลยเลี้ยงก่อน 1 วัน ปอยได้โชว์โดยเลียนแบบเสียงคุณปู่และทุกคนในครอบครัว ปอยมีพรสวรรค์ในการแสดงดีมาก

3 เมษายน 2538 ส่งจิ๋มไปฝรั่งเศส (ปารีส) วันนี้อากาศอุ่นขึ้นบ้าง หลังจากนั้นมีแสงแดดอยู่หลายวัน วันศุกร์ที่ 7 เมษายน 2538 คุณนคร เพื่อนของปุ๊ที่อยู่เชียงใหม่ไปอบรมที่เบอร์ลินมาค้างที่บ้าน เช้าวันเสาร์ปุ๊พาไปเที่ยวเมืองนียง Nyon พร้อมกับและอเล็กซ์เพื่อนของปอย ตอนเย็นพาไปทานข้าวที่บ้านคุณอุ้มอีก อากาศเริ่มหนาวอีกแล้ว ทานอาหารเย็นที่บ้านคุณอุ้มแล้วก็ปุ๊ไปส่งคุณนครไปอิตาลี

10 เมษายน 2538 พาถังไปเที่ยวโลซานน์ และแวะจ่ายอาหารสดแห้งจากเมืองไทยจากร้านคนญวนที่โลซานน์

12 เมษายน 2538 คุณตุ้ม คุณแต๋ว มาทานอาหารกลางวันและเย็นด้วยกันและดูฟุตบอลอังกฤษ ซึ่งแมนยูจะลงเล่นในวันนี้ เราทั้งหมดเป็นแฟนแมนยูพันธุ์แท้

13 เมษายน 2538 หลังจากทานอาหารเที่ยงแล้ว ชวนถังไปเที่ยวเมืองกรูแยร์ Gruyres เมืองนี้มีชื่อเสียงในการผลิตเนยอันลือชื่อของสวิต

มีนักท่องเที่ยวมาก เราไปกัน 6 คน มีปอย ตุ้ม ปุ๊ เพื่อนของปอยชื่อ อเล็กซ์ ถัง และดิฉัน ขึ้นไปชมโบสถ์และเที่ยวรอบ ๆ โบสถ์ และแวะทานของว่างที่ร้าน Auber De La Halle ร้านนี้คนแน่นมาก ต้องรอจนคนว่างถึงจะมีที่นั่ง เพราะมีวิวสวย นั่งจิบน้ำชา ชมวิวและแวะซื้อพวงกุญแจเป็นที่ระลึก ขนมร้านนี้อร่อยโดยเฉพาะไอศกรีม ผลไม้ราดครีม กลับถึงบ้านเกือบทุ่ม กลับมาถึงบ้านคืนนี้ลมแรงเหลือเกิน ที่สนามเด็กเล่นใกล้บ้าน เสียงลมพัดเสียดสีต้นสนตลอดคืน ดิฉันไปเที่ยวมาแล้วหลายประเทศคิดว่าเที่ยวในสวิตปลอดภัยที่สุด มารยาทอันดีงามของชาวสวิตในการขับรถหรืออื่น ๆ ดีมาก ขณะนี้ต้นไม้กำลังผลิใบ สวยไม่แพ้ฤดูอื่นเลย ตามทุ่งนาฟ้ากว้าง ยามอากาศหนาวงามสุดแสนจะบรรยาย อากาศหนาววัวซึ่งเป็นสัตว์ที่ผลิตนมของสวิตจะถูกเก็บในโรงเรือน พอมีแสงแดด อากาศเริ่มอบอุ่น วัวจะออกมากินหญ้าตามท้องทุ่ง ผิดกับฤดูหนาว ตามท้องทุ่งจะไม่มีวัวให้เห็นเลย เด็ก ๆ ทุกคนมีความสุขกันทั่วหน้า

14 เมษายน 2538 วันนี้ตื่นแต่เช้า เพราะคุณแอ๊ดและสามี คือคุณฟิลลิปจะพาเราไปเที่ยวชมเมืองโบราณที่ Ballenberg เราไปสมทบกับครอบครัวคุณฟิลลิปที่โลซานน์และเปลี่ยนเป็นรถไครสเลอร์ของคุณฟิลลิปนั่งได้ 8 คน การเดินทางไปเมืองนี้ ผ่านหลายเมือง เช่น เมือง Thun เราขับเลาะทะเลสาบ Thun สวยมากและอากาศดีเป็นพิเศษ น้ำในทะเลสาบสีฟ้าเข้มเหมือนน้ำในหาดริเวียร่า และแวะที่เมือง Interlaken เพื่อเปลี่ยนอิริยาบถ เมืองนี้อยู่ระหว่างทะเลสาบ Thun และ Interlaken ทางที่จะไป Ballenberg เมื่อไปถึงเมืองนี้ จึงทราบว่า วันนี้เป็นวันแรกที่เปิดให้ชม ปกติจะเปิดวันที่ 15 เมษายนของทุกปี จะปิดในฤดูหนาว ค่าเข้าชมก็แพง จำไม่ได้ว่าจ่ายคนละเท่าไร

ไปชมบ้านหลังแรก เขาแสดงขนมปังชนิดต่าง ๆ ตั้งแต่เริ่มทำขนมปัง มีขนมปังในงานแต่งงาน ขนมปังในเทศกาลต่าง ๆ แสดงส่วนผสมว่ามีอะไรบ้าง มีภาชนะที่ใช้ในสมัยนั้น เตาอบโบราณ มีของใช้ในการทำขนมปังก่อนคริสตกาล 3,600 ปี มีไม้พายที่ใช้คนแสดงให้ชมด้วย

เรือนที่ 2 เป็นเรือนทำไส้กรอก มีห้องแสดงเครื่องมือทำไส้กรอก

ห้องอบไส้กรอก มีไส้กรอกแขวนโชว์อยู่ แต่ละเรือนนั้นเป็นบ้านพักอาศัยด้วย เป็นเรือนไม้ ในหมู่บ้านนี้คิดว่าคงเป็นบ้านที่ทำอาชีพต่างกัน บางบ้านเป็นช่างเย็บรองเท้า บางบ้านทอผ้า ตีเหล็ก

เรือนที่ 3 เป็นบ้านสมุนไพร มีสมุนไพรนานาชนิด โชว์ไว้ให้ศึกษา สมุนไพรนี้สามารถทำเครื่องหอมต่าง ๆ ได้ด้วย ดิฉันคุ้นเคยสมุนไพรตั้งแต่เด็ก เพราะคุณตาเป็นหมอยาสมุนไพรด้วย ในจำนวนนี้มีชะเอมด้วย คุณตาหยุดกิจการตอนเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ชะเอมนั้นอมแก้เจ็บคอ ฟิลลิปเขารู้จักชะเอมดีทีเดียว ซื้อมาอมก่อนใคร ใส่ปากอมชะเอมไปตลอดทาง ชะเอมนอกจากแก้เจ็บคอแล้ว ยังแก้กระหายน้ำและบำรุงกล่องเสียงด้วย เครื่องสมุนไพรเหล่านี้ มีเครื่องบดยาผสมยาโบราณ มีทั้งเครื่องหอมต่าง ๆ อาทิ เช่น จันแดง จันขาว ดูแล้วนึกถึงตอนเป็นเด็ก ๆ ที่ได้เดินทางลี้ ไปเชียงใหม่ เราจะพบพืชที่เป็นสมุนไพรต่าง ๆ สมุนไพรเหล่านี้เวลาอ่อนเพลียจะเป็นลม ก็รักษาด้วยสมุนไพรเหล่านี้มาฝนแล้วดื่มได้ผลดี เมื่อสงครามโลกครั้งที่ 2 ยาแผนปัจจุบันขาดแคลน ก็ได้สมุนไพรจำพวกนี้ สมุนไพรที่ใช้เป็นเครื่องปรุงอาหารก็จะโชว์ไว้ด้วย เช่น ผักชี ยี่หร่า พริกไทย ขมิ้น ดิฉันรู้ว่าสมุนไพรจำพวกนี้มีประโยชน์แต่ผลที่ได้จะค่อยเป็นค่อยไปตามธรรมชาติ โรคบางชนิดก็ต้องการผ่าตัด อย่างเช่นตำรับยาจีนนั้น ยังเป็นที่นิยมในประเทศจีนอยู่อย่างเช่น ผู้นำประเทศจีนนั้น เวลาท่านป่วยจะรักษากันในประเทศ ไม่ได้ไปรักษาต่างประเทศเลย ผู้นำจีนแต่ละท่านอายุยืนกันทั้งนั้น

เรือนถัดไปเป็นเรือนของเกษตรกรผู้มีฐานะธรรมดา ที่นี่แสดงเครื่องมือเกษตรกรรมโบราณทุกชนิด เช่น จอบ เสียม คราด ไถ ที่เก็บฟาง หลังคาบ้านจะมุงด้วยหญ้าคาหรือจาก เขาจะถักฟางและเย็บให้ดีก่อนจะนำไปมุงหลังคา รอบ ๆ บ้านมีคอกหมูคล้ายกับบ้านในชนบทของเรา ในครัวก็จะใช้ฟืน ติดจากห้องครัวจะเป็นห้องนอน มีแท่นคอนกรีตติดกับห้องครัว เวลาหุงต้มจะให้ความอบอุ่นถึงห้องนอนด้วย เตียงนอนก็สั้นแทบทุกบ้าน เราสงสัยว่าทำไมเตียงถึงสั้น จึงได้ถามคุณฟิลลิป คุณฟิลลิปบอกว่า เขาไม่ได้นอนเหยียดยาว

ใช้นั่งพิงและหลับ เพราะฉะนั้นหัวนอนเขาจึงมีที่กั้นสูง ๆ ใช้ทอดยอดเหยียดเท้าแล้วใช้หลังพิงขอบเตียง บางบ้านแสดงห้องคลอดลูกแบบโบราณ เป็นเก้าอี้ไม้แล้วเจาะช่องแล้วนั่งคลอดลูก ดิฉันเสียดายที่ลืมกล้องถ่ายรูปไว้ในรถที่จอดทิ้งไว้ที่โลซานน์ จะรบกวนคุณฟิลลิปก็เกรงใจเขา ห้องน้ำก็โบราณส้วมยังใช้ถัง หมู่บ้านนี้เขาอนุรักษ์ไว้ให้นักท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวชมว่าในอดีตนั้นผู้คนมีความเป็นอยู่อย่างไร

ถัดจากบ้านชาวนาฐานะปานกลาง เป็นบ้านของชาวนาผู้มีฐานะ สิ่งของที่ใช้ในบ้านก็จะประดิดประดอย ห้องนอน เตียงนอนจะสวยงาม เครื่องนอนผ้าคลุมเตียงจะแต่งด้วยผ้าลูกไม้ บางบ้านก็เป็นคอนกรีตบ้าง แต่ก็เป็นส่วนน้อยในยุคนั้น ทั้งนี้หมู่บ้านก็ทำโชว์เพื่อนึกถึงผู้คนสมัยก่อน บางบ้านยังมีรูปถ่ายเจ้าของบ้านติดไว้ หมู่บ้านเป็นสวิต-เยอรมัน แถบเบิร์น และ ซูริค เราสามารถชมได้ในวันเดียว คราวนี้คงเป็นการชมหมู่บ้านสวิต-เยอรมัน เท่านั้น บางบ้านก็เผาถ่าน บางบ้านทำไวน์ เขาเก็บกากไวน์ไว้เป็นชื้อเพลิงแทนฟืน โดยนำกากไวน์มาผึ่งให้แห้ง บางบ้านใช้ฟืนแต่เรียงไว้อย่างสวยงามมีระเบียบ สถานที่นี้ปิดให้ชมเวลา 5 โมงเย็น แต่เราก็สามารถเดินผ่านได้ สังเกตดูพนักงานที่นี่หนุ่มสาวไม่มี นอกจากพนักงานเสิร์ฟในภัตตาคาร เรารู้สึกเหนื่อยและจัดการกับอาหารว่าง เด็ก ๆ เมื่อท้องอิ่มแล้วก็วิ่งเล่นกันสนุกสนาน วันนี้มีการถ่ายทำสารคดีเมืองโบราณแห่งนี้ เขาถ่ายคณะเราด้วย สถานที่นี้เลยให้พนักงานแต่งตัวเหมือนสมัยโบราณ กรุ๊ปของเราคงจะมีรูปประกอบในสารคดีนี้ด้วย หลังจากพักเหนื่อยและทานของว่างแล้ว เราเดินชมหมู่บ้านต่อ มีอยู่บ้านหนึ่งสะสมกระดิ่งสัญลักษณ์ของสวิตไว้มากเกือบเต็มห้องเลย มีห้องของเด็กเล่นสมัยก่อน มีเครื่องครัวเด็กเล่นชิ้นเล็ก ๆ มีของเล่นที่เป็นไม้ไผ่ที่ใช้เดิน ลูกข่าง วงล้อ จักรยานที่ใช้เล่นไปตีไป เด็กสมัยนี้ไม่รู้จักของเล่นพวกนี้แล้ว มีการเล่นก้านกล้วยด้วย ของเล่นพวกนี้เป็นการออกกำลังกาย ประโยชน์ในทางสร้างสรรค์ดีมาก ประหยัดเงินด้วย วันนี้ทางสถานที่เปิดให้ชมเป็นพิเศษเพื่อถ่ายสารคดีด้วย ซึ่งปกตินั้น

ได้เล่าไปแล้วว่า เปิดวันที่ 15 เมษายนของทุกปี จะปิดในเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นฤดูหนาว วันนี้นักท่องเที่ยวมามาก แต่อากาศดีมีแสงแดดจ้า ภูมิประเทศที่ไป – กลับสวยงามเจริญตาเจริญใจ ตลอดเวลาที่ออกจากบ้าน หมู่บ้านนี้โอบล้อมไปด้วยภูเขา ทะลสาบ มองไปรอบ ๆ หิมะยังอยู่เต็มภูเขา คณะของเรามีความสุขสดชื่นกันทุกคน ไม่อยากให้เวลาผ่านไปเลย อยากชมอีกเวลาก็หมดเสียแล้ว ทั้ง ๆ เรามิได้ชมอีกหลายหลัง ซึ่งมีหมู่บ้าน สวิต-ฝรั่งเศส สวิต-อิตาลี ทั้งหมู่บ้านทอผ้าก็ยังมิได้ไปชมเพียงแต่ไปดูที่โชว์ไว้ที่ศูนย์การค้าพาเสท ดิฉันคุ้นเคยกับการทอผ้ามาแต่เด็ก ๆ เพราะครอบครัวของคุณย่ามีอาชีพในการทอผ้าไหมที่บ้านหลวย ลำพูน ดิฉันประทับใจในการที่ได้มาอยู่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์มาก โอกาสหน้าจะมาใหม่ถ้ามีโอกาส กลับถึงเจนีวาอย่างมีความสุข

21 เมษายน 2538 ตอนบ่ายดิฉันพาเด็กไปชมที่องค์การสหประชาชาติ ณ นครเจนีวา หรือ UN เดินชมอาคารและแวะทานของว่างที่ห้องอาหารของ UN ไม่ว่าจะย่างก้าวไปทางไหนที่สวิตทิวทัศน์และสิ่งแวดล้อมเขาดีมาก ไม่เคยพบขยะล้นถัง

22 เมษายน 2538 วันเสาร์ อากาศไม่ดีในวันนี้ ฝนตกตลอดวัน

23 เมษายน 2538 ตื่นสาย 11.00 น. ออกจากบ้านไปเมือง Morge หรือเมืองมอช อยู่ติดทะเลสาบเจนีวา ไปชมสวนดอกทิวลิปกำลังบานต้อนรับนักท่องเที่ยว และจัดสวนเป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ เข้าชมปราสาทเมืองมอช วันเสาร์- อาทิตย์ เปิดบ่าย 2 โมง ปุ๊ ปอย ถัง เข้าชมภายในพิพิธภัณฑ์แสดงอาวุธสมัยต่าง ๆ รูปอัศวิน การรบด้วยม้า ค่าเข้าชมผู้ใหญ่ 3 ฟรังก์สวิต เด็ก 1 ฟรังก์สวิต ดิฉัน ตุ้ม เดินเลียบหาดและชมเมือง ร้านค้าปิดเป็นส่วนใหญ่ นอกจากร้านกาแฟและขนมเท่านั้น

ดิฉันและถังใช้ชีวิตอยู่ที่เจนีวาถึงเดือนพฤษภาคม 2538 ถังต้องกลับมาเรียนต่อ เราจึงต้องลา สวิตเซอร์แลนด์ ด้วยความอาลัยและประทับใจชั่วชีวิต มีโอกาสเมื่อไรจะกลับมาอีก ลาก่อนสวิตเซอร์แลนด์ สวัสดีค่ะ

ไนโรบี ภาคสอง

ปี พ.ศ. 2555 (ค.ศ. 2012)

ดิฉันมีความสุขในวัย 81 ปี ย่างเข้าปี 82 รู้สึกได้ว่าดิฉันมีชีวิตคู่ซึ่งมีความสุขและทุกข์คู่กันไปตามที่ชีวิตคู่ของคนทั่วไป ไม่มีใครที่สมหวังและผิดหวังไปหมด ดิฉันก็เป็นคนธรรมดา ทุกข์สุขเป็นของคู่กัน บางครั้งชีวิตสวยงาม มีความสุขสบาย บางครั้งก็ทุกข์มากเหมือนกัน แต่เราเป็นชาวพุทธ เรามีธรรมในใจ เวลามีทุกข์ก็จะนั่งสวดมนต์ และขอให้ธรรมกล่อมเกลาจิตใจหนักจะได้บรรเทา ดิฉันไม่ได้ยึดติดอะไรนัก อะไรที่จะเกิดก็เกิด

ปีนี้ดีใจเพราะได้ข่าวดีจากบุตรชายคนเล็กที่ได้รับโปรดเกล้าฯ ให้ทำหน้าที่เอกอัครราชทูต ณ กรุงไนโรบี ประเทศเคนยา ที่กาฬทวีป คือ ทวีปแอฟริกา เขาได้เดินทางมารับตำแหน่งในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2555 ดิฉันตั้งใจไว้ว่าเมื่อเขาเดินทางมาเรียบร้อยแล้ว ดิฉันจะมารำลึกความหลังเมื่อครั้งเขาออกไปดำรงตำแหน่งเลขานุการตรี ที่กรุงไนโรบีครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. 2529 ดิฉันมาเยี่ยมเขาซึ่งในช่วงนั้นภรรยาเขา คือ ตุ้ม ลูกสะใภ้จะให้กำเนิด ปอย หลานสาวย่าคนแรก

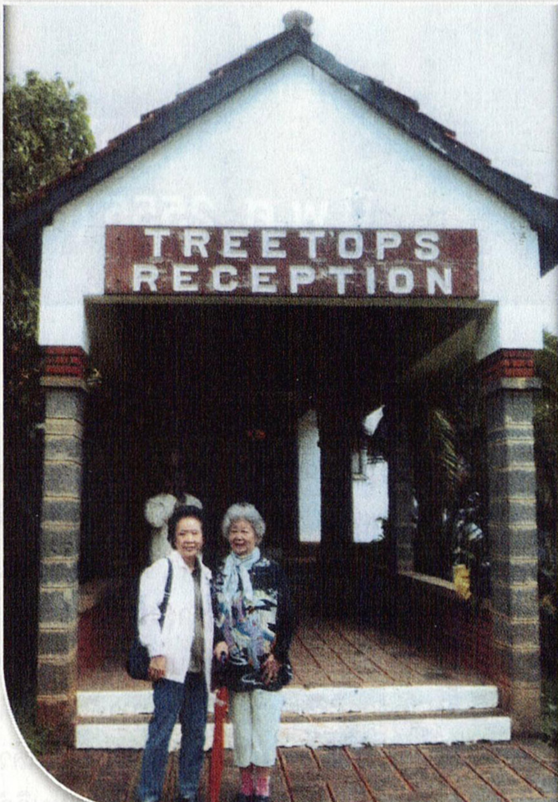
ไนโรบี ภาคสอง ปี พ.ศ. 2555 (ค.ศ. 2012)

เมื่อฤกษ์งามยามดีบุตรสาวของดิฉันเกษียณอายุราชการในเดือนกันยายน และสุขภาพดิฉันพร้อม พอดีกับปอยหลานย่าของดิฉัน ซึ่งเกิดที่เคนยาเมื่อ 26 ปีที่ผ่านมา ได้หยุดงานเป็นเวลา 10 วัน เราจึงเดินทางมากับปอยและเพื่อนรุ่นน้องของดิฉัน คือ คุณติ๋ม (จารุวรรณ)

เราออกเดินทางวันที่ 25 ธันวาคม เป็นวันคริสต์มาสพอดี เลยถือโอกาสมารับปีใหม่ที่ไนโรบี จิ๋มลูกสาวดิฉันอยากเดินทางมาด้วย แต่ติดขัดตรงที่เราไม่สามารถให้คุณประชุมสามีของดิฉันซึ่งปีนี้ก็อายุเกือบ 92 ปี แล้วอยู่กับคนดูแล หากเกิดอะไรขึ้นก็จะลำบาก จิ๋มบุตรสาวจะดูแลคุณพ่อแทนดิฉัน

ครั้งนี้เราใช้สายการบินเคนยาแอร์ไลน์บินในคืนวันที่ 25 ธันวาคม เวลา 00.30 น. เป็นวันที่ 26 ธันวาคม ตามเวลาสากล สายการบินนี้บินตรง เคนยา-กรุงเทพ-ฮ่องกง ถึงฮ่องกงแล้วพักสองชั่วโมง และบินกลับ กรุงเทพ-ไนโรบี วันนี้เครื่องบินสายไปมาก ออกจากสุวรรณภูมิเวลาตีหนึ่งครึ่ง บินผ่านมหาสมุทรอินเดียตลอด เครื่องตกหลุมอากาศ เหมือนนั่งเรือมีคลื่น จนถึงเวลาตี 3 กว่าเมืองไทย นอนไม่หลับเลยใช้ยาช่วยให้นอนหลับ นอนไปได้ 3 ชั่วโมง

ตื่นตอนตี 2 งัวเงียมากไม่ทราบเวลาเท่าไร เขาเสิร์ฟอาหาร แต่ปฏิเสธไป เพราะถ้าเราอิ่มเกินไปและกระเทือนบ่อย ๆ อาหารก็คงออกจากปากเป็นแน่

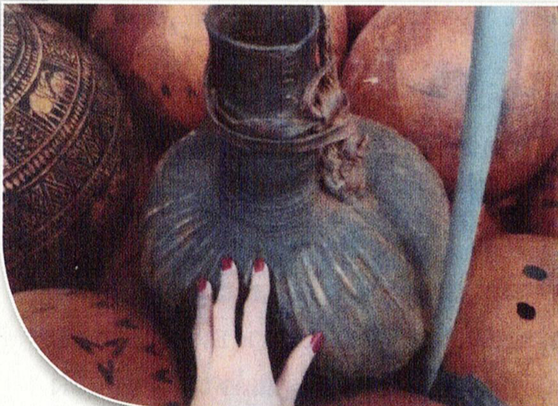
ภัตตาคารทรีทอปส์ที่ทานอาหารกลางวันก่อน
ไปที่โรงแรมทรีทอปส์ที่ อเบอรแดร์สถานที่นี้
ลอร์ด บาเดล พาวเวล ผู้ให้กำเนินลูกเสือโลก
ใช้ชีวิตที่บ้านเล็ก ๆ ข้างอาคารนี้และเสียชีวิตที่นี่

ตื่นมาอีกทีก็เป็นเวลา 07.10 น. ของวันที่ 26 ธันวาคม ขอกาแฟคนละแก้ว เผื่อคุณติ๋มแก้วหนึ่ง คุณติ๋มไม่ทานกาแฟ เลยจัดการคนเดียวเสีย 2 ถ้วย และเริ่มบันทึกการเดินทาง การบริการบนเครื่องดีมาก เจ้าหน้าที่มีเอเชีย 2 คน คือแอร์หญิงไทย สจ๊วตชายชาวไทยแต่พูดภาษาจีนได้ บนเครื่องเวลาประกาศมี 4 ภาษา คือ อังกฤษ-ไทย-สวาฮิลี-จีน โดยสจ๊วตไทยที่พูดภาษาจีนและไทย แอร์หญิงทำงานกับเคนยา แอร์ไลน์มา 7 ปีแล้ว ชอบที่จะทำงานกับสายการบินนี้ และอยากทำงานนาน ๆ กับสายการบินนี้ เธอเคยผ่านการทำงานกับสายการบินอื่นมาแล้ว เพราะอายุของเธอก็มากพอกับประสบการณ์ เธอมีความคิดเช่นเดียวกับดิฉันที่ชอบอากาศที่ไนโรบีมาก อากาศดี มลพิษทางอากาศน้อย อาหารปลอดภัยจากสารพิษ ค่าครองชีพถูกแม้จะต้องระวังความปลอดภัยอยู่บ้าง แต่หากเราใช้ชีวิตอย่างเรียบง่าย ไม่ประดับของมีค่า และใช้ชีวิตด้วยความไม่ประมาทก็อยู่ได้อย่างสบาย อาหารเช้าก็เป็นอาหารสากลทั่วไป เขาเสิร์ฟเวลา 7 โมงเศษ และประกาศว่าเครื่องถึงกรุงไนโรบีตรงเวลา คือ ใช้เวลาบิน 8 ชั่วโมงเศษ ถึงสนามบินไนโรบีเวลา 9 โมง 40 นาที ปุ๊และตุ้มมารับ ฝนตกก่อนเครื่องจะลง เวลานี้เคนยา อากาศเปลี่ยนไปมาก ฝนตกทั้งวัน ซึ่งเมื่อ 26 ปีก่อน เรามาในเดือนธันวาคมเหมือนกันไม่มีฝนตกเลย เราอยู่นานครั้งนั้น 120 วัน คราวนี้มา 10 วัน วันนี้มาวันแรกก็เจอฝนเสียแล้ว ออกจากสนามบิน ดิฉันบอกปุ๊ว่าขอไปดูบ้านเก่าที่เราเคยอยู่ครั้งก่อน ไม่สะดวกเสียแล้ว เพราะถนนกำลังก่อสร้าง บ้านเมืองก็เจริญกว่าเก่ามาก ตัดถนนใหม่หลายสาย อาคารสูง ๆ ก็ก่อสร้างมาก ขับวน ๆ อยู่แถวนั้นนานพอควร ก็เดินทางเข้าทำเนียบบ้านพักประมาณ 11 โมงกว่า ๆ เวลาเคนยา ทานอาหารกลางวันที่บ้านประมาณบ่าย 2 โมง ออกไปสำรวจสถานที่ คือ ไปที่สำนักงานใหญ่ UNEP หรือ โครงการสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติ สถานทูตต่าง ๆ ตั้งอยู่ในโซนนี้ ขากลับแวะซุปเปอร์มาร์เก็ต ซื้อของนิดหน่อย แถวนี้เมื่อก่อนไม่มีซุปเปอร์มาร์เก็ต ของจำพวกผลไม้และผักไม่สดเลยได้แต่เดินดู เนื่องจากเป็นวันหยุดปีใหม่ คนส่วนใหญ่นับถือคริสต์ศาสนาเลยหยุด

จนถึงปีใหม่ มีมุสลิม ฮินดู และศาสนาอื่น ๆ ก็มี พลเมืองทั้งประเทศมี 36 ล้านคน น้อยกว่าพลเมืองไทยเกือบเท่าตัว อยู่ที่ซุปเปอร์มาร์เก็ตนานพอควรจึงกลับบ้าน ฝนตกอีก ตั้งใจว่าจะไปชมสัตว์ที่มาไซ มาร่า ก็งดไม่ไป เพราะฝนหลงฤดู ถนนที่จะไปไม่สะดวก นอกจากบินไปด้วยเครื่องบินเล็ก ๆ และปุ๊บอกว่า ฝนตกมาก ๆ สัตว์ไม่ค่อยออกมาหาอาหาร แต่จะออกมาหาอาหารเมื่ออากาศร้อน ฝนตกตลอดทางที่กลับบ้านมีลูกเห็บแถมมาด้วย ถึงบ้านก็ 6 โมงเย็น รีบทานข้าวเย็นเพราะว่าวันนี้วันบ็อกซิ่งเดย์ ซึ่งฟุตบอลอังกฤษพรีเมียร์ลีกเตะกัน เริ่มด้วยแมนยูเตะกับนิวคาสเซิล ดูยังไม่ทันจบครึ่งแรกเกิดอาการง่วงนอน ต้องไปนอนเอาแรงก่อน เพราะเหนื่อยกับการเดินทาง เมื่อสมัยสาว ๆ อดนอนเก่งมาก บางคืนไม่ได้นอนเลยสักชั่วโมงก็ไปทำธุระอื่น ๆ ได้โดยไม่ต้องพักร่างกาย ไม่อ่อนเพลียและไม่เคยมานั่งหลับหรืองีบให้คนอื่นทราบว่าเราไม่ได้นอน แต่นั่นเมื่อ 20 ปีที่แล้ว ลูก ๆ เป็นห่วงเรามาก เพราะเห็นแม่ทำงานมาตลอด อากาศวันนี้ 17 องศาเซลเซียส ฝนตกจนถึงตี 2 ดิฉันตื่นเวลาเมืองไทยตี 3 ลงมาบันทึกประจำวัน ฝนก็ยังตกพรำ ๆ อยู่เลย นึกว่าคงไปไหนไกล ๆ ไม่ได้ คิดจะไปตลาดนัดก็คงอดเพราะอยู่กลางแจ้งฝนตกโคลนเยอะและลื่นด้วย ดิฉันอยากไปตลาดนัดทุกแห่งในโลกที่ดิฉันไปสัมผัส แต่วันที่ 2 ของการเดินทางมาไนโรบี อยากไปดูตลาดสดที่เคยไปแต่ก็ต้องงดไว้ เนื่องจากลูก ๆและแม่บ้านทุกคนห้ามไว้ ดิฉันเคยลื่นหกล้มเมื่อไปชมคอนเสิร์ต เมื่อ
เดือนกันยายน ต้องนอน รพ. อยู่หลายวันทำความลำบากให้กับครอบครัว ดิฉันสะเพร่าเองเพราะสวมรองเท้าเก่าไป ถ้าหกล้มคราวนี้คุณหมอก็ไม่รับรอง อาจเดินไม่ได้ตลอดชีวิต ฝนยังตกไม่ยอมหยุดเลยงีบไปเมื่อไรไม่รู้ตัว มาตื่นอีกทีก็ 6 โมงเช้าของเคนยา อาหารเช้ามื้อแรกในเคนยาเป็นอาหารเหนือ เพราะเมื่อวานนี้ได้ซื้อมะเขือยาวเล็กน้อย แม่บ้านเขาทำอาหารไว้ ดิฉันเปิดตู้เย็นดูเห็นมีน้ำพริกหนุ่มอยู่เลยนึกพิเรนทร์อยากทานอาหารเหนือในเคนยา เขาต้มไข่ไว้ด้วยเลยจัดการทำอาหารเหนือทานเอง เพราะวัตถุดิบมีครบทุกอย่าง ใบสะระแหน่ก็อยู่ที่สวนหลังบ้าน แม่บ้านได้ทำโจ๊กไว้แต่ดิฉัน

ไม่สน เสร็จจากอาหารเช้าเราไม่ทราบจะไปไหนเลยไปศูนย์การค้าใหม่ใกล้ๆ บ้าน ชื่อ ศูนย์การค้ายาย่า ได้แต่วินโดว์ช้อปปิ้งเพราะร้านค้าบางร้านหยุดช่วงคริสต์มาส เราเดินชมไปเรื่อย ๆ ไปเจอร้านหนึ่งเปิด ได้สร้อยคอพื้นเมืองมา 1 เส้น เดินทางศูนย์การค้าประมาณ 1 ชั่วโมง ก็กลับมาทานข้าวเที่ยงที่บ้าน แม่ครัวจะไปตลาดปลาแต่ทำข้าวหมูแดงหมูกรอบไว้ ดิฉันชิมแล้วเกิดหิวมาทันทีขอนำอาหารติดตัวไปทานในรถจะตามเขาไปตลาดปลาชวนคุณติ๋ม ไปด้วย คนรถ ชื่อ สตีเวนทำงานกับท่านทูตมาหลายท่านแล้ว แม่ครัวมือหนึ่ง ชื่อ ไกร เป็นชาวหนองคายเคยอยู่ที่ญี่ปุ่นและสิงคโปร์มาแล้ว ทำอาหารได้ทุกชนิดมีผู้ช่วยคือหญิงไทย ชื่อ แดง คนนี้เสิร์ฟเก่งและมีฝีมือในการแกะสลัก ผ่านงานที่นิวยอร์ก เจนีวาและออสเตรเลียมาแล้ว สามีและลูกอยู่เมืองไทย สามีเคยทำงาน FAO ที่กรุงเทพฯ ดิฉันทานอาหารกลางวันบนรถ ทานได้มากกว่าอยู่กรุงเทพฯ เราไปกัน 6 คน คือ ปอย แดง ไกร สตีเวน คุณติ๋ม และดิฉัน เสร็จจากไปตลาดปลาแล้ว ทุกคนกลับบ้านเพื่อมาทานอาหารกลางวัน ปอยอยากไปพิพิธภัณฑ์ เลยไปพิพิธภัณฑ์กัน 5 คน ปอย ตุ้ม คุณติ๋ม ดิฉันและสตีเวน

ที่พิพิธภัณฑ์
ของพื้นเมือง
(พวกน้ำเต้าพันธุ์ต่าง ๆ)

น้ำเต้าที่ประดับประดา
สำหรับผู้ใช้ที่มีฐานะ

ลิงซึ่งพัฒนามาเป็นการกำเนิดของมนุษย์

เราอยู่ที่พิพิธภัณฑ์จนถึง 4 โมง ขากลับยังอยากจะไปดูบ้านเก่าที่เวสต์แลนส์อีก คราวนี้ไปพบคอร์ทเก่าที่เคยอยู่ ชื่อ เฮทเซอร์คอร์ท ซึ่งขณะนี้เป็นบ้านพักของเจ้าหน้าที่สถานทูตเอริเทรีย เป็นประเทศเล็ก ๆ ที่แยกมาจากเอธิโอเปีย เราไปเคาะประตูบ้านขออนุญาตเข้าไปบริเวณบ้านเพื่อบันทึกภาพ

เอริเทรียเดิมอยู่ในความปกครองของอียิปต์ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2412 - 2433 ตอนหลังอิตาลีเข้ายึดครองกำหนดให้เป็นอาณานิคมของอิตาลีระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 อังกฤษถือครองเอริเทรียประกาศให้เป็นรัฐในความดูแลของอังกฤษ อังกฤษพัฒนาเมืองนี้จนกลายเป็นเมืองท่าทะเลแดงของจักรภพอังกฤษตั้งแต่ปี พ.ศ. 2484 ถึง พ.ศ. 2495 (เพราะอยากไปดูบ้านเก่าที่เคยอยู่เลยมีเรื่องเล่าเสียยาว) เมื่อก่อนคอร์ทนี้เจ้าของเป็นชาวเอริเทรีย ได้ขายคอร์ทนี้ให้กับสถานทูตดังกล่าว เจ้าของเดิมเสียชีวิตแล้ว

ในปี พ.ศ. 2493 UN มีมติให้เอริเทรียเป็นรัฐที่ปกครองตนเอง ภายในความดูแลของเอธิโอเปียในปี พ.ศ. 2505 เอธิโอเปียได้ผนวกดินแดนนี้เป็นส่วนหนึ่งของเอธิโอเปีย ซึ่งเป็นจุดหนึ่งของความยุ่งเหยิงของชาวเอริเทรียกับชาวเอธิโอเปีย ปัจจุบันเอริเทรียแยกเป็นประเทศเล็ก ๆ (เอ่ยถึงเรื่องบ้านเลยเถิดไปเรื่องประวัติศาสตร์)

เรือนรับรองที่ทำเนียบ

ทำเนียบ (บ้านพัก) เมื่อ 26 ปีที่แล้วอยู่แถวๆ เวสต์แลนส์
ขณะนี้ย้ายมาที่นี่ซึ่งใกล้กับบ้านพักประธานาธิบดีมอย (บ้านส่วนตัว)

บริเวณทำเนียบ

เรือนรับรองที่ทำเนียบ

แอฟริกันลิลลี่ในทำเนียบ

เมื่อได้ถ่ายรูปตามต้องการแล้ว อำลาคนดูแลบ้าน และดิฉันยังไม่เหนื่อย เลยอยากแวะไปดูบ้านหลังแรก คือ ทัลบอทคอร์ทซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กัน ดิฉันยังจำได้ เพราะเมื่อคราวก่อนดิฉันเดินทุกวันเพื่อไปตลาดสดพื้นเมือง เหนื่อยก็พัก ทานน้ำชากาแฟตามโรงแรมที่เดินผ่าน เดินผ่านเขาเนินเตี้ย ๆ เดินเพลินมาก ข้างทางจะมีเสียงน้ำไหลประมาณ 2 ซอย เข้าไปซอยแรกไปพบบ้านเก่าของท่านทูตสุโข ภิรมย์นาม ซึ่งท่านได้อยู่เมื่อ 26 ปีที่แล้ว ท่านได้บุตรชายที่คลอดที่ไนโรบีเป็นคนที่สองของสถานทูตไทย ส่วนปอยเป็นคนที่สาม ภริยาท่านชื่อคุณเต่า ดิฉันจำชื่อจริงท่านไม่ได้เสียแล้ว ซึ่งท่านเป็นคนมีน้ำใจเอื้ออารีต่อดิฉันมาก มารับส่งไปจ่ายตลาดและไปทัวร์ไนโรบีประจำทุกวัน ผ่านบ้านคุณสุโขแล้ว ดิฉันบอกคนรถให้ไปอีกซอยหนึ่ง พบแล้วค่ะ ใช่เลยค่ะ ต้นไม้ใหญ่ต้นเดิมยังอยู่ คอร์ทก็ยังใช้ชื่อเดิม คือ ทัลบอทคอร์ท สภาพก็เหมือนเดิมแต่เก่าไปมาก เมื่อก่อนรั้วทั้งสองด้านเป็นต้นไม้ ขณะนี้รั้วอีกด้านหนึ่งเป็นคอนกรีต เลยดูกระด้างไป เจ้าของเดิมเป็นเคนยาเชื้อสายอินเดียขณะนี้เสียชีวิตแล้ว ที่เราต้องออกจากบ้านนี้เนื่องจากเรามีเด็ก คอร์ทนี้มีสี่ยูนิต เขาให้คนเช่าที่ไม่มีบุตรอยู่ กฎต้องเป็นกฎเราต้องหาที่เช่าใหม่ ตอนนี้ทายาทของเจ้าของเดิมดูแล ได้รูปถ่ายแล้วก็ลาคนดูแลกลับไปดูสถานที่ที่ปอยเกิด คือ รพ.ไนโรบี ทาง รพ.ทราบว่าปอยเกิดที่นี่เลยพาไปดูห้องที่ปอยเกิด แต่ไม่อนุญาตให้บันทึกภาพ รพ. ขยายกิจการใหญ่โต วันนี้ใช้เวลาคุ้มค่าที่สุด ได้ไปหลายสถานที่โดยไม่เหนื่อยเลยกลับถึงบ้าน 6 โมงเย็น ทานอาหารเสร็จแล้วบันทึกความจำ ว่า 27 ธันวาคม 2555 ไปไหนมาบ้าง

28 ธันวาคม 2555 วันนี้ตื่นตี 3 เวลาไนโรบีเป็นเพราะความเคยชิน เพราะที่เมืองไทยก็ 7 โมงเช้าแล้ว แม่ครัวทำทีโบนสเต็กให้ทาน เพราะดิฉันซื้อมาจากตลาดปลากิโลกรัมละ 70 บาท (210 ชิลลิ่ง) ราคาถูกที่สุดในโลก ทานกับขนมปังและมะเขือเทศสดหวานและทานได้สนิทใจไม่ต้องกลัวยาฉีดฆ่าแมลง กาแฟแถมคาลัวร์ 1 ช้อนกาแฟ วันนี้ปุ๊พาไปเที่ยวที่ทะเลสาบไนวาชา คนรถมารับเวลา 8.30 น.คนขับรถ ชื่อ ไอแซค มาตรงเวลานัด

อาหารเช้าของ คน 5 คน นั้นไม่ซ้ำกันเลย ปอยซาลาเปาขนมจีบ เราทีโบนสเต็กตามที่กล่าว ปุ๊ข้าวต้ม ติ๋มไข่ดาว ตุ้มดื่มเพียงผลไม้ปั่น ตามทางที่จะไปทะเลสาบไนวาชา มีจุดชมวิวสวยงามมากอยู่สูงพอสมควรมองลงไปข้างล่างเป็นเนินหญ้าเรียบ อีกด้านถนนเป็นภูเขามีต้นไม้ใหญ่มาก เราพักรถตรงจุดนี้เพื่อเข้าห้องน้ำ และซื้อไม้เท้ามาฝากเพื่อนได้ 3 อัน เพราะมีเท่านี้

ไปตามหาบ้านเก่าที่เคยอยู่เมื่อปี พ.ศ. 2529 (ปี ค.ศ. 1986)

ถ่ายที่บ้านเก่า
ที่เคยอยู่เมื่อ 26 ปีที่แล้ว
ขณะนี้สถานทูตเอริเทรีย
ซื้อให้ข้าราชการสถานทูตพัก
เราอยู่ห้องด้านล่าง
ข้างบนเจ้าของพัก

เราต้องการ 5 อัน อันละ 600 บาท ถามคนขายอยากได้กำไลข้อมือที่ทำจากงาช้าง เขาบอกขณะนี้ไม่มีการซื้อขายแล้ว เพราะผิดกฎหมาย ครอบครัวเราไม่เคยทำผิดกฎหมายอยู่แล้ว เราเลยมองหาของที่ระลึกอื่น ๆ เช่น ชา กาแฟ และแมคคาเดเมีย เป็นต้น ขณะเดินทางนี้ก็พบฝนบางจุด เราเดินทางมา กว่าจะถึงทะเลสาบไนวาชา ก็ผ่านอีกหลายเมืองและแวะถ่ายภาพที่ลองโกโนสวนของรัฐ ก่อนเดินทางถึงทะเลสาบไนวาชา อากาศเย็น ทุกคนต้องการเข้าห้องน้ำ อากาศไม่ได้เย็นอย่างเดียวมีฝนตกมาด้วย เวลาก็ราว 11 โมงแล้ว แวะโรงแรมเล็กข้างทาง ห้องน้ำไม่สะอาดเท่าที่ควรแต่ก็จำเป็น เมื่อเดินทางไปอีก ถึงเวลาเที่ยงจะหาอาหารกลางวันทาน แวะที่โรงแรมซันแอฟริกา ซึ่งโรงแรมนี้ติดอยู่กับทะเลสาบไนวาชา แต่เขารับเฉพาะสมาชิกที่จะพักค้างที่โรงแรมนี้เท่านั้น แต่สามารถมาทานอาหารกลางวันได้ เป็นอาหารบุฟเฟ่ต์หัวละ 1,000 บาทไทย เราไปกัน 6 คน ก็ 6,000 บาท เราพักผ่อนอยู่ที่นั่นจนถึงเวลา 15.15 น. มีเวลาซื้อของได้เสื้อยืดที่ระลึกจากไนวาชา 2 ตัว ตัวละ 300 บาทไทย (1,500 ชิลลิ่ง) เราชอบสีนี้แต่หาไซส์ที่พอดีไม่ได้ มีไซส์ใหญ่ ๆ เหมาะสำหรับคนยุโรป เมื่อได้เวลาก็เดินทางกลับ ขากลับเจอฝนตลอด ผ่านข้างทางมีเพิงสำหรับขายผลไม้มากมาย แต่ก็ไม่ได้ซื้อเพราะฝนเป็นอุปสรรค ถึงทำเนียบเวลา 5 โมงพอดี กลับมาถึงทำเนียบเจอฝนทั้งวันยิ่งหนาวใหญ่ เลยขอตัวไปนอนเอาแรง ตื่นอีกทีก็ 6 โมงครึ่ง แดงผู้ช่วยแม่บ้านขึ้นมาปลุกเพื่อทานอาหารเย็นฝนก็ยังไม่ยอมหยุด ทานอาหารอิ่มแล้วก็ขึ้นไปห้องเพื่อจัดกระเป๋าที่ปุ๊และตุ้มจะพาไปค้างที่ทรีทอปส์ 2 คืน จัดกระเป๋าเสร็จแล้วก็ลงไปคุยกับไกรและแดงต่อที่ห้องครัว ทราบว่าเขาทอดปลากะพงไว้ให้ไปทานที่กรุงเทพฯ เขาแพ็คให้อย่างดีและแช่แข็งไว้หลังจากเราไปซื้อที่ตลาดปลาเมื่อวันก่อน ซื้อปลากะพงไว้ 3-4 ตัว ตัวละ 200 บาท กลับขึ้นนอนตอน 4 ทุ่ม เที่ยงคืนเมืองไทยพอดี ตื่นก็เวลาเดิม คือ ตี 3 7 โมงเช้าเมืองไทย เข้าห้องน้ำเสร็จนอนไม่หลับ เลยลงไปหาหนังสืออ่านฆ่าเวลา อ่านแล้ววางไม่ลงเลยเตรียมหนังสือไปอ่านที่ทรีทอปส์ 2 เล่ม และมาเขียนบันทึกต่อ ตี 4 ครึ่ง

ฝนตกอีกแล้ว เมื่อวานนี้อากาศก็ 16 องศาเซลเซียส วันนี้ไม่ทราบว่าเท่าไร เราหนาวตลอดเวลาที่มาอยู่ไนโรบี วันนี้จะออกเดินทาง 8 โมงครึ่ง

29 ธันวาคม 2555 ออกเดินทางตามเวลา รถก็วิ่งเร็วไม่ได้ อยากเข้าห้องน้ำ เจอรีสอร์ทสำหรับคนขับรถบรรทุกไปแทนซาเนียขึ้นไปแล้วห้องน้ำไม่สะอาดอีก อยู่บนเนินเขาเตี้ย ๆ เสร็จธุระแล้วรีบเดินทางต่อไปยังทรีทอปส์ ตรงนี้เป็นสถานที่ทานอาหารกลางวันสำหรับคนที่จะเดินทางไปพักที่โรงแรมทรีทอปส์ ห้องอาหารนี้เป็นสถานที่เดียวกับที่เราไปทานเมื่อ 26 ปีที่แล้ว พร้อมกับท่านวิญญู คุณหญิงสุภางค์ คุณประชุมและดิฉัน

ข้างออฟฟิศเป็นบ้านของลอร์ด บาเดล พาวเวล ผู้ให้กำเนิดลูกเสือโลก เสียชีวิตที่นี่ ปัจจุบันเขานำบ้านของท่านที่เสียชีวิต ทำเป็นพิพิธภัณฑ์เพื่อเก็บค่าชมให้มูลนิธิของท่าน ค่าชมคนละ 4 ดอลลาร์สหรัฐ ทันทีที่ดิฉันมาถึง ดิฉันจำสถานที่ได้ เรามาถึงเวลาเที่ยงเศษ ๆ ห้องอาหารเปิดเวลาเที่ยงครึ่ง เราเลือกนั่งที่เทอเรส เพราะหันหน้าสู่สนามหญ้าใหญ่ นั่งชมสวนมีดอกไม้สวยงาม เขาคิดค่าอาหารรวมกันกับค่าใช้จ่ายที่ไปค้าง 2 คืนที่โรงแรมทรีทอปส์ที่เราจะไปค้างคืนในคืนนี้การเดินทางมาครั้งนี้ได้ทานผลเสาวรสสีเหลืองมีรสหวานอร่อยมาก ตั้งใจว่าจะซื้อกลับมาทานที่เมืองไทย อยู่ที่นี่จนถึงบ่าย 2 โมงครึ่ง จึงได้ออกเดินทางต่อไปยังที่พักซึ่งต้องเดินทางแวะที่ออฟฟิศของอุทยานแห่งชาติเพื่อลงทะเบียนเข้าพัก

สถานที่นี้ตั้งอยู่ที่เมืองอเบอร์เดียร โรงแรมชื่อทรีทอปส์ซาฟารี เรารออยู่ที่นั่นครึ่งชั่วโมง เพื่อลงทะเบียนเพราะคนที่จะไปพักที่นั่นต้องไปรวมตัวที่ห้องอาหารกลางวันที่เราผ่านมา รวมแล้วมากันจากหลายประเทศหลายครอบครัว มีจีน อเมริกา ยุโรป ญี่ปุ่น กว่าจะถึงโรงแรมทรีทอปส์สะบักสะบอมพอสมควร เพราะทางชนบทนี่คือคันทรีโร้ด จริง ๆ ข้อนี้ได้ประสบมาแล้ว ตั้งแต่เด็ก ๆ (เกิดบนดอย อ.ลี้ ลำพูน) เดินทางโดยเกวียนเป็นเวลา 4 วัน 3 คืน ซาบซึ้งดีถึงเรื่องการใช้ชีวิตในป่าการเดินทางสมัยเด็กนั้นถ้าเบื่อจะนั่งเกวียน เรายังลงจากเกวียนแล้วเดินได้ แต่นี่ลงจากรถไม่ได้เลย

เพราะที่นี่สัตว์เขาเป็นอิสระสามารถเดินในป่าได้อย่างสบาย คนต่างหากที่ต้องอยู่บนรถอย่างเดียว กว่าจะถึงโรงแรมซึ่งสร้างบนต้นไม้สูงถึง 4 ชั้น สถานที่แห่งนี้ ควีนอลิซาเบธ แห่งอังกฤษ เคยเสด็จมาพักแล้วเมื่อยังทรงพระยศเป็นเจ้าหญิงในปี พ.ศ. 2495 (ปี ค.ศ. 1952) ระหว่างประทับอยู่ที่ทรีทอปส์ พระราชบิดาซึ่งเป็นกษัตริย์สวรรคต พระองค์จึงได้รับสถาปนาให้เป็นควีนแห่งอังกฤษ และพระราชวงศ์หลายพระองค์ของอังกฤษได้เคยประทับที่นี่แต่ต่างเวลากัน ถึงโรงแรมก็ 6 โมงเย็นแล้ว เมื่อไปถึงมีอาหารว่างรับรอง เจ้าหน้าที่โรงแรมบอกว่าห้องอาหารเปิด 19.00 น. เมื่อห้องอาหารเปิด ดีใจที่วันนี้เป็นซิทดาวดินเนอร์ มีควายป่าพาเหรดมาให้ชมด้วยฝูงควายมันมาดินเนอร์เหมือนกัน เดินลงจากเขา เหมือนดูฝูงควายมาเดินแฟชั่นให้เราดู มันกินอาหารกันแล้วก็กลับขึ้นไปบนเขา มีนักเลงโตเจ้าถิ่น 3 ตัว ไม่ยอมกลับ กินนอนที่หน้าโรงแรมเราเลย ตอน 4 ทุ่มกว่า มีช้าง 3 ตัว มาหาน้ำกิน ตามด้วยกวาง 1 ฝูงประมาณ 6-7 ตัว หมู่ป่า 3 ตัว คืนนั้นหลับ ๆ ตื่น ๆ พยายามมองลงไปข้างล่างเจอแต่ควายเจ้าถิ่น 3 ตัว ที่เราหลับ ๆ ตื่น ๆ นั้น ทางโรงแรมเขาบอกว่าบางทีสัตว์เขาออกมาดึก ๆ เขาจะปลุก แต่ก็ไม่มีสัตว์มาให้ดูอีกเลย ตื่น 6 โมงเดินขึ้นไปยังชั้น 4 ชั้นหนึ่งเป็นที่โล่งสำหรับชมวิวได้รอบทิศ ควีนอลิซาเบธท่านได้เสด็จมาเมื่อปี ค.ศ. 1955 ครบรอบ 66 ปีแล้ว ตอนท่านเสด็จลูกชายคนเล็กของดิฉันอายุได้หนึ่งขวบ วันนี้ปอยคงเหนื่อยยังไม่ตื่น ดิฉันเลยไม่ได้รูปในวันนี้ จนกระทั่ง 8.00 น. ตุ้ม ปุ๊ ปอย มาถึงห้องอาหาร คุณติ๋ม และดิฉันนั่งรอ อาหารเช้าอร่อยมาก เบคอนอร่อยไม่เค็ม เหมาะกับสุขภาพของดิฉันคือโรคความดันสูง ทานกับไส้กรอกหมู มีมะเขือเทศสดและมะเขือเทศย่างดังที่กล่าวมาตั้งแต่ต้นว่าอาหารที่นี่ปลอดภัยทุกอย่าง แม้แต่ไข่ไก่ของเขาก็ไม่มีสี เลี้ยงด้วยข้าวโพดข้าวฟ่างอย่างเดียว เบคอนก็ใช้เนื้อหมูล้วนไม่ใช่หมูสามชั้น ดีกับสุขภาพมาก ๆ เลยค่ะ ดิฉันไม่ได้โฆษณานะคะ อยากให้พวกเราไปเที่ยวจริง ๆ มีบางท่านเข้าใจว่าเคนยาร้อนคนถึงผิวดำ ความจริงไม่ได้เป็นเช่นนั้น

ระหว่างทานอาหารเช้า ปุ๊บอกว่าเขาซื้อตั๋วทัวร์ซาฟารีไว้ ทางทัวร์จะมารับหลังจากเราเสร็จจากอาหารเช้า ใช้เวลา 2 ชั่วโมง ราคาคนละ 55 ดอลลาร์สหรัฐ เขาให้เราเดินทางเวลา 9.30 น. มีรถโฟร์วีลนำเราเข้าป่า คิดว่ากลับถึงโรงแรมก่อนเที่ยง คนรถก็นำไปทัวร์ในป่า ทางนั้นไม่ต้องพูดถึง ทั้งลื่นทั้งกระเทือนเพราะฝนตกแทบทุกวัน ถึงตอนไหนถ้าพบสัตว์เขาจะจอดรถเพื่อถ่ายรูป คนรถตั้งใจว่าจะขับรถไปโดยไม่กลับทางเดิมจะพาเราไปเข้าห้องน้ำที่โรงแรมในป่าอีกแห่งหนึ่งแต่ก็ไม่ได้เป็นดังหวัง ถนนลื่นมาก รถโฟร์วิลไม่สามารถนำเราไปจุดนั้นได้ ติดอยู่จนถึง 11 โมง คนขับก็พยายาม เขาใจเย็นมากพยายามหลายครั้งมิอาจเคลื่อนรถได้ เลยถอยหลังจะกลับที่เดิม จะถอยหลังก็ต้องระวังมาก เพราะข้างทางเป็นลำธารเล็ก ๆ เป็นอุปสรรคสำหรับคนขับรถมือใหม่ พยายามอยู่หลายครั้งในที่สุดก็ถอยรถได้ แต่เมื่อจะขึ้นเขาไป

ถ่ายรูปเป็นที่ระลึก กับไอแซค คนขับรถ

ติดทางขึ้นเขาอีก ไม่สนุกเลยค่ะ ปวดท้องอยากทำธุระก็ต้องกลั้นเอาไว้ เพราะลงจากรถไม่ได้ ติดอยู่ที่นี่นาน 7 นาที มองดูท้องฟ้าก็เหมือนว่าฝนจะตกลงมาอีก ทีนี้เสร็จแน่เลย กลิ่นไหม้โชยมาเข้าจมูก นึกถึงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่นำติดตัวอยู่ คือ หลวงพ่อทวด สวดมนต์ขอท่านแนะทางสะดวกให้ด้วย หลังจากสวดมนต์แล้วมีความคิดขึ้นได้ว่า เราจะเข้าป่ามิได้ไหว้เจ้าป่าเจ้าเขา เลยขอให้เจ้าที่เจ้าทางเปิดทางให้เราด้วย เมื่อเรากลับถึงโรงแรมแล้ว จะนำผลไม้ถวายท่าน เผอิญในรถนั่นมีผลส้มอยู่ 1 ผล เลยให้คนรถถวายไปก่อน เราติดอยู่เกือบ 10 นาที เมื่อได้บนบานเจ้าที่แล้ว คราวนี้ได้ผลทันที รถสตาร์ทติดขึ้นเขาได้โดยง่ายดายไม่ติดขัด ระหว่างทางกลับถึงได้เจอสัตว์ เช่น หมูป่าพันธุ์ดำและน้ำตาล ควายป่าฝูงใหญ่อีก 2 ฝูง รถเคลื่อนไปอีกก็เจอสัตว์ต่าง ๆ เจอลิงที่มีขนสีดำน้ำตาลขนสวย

ไปดูฝูงนกกระเรียน แต่เจอน้อยมาก
เขาย้ายถิ่นฐานไปที่อื่น เพราะที่นี่อากาศเปลี่ยน

ลิงพันธุ์นี้เขาชอบอยู่ตามต้นไม้ จะกระโดดไปมาระหว่างต้นไม้จากต้นหนึ่งไปอีกต้นหนึ่ง ไม่เจอยีราฟเลย คนรถบอกว่ายีราฟจะอยู่ที่ราบ มีกวาง อีก 6-7 ตัว อีกไม่นานก็ถึงโรงแรม เป็นเวลาเที่ยง 10 นาที ดิฉันรีบขึ้นไปที่ห้องพักของปุ๊ เพราะมีผลไม้อยู่ 1 ถาด ทางโรงแรมเขามอบให้สำหรับผู้ที่พักห้องสูท เขามีผลไม้ให้ 1 ถาด ห้องปุ๊เบอร์ 12/1 เลยนำมาไว้แก้บน ห้องอาหารอยู่ชั้น 2 เขาเปิดตอน 11 โมง อาหารมื้อเที่ยงเป็นอาหารอังกฤษแท้เหมือนที่อังกฤษเลย เจ้าของเก่าคือเลดี้อะไรลืมถามเจ้าหน้าที่ไป ขณะนี้เจ้าของเปลี่ยนแล้ว ดิฉันพักห้อง 14 อาหารมื้อนี้เป็นอาหารตามสั่ง เพราะว่าคนทานมีน้อยเขากลับกันหมดแล้ว แขกพักจะเข้ามาใหม่ก็เป็นเวลา 6 โมง ดิฉันทานสเต็กเนื้อ ซุปฟักทอง ดิฉันพอใจที่ที่นี่เพราะคราวก่อนไม่ได้มา แต่คิดว่าไปครั้งเดียวก็เกินพอแล้ว ปุ๊ ตุ้ม ปอย เขาจะมาอีก ดิฉันเองนั้นเคยเห็นช้างและสัตว์อื่น ๆ ตอนดิฉันเป็นเด็ก แต่ทั้งสามคน คือ ปุ๊ ตุ้ม ปอย เป็นเด็กกรุง ปุ๊กรุงเทพฯ ตุ้ม กรุงโตเกียว ปอย กรุงไนโรบี เขาสนใจสัตว์ทุกชนิด

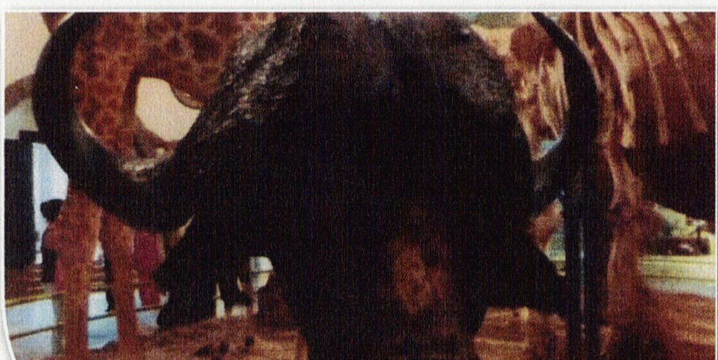
สวนสัตว์ในเมืองใกล้สนามบินไนโรบี
3 คนนี้ คนแรกเกิดที่โตเกียว
คนที่ 2 เกิดที่ไนโรบี คนที่ 3 เกิดที่กรุงเทพฯ

ควายป่าฝูงใหญ่ที่ HOTEL ทรีทอปส์

ลิงชนิดหนึ่งที่มีขนสวยที่ภัตตาคารทรีทอปส์

ควายป่าและยีราฟที่สต๊าฟไว้ที่พิพิธภัณฑ์

เจ้ามาลายข้างถนน (ของจริง)

กลับจากทัวร์ป่า เรานอนพักกันตามอัธยาศัย ดิฉันปลุกคุณติ๋มให้ขึ้นไปชั้น 2 ไปตรงเวลา 19.30 น. เพราะท้องเริ่มหิว ดิฉันจะดื่มไวน์ทุกครั้งที่มาเคนยา เพราะช่วยให้หายหนาว อิ่มแล้วก็กลับห้องนอนเพราะไปที่ไหนไม่ได้ เขาห้ามมิให้ลงไปเดินเล่นข้างล่างเด็ดขาด การมาค้างที่ทรีทอปส์นี้ พบควายป่ามากที่สุด มีนกเป็ดน้ำฝูงเล็ก ๆ นอกนั้นผิดหวัง แต่ไม่เสียใจนะคะ เพราะอยากมาค้างที่นี่จริง ๆ โรงแรมนี้ตั้งมาครบ 80 ปี เมื่อเร็ว ๆ นี้

วันนี้วันที่ 31 ธันวาคม แล้ววันสิ้นปีพอดี ตื่นตี 5 ทำธุระเสร็จแล้ว 6 โมงเช้า รีบเดินขึ้นไปชั้น 4 ไปดูพระอาทิตย์ขึ้น สวยงามมาก มีนักท่องเที่ยวชาวจีน ญี่ปุ่น ฝรั่ง ขึ้นไปถ่ายภาพ เขาตื่นเต้นกันมาก ถามทุก ๆ คน ที่อยู่ที่ชั้น 4 ว่าตื่นเต้นมาก เพราะอยู่กันแต่ในเมืองหลวง ไม่เคยเห็นพระอาทิตย์ขึ้นและตก สิ่งก่อสร้างบังหมด วันนี้เป็นวันที่ท้องฟ้าแจ่มใส มองเห็นเมาท์เคนยาลอยเด่นอยู่ชัดเจนมาก รีบลงมาห้องนอนปรากฏว่าที่ห้องก็มองเห็นเมาท์เคนยาอย่างชัดเจนเช่นกัน

7.00 น. ทางทัวร์บอกให้เรานำกระเป๋าไว้ที่หน้าห้องของแต่ละท่าน เพราะเจ้าหน้าที่ของโรงแรมจะขนไปใส่ในรถ เพราะเราต้องกลับรถของโรงแรม 2 คัน เรากลับรถคันแรกที่ออก 8.00 น. รถโรงแรมจะนำเราไปที่ห้องอาหารทรีทอปส์ ที่เราทานอาหารกลางวันตอนวันแรก และเราก็นัดสตีเวนคนขับรถของปุ๊มารับที่นี่ ทางที่จะกลับไนโรบีนั้นเมืองใหญ่มากเหมือนกัน มีมหาวิทยาลัยชื่ออดีตประธานาธิบดีเคนยัดตาตั้งอยู่ เมืองนี้มีคริสตจักรใหญ่โต มีมัสยิดและถนนแยกไปเมืองอื่น ๆ อีกหลายเมือง ผ่านเมืองคาทีมาแวะซื้อของที่เมืองนี้นิดหน่อย ถึงไนโรบีเที่ยง 10 นาที ถึงทำเนียบได้ทานขนมจีนน้ำเงี้ยวอร่อยมาก แต่ไม่มีเลือดหมูใส่ ไปคราวหน้าคงมีแน่ เพราะสังเกตว่ามีคนจีนเริ่มมาอยู่ที่นี่มาก ส่วนมากจะมาสร้างถนนให้เคนยา ญี่ปุ่น ก็มีมากเหมือนกัน ทานอาหารกลางวันแล้ว ยังมีแรงนัดคนรถให้มารับไปเที่ยวตลาดขายของพื้นเมือง ส่วนปุ๊พักผ่อน ตลาดนี้ชื่อตลาดมาไซ มาร่าซื้อไม้เท้ามาอีก 2 อัน สร้อยคอ 3 เส้น พวงกุญแจทำด้วยเขาควาย รองเท้าด้วย อันละ 70 บาท กลับบ้าน 4 โมงครึ่ง ดิฉันพัก คุณติ๋มนอน ปุ๊ ตุ้ม ปอย ไปศูนย์การค้ายาย่า ทั้ง 3 คน กลับบ้านเวลาทุ่มครึ่ง ทานอาหารเสร็จต่างคนต่างเข้าห้องนอน ดิฉันแยกมานอนอีกห้องหนึ่ง เป็นห้องเล็กเตียงเดี่ยว

1 มกราคม 2556 ปีใหม่ สถานทูตปิด ดิฉันขอร้องให้เขาพาไปโรงแรมอินเตอร์คอนติเนลตันซึ่งอยู่ในเมือง เพราะยังไม่ได้ของที่ต้องการ แต่ปรากฏว่าร้านในโรงแรมส่วนมากปิด เพราะเป็นวันหยุดได้แต่เดินดูของที่โชว์ มีร้านคนอินเดียเปิดอยู่ร้านเดียว เจ้าของร้านเคยมาเที่ยวเมืองไทย ได้เสื้อทีเชิ้ตมา 2 ตัว สีดำและสีแสด เมื่อไม่สามารถซื้ออะไรได้ ตุ้มเลยพาไปอีกศูนย์การค้าชื่อ เวสท์เกต เปิดใหม่อยู่แถวเวสต์แลนด์ พบของที่ตั้งใจจึงตัดสินใจซื้อ เดิมจะไปซื้อที่แทนซาเนียแต่ขัดข้องในการเดินทางเลยงดไป ทางร้านเขานัดให้ไปรับของในวันรุ่งขึ้นเวลาบ่ายโมง ปุ๊ ติ๋ม ปอย แยกไปซื้อของที่ซุปเปอร์มาร์เก็ต ดิฉันนั่งคอยในร้านกาแฟ กลับถึงบ้านก็เย็น เมื่อดิฉันแยกห้องนอนอีกห้องหนึ่งรู้สึกสบายเพราะดิฉันอ่านหนังสือ เกรงใจคุณติ๋ม

ซึ่งนอนก่อน ถ้าดิฉันนอนไม่หลับต้องอ่านหนังสือให้เกิดความง่วง จะตื่นตอนไหน ๆ ก็ตามสบาย และก่อนนอน หรือตื่นตอนไหนก็ต้องอ่านหนังสือ ถ้าเราเปิดไฟอ่านหนังสือ เมื่อนอนร่วมห้องกับผู้อื่นเกรงแสงไฟจะรบกวนเพื่อนร่วมห้อง

2 มกราคม 2556 ตอนเช้า ปอยชวนไปเที่ยวสวนป่าใกล้บ้าน ดิฉันคิดว่ากรุงไนโรบีเป็นเมืองหลวงที่มีต้นไม้มากที่สุดในโลก อากาศนอกจากจะบริสุทธิ์แล้ว อากาศไม่มีมลพิษเลย อากาศดี คล้ายกับโลซานน์ของสวิตมาก ในสวนนี้จะมีนักเรียนโรงเรียนต่าง ๆ ที่กรุงไนโรบี มาเรียนในสวนกันหลายโรงเรียน ไปกัน 4 คน คือ ตุ้ม ปอย ติ๋ม และดิฉัน เรากลับมาทานอาหารที่บ้านเช่นเดิม บ่าย 2 โมง ไปซื้อของต่อที่ UN กรุงไนโรบีนั้นมีสำนักงานใหญ่ด้านสิ่งแวดล้อมของ UN อยู่ที่นั่น สถานทูตอเมริกันก็ตั้งอยู่ใกล้ ๆ กัน ย้ายมาจากในเมืองมาหลายปีแล้ว เนื่องจากสถานทูตถูกระเบิดเมื่อหลายปีมาแล้ว ก่อนจะไปซื้อของที่ UN เขามีซุปเปอร์มาร์เก็ตสำหรับสถานทูตต่าง ๆ เขารักษาความปลอดภัยแน่นหนาและละเอียด ราคาปลอดภาษีสำหรับนักการทูตที่อาศัยอยู่ประเทศนี้ แต่ไม่มีของสด เช่น ผักและผลไม้ ตุ้มและติ๋มซื้อช็อคโกแลต ดิฉันได้แชมพูมาขวดเดียว จากนั้นก็ไปศูนย์การค้าที่เวสต์แลนส์ซึ่งดิฉันได้นัดกับคนขายของว่าจะมารับของบ่ายวันนี้ มาไนโรบีคราวนี้ค่าเงินของเราแข็งมาก เงินบาทของเรา 1 บาท ชิลลิ่ง ไนโรบีมีค่าถึง 3 บาท วันนี้ได้ของถูกใจที่สุด กลับบ้านทานอาหารเย็นวันนี้ทุกคนไม่ทานข้าว แม่ครัวเขาทำบะหมี่หมูแดง ทานเสร็จแล้ว ปอยหลานสาวชวนเล่นดัมมี่ ย่าเสียตามเดิม ได้เวลาพอควรก็ขึ้นไปพักผ่อน พยายามนอนให้หลับแต่ก็ไม่เป็นผล เลยนั่งเขียนบันทึกประจำวัน เขียนไปได้บ้างก็ยังไม่ง่วง คืนนี้เลยต้องพึ่งยานอนหลับ ไม่อยากตื่นมาดึก คือ ตอนตี 1 บ้านเราก็ตี 5 แล้ว ตื่นเช้าขึ้นมาก็เตรียมตัวไปดูสัตว์ในเมืองซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับสนามบิน วันนี้ไปแต่เช้า คือ 7 โมงเช้า

ลืมเล่าไปว่าวันนี้หลังจากทานอาหารกลางวัน บ่ายสองโมงครึ่ง ตุ้มนัดไว้กับคนไทยคนหนึ่งซึ่งอยู่แถวทำเนียบทูตต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ ๆ UN คนที่นัดไว้กับตุ้มนั้น คือ สตรีชาวไทย ซึ่งไปเป็นเจ้าหน้าที่ร้านขายพลอย เธออยู่ที่นี่หลายปีแล้ว ชื่อเล่นว่าคุณฟอง พื้นเพเป็นคนเบตง แต่เรียนหนังสือที่หาดใหญ่ ตุ้มนัดเธอไว้ว่าจะมาชมร้าน เพราะที่ร้านนี้หยุดตั้งแต่คริสต์มาสถึงวันที่ 10 มกราคม 2556 ประกอบกับเจ้าของเหมืองพลอยท่านเป็นนักการเมือง ซึ่งเคนยาจะมีเลือกตั้งครั้งใหญ่ในวันที่ 4 มีนาคม หลังจากเลือกผู้ว่า กทม. 1 วัน ระยะนี้เคนยาทุกเมืองจะมีเลือกตั้งใหญ่ เราไปเมืองไหนก็จะพบรถโฆษณาหาเสียง คุณฟองอายุประมาณ 30 กว่า ยังโสด อยู่ที่นี่มา 12 ปีแล้ว เธอพูดได้ทั้งภาษาจีน อังกฤษ และมาเลเซีย ทางเจ้าของเหมืองไว้วางใจคุณฟองมากมอบกุญแจบ้านไว้ให้ (เป็นบางตู้) ร้านนี้อยู่ใกล้ ๆ สถานทูตต่าง ๆ เป็นบ้านเนื้อที่ใหญ่โตกว้างขวาง มียามคอยรักษาความปลอดภัยแน่นหนา ร่มรื่นน่าอยู่มาก มีต้นไม้และลำธารมาก ครั้งแรกตั้งใจจะมาชมเท่านั้น แต่กิเลสยังดับไม่สนิท เลยต้องเสียเงินอีกตามเคย ซื้อไว้เป็นที่ระลึก ปรากฏว่าถ้าเป็นวันเปิดปกติ คงมีนักท่องเที่ยวมาซื้อไปเยอะ ถามคุณฟองว่าลูกค้าส่วนมากเป็นฝรั่ง จีน ญี่ปุ่น ปัจจุบันนี้คนจีนทั่วโลกจะมาซื้อกันมากชาวจีนไต้หวัน ปักกิ่ง ฮ่องกง สิงคโปร์ มาเที่ยวเคนยาก็จะซื้อไปเก็บกัน เพราะพลอยสีเหล่านี้ ความแข็งของพลอยพอ ๆ กับเพชรเลยทีเดียว พลอยแทนซาไนท์จะมีบ่อพลอยที่แทนซาเนีย มีสีม่วงและสีน้ำเงินเหมือนพลอยจันทร์พลอยพม่า เขมร ส่วนซาโวไรท์นั้นมีสีเขียวใสกว่ามรกต เพื่อนชาวเคนยาที่ดิฉันพบเมื่อ 26 ปี นั้นเป็นพ่อค้าพลอยย้ายไปอยู่ดูไบเสียแล้ว เลยไม่ได้พบกัน ดิฉันไปคราวที่แล้ว ตัดสินใจไม่ถูกว่าจะซื้อหรือไม่ คราวนี้อดไม่ได้จริง ๆ เลยซื้อมาเม็ดเล็ก 3 เม็ด เพื่อเป็นที่ระลึกเท่านั้น ใช้เครดิตลูกสะใภ้ เขาลดให้มากพอควร เสร็จแล้วก็กลับบ้าน ทางผ่านขากลับข้างทาง ชาวพื้นเมืองนำดอกกุหลาบขายอยู่ข้างทาง แวะซื้อมานิดหน่อยกำละ 5 บาท เพื่อนำมาบูชาพระที่บ้าน เลือกตั้งครั้งใหญ่ครั้งนี้

บุตรชายของท่านอดีตประธานาธิบดีของเคนยาลงเลือกตั้งด้วย ที่ต้องกล่าวมานี้เพราะว่าสถานทูตเราใกล้กับทำเนียบท่านประธานาธิบดีคนที่สอง บ้านเดิมของท่านอยู่ใกล้ ๆ สถานทูตไทยปัจจุบัน แต่ตัวท่านตอนนี้สูงอายุแล้วท่านไปอยู่ที่เมืองอื่น

4 มกราคม 2556 ไปดูสัตว์ที่ใกล้สนามบิน ค่าเข้าชมคนละ 40 ดอลล่าร์อเมริกัน ไม่จำกัดเวลา อยู่ที่นั่นจนปิดตอนเย็น เราไปแต่เช้า นำอาหารเข้าไปด้วย พบ ลิง ควายป่า กวางหลายชนิด หมูป่า เจอยีราฟหลายฝูง ยีราฟก็มีหลายชนิด เที่ยงมาทานอาหารที่ทำเนียบ บ่าย 2 โมงครึ่ง นัดสตีเวนคนขับรถไปตลาดสดพื้นเมือง มีเบตตี้สาวเคนยาไปด้วย ไปเป็นล่ามและช่วยหิ้วของ เบตตี้แข็งแรงมาก สามารถแบกขวดน้ำใหญ่ คราวละ 2 ขวด แดงและไกรบอกว่าเธอทั้งสองนั้นยกเพียง 1 ขวด 2 คน ก็ยังไม่ค่อยไหว สังเกตดูว่าคนเคนยาแข็งแรงจริง ๆ ไม่ว่าหญิงหรือชาย ไม่ผอมแห้งแรงน้อยเหมือนในหนังเลย เขาเป็นล่ามและผู้ซื้อด้วย เพราะเขาพูดกันด้วยภาษาของเขา เบตตี้พูดได้หลายภาษาเหมือนคนซื่อพิถีพิถันมาก สามีเธอเสียชีวิตแล้ว วันธรรมดาเธอจะพักกับเราที่สถานทูต วันอาทิตย์จะไปบ้านส่วนตัวของเธอซึ่งอยู่กับลูกชายอายุ 18 ปี เธอนับถือคริสต์ วันอาทิตย์ต้องไปโบสถ์ ผักที่ตลาดนี้เป็นของสดเก็บมาจากไร่ใหม่ ๆ งามดีมาก กะหล่ำหัวโต ๆ ทั้งนั้น ผักเมืองหนาวทุกชนิด ซื้อเสาวรสพันธุ์สีเหลืองได้หลายกิโล สังเกตว่าคนขายของที่นี่ผู้ชายส่วนมาก จะอ่านหนังสือพิมพ์กันเป็นส่วนมาก อังกฤษมาปกครองก่อนสอนให้พลเมืองเคนยารักการอ่าน เสร็จจากตลาดแล้วไปรับปอย ตุ้ม ที่ศูนย์การค้าจังค์ชั่น แวะซื้อของอีกตามเคย ที่นี่ขายชา กาแฟของเคนยาและแทนซาเนีย กลับมาบ้านแพ็คของ แม่บ้านทั้งสองช่วยแพ็คให้ใหม่ น้ำหนักของชั่งได้มากเกินไป 10 ก.ก. เขาอนุญาตให้ตั้ง 40 ก.ก. คิดว่าจะยอมเสียค่าปรับ ไม่อยากทำผิดกฎของสายการบิน คืนนี้นอนไม่ดึกนักแต่จำไม่ได้ว่าหลับไปเมื่อไร

ซื้อไม้เท้าทำจากไม้พื้นเมือง

ตลาดสดขายปลา
ผู้ถ่าย ถ่ายไม่เห็นปลาสักตัว

ยามผู้หญิง

สวนป่าไม้ใกล้ ๆ บ้าน เดินไม่ไหว รอตุ้ม ติ๋ม ปอย

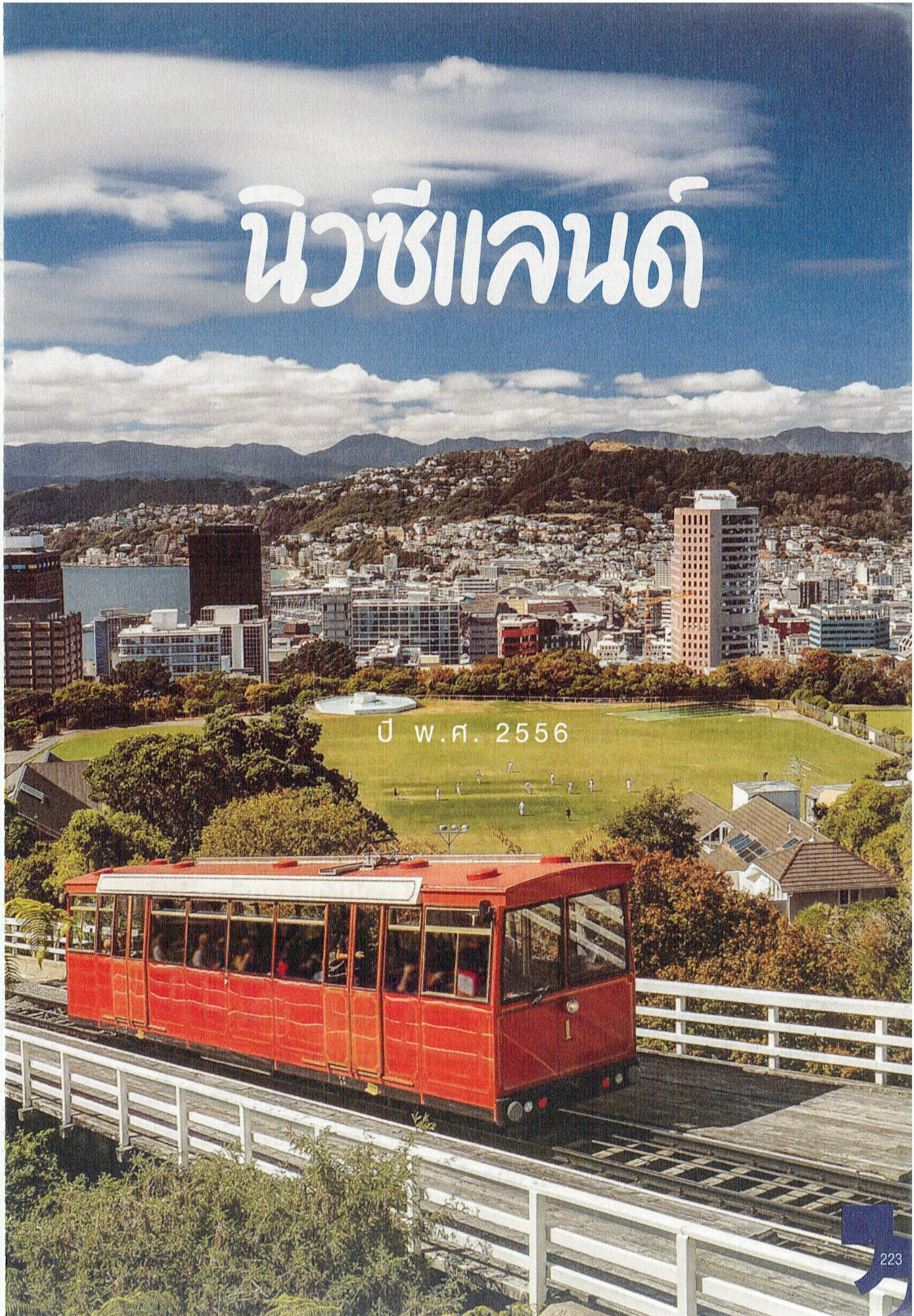
5 มกราคม 2556 วันนี้ต้องสวัสดีเคนยาแล้ว 9 โมงเช้า สตีเวนคนรถมาถามว่าคุณย่าจะไปไหน ดิฉันก็ไม่ขัดศรัทธา ดูรายการเที่ยวแล้วออกจากบ้านทุกวัน ขณะนี้อายุก็อีกสิบแปดปีจะครบร้อยแล้ว ยังออกไปนอกบ้านทุกวันไม่เหน็ดเหนื่อยเลย ติ๋มและดิฉันออกไปศูนย์การค้าใกล้บ้านที่จังค์ชั่นซื้อของที่ต้องการอีกนิดหน่อยพยายามถือติดมือขึ้นเครื่องบ้างเพราะน้ำหนักเกินแล้ว เราออกจากบ้านตอน 2 ทุ่มกว่า เพื่อมาที่สนามบินเครื่องออกจากสนามบิน 5 ทุ่มกว่าตามเวลา เมื่อบินแล้วครึ่งชั่วโมงเขามาเสิร์ฟของว่าง เวลานั้นเที่ยงคืนแล้วดิฉันขอแชมเปญ 1 แก้ว เมื่อดื่มไปแล้วท้องว่างพอดี 1 กว่าจะเข้าห้องน้ำ รู้สึกพยุงตัวไม่ไหว ขอนั่งลงกับพื้นแล้วหมดสติไป แอร์โฮสเตสและหลานสาวดูแลอาการอยู่เขาจับชีพจรด้วย ปอยหลานสาวบอกว่าชีพจรเต้นน้อยมาก พอฟื้นขึ้นมาทั้งที่อากาศหนาว เหงื่อกาฬท่วมตัว เมื่อฟื้นดีแล้วก็กลับมานั่งที่เดิม คือ แถวหน้าเลขที่ 4 บทเรียนครั้งนี้เป็นบทเรียนที่มีค่าที่สุดในชีวิต วัยนี้แล้วเที่ยวทุกวันยังบังอาจดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในที่สูง ถึงกรุงเทพฯ โดยสวัสดิ ตามเวลากรุงเทพฯ คือ 9.45 น. บุตรสาวและหลานชายมารับด้วยความตื่นเต้นค่ะ

การเดินทางครั้งนี้สนุกและตื่นเต้นมากค่ะ ถ้าสุขภาพอำนวยคงจะมีการบันทึกการเดินทางครั้งที่ 3 อีกนะคะ เบื่อที่จะอ่านหรือยังคะ ขอประเมินผลด้วยนะคะ ขอบคุณที่กรุณาอ่านการเขียนที่มีแต่เรื่องปากท้องนะคะตามประสาแม่บ้านเต็มตัวอย่างดิฉันค่ะ ขอบคุณอีกครั้งค่ะ

บรรจบพร บุญประคอง

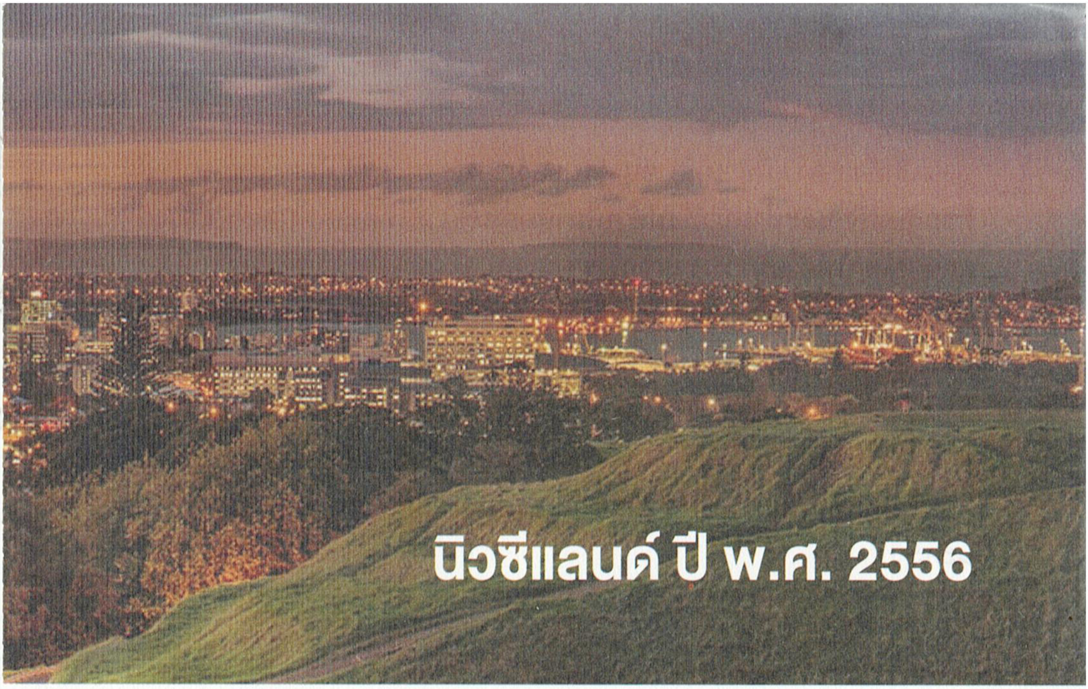
นิวซีแลนด์

ปี พ.ศ. 2556

การเดินทางท่องเที่ยวของดิฉันนึกว่าจะจบแล้ว เพราะคิดว่าตอนนั้น ปี พ.ศ. 2556 ดิฉันอายุ 83 ปี เผอิญลูกสะใภ้ของดิฉัน พรพัชรา บุญประคอง ได้ไปรับตำแหน่งนายสนามบินการบินไทยที่นิวซีแลนด์ อยู่ประจำเมือง Auckland ชวนดิฉันไปพักผ่อน 10 วัน บุตรชายของดิฉันขอร้องให้ดิฉันไปพักผ่อน ดิฉันก็อิดออดอยู่ คิดอยู่หลายวันว่าจะไปหรือไม่ เกรงจะไปเจ็บป่วยเป็นภาระให้เขา คิดอยู่เป็นสัปดาห์ จนกระทั่งวันหนึ่งลูกสาวบอกว่า แม่ควรจะไปเพราะเราจะพักไปเที่ยวไป ไม่ได้ไปกับทัวร์ เราไปกันเอง เหนื่อยก็ไม่ต้องออกจากบ้าน และลูกชายเขาก็ชวนสาว ๆ 2 คน สุภาพบุรุษอีก 1 คน เผื่อแม่เหนื่อยจะได้ดูแลแม่ได้ ดิฉันก็ตอบตกลงเดินทางไปกับเขา ลูกออกค่าใช้จ่ายให้ เราก็เลยเดินทางกัน 5 คน ดิฉัน ลูกชาย เพื่อนร่วมงานของเขา 3 คน เราไปพักที่พักของพรพัชรา ลูกสะใภ้ก็ประหยัดไปมาก ที่พักของลูกสะใภ้สะดวกสบายมาก อยู่ในโรงแรมชั้นที่ 8 8 ชั้นลงมาเป็นที่อยู่อาศัย สูงขึ้นไปเป็นโรงแรมอีก 8 ชั้น ตั้งอยู่ในเมืองสวยงามมาก ใกล้อ่าวเมืองนิวซีแลนด์ใกล้กับนิวซีแลนด์ทาวเวอร์ ห้องพักเราหันหน้าไปทางอ่าวด้วย วิวกลางคืนมองจาก

นิวซีแลนด์ ปี พ.ศ. 2556

ห้องรับแขก เป็นวิว 360 องศา ถูกใจบรรจบพรมาก เขาจัดห้องให้พัก แต่เราเองขอนอนห้องรับแขกใหญ่ เพราะกว้างขวางมีกระจกรอบห้อง 3 ด้านเลย ดิฉันเองนอนหลับยาก นอนร่วมห้องกับใครก็เกรงใจเขา เพราะกลางคืนนอกจากนอนไม่หลับแล้ว ยังชอบเข้าห้องน้ำและเปิดไฟอ่านหนังสือด้วย แถมท้ายถ้าเกิดหลับขึ้นมา ก็เปิดหวูดโรงสีสนั่น ก็เกรงใจเพื่อนร่วมห้องเหมือนกัน

ตกลงที่นิวซีแลนด์ดิฉันนอนห้องนอนที่เขาจัดให้เพียง 1 คืน เท่านั้น นอกนั้นจะนอนห้องรับแขกตลอดเลย หิวจะหาเครื่องดื่มต่าง ๆ ได้ เพราะครัวฝรั่งและตู้เย็นอยู่ห้องนี้ แม้นอนไม่หลับก็ไม่ต้องกลัว ด้านตะวันตกจากห้องนอนก็ไม่ทึบ กระจกมีทั้งสามด้าน ไฟฟ้าตามถนนสว่างตลอดคืน ทางด้านตะวันตกก็มีไนท์คลับ เสียงเพลงดังออกมาบ้าง แต่มีสถานบันเทิงสมัยใหม่เพลงก็วัยหนุ่มสาว ประมาณตีสองคลับเลิก หนุ่มสาวกลับบ้าน มองจากชั้นบนก็เพลินดี ดิฉันเป็นผู้สูงอายุที่ฟังเพลงได้ทุกประเภทไม่เบื่อ เลยพลอยเอ็นจอยไปกับเขาด้วย ฟังได้ตั้งแต่เพลงคลาสสิก ป็อบ แจ๊ส ลาติน ไปจนถึงลูกกรุงลูกทุ่งแล้วแต่บรรยากาศและอารมณ์พาไป ดิฉันสนุกกับการเป็นแม่

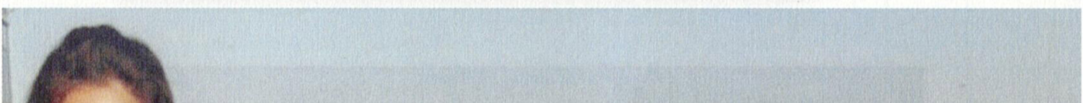
บ้าน นักฟังเพลง ดูกีฬาหนัก เช่น ฟุตบอล มวยรายการระดับโลก และมวยไทย ที่ชกกับฝรั่ง และทำหน้าที่แม่บ้านไม่ให้บกพร่อง ดังที่ดิฉันได้บอกไปแล้วว่า ลูกชายเขาให้เพื่อนร่วมงานของเขา 3 คน เดินทางไปดูแลฉันแต่ในที่สุด กลับเป็นว่าดิฉันต้องดูแลเขาเวลาไปซื้อข้าวของ ทั้ง 3 คน เขาสื่อสารภาษาอังกฤษไม่ค่อยถนัด เขาก็มาบอกดิฉันให้ช่วยซื้อของให้ ทั้งที่ภาษาของดิฉันก็งู ๆ ปลา ๆ พอซื้อของได้เท่านั้น เพราะต่างประเทศตามห้าง เขาจะติดราคามาตรฐานเดียวกัน ไม่ใช่เดินตลาดสด ตกลงว่าการเดินทางเที่ยวครั้งนี้ดิฉันไม่มีบันทึกในการเดินทางเลย มีแต่รูปมาฝากค่ะ เชิญชมทางภาพถ่ายนะคะ

ภาพทั้งสองถ่ายจากห้องนอนของดิฉัน (ห้องรับแขกของบ้าน)
ที่จอดรถนั้นอยู่ข้างหน้า
ส่วนที่ 2 คือด้านขวามือจะเห็นหอคอยไม่ไกลนัก

ที่พักที่ Auckland จากห้องพักดิฉันมองเห็นอ่าวชัดเจน

เดินทางครั้งนี้ ไม่มีการบันทึกเป็นตัวหนังสือ แต่เป็นการบันทึกด้วยภาพค่ะ
ถ่ายกับนักโภชนาการของวิทยาลัยปกครองที่ที่พัก

วันต่อมาลูกสะใภ้ลาพักผ่อน 4 วัน พาเราไปเที่ยวหลายเมือง
แต่ไม่ได้บันทึกไว้ มีแต่ภาพแห่งความทรงจำเท่านั้น

ชมการแสดงของเผ่าเมารี

ท่องเที่ยวรอบเกาะที่โอ๊คแลนด์

น้อง ๆ ผู้ดูแลบรรจบพร น้องทั้ง 3 ลาพักผ่อนประจำปี ไปเที่ยวกับบรรจบพรด้วย

ถ่ายกับนักแสดงสาวชาวเมารี และน้องที่ทำงานกับบุตรชาย

อาหารออกจากเตาอบธรรมชาติจากเผ่าเมารี อาหารเย็น
แต่ชอบใจที่เขานำอบจากเตาที่ขุดลงไปในดิน

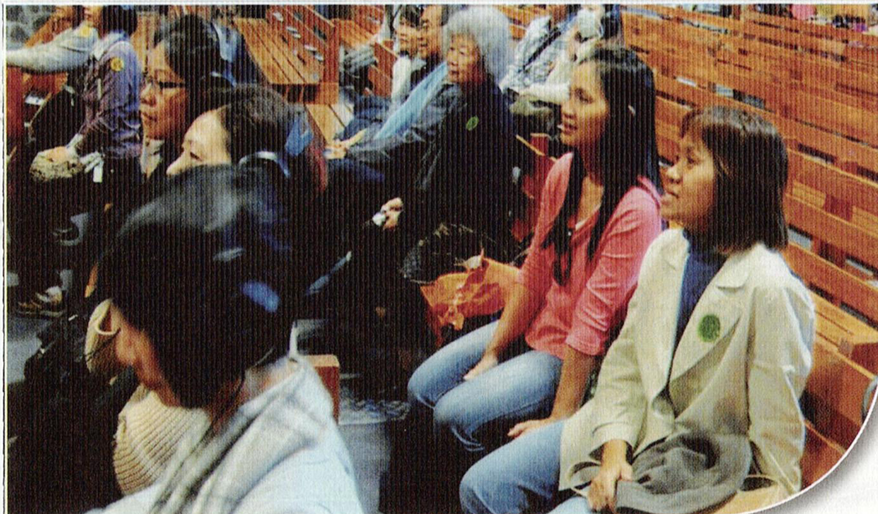
หลังจากชมการแสดงของเผ่าเมารีแล้ว
ทัวร์พาเดินไปชมสวนบริเวณที่ทำการแสดง
พร้อมกับนักท่องเที่ยวอื่น ๆ และแวะค้างคืน
ที่เมืองนี้ 1 คืนค่ะ รุ่งขึ้นเดินทางไปชมการแสดง
การตัดขนแกะ และแวะซื้อครีมรกแกะที่นี่

ออฟฟิศนี้ขายสินค้า

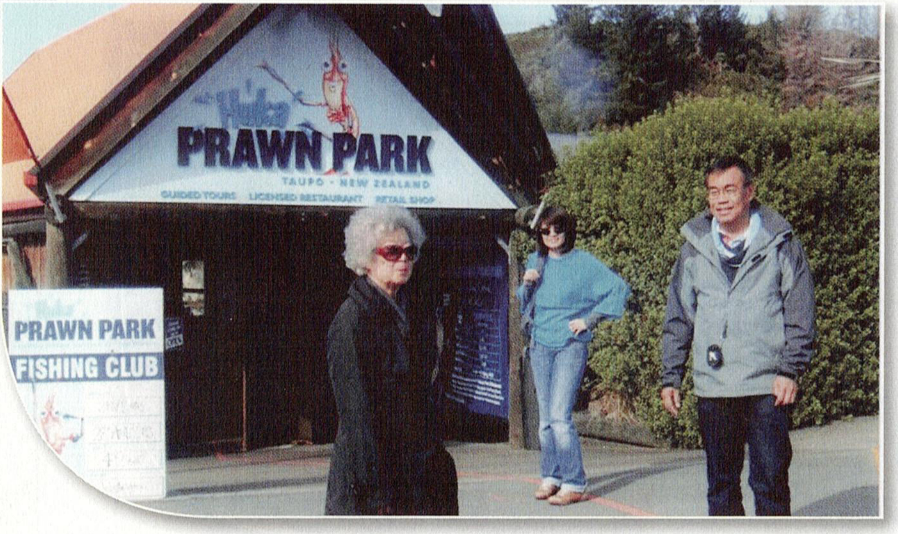
แกะตัวนี้อ้วนพีดีมาก ทั้ง ๆ ที่ถูกตัดขนมาแล้ว

ขณะนั่งชมการสาธิตการแสดงตัดขนแกะ หาภาพที่เขากำลังตัดขนแกะไม่เจอค่ะ
ถ้าพบแล้วจะนำรูปมาให้ดูค่ะ

ถ่ายที่สถานที่แสดงการตัดขน กำลังจะขึ้นรถ
ของทางสวนไปชมสถานที่ภายในสวนแห่งนี้ ซึ่งกว้างขวางใหญ่โต

หลังจากนั้นเราก็ได้มาชมและทานอาหารกลางวันที่ฟาร์มกุ้งน้ำจืด

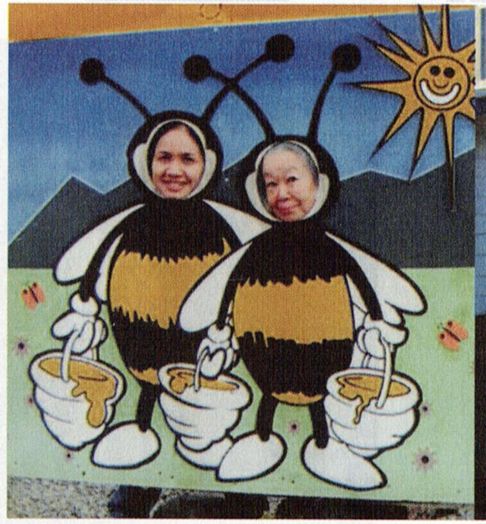
ที่เลี้ยงกุ้งน้ำจืดค่ะ

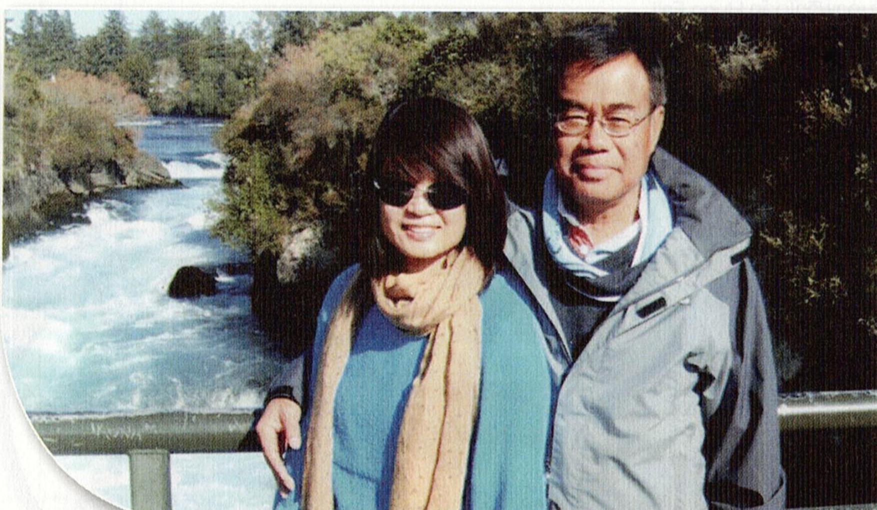
เป็นภาพวิวใกล้ๆ Hugo Fall

ได้แต่รูปถ่ายเท่านั้น ไม่มีทางลงไปให้ชม

นิวซีแลนด์ มีชื่อเสียงในการเลี้ยงผึ้ง
ไปซื้อน้ำผึ้งมาให้หลานทาน
มีการถ่ายรูปกันบ้าง

พรพัชรา – พลากร บุญประคอง

แวะดื่มเครื่องดื่มร้อน ๆ ที่นี่

ดิฉันเริ่มสับสน เพราะอายุ 85 แล้ว ภาพนี้เก็บตกมาจากทานอาหารค่ำคืนแรก ที่ชมการแสดงของเผ่าเมารี มีอยู่ 2 ภาพ ที่ไม่ได้บันทึกไว้ก่อนเลยมาบันทึกเอาหน้านี้ สับสนไปนิดนะคะ เพราะรวบรวมเรื่องด้วยตัวเอง

พบนักเรียนไทยที่มาเรียนที่นี่ ขอถ่ายรูปด้วย

ไปชมสวนกีวี เขาอนุญาตให้เก็บ
เราเลยเก็บใส่กระเป๋าเสียเยอะทีเดียว

เราเที่ยวไปหลายเมือง แต่น่าเสียดายที่ไม่ได้บันทึกอะไรเอาไว้เลย ทั้งที่หลานชาย คือ เอกพล เมฆวิชัย บุตรชายของลูกสาวดิฉัน มาเรียนไฮสคูลที่นี่หลายปี และเรียนมหาวิทยาลัยที่นี่ด้วย ตอนนี้คงมีแต่ภาพโรงแรมให้ดูเท่านั้น จำไม่ได้ว่าเป็นที่ไหนบ้าง

ถ่ายหน้าที่พัก
และบริเวณที่พัก

และภาพสตรี 3 ท่าน
ถ่ายกับต้นไม้

ถ่ายกับป้ายริมถนน

ภาพต้นไม้นี้
เก็บตกมาจากที่ไปเที่ยว
รูปทรงสวย
และกำลังเปลี่ยนสี

อาหารเย็นในโรงแรมที่ Auckland มีน้องที่เป็นนักโภชนาการมาคนหนึ่ง
เธอชอบถ่ายรูปอาหาร เลยต้องนำมาลงภาพด้วย

ร้านอาหารจีน
ข้าวมันไก่ในนิวซีแลนด์
แต่เจ้าของมาจากมาเลเซีย

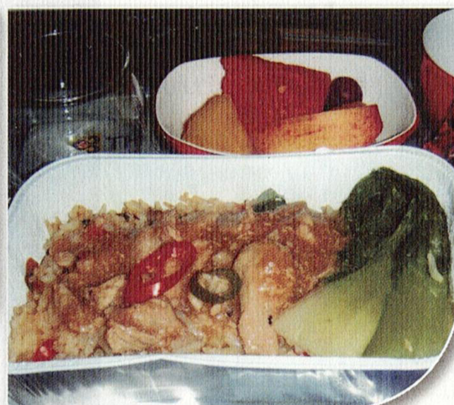

ลูกสะใภ้ ถ่ายกับเครื่องบิน

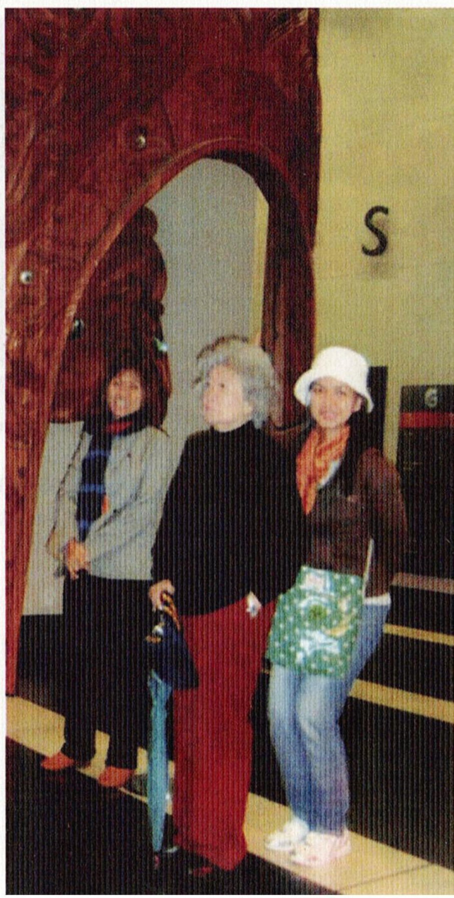

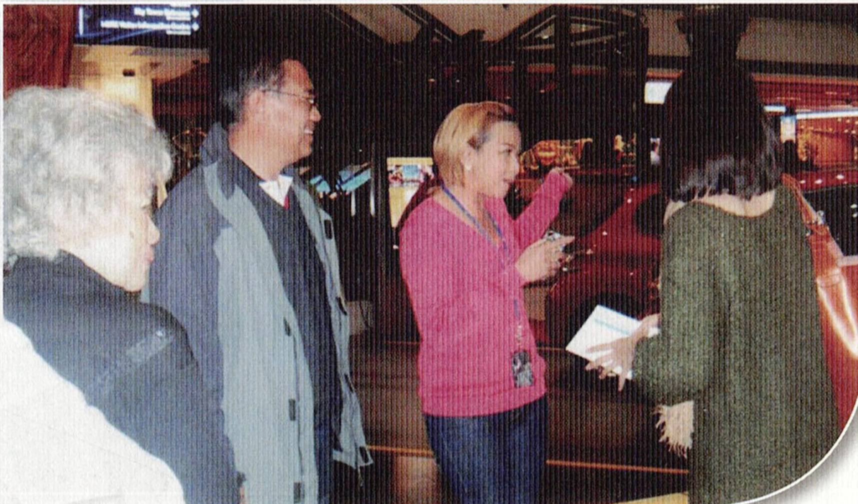

อาหารในเครื่องการบินไทย
จาก Auckland – กรุงเทพฯ

ขึ้นไปชมหอคอย ใกล้ ๆ
บ้านพักในเมือง
สามารถเดินจากบ้านไปได้

ข้างล่างเพื่อนลูกสะใภ้ทำงานที่นี่ เป็นคนไทย กำลังอธิบายถึงรถคันที่โชว์ไว้
เขานำมาเป็นรางวัลของคนที่ไปชมหอคอย ว่าใครจะโชคดี

บรรจบพรจะมีโชคไหมหนอ ชักภาพไว้ก่อน

ขึ้นไปอยู่บนหอคอยแล้ว ไม่กล้ายืนเพราะเวียนศีรษะนิดหน่อย

เก็บตก

ภาพนี้ถ่ายตอนเช้ามืด บรรยากาศที่แม่น้ำนี้ดีมากค่ะ เป็นภาพที่สวยที่สุดตอนเช้าราวตี 2 ถึงตี 5 เราจะมองไม่เห็นแม่น้ำเลย มีหมอกควันปิดไม่เห็นแม่น้ำ ดิฉันเป็นคนตื่นแต่เช้า มองจากหน้าต่างห้องพัก เห็นมีคนมาถ่ายภาพกันมาก คณะของดิฉันทุกคนนอนหลับกันหมดเลย ดิฉันเดินลงมาคนเดียว ไม่มีกล้อง และมือถือที่จะบันทึกภาพ สี่ห้าคนที่ไปด้วยกันเขาตื่นสาย เลยไม่ได้มีโอกาสชมภาพธรรมชาติอันสวยงามนั้น ขณะเขาถ่ายภาพนี้เป็นเวลาเก้าโมงเช้า ดิฉันกล้าตื่นมาเดินคนเดียว เพราะเมืองนี้ปลอดภัย ช่างภาพจำนวนมากมาบันทึกภาพ

การเดินทางของเราก็ครบ 10 วันแล้ว นิวซีแลนด์ยังมีที่เที่ยวอีกมากที่เรายังไม่ได้ไป คิดว่าจะไป
ใหม่เมื่อมีโอกาส แต่ขณะนี้ร่างกายไม่ค่อยจะอำนวยเสียแล้ว จึงลากลับก่อน
ภาพนี้ถ่ายที่สนามบิน ที่นิวซีแลนด์กับพลากร ลูกชาย และพรพัชรา ลูกสะใภ้ ซื้อไม้เท้าของ
เมารีมาฝากคุณประชุมอันหนึ่ง

รูปถ่ายที่สนามบิน Auckland ขากลับ ลูกสะใภ้มาส่ง
และปฏิบัติงานในฐานะนางสนามบิน (นายสนามบินการบินไทย)

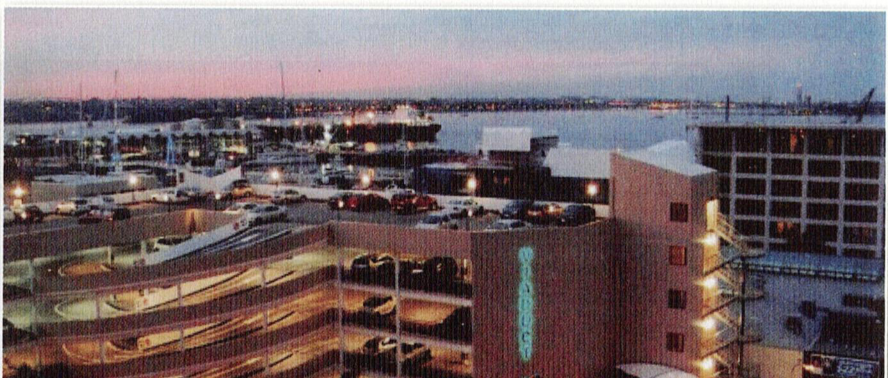
ภายในสนามบิน (ขากลับ)

เมื่อไปถึงสนามบิน ผู้ช่วยของลูกสะใภ้ไปรับบนเครื่อง

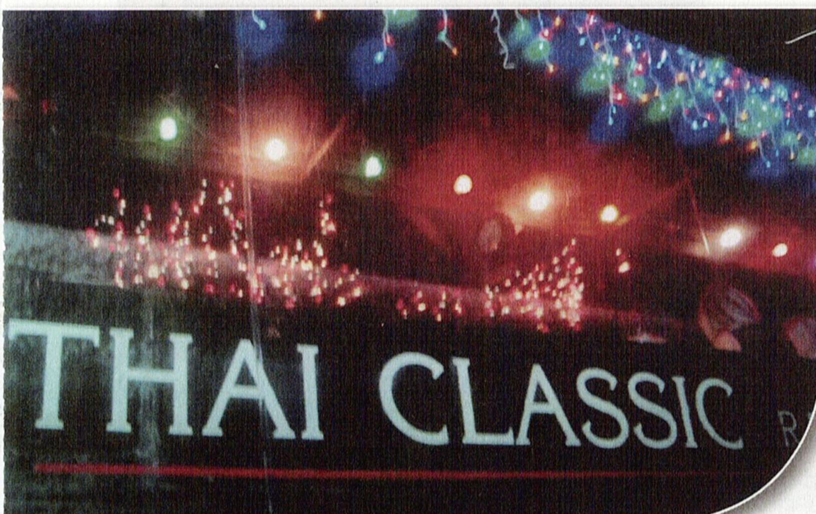
เมื่อไปถึงลูกสะใภ้คอยรับอยู่ ที่รอรับกระเป๋า

เป็นภาพรวบรวมจากเก็บตกในที่ต่าง ๆ ของเมืองที่เราไปเที่ยวกัน ดังที่เรียนไว้ว่า
ดิฉันสับสนกับการหาภาพ บางทีตกหล่นไป เลยนำมารวมกันในตอนท้าย

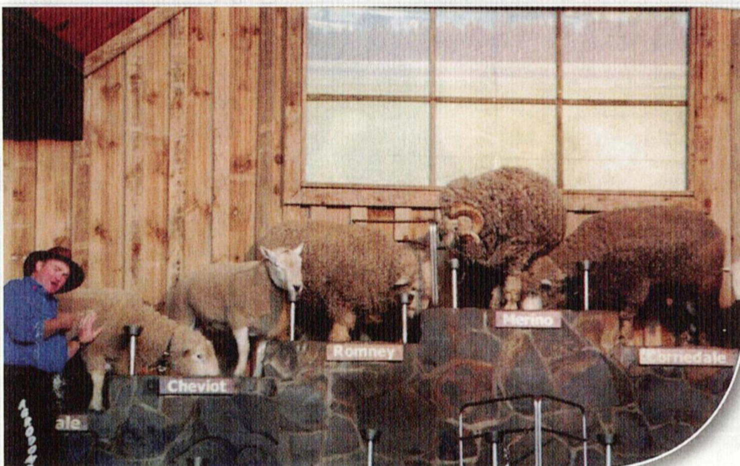
ร้านอาหารไทยในเมือง

อาหารบนเครื่องบิน

แกะพันธุ์ต่าง ๆ ที่นำมาตัดขน เมื่อตัดขนแล้ว เขาอนุญาตให้มาคนละนิด
แต่เราไม่เอา ทุกคนก็ไม่เอา

ที่หน้าฟาร์ม

สุนัขเลี้ยงแกะ (ไม่ใช่เด็กเลี้ยงแกะนะคะ)

เป็นภาพคณะถ่ายหน้า Woollen Mill

บ่อน้ำพุร้อน ร้อนจริง ๆ ไม่มีคนอาบ

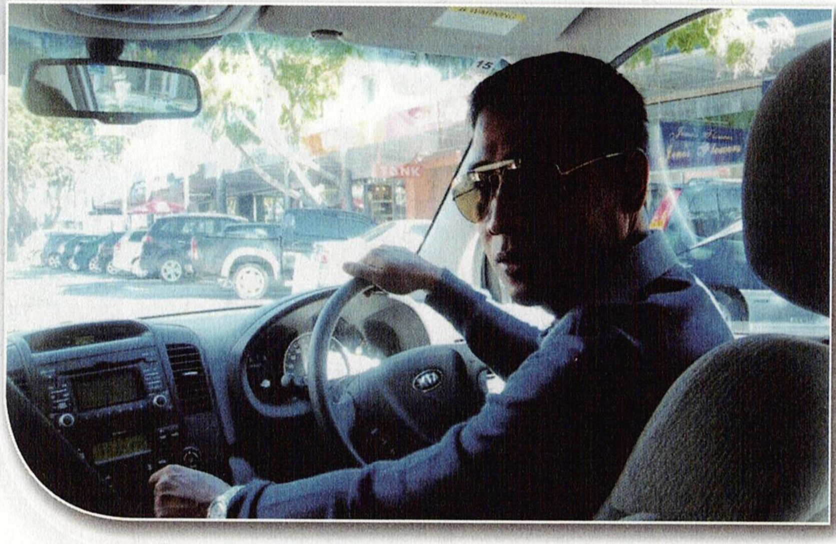
เก็บตกอีกแหละค่ะ กำลังจะไปตลาดสดในเมือง

อาชีพแม่บ้านอย่างบรรจบพร ไปเมืองไหนไม่ว่า ขอให้ได้ไปเดินตลาดสด

Organic Feijoas
$5
per Kg

คุณสุเทพ ทีมงานลูกชาย พลากรฯ ลางานไปพักผ่อนกับเราด้วย
ทำหน้าที่โชเฟอร์ครั้งแรกในต่างประเทศ

ตอนที่เราเช่ารถไปเที่ยวต่างจังหวัด

ภาพนี้ถ่ายนอกเมืองค่ะ

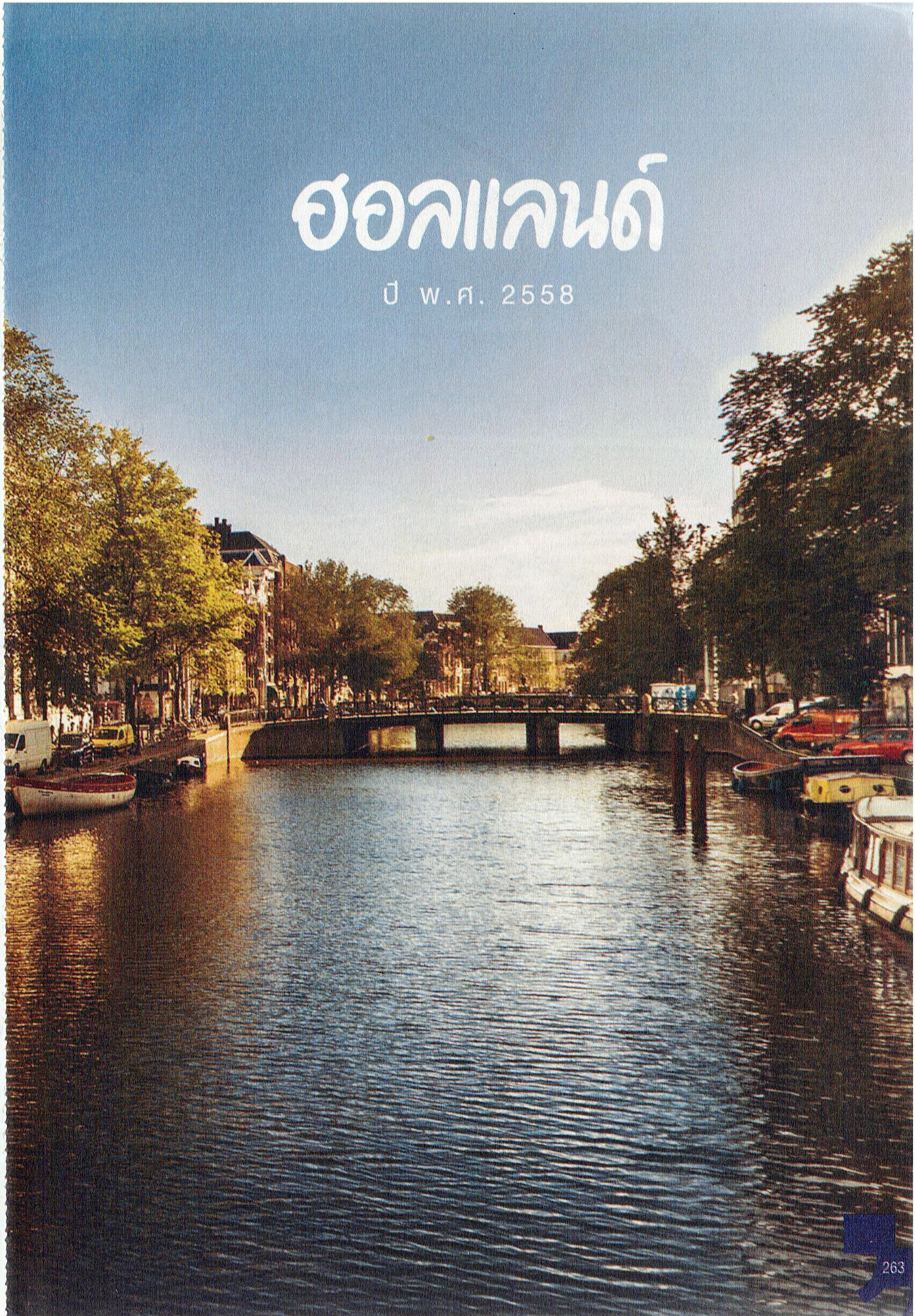
คงอำลานิวซีแลนด์แล้ว ประเทศนี้อากาศดี ผู้คนส่วนมากนอกจากเผ่าเมารีแล้ว จะมีคนอังกฤษอพยพกันมาอยู่มาก มีถนนชื่ออังกฤษอยู่เยอะ ผู้คนไม่แน่นหนาเท่าไร การจราจรก็เรียบร้อยดี มีคนจีนมาอยู่กันเยอะ คนไทยที่มาซื้อบ้านให้บุตรหลานเรียนก็มีมาก เป็นประเทศที่อยู่สบายมาก อาหารดี ผลไม้ดี ค่าครองชีพก็ไม่สูงมากเหมือนสวิตเซอร์แลนด์ และญี่ปุ่น คงจะสวัสดีนิวซีแลนด์เพียงเท่านี้

สวัสดีค่ะ

บรรจบพร บุญประคอง

ฮอลแลนด์

ปี พ.ศ. 2558

31 มีนาคม 2558 วันนี้มีโปรแกรมที่จะเดินทางไปฮอลแลนด์ เครื่องบินกำหนดออก 11.30 น. ดิฉันเป็นคนโบราณคุ้นกับคำนี้มานานเลยติดปากแทนที่จะใช้คำว่าเนเธอร์แลนด์ ความจริงคือประเทศเดียวกัน ตั้งใจและเตรียมพร้อมทุกอย่าง ของที่ยังไม่พร้อมก็เตรียมพร้อมในวันที่ 30 มีนาคม 2558

เหตุการณ์ที่ทำให้ดิฉันฝันสลายก็คือ คืนวันที่ 30 มีนาคม 2558 ปกติดิฉันจะเข้าห้องน้ำในเวลาตี 1 หรือ ตี 1 กว่า ๆ เป็นประจำ แต่ตอนดึกคืนนั้นเกิดลุกไม่ขึ้น ดิฉันมีอาการทุรนทุรายคนเดียว พยายามจะช่วยเหลือตัวเอง เหงื่อแตกท่วมตัว เป็นลมไปหลายครั้ง พยายามพยุงร่างให้ขึ้น ปวดร้าวจนน้ำตาไหลด้วยความเจ็บปวด คลานไปเข้าห้องน้ำ คลานกลับมาเพื่อจะนอนต่อ พยายามนอนเท่าไหร่ก็ไม่สำเร็จ เลยต้องนั่งนิ่งสัปหงกไปจนกระทั่งตี 4 เลยตัดสินใจปลุกลูกสาว บอกให้เขาทราบว่า ดิฉันคงเดินทางไม่ไหวคงต้องงดการเดินทาง

ดิฉันรู้สึกผิดหวังมากที่ชวนเพื่อนอีก 2 คน ร่วมเดินทางไปด้วย ทั้งที่เราเป็นหัวหน้าในการเดินทางครั้งนี้ เพื่อน ๆ จะคิดอย่างไรที่ดิฉันไม่เดินทางไป ตั๋วเดินทางโปรแกรมต่าง ๆ ได้กำหนดไว้เรียบร้อย หลังจากบอกลูกสาวแล้ว สติยังดีอยู่ ไม่ลืมที่จะโทรบอกลูกชายที่อยู่ร้อยเอ็ดให้ทราบว่า ดิฉันไม่เดินทางไปฮอลแลนด์แล้ว ช่วยโทรบอกเพื่อนที่คลองหกด้วยว่า ไม่ต้องไปอำนวยความสะดวกให้ดิฉันแล้ว ซึ่งเรานัดกันว่าจะพบกันเวลา 9.00 น. ที่เคาร์เตอร์สายการบิน KLM เขาจะได้ไม่เสียเวลาเดินทางมาพบดิฉัน ดิฉันทนปวดอยู่จนเวลา 7.00 น. (ความจริงดิฉันช่วยเหลือตัวเองได้ในการเข้าออกนอกประเทศ เพราะเมื่อสามีดิฉันเป็นนายอำเภออยู่ที่เบตง จังหวัดยะลา บ้านพักของเราติดกับออฟฟิศของหน่วยงานตรวจคนเข้าเมืองและศุลกากร ทราบธรรมเนียมปฏิบัติการของการเข้าออกนอกประเทศ)

เมื่อเวลา 6.45 น. เอ้ (เอกพล) หลานชายคนโต มารับดิฉันตามนัด เอ้ทำงานที่สนามบินสุวรรณภูมิ เมื่อมารับ ดิฉันบอกว่าดิฉันงดการเดินทาง เขางงมาก ทำอะไรไม่ถูกเหมือนกัน ดิฉันกับคุณอนงค์บ้านใกล้ ๆ กัน ร่วมเดินทางไปด้วย ได้เวลานัดคุณอนงค์พร้อมลูกสาวลูกเขยมาส่งคุณแม่ ด้วยสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส พอดิฉันแจ้งให้เธอทราบว่า ดิฉันไปด้วยไม่ได้เธอนิ่ง และงงทั้งสามคน โดยเฉพาะลูกสาวคุณอนงค์ เธอเป็นห่วงคุณแม่มาก เพราะทุกครั้งที่ไปท่องเที่ยวจะไปโดยทัวร์ ดีว่ามีเพื่อนร่วมเดินทางอีก 2 คน คือ คุณผานิต และคุณฉัตรแพร สุนทรวิภาต สองแม่ลูกที่ร่วมเดินทางไป ฮอลแลนด์ด้วยกัน ความจริงเราไปกัน 5 คน อีกท่านหนึ่งคือคุณจารุวรรณ เกษมทรัพย์ คู่หูเดินทางไปเคนยากับดิฉัน แต่เธอติดงานกาชาดที่เธอ รับผิดชอบอยู่ถึงวันที่ 2 เมษายน เลยขอเลื่อนการเดินทางไปในวันที่ 4 เมษายน ครั้งนี้มีคนเดินทาง 3 คน คือคุณอนงค์ คุณผานิต คุณฉัตรแพร คุณผานิตและ บุตรสาวเมื่อทราบว่าดิฉันไม่ได้เดินทาง เธอก็ว้าเหว่นิดหน่อย เพราะเรา 3 คน เป็นผู้วางแผนว่าเราจะเดินทางไปด้วยกันช่วงนี้ ดิฉันห่วงทั้ง 3 คนมาก แต่อุ่นใจบ้างเมื่อคุณฉัตรแพรเคยไปเรียนการโรงแรมที่มองเทรอซ์ สวิตและใช้ชีวิตอยู่ที่อเมริกามาหลายปี เธอเองตั้งใจจะไปเยี่ยมครูของเธอ ที่สวิต เรามีจุดนัดพบที่ฮอลแลนด์ที่บ้านลูกชายของดิฉัน สองแม่ลูกนี้จะพัก อยู่ที่ฮอลแลนด์ถึงวันที่ 3 เมษายน หลานสาวของคุณผานิตซึ่งเรียนที่เยอรมนี จบการศึกษาแล้วใช้ชีวิตและทำงานอยู่ที่เยอรมนี นัดจะมารับทั้งสองคน ไปเที่ยวยุโรปหลายประเทศ เท่าที่ทราบจะมีเยอรมนี สวิต อินซบรูก ซาวบรูก เวียนนา เชค และจะกลับมาพบดิฉันที่เฮก เมืองราชการที่บ้านลูกชายดิฉัน อยู่ที่เฮก คุณติ๋ม ซึ่งจะตามไปทีหลังมีโปรแกรมที่จะไปฝรั่งเศสต่อ แต่ไม่ทราบ ว่าเธอจะไปวันไหน แต่วันที่กลับเมืองไทยนั้นเป็นวันที่ 16 ตั๋วเดินทางของดิฉัน นั้นอยู่ที่คุณฉัตรแพรค่ะ

เมื่อจัดการเรื่องให้หลานชายดูแลทั้ง 3 ท่านที่สุวรรณภูมิแล้ว จิ๋มลูกสาวดิฉันพาไป ร.พ. วิชัยยุทธ ได้คิวแรกก็เป็นเวลา 9.00 น. หมอท่านนี้ท่านเคยรักษาโรคกล้ามเนื้อให้ดิฉันเมื่อ 5-6 เดือนที่แล้ว ท่านจำดิฉันได้ชื่อท่านก็จำง่ายมาก ดิฉันจำชื่อท่านได้แม่นยำ ท่านได้สั่งให้ดิฉันไป X-RAY หลายอิริยาบถ แต่ที่ทำไม่ได้ ก็คือ ท่านอน นอนเท่าไหร่พลิกท่าไหนก็เจ็บลุกไม่ได้ดั่งเดิม ร้องเสียงดังเวลาพลิกตัว จนลูกสาวที่เขาอยู่หน้าห้องร้องถามว่าเกิดอะไรขึ้นกับดิฉัน ดิฉันต้องร้องบอกไปว่าแม่ปวด เจ้าหน้าที่เลยเปลี่ยนให้ดิฉันยืน X-RAY แทน คงได้ท่านั่งและท่ายืนเท่านั้น

ผล X-RAY ออกมา ไปพบคุณหมออีกครั้ง ปรากฏว่ากระดูกสันหลังข้างซ้ายของดิฉันเสื่อมเพราะใช้งานมานาน (ใช้มาตั้งแต่เด็ก ๆ เพราะนั่งเกวียนจากอำเภอลี้ ลำพูนซึ่งเป็นทางบนเขาขรุขระ ปีละ 2 ครั้ง ไปเรียนในเชียงใหม่ ปีนี้อายุผ่านมา 84 ปีแล้ว) แถมตอนติดตามสามีไปอยู่เบตงเป็นเวลา 4 ปี ทางโค้งไม่รู้กี่โค้ง เดินทางเดือนละ 2-3 ครั้ง เพื่อมาประชุมกาชาดที่จังหวัด น่าสงสารสังขารตัวเองเหมือนกัน กระดูกไม่เสื่อมอย่างเดียวบางตอนยังคดงอไปทับเส้นประสาทอีก ผลก็เลยเป็นเช่นนี้ หมอแนะนำให้ใช้ยาฉีดแทนยาทานและทำกายภาพบำบัด (ประคบเย็น) นัดวันเว้นวัน พร้อมให้ยาทา- ทานร่วมกัน นัดทำกายภาพวันเว้นวัน และมีข้อห้ามหลายอย่าง ให้เว้นงานทุกชนิด งานบ้าน งานครัว งานสวน ซึ่งเป็นกิจวัตรที่ชอบของดิฉัน งดการเดินทางไปต่างประเทศเด็ดขาด งดการท่องเที่ยวไกล ๆ ซึ่งปรกติเป็นสิ่งที่ดิฉันชอบ ดิฉันไม่ได้เบี้ยวเพื่อน ๆ นะคะ

มันจำเป็นจริง ๆ ทำให้สายบัวอย่างดิฉันแต่งตัวเก้อค่ะ ขอโทษผู้ร่วมคณะผ่านทางข้อเขียนนี้ด้วยนะคะ เพราะขึ้นเครื่องไม่ได้จริง ๆ ถ้าขึ้นไปแล้ว เกรงจะมีปัญหากับคนอื่น ๆ อีกหลายคน จบทีการเดินทางไกล

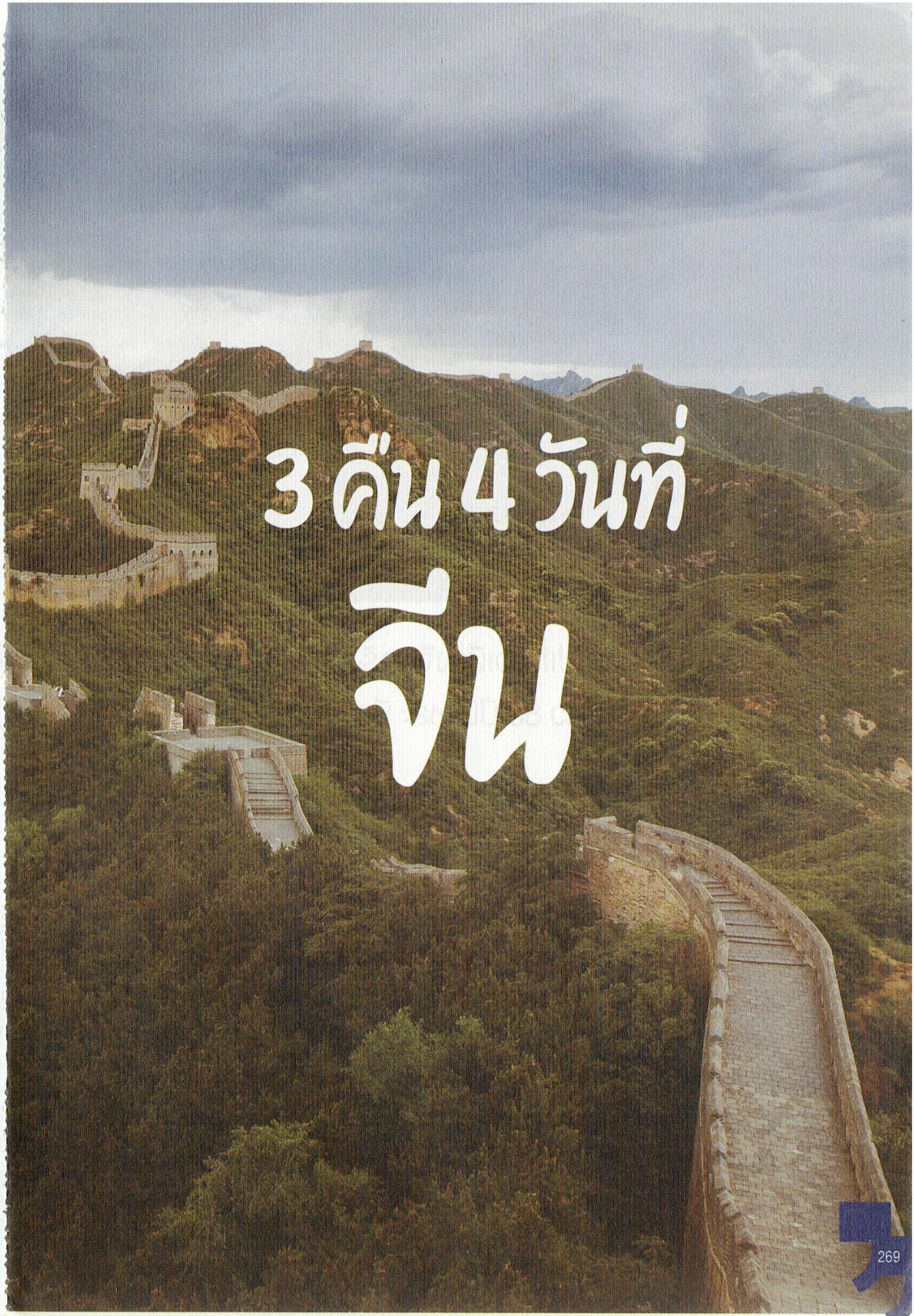
บรรจบพร

31 มีนาคม 2558

ดิฉันผิดหวังนิดหน่อยที่ตั้งใจว่าอยากไปดูฟุตบอลทีมชาติฮอลแลนด์ หรือทีมใดทีมหนึ่งในประเทศนี้ ซึ่งดิฉันเป็นแฟนฟุตบอลนักเตะหลายคนในประเทศนี้ นับตั้งแต่ รุด กุลลิต (งูเก็งกอง) ฟาน นิสเตอร์รอย รอบเบ็น และกองหน้าของแมนยู ฟาน เพอรซี่ ซึ่งนักเตะฝีเท้าดีเหล่านี้เล่นในลีกต่าง ๆ ของยุโรป ทีมสีส้ม

3 คืน 4 วันที่
จีน

ดิฉันมีโอกาสไปเที่ยวเมืองจีนครั้งแรกก็ในปีนี้แหละค่ะ อายุราว 83 ปีนี่แหละ มีเพื่อนไป 10 คน ดังนี้

1. คุณป๊าว ม.ล. ปราลี คุณแป๊บ บุตรชายและบุตรสะใภ้
2. คุณกิตติมา การเงินใหญ่ขององค์การโทรศัพท์ ผู้ติดต่อทัวร์
3. คุณแดง นันทวัน
4. คุณนงนุชและเพื่อน
5. คุณติ๋ว ผานิต และคุณจิ๊ต น้องสาว จากเพชรบุรี
6. ตัวดิฉันเองค่ะ บรรจบพร เจ้าเก่า

เราออกเดินทางจากสนามบินสุวรรณภูมิตอนเช้า ขณะบินอากาศดีมาก คุยกันเพลินไม่นานก็ถึงสนามบินเซี่ยงไฮ้ ดิฉันและคณะที่เดินทาง 10 คนนี้เป็นคอเดียวกันหมด พูดอะไรทานอะไรก็ไม่ขัดคอกันเลย คือคอเพลงเสีย 8 คน ส่วนคุณกิตติมาและน้องที่เป็นเพื่อนคุณนงนุช จะไม่ค่อยร้องเพลง

แต่จะเป็นช่างภาพคนหนึ่งและเป็นเสมือนฝ่ายธุรการคนหนึ่ง จะเรียกคุณกิตติมาว่าเป็นเลขานุการการเดินทางของคณะก็ได้ น้องที่มากับคุณนงนุชนั้น คือช่างภาพผู้เอื้อเฟื้อค่ะ เธอยิ้มอย่างเดียว แต่คณะเรา 10 คนนี้ก็มีไกด์ 1 คนจากกรุงเทพและอีก 1 คนจากเซี่ยงไฮ้

เมื่อถึงสนามบินเซี่ยงไฮ้ มีไกด์สาวชาวจีนซึ่งพูดภาษาไทยได้ดีมารับ แนะนำตัวเสร็จแล้ว เธอก็นำคณะเราไปเมืองหนึ่งใกล้เซี่ยงไฮ้ เพื่อนำพวกเราไปนั่งรถไฟความเร็วสูงจากเมืองนั้นเข้าเมืองเซี่ยงไฮ้ในฝันของบรรจบพรทันที เพลงเจ้าพ่อเซี่ยงไฮ้นั้นมีอิทธิพลต่อตัวดิฉันมากทีเดียว ดูหนังเรื่องนี้ในทีวียังไม่พอค่ะ เผอิญดารานำในหนังเจ้าพ่อเซี่ยงไฮ้มากรุงเทพฯ ที่ภัตตาคารจีนแถว ๆ ใกล้โรงพยาบาลจุฬา บรรจบพรไปซื้อตั๋วไปชมการแสดงของเขา ปรากฏว่าทางภัตตาคารบอกว่าเต็มทุกโต๊ะ เราคงอดแน่ แต่พอเพื่อนบ้านที่อยู่บ้านพานถมมาบอกว่าจองโต๊ะเผื่อพี่แล้วหนึ่งที่ ดีใจสุด ๆ เลย

การเดินทางครั้งนี้ก็เหมือนกับการเดินทางไปนิวซีแลนด์นั่นแหละค่ะ โปรแกรมนั้นเขามีให้อ่านเพื่อว่าจะได้เตรียมตัว แต่บรรจบพรไม่ได้อ่านเลย คุณกิตติมาเลขาคณะนั่นแหละที่บอกว่าวันนี้จะไปที่ไหน ขณะที่บรรจบพรเขียนนี้ก็เป็น เวลาหลังการท่องเที่ยวประมาณ 3 ปีกว่าแล้วค่ะ ตอนนั้นบุตรชายของ คุณป๊าว ม.ล. ปราลี ยังไม่มีบุตรเลยค่ะ แต่ขณะนี้ บุตรชายคุณป๊าว คือ คุณแป๊บ มีบุตรชายน่ารักคนหนึ่งแล้ว ชื่อ น้องปุณ

นอกจากไปชมสถานที่ต่าง ๆ แล้ว ยังไปชมเครื่องประดับอันมีชื่อเสียงของจีน คือ หยก หยกเมืองจีนและหยกพม่า ของจีนจะมีมากกว่าของพม่า น้อง ๆ เขาซื้อมาเป็นที่ระลึก เรามีกำไรหยกเก่า ๆ อันหนึ่ง เพื่อนคนหนึ่งให้มาตอนวันเกิด แต่ที่น่าเสียดายที่มันชำรุด เราก็เอาเนื้อเงินมาตกแต่งใหม่ เราโชว์กับคนขาย คนขายชมว่าเนื้อหยกละเอียดดี มี 5 สีในตัว แต่มันมีที่ติ ไม่เช่นนั้นราคาคงสูงน่าดู เราเองพอใจในสิ่งที่มีอยู่แล้ว เลยไม่ต้องซื้ออีก

พูดถึงโรงแรม โรงแรมที่ไปพักที่เซี่ยงไฮ้ก็ดี สะอาดทั้งห้องนอนห้องน้ำ วันไปถึงโรงแรมวันแรกมีเจ้าหน้าที่จากสถานกงสุลไทยกรุณามาถามทุกข์สุข ทราบว่าคุณดวงใจ ดุริยพันธ์ ภริยาคุณฤพนธ์ ซึ่งเคยเป็นเจ้าหน้าที่กงสุลไทยที่เซี่ยงไฮ้โทรมาให้ดูแลพวกเรา คุยกันพอสมควรเขาก็ลากลับ ขณะพักอยู่โรงแรมทั้งสามคืน คณะของเรามีผู้ร่วมห้องพักดังนี้ ม.ล. ปราลี กับคุณนันทวรรณ คุณนงนุช กับเพื่อน คุณแป๊บ บุตรม.ล. ปราลี กับภริยาคุณผานิต กับ คุณจิ๊ด น้องสาว คุณกิตติมา กับบรรจบพรค่ะ ส่วนอาหารการกินอร่อยทุกมื้อ มีพริกน้ำปลาแกล้ม อาหารเราสั่งเพิ่มเป็นจานที่สองหลายภัตตาคาร สรุปแล้ว อาหารอร่อย อาหารดี ดนตรีเพราะ มีผักอย่างหนึ่งอร่อยมาก ไม่เคยทานในชีวิตเลยที่ไปท่องเที่ยวมาหลายประเทศ เป็นฝักยาวกว่ามะรุม แต่ไม่มีเมล็ด เราบอกเด็กเสิร์ฟว่าอยากรู้จักผักนี้ แต่เด็กเสิร์ฟเดินไปในครัว ไปหยิบมาโชว์เรา โอ้โห้ฝักยาวเป็นเมตร เราขอบใจเขา ตั้งใจว่าจะไปหาซื้อในตลาด แต่เด็กบอกว่า ทางภัตตาคารเขาให้ เรายินดีรับ เพราะว่า

พวกเราทานกันอร่อย เลยสั่งอาหารเพิ่มหลายจาน บรรจบพรไม่ปฏิเสธเลย เพราะได้ของฝากให้สามีแล้ว ขากลับบ้านถือมาขึ้นเครื่องบิน แต่เจ้าหน้าที่สนามบินไม่ให้ขึ้นเครื่อง เขาคิดว่าเป็นอาวุธ เราเถียงเขาทันทีว่าเป็นผัก มิใช่อาวุธ เราหักให้เขาดู เขาถึงเชื่ออนุญาตทันที ไม่รู้ใครหน้าแตกกันแน่

3 คืน 4 วันในจีนนี้ ไม่ง่วงและสบายใจที่สุด เวลานั่งรถเดินทาง ก็มีปัญหาทายกันสนุกตลอดทาง

เล่าเรื่องขำขันกันบ้าง ร้องเพลงต่าง ๆ กันบ้าง มีแต่รอยยิ้มทั้งคณะ มีโอกาสคงได้ไปท่องเที่ยวกันอีก ขอบคุณ ม.ล. ปราลี ที่เป็นผู้ชวนมาท่องเที่ยวกับคณะนี้ และคุณกิตติมา ผู้ติดต่อทัวร์ เพลินจริง ๆ ค่ะ

สวัสดีค่ะ

บรรจบพร บุญประคอง

จากแม่ถึงลูก ๆ

วันนี้เป็นเช้าวันที่ 24 กรกฎาคม 2563 เป็นวันศุกร์ ณ เวลาที่แม่บันทึกไว้นี้ แม่นอนไม่หลับจึงได้ตื่นขึ้นมาเขียนอะไรเพิ่มเติมเล็กน้อย ๆ จากการที่แม่ไปเที่ยวที่ต่าง ๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว ซึ่งแม่ได้เขียนไว้ในเรื่องจากยอดดอยสู่โลกกว้าง จากดินแดนที่แสนไกลสมัยก่อน และแม่เดินทางไปในที่ต่าง ๆ กับครอบครัวของเรา สุขภาพของแม่ในขณะนี้ก็ไม่ดีนัก มีโรคที่แม่ติดตัวอยู่ขณะนี้มีอยู่ด้วยกัน 3 โรค คือโรคโลหิตจาง โรคไต แต่ยังไม่ถึงเวลาที่ต้องล้างโรคเส้นเลือดอุดตัน แต่แม่ก็ไม่ได้ประมาทไปพบหมอทุกครั้งที่นัด ตามประสาคนอายุ 89 ปี เกือบ 90 ปี ซึ่งไม่วันใดก็วันหนึ่งที่แม่ต้องจากโลกนี้ไป ซึ่งขณะนี้คุณพ่อก็ป่วยอยู่ในขณะที่อายุ 98 ปี ซึ่งไม่ทราบว่าพ่อหรือแม่ใครจะจากไปก่อน แม่ปลื้มใจที่ลูกทุกคนเป็นคนดี ดูแลพ่อและแม่เป็นอย่างดีตลอดมา ขอให้ลูกทุกคนมีสุขภาพที่แข็งแรง และมีจิตใจที่เข้มแข็งต่อสู้กับอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น ขอให้โชคดีตลอดไปทุกคน

ด้วยรักจากแม่

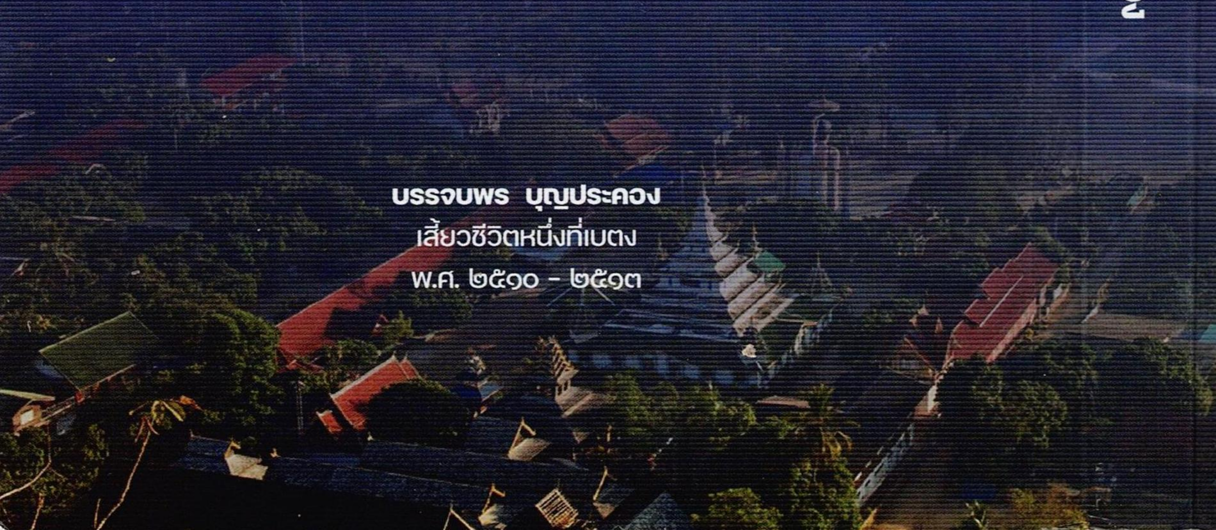
บรรจบพร บุญประคอง

24 กรกฎาคม 2563 เวลา 3.15 น.

"

...ดิฉันตกลงกับสามี ซึ่งเป็นนายอำเภอเบตงว่า
เราจะไม่ร่วมเดินทางในเครื่องเดียวกัน
เพราะเราเป็นห่วงบุตรทั้งสี่คนที่เรียนอยู่ที่กรุงเทพฯ
เผื่อมีอุบัติเหตุ อะไรเกิดขึ้น พ่อหรือแม่
จะได้ดูแลบุตรทั้งสี่คน...

"

บรรจบพร บุญประคอง
เสี้ยวชีวิตหนึ่งที่เบตง
พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๓

"จากยอดดอย สู่โลกกว้าง" บรรจบพร บุญประคอง